

Stručné shrnutí věcného obsahu zprávy

Materiál mapuje problematiku migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2013 s porovnáním některých profilových ukazatelů s úrovní roku 2012, případně let předcházejících a přináší základní analýzu migračních trendů. Vzhledem ke svému obsahu je využitelný jako výchozí podklad pro specifikaci potřeb České republiky v oblasti migrace.

Ze skutečností uvedených v materiálu vyplývá, že migračně - bezpečnostní situaci v České republice lze hodnotit jako stabilní.

1. Nejdůležitější statistické ukazatele za rok 2013

Přeshraniční pohyb na vnější schengenské hranici

Na hraničních přechodech na vnější schengenské hranici České republiky (tedy na mezinárodních letištích) bylo v roce 2013 **odbaveno v obou směrech** 4,9 milionů osob. Z uvedeného počtu se jednalo v 55 % o občany Evropské unie, ve 33 % o občany třetích zemí potřebující ke vstupu vízum a 12 % představovali občané třetích zemí pohybující se v rámci bezvízového styku.

Ve stejném období, v souladu s ustanovením § 9 zákona o pobytu cizinců, byl policií **odepřen vstup** na vnější schengenské hranici České republiky 311 osobám. V porovnání s předchozím rokem došlo k markantnímu zvýšení počtu, a to o 120 osob (tj. +62,8%). Nejčastěji byl vstup odepřen státním příslušníkům Arménie (115 osob), Ruska (61 osob), Turecka (15 osob), Gruzie (11 osob) a 23 uprchlíkům.

Vytíženost zastupitelských úřadů České republiky

Na zastupitelských úřadech České republiky bylo v roce 2013 **podáno** celkem 659 753 žádostí o udělení víza (tj. o 48 171 žádostí více než v roce 2012) a **uděleno** resp. vyznačeno celkem 643 503 víz (tj. o 49 432 víz více než v roce 2012). Nejvyšší počet víz byl v uvedeném roce, stejně jako v roce 2012, udělen, resp. vyznačen na ZÚ Moskva, ZÚ Jekatěrinburg, ZÚ Kyjev, ZÚ Doněck a ZÚ Sankt Peterburg.

Řízení o udělení víza a povolení k pobytu na území České republiky

Nejvíce žádostí o **krátkodobé vízum** v roce 2013 podali státní příslušníci Ruska (počet podaných žádostí 423 466; počet udělených víz 422 415), Ukrajiny (počet žádostí 79 426; uděleno víz 78 302), Turecka (počet žádostí 20 098; uděleno víz 19 770), Běloruska (16 247 žádostí; uděleno 16 260 víz) a Číny (15 164 žádostí; uděleno 14 784 víz). Jedná se o stejné pořadí jako v roce 2012.

Na celkovém počtu podaných žádostí o **dlouhodobé vízum** se nejvíce podíleli státní příslušníci Ruska (počet žádostí 4 003; uděleno víz 2 399), Spojených států amerických (počet žádostí 2 891; uděleno víz 2 817) a Ukrajiny (počet žádostí 1 321; uděleno víz 607). Jedná se o stejné státní příslušnosti jako v roce 2012.

V roce 2013 bylo státními příslušníky třetích zemí podáno celkem 9 672 žádostí o udělení **povolení k dlouhodobému pobytu** (ve srovnání s rokem 2012 se jedná o pokles o 1,0 %). O povolení k dlouhodobému pobytu požádalo nejvíce státních příslušníků Ruska (2 382 žádostí), Ukrajiny (1 589 žádostí) a Spojených států amerických (626 žádostí). Ministerstvo vnitra vydalo v řízení o udělení dlouhodobého pobytu 11 719 rozhodnutí, z toho 9 702 kladných. Nejvíce povolení bylo uděleno státním příslušníkům Ruska (2 635 povolení), Ukrajiny (1 522 povolení) a Kazachstánu (623 povolení).

V uvedeném roce bylo Ministerstvu vnitra ze strany občanů třetích zemí podáno 45 277 žádostí o **prodloužení stávajících povolení k dlouhodobému pobytu** (meziroční pokles o 23,5 %) a 5 529 žádostí o **změnu účelu dlouhodobého pobytu** (meziroční pokles o 50,7 %). Žádosti o **prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu** podávali zejména státní příslušníci Ukrajiny (21 031 žádostí), Vietnamu (5 921 žádostí) a Ruska (5 870 žádostí). Ministerstvo vnitra vydalo 65 788 rozhodnutí (tj. výrazný nárůst o 30,8 %), z toho bylo kladných 50 275. Nejvíce kladných rozhodnutí v uvedené věci získali státní příslušníci Ukrajiny (22 807 rozhodnutí), Ruska (7 317 rozhodnutí) a Vietnamu (7 261 rozhodnutí). Žádosti o **udělení povolení k dlouhodobému pobytu za jiným účelem** cca z poloviny podali státní příslušníci Ukrajiny (2 775 žádostí), Ruska (1 033 žádostí) a Kazachstánu (398 žádostí). Změna účelu pobytu byla v naprosté většině povolena státním příslušníkům Ukrajiny (3 935 rozhodnutí). S výrazným odstupem následovali státní příslušníci Ruska (901 rozhodnutí) a Kazachstánu (360 rozhodnutí).

O vydání **zelené karty** v roce 2013 požádalo 295 cizinců (ve srovnání s předchozím rokem se jedná o meziroční pokles o 4,2 %). Nejčastěji se jednalo o státní příslušníky Ukrajiny (226 žádostí; uděleno 65 karet) a Spojených států amerických (27 žádostí; uděleno 24 karet).

Ve stejném období podalo žádost o vydání **modré karty** 95 cizinců (jedná se téměř o stejný počet cizinců jako v roce 2012 – 97 cizinců). Nejčastěji se jednalo o státní příslušníky Ruska (35 žádostí; uděleno 26 karet) a Ukrajiny (22 žádostí; uděleno 15 karet).

V roce 2013 požádalo 13 167 občanů EU o **vydání potvrzení o přechodném pobytu** a 2 389 rodinných příslušníků občanů EU o **udělení povolení k přechodnému pobytu** (celkem bylo evidováno 15 556 žádostí o přechodný

pobyt občana EU/rodinného příslušníka občana EU – meziroční nárůst 6,0 %). Nejčastěji o **vydání potvrzení o přechodném pobytu občana EU** žádali státní příslušníci Slovenska (6 104 žádostí; vydáno 6 016 potvrzení), Německa (1 807 žádostí; vydáno 1 726 potvrzení) a Rumunska (1 066 žádostí; vydáno 1 073 potvrzení). Nejvíce žádostí o **udělení povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU** podali státní příslušníci Ukrajiny (607 žádostí; uděleno 477 povolení), Ruska (249 žádostí; uděleno 180 povolení) a Spojených států amerických (207 žádostí; uděleno 168 povolení). Celkem bylo vydáno 16 178 rozhodnutí (zaznamenán nárůst 9,9 %).

V roce 2013 bylo Ministerstvem vnitra přijato celkem 28 039 žádostí o **povolení k trvalému pobytu**. Zatím co mezi lety 2011 a 2012 došlo k nárůstu o více než 80 %, aktuální meziroční počet žádostí o trvalý pobyt poklesl o 4,4 %. Nejvíce žádostí o povolení k trvalému pobytu podali státní příslušníci Ukrajiny (11 011 žádostí), Vietnamu (5 150 žádostí) a Slovenska (3 415 žádostí). Ve stejném období Ministerstvo vnitra vydalo v řízení o udělení trvalého pobytu 31 032 rozhodnutí, což představuje meziroční zvýšení vydaných rozhodnutí o 50,6 %. Povolení k trvalému pobytu bylo nejčastěji udělováno státním příslušníkům Ukrajiny (uděleno 11 655 povolení), Vietnamu (uděleno 4 342 povolení) a Slovenska (uděleno 3 250 povolení).

Cizinci s povoleným pobytem na území České republiky

Ke dni 31.12. 2013 bylo evidováno v informačním systému CIS 441 536 cizinců s povoleným pobytem na území České republiky, z toho bylo 238 904 cizinců v rámci trvalého pobytu a 202 632 cizinců v kategorii přechodného pobytu (jedná se o přechodný pobyt na vízum k pobytu nad 90 dnů, dlouhodobý pobyt, přechodný pobyt rodinného příslušníka občana Evropské unie, který není občanem Evropské unie a občany Evropské unie, jímž bylo vydáno potvrzení o přechodném pobytu).

Největší zastoupení v obou kategoriích pobytu měli, stejně jako v minulých letech, státní příslušníci Ukrajiny (105 239 osob), Slovenska (90 948 osob) a Vietnamu (57 406 osob). Tato skutečnost se odráží i ve statistikách ekonomických aktivit cizinců na území České republiky.

Ekonomické aktivity cizinců v České republice

Vzhledem k tomu, že v roce 2012 přecházelo Ministerstvo práce a sociálních věcí a Úřad práce ČR na nový agendový informační systém a v průběhu roku 2013 stále docházelo k naplňování a zpracovávání dat o zahraniční zaměstnanosti v tomto systému, jsou následně poskytnuté údaje o počtu zahraničních pracovníků na území České republiky orientační. Pro sledované období roku 2013 jsou statistická data dostupná pouze ke dni 30. 6. 2013. Důvodem je aktuální migrace dat zpět do původního informačního systému OKpráce.

Ke dni 30. 6. 2013 bylo v České republice evidováno v postavení zaměstnanců celkem 246 964 zahraničních pracovníků. Platných povolení k zaměstnání bylo k uvedenému dni vydáno 23 662. Dále bylo zaregistrováno 38 789 informačních karet cizinců nepotřebujících povolení k zaměstnání, zelenou ani modrou kartu a 184 513 informačních karet občanů EU/EHP a Švýcarska.

Ze států mimo Evropskou unii měli tradičně nejvyšší zastoupení na našem trhu práce státní příslušníci Ukrajiny (34 773 osob), Ruska (4 117 osob), Vietnamu (3 679 osob), Mongolska (2 259 osob) a Moldavska (2 093 osob). U států EU/EHP a Švýcarska byli nejvíce zastoupeni státní příslušníci Slovenska (123 538 osob), Polska (20 315 osob), Bulharska (11 211 osob), Rumunska (10 560 osob) a Německa (3 654 osob). Mezi držiteli zelených karet dominují státní příslušníci Ukrajiny (350 osob), s odstupem následují státní příslušníci Spojených států amerických (95 osob). Mezi držiteli modrých karet jsou nejčastěji zastoupeni státní příslušníci Ruska (43 osob), Ukrajiny (30 osob) a Uzbekistánu (25 osob).

Agentur práce, subjektů s povolením ke zprostředkování zaměstnání vydaným MPSV, bylo ke dni 31. 12. 2013 evidováno celkem 1 588 (ke konci roku 2012 se jednalo o 1 474).

Ke konci roku 2013 evidovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu celkem 85 887 podnikatelů cizinců (tj. -5 153 oproti roku 2012); registrováno bylo na cizince 101 534 živností (tj. -2 843).

Mezi podnikateli - cizinci bylo v České republice nejvíce státních příslušníků Ukrajiny (27 014 osob), Vietnamu (25 085 osob) a Slovenska (12 888 osob). Zastoupení v TOP 10 zůstalo stejné jako v letech přecházejících.

Žadatelé o mezinárodní ochranu v České republice

V roce 2013 v České republice požádalo o udělení mezinárodní ochrany celkem 707 osob, tj. o 46 (-6,1 %) žádostí méně než v předchozím období. V roce 2013 zaznamenán vůbec nejnižší počet podaných žádostí o mezinárodní ochranu v historii České republiky.

Hlavními zdrojovými zeměmi žadatelů o mezinárodní ochranu v roce 2013 byly Ukrajina (146 žadatelů), Sýrie (69 žadatelů), Rusko (54 žadatelů), Vietnam (49 žadatelů) a Arménie (42 žadatelů). Těchto pět státních příslušností podalo dohromady více než polovinu všech žádostí (50,9 %).

V České republice byl azyl udělen ve 95 případech. Nejčastěji byl azyl udělen státním příslušníkům Myanmaru (29 žadatelů), Ruska (12 žadatelů), Ukrajiny (9 žadatelů), Běloruska (8 žadatelů) a Arménie (7 žadatelů).

Doplňkovou ochranu Ministerstvo vnitra ve stejném roce udělilo 256 žadatelům. Tato forma ochrany byla nejčastěji udělena státním příslušníkům Sýrie (98 osob), Běloruska (68 osob), Kuby (30 osob), dále následovaly osoby bez státní příslušnosti (11) a státní příslušníci Iráku (13 osob). Doplnková ochrana byla prodloužena ve 201 případech.

Nejčastěji se jednalo o státní příslušníky Běloruska (43 osob), Sýrie (30 osob), Iráku (26 osob), Uzbekistánu (19 osob) a osoby bez státní příslušnosti (19).

Státní občanství

V roce 2013 bylo uděleno státní občanství České republiky 2 110 cizincům (údaj nezahrnuje státní občany Slovenské republiky), z toho se jednalo v 107 případech o osoby, kterým byla v České republice udělena mezinárodní ochrana formou azylu.

Udělením nabylo státní občanství České republiky nejvíce státních příslušníků Ukrajiny (947 osob), Polska (176 osob) a Vietnamu (166 osob). Udělením či prohlášením nabylo státní občanství České republiky 270 slovenských občanů.

Nelegální migrace v České republice

Při porovnání let 2012 a 2013 můžeme konstatovat, že došlo k nárůstu počtu osob, které byly zjištěny při nelegální migraci na území České republiky. Celkem bylo odhaleno 4 153 osob. Z uvedeného počtu bylo 179 osob (tj. 4,3 %) zjištěno při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR a 3 974 osob (tj. 95,7 %) při nelegálním pobytu.

V souvislosti s nelegální migrací přes vnější schengenskou hranici bylo nejvíce zadrženo státních příslušníků Ruska (44 osob), Albánie (22 osob) a Ukrajiny (13 osob). Při nelegálním pobytu bylo již tradičně zjištěno nejvíce státních příslušníků Ukrajiny (888 osob), následovali státní příslušníci Ruska (512 osob) a Vietnamu (311 osob).

Opakovaně bylo v souvislosti s nelegální migrací v České republice zjištěno 512 osob. Nejčastěji se jednalo, mezi cizinci ze třetích zemí, o státní příslušníky Ukrajiny (146 osob), Vietnamu (69 osob) a Libye (39 osob).

V hodnoceném roce bylo odhaleno 130 osob, které při nelegální migraci na území České republiky použily neregulérní cestovní doklad, tj. padělaný, pozměněný nebo tzv. cizí. Tyto osoby se na celkovém počtu osob zjištěných při nelegální migraci podílely 3,1 %. Při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici použilo neregulérní cestovní doklad 49 osob; nejčastěji se jednalo o státní příslušníky Albánie (22 osob), Ukrajiny (7 osob) a Sýrie (6 osob). Při nelegálním pobytu se prokázalo neregulérním cestovním dokladem 81 osob; nejčastěji se jednalo o státní příslušníky Ukrajiny (45 osob), Moldavska (10 osob) a Gruzie (5 osob).

U některých osob bylo zachyceno i více cestovních dokladů. Celkem se jednalo o 137 kusů, z toho 51 dokladů při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici a 86 dokladů při nelegálním pobytu. Nečastěji byly v uvedeném roce zjišťovány při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici doklady Itálie (18 dokladů) a Řecka (6 dokladů). Při nelegálním pobytu se převážně jednalo o doklady Rumunska (27 dokladů), Litvy (12 dokladů) a Bulharska (10 dokladů).

Kontrolní činnost

V roce 2013 byly odbory **cizinecké policie PČR** realizovány cca 234 tisíc pobytových kontrol, a to jak samostatně, tak ve spolupráci s ostatními orgány.

V roce 2013 bylo podle zákona o pobytu cizinců řešeno celkem 33 476 přestupků a správních deliktů (jedná se o nárůst o 1 474 přestupků a správních deliktů, tj. +4,69 %). Bylo uloženo ca 31 400 blokových pokut ve výši cca 19,9 milionů Kč. Dle státních příslušností bylo nejvíce přestupků a správních deliktů evidováno u státních příslušníků Ukrajiny (7 319 přestupků), Slovenska (3 474 přestupků) a Rakouska (2 605 přestupků).

V roce 2013 **Státním úřadem inspekce práce** bylo při kontrolách zaměřených na odhalování nelegální práce zjištěno 1 467 nelegálně zaměstnávaných cizinců ze třetích zemí a 289 občanů ze států Evropské unie (mimo občany České republiky). Za umožnění výkonu nelegální práce uložil celkem 214 pokut v celkové výši 71 577 500,- Kč, z toho 61 pokut bylo uloženo za umožnění výkonu nelegální práce v souvislosti s nelegálním zaměstnáváním cizinců ze třetích zemí v celkové výši 31 300 000,- Kč.

Koordinace a spolupráce v oblasti boje s nelegálním zaměstnáváním cizinců je zajišťována prostřednictvím Mezzirezortního orgánu pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců, jehož gestorem je MPSV ČR.

Živnostenské úřady v roce 2013 celkem provedly kontrolu 2 999 zahraničních subjektů, z toho bylo 2 122 zahraničních fyzických osob a 877 právnických osob s účastní cizince ve statutárním orgánu, resp. zahraničních právnických osob. Při 2 122 kontrolách zahraničních fyzických osob bylo zjištěno 1 509 porušení živnostenského zákona a zákonů souvisejících s podnikáním, za což byly uloženy pokuty ve výši 1 568 300,- Kč, dále bylo v 676 případech sankčně zrušeno živnostenské oprávnění a v 5 případech sankčně pozastaveno provozování živnosti. Pokud jde o kontrolu 877 právnických osob s účastí cizince ve statutárním orgánu, resp. zahraničních právnických osob, bylo při těchto kontrolách zjištěno 541 porušení živnostenského zákona, za což byly uloženy pokuty ve výši 1 834 800,- Kč, dále bylo ve 431 případech sankčně zrušeno živnostenské oprávnění a ve 29 případech sankčně pozastaveno provozování živnosti.

V roce 2013 provedly **celní úřady** samostatně nebo v součinnosti s jinými orgány státní správy celkem 941 kontrol dodržování povinností stanovených zákonem o zaměstnanosti, při nichž bylo zkontrolováno 2 354 cizinců. Z celkového počtu zkontrolovaných cizinců vyslovily celní úřady u 464 osob důvodné podezření z výkonu nelegální

práce dle § 5 zákona o zaměstnanosti. Z výše uvedeného celkového počtu provedených kontrol bylo v 511 případech konstatováno podezření z porušení zákona o zaměstnanosti. V případě 24 kontrolovaných cizinců vzniklo podezření z porušení zákona o pobytu cizinců. Kontrolní působnost v oblasti výrobků podléhajících spotřební dani byla zaměřena v největší míře na přepravu, skladování a prodej tabákových výrobků. U tabákových výrobků bylo při kontrolách zjištěno celkem 624 případů podezření z porušení právních předpisů (ve 259 případech se podíleli cizinci). V rámci dozoru na vnitřním trhu a ochrany spotřebitele zaměřené na kontrolu nabídky a prodeje zboží porušujícího práva duševního vlastnictví vzniklo u 362 cizinců podezření z porušení příslušných právních předpisů.

Správní vyhoštění a trest vyhoštění

V roce 2013 byl zaznamenán nárůst počtu osob, kterým bylo vydáno **rozhodnutí o správním vyhoštění** (2 020 osob; tj. +14 osob). Převažujícími důvody pro vydání tohoto rozhodnutí bylo porušování pobytového režimu (71,9 % z celkového počtu důvodů), porušení zákona o zaměstnanosti (14,1 %) a nerespektování rozhodnutí o správním vyhoštění (7,4 %). Nejvíce zastoupenou skupinou cizinců, kterým bylo uvedené rozhodnutí vydáno, byli státní příslušníci Ukrajiny (874 osob, tj. 43,3 % z celkového počtu cizinců, kterým bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění). Následovali státní příslušníci Vietnamu (180 osob), Kuvajtu a Ruska (oba po 106 osobách).

V návaznosti na návratovou směrnicí byl zaveden od ledna 2011 institut **rozhodnutí o povinnosti opustit území České republiky**. V roce 2013 bylo toto rozhodnutí vydáno 192 osobám.

V roce 2013 uložily soudy v trestním řízení **trest vyhoštění** podle ustanovení § 80 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění, jako trest samostatný nebo vedle jiného trestu 1 085 cizincům. Počet osob s uloženým trestem vyhoštění se oproti roku 2012 zvýšil o 8,7 % (tj. o +87 osob). Největší zastoupení měli státní příslušníci Ukrajiny (209 osob), Slovenska (204 osob) a Vietnamu (108 osob).

Trestně stíhaní cizinci

V roce 2013 cizinci spáchali 9 595 trestných činů, tedy 6,7 % všech objasněných trestných činů. Pro tyto trestné činy bylo trestně stíháno nebo vyšetřováno 7 470 cizinců, což představuje 6,3 % z celkového počtu stíhaných a vyšetřovaných osob. Oproti roku 2012 došlo k mírnému snížení počtu stíhaných cizinců, a to o 0,6 %. Nejsilnější skupinou mezi trestně stíhanými cizinci byli státní příslušníci Slovenska (3 087 osob), Ukrajiny (990 osob) a Vietnamu (806 osob).

Dle druhu kriminality lze konstatovat, že v roce 2013 byli cizinci nejvíce stíháni pro majetkové trestné činy s počtem 1 889 cizinců (-15 cizinců oproti roku 2012, tj. -0,8 %), následují trestné činy, které zahrnuje kategorie ostatní kriminální činy s počtem 1 850 cizinců (+94 cizinců, tj. +5,1 %), kde byl výrazným počtem zastoupen trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání s 1 054 cizinců. Další místo v pořadí zaujala kategorie zbývající kriminalita s počtem 1 738 cizinců (-119 cizinců, tj. -6,47 %), dále se jednalo o hospodářské trestné činy, pro které bylo stíháno 1 011 cizinců (+23 cizinců, tj. +2,3 %). Násilné trestné činy dosáhly v roce 2013 počtu 893 stíhaných cizinců (-6 cizinců, tj. -0,7 %). Nejméně zastoupeným, ovšem velice závažným druhem kriminality, byly mravnostní trestné činy se 89 cizinci (-20 cizinců, tj. -18,3 %).

Odsouzení cizinci

Podle údajů Ministerstva spravedlnosti bylo v průběhu roku 2013 pravomocně odsouzeno celkem 4 920 cizinců (jedná se o zvýšení počtu o 3 osoby). Jejich podíl na celkovém počtu osob odsouzených v České republice zůstal na stejné úrovni jako v letech 2011 a 2012, tj. na hodnotě 6,3 %.

Největší zastoupení mezi odsouzenými cizinci měli státní příslušníci Slovenska (2 024 osob), Ukrajiny (732 osob) a Vietnamu (561 osob).

2. Další informace obsažené ve zprávě

- **Schengenské hodnocení České republiky**, tj. prověřování správného provádění schengenského acquis ve všech oblastech schengenské spolupráce, bylo započato již v roce 2011 odevzdáním odpovědí na otázky evaluačního dotazníku. Hlavní část hodnocení spočívající v návštěvách expertních týmů složených ze zástupců členských států a institucí EU se uskutečnila v roce 2012. Na podzim 2013 proběhla poslední z návštěv v České republice, a to pro oblast SIS/SIRENE.
- Základním strategickým dokumentem České republiky pro oblast schengenské spolupráce a ochrany hranic je **Národní schengenský plán 2014**, který byl vypracován v návaznosti na končící proces schengenského hodnocení České republiky.
- S cílem stanovit společná pravidla pro dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic v mimořádných situacích byl v roce 2013 novelizován **Schengenský hraniční kodex**.
- **Schengenský informační systém** tvoří jádro schengenské spolupráce a je využíván při hraničních kontrolách, registraci motorových vozidel, kontrolách osob apod. Dne 9. dubna 2013 byla spuštěna druhá generace Schengenského informačního systému (SIS II).
- Česká republika v roce 2013 pokračovala v provádění **společné vízové politiky** v rámci schengenské spolupráce. Společná vízová politika, která je nástrojem pro řízení migrace a součástí politiky vnějších vztahů, upravuje oblast

krátkodobých pobytů občanů třetích zemí (max. do 90 dnů) v rámci schengenského prostoru. Oblast dlouhodobých pobytů (dlouhodobé vízum a povolení k pobytu) je ponechána v kompetenci národních právních úprav členských států, přičemž upravuje pouze volný pohyb osob s národními tituly opravňujícími k dlouhodobému pobytu v souladu se stanovenými pravidly. Ve vztahu k vízové politice vůči třetím zemím zůstává pro Českou republiku prioritou zachování bezvízového režimu se zeměmi západního Balkánu. Jedinou zemí západního Balkánu, na kterou prozatím není aplikován bezvízový režim, je Kosovo. Česká republika se aktivně podílela na jednání o novelizaci v nařízení Rady č. 539/2001, která byla v roce 2013 ukončena. Aktuální znění obsahuje novou podobu mechanismu reciprocity a také nový mechanismus tzv. suspenzivní klauzule. Mechanismus reciprocity umožňuje zahájení postupu, který může vést až k zavedení vízové povinnosti vůči třetímu státu, který zavede vízovou povinnost vůči některým členským státům Evropské unie. V průběhu roku 2013 pokračovala aktivní politika České republiky při sjednávání bilaterálních dohod s členskými státy schengenského prostoru o **zastupování při vydávání schengenských víz**. K dohodám uzavřeným s Francií, Portugalskem, Španělskem, Slovenskem a Belgií přibýly dohody s Maďarskem, Rakouskem, Estonskem a Polskem, přičemž stávající dohody s Francií a se Slovenskem byly rozšířeny. V roce 2013 se též podařilo dosáhnout významného cíle české zahraniční politiky, a to **znovuobnovení bezvízového styku s Kanadou**, která jako jediná třetí země v roce 2009 opětovně zavedla víza schengenskému státu. K faktickému zrušení vízové povinnosti pro občany České republiky z kanadské strany došlo dne 14. listopadu 2013.

- **Centrální vízový informační systém** má nezastupitelnou roli v rámci konzulární spolupráce při vydávání schengenských víz. Jedná se o elektronický databázový systém členských států EU/Schengenu, který obsahuje všechny relevantní údaje o víza, včetně biometrických údajů (zobrazení obličeje, otisky prstů). Vízový informační systém vnáší novou dimenzi do boje proti nelegální migraci a falšování identity; zefektivňuje řízení o udělení víza, neboť zastupitelské úřady jakéhokoli členského státu mají k dispozici kompletní „vízovou historii“ žadatele. V průběhu roku 2013 došlo ke spuštění Vízového informačního systému v Africe, Jižní Americe, centrální a jihovýchodní Asii a v Palestině. Předpokládaný termín plného pokrytí je v roce 2015.
- **Legislativní aktivity** byly zaměřeny na novely níže uvedených zákonů:

- ✓ **Zákon o pobytu cizinců** – legislativní aktivity byly prioritně zaměřeny na změny související se zavedením sankce zákazu pobytu do zákona o přestupcích, s přijetím rekodifikace soukromého práva a s novým způsobem zápisu jména a příjmení cizince do dokladů vydávaných podle zákona o pobytu cizinců. Z hlediska evropských předpisů tyto aktivity souvisely s doplněním transpozice směrnice 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí a se zajištěním transpozice směrnice Evropské unie 2011/51/EU, kterou se rozšiřuje oblast působnosti směrnice Rady 2003/109/ES na osoby požívající mezinárodní ochrany.

Kromě toho byl v roce 2013 zpracován **návrh zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony**. Tento zákon má zejména zajistit transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/98/EU o jednotném postupu vyřizování žádostí, o jednotné povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků ze třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě.

Mezi legislativní aktivity je rovněž nezbytné zahrnout **zpracování návrhu nové právní úpravy vstupu a pobytu cizinců na území České republiky, včetně právní úpravy volného pohybu občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků a ochrany státních hranic**.

- ✓ Vedle toho byla **zpracována novela jednoho z prováděcích předpisů k zákonu o pobytu cizinců** (tj. vyhlášky stanovící okruh cizinců, kteří mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území České republiky pouze na základě uděleného letištního průjezdního víza).
- ✓ V oblasti **mezinárodní ochrany** došlo **zákonem 103/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, a zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí** k transpozici dvou směrnic Evropského parlamentu a Rady, a sice **Směrnice č. 2011/95/EU**, tzv. nová kvalifikační směrnice, která zajišťuje sjednocení přístupu azylantů a osob s doplňkovou ochranou k integračním opatřením, a **Směrnice č. 2011/51/EU**, která rozšiřuje oblast působnosti směrnice Rady 2003/109/ES o dlouhodobě pobývajících rezidentech na osoby požívající mezinárodní ochrany.
- ✓ **Zákon o zaměstnanosti** – v souvislosti s novelou zákona o pobytu cizinců bude implementací směrnice 2011/98/EU zaveden nový druh povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky, tzv. **zaměstnanecká karta**, která bude mít duální charakter (opravňující cizince jak k dlouhodobému pobytu, tak k výkonu práce na území České republiky). Příslušným správním orgánem pro vydávání zaměstnanecké karty bude Ministerstvo vnitra. Povolení k zaměstnání bude nadále vydáváno krajskými pobočkami Úřadu práce ČR např. cizincům vyslaným k výkonu práce do České republiky, cizincům vykonávajícím sezónní práce a některým dalším kategoriím cizinců. **Povolení k zaměstnání nebude nově vyžadováno pro osoby s povolením k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny s cizincem, který na území České republiky pobývá na základě platného povolení k dlouhodobému pobytu**. Novela zákona o zaměstnanosti **zavede novou sankci pro**

zaměstnavatele tím, že nezařadí nebo vyřadí volné pracovní místo u zaměstnavatele z centrální evidence volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké karty, pokud byla tomuto zaměstnavateli v období posledních 12 měsíců pravomocně uložena pokuta za umožnění výkonu nelegální práce. Novela také upraví možnost zaměstnavatele vysílat cizince z třetích zemí na služební cesty.

- V rámci politiky **integrace cizinců** byl kladen důraz na efektivitu integračních opatření i posílení jejich realizace v místech významného soustředění cizinců, na spolupráci s regionální a lokální veřejnou správou a na rozšíření spektra subjektů podporujících integraci. Jedním z nástrojů integrace na lokální úrovni byly i v roce 2013 **projekty obcí**, zaměřené na obce s významným počtem cizinců. Tyto projekty mají charakter komplexní podpory integrace na místní úrovni a prevence potenciálního vzniku či mírnění napětí mezi cizinci a ostatními obyvateli obcí. Realizovány byly v Havlíčkově Brodě a v Plzni, dále pak v městských částech hlavního města Prahy - v MČ Praha 3, 12, 13, 14 a v MČ Praha-Libuš. Nově se v roce 2013 přihlásilo k realizaci projektu statutární město Chomutov. Nástrojem integrace cizinců na úrovni krajů jsou zejména **Centra na podporu integrace cizinců ze třetích zemí**. V průběhu roku 2013 vyvíjela činnost v krajích Jihočeském, Jihomoravském, Karlovarském, Libereckém, Moravskoslezském, Olomouckém, Pardubickém, Plzeňském, Ústeckém, Zlínském a v hlavním městě Praze. V roce 2013 nově zahájilo činnost Integrační centrum pro cizince v Královéhradeckém kraji a Pracoviště na podporu integrace cizinců pro Kraj Vysočina.
- **Účinná návratová politika** je nezbytným předpokladem pro efektivní migrační politiku. **Readmisní smlouvy** představují jeden z předpokladů efektivní realizace nuceného návratu osob do země jejich původu. Česká republika se věnuje jednak sjednávání dvoustranných readmisních smluv, jednak se spolupodílí na práci Komise EU při sjednávání unijních readmisních dohod s vybranými třetími státy. Ministerstvem vnitra je rovněž dlouhodobě řešena **problematika dobrovolných návratů cizinců**. Problematika dobrovolných návratů je na národní úrovni upravena zákonem o pobytu cizinců, který upravuje možnost cizince (státního příslušníka třetí země) o dobrovolný návrat požádat; dále je upravena zákonem o azylu, kdy Ministerstvo vnitra může, je-li to ve veřejném zájmu, nést náklady spojené s dobrovolným návratem. V roce 2013 byla Správou uprchlických zařízení MV ČR realizována repatriace 41 osob; prostřednictvím kanceláře Mezinárodní organizace pro migraci bylo uskutečněno 148 dobrovolných návratů.
- Významnou roli při sledování migrace na území České republiky, včetně všech s ní spojených doprovodných jevů, má **Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci**. Po vstupu České republiky do schengenského prostoru se stalo nezastupitelným subjektem při vyhodnocování situace a koordinace spolupráce v oblasti migrace a ochrany státních hranic, a to zejména z důvodu jeho mezirezortního charakteru. V rámci činnosti Analytického centra byl v roce 2013 projednán návrh úpravy systému omezeného nabírání žádostí o dlouhodobá víza na vybraných zastupitelských úřadech ČR uplatňovaný do té doby na základě usnesení vlády č. 1205/2009. Změna tohoto systému byla zakotvena novým usnesením vlády č. 862/2013 s účinností od 1. ledna 2014. Analytické centrum bylo rovněž platformou, která diskutovala úpravy stávajících a návrhy nových migračních projektů, které byly následně předloženy ke schválení Koordinačnímu orgánu pro řízení ochrany státních hranic a migraci.
- **Mezinárodní spolupráce** v migrační problematice v roce 2013 navazovala na aktivity započaté již v dřívějších letech. V rámci vztahů se členskými zeměmi Evropské unie a Schengenského prostoru spolupracovala Česká republika na úrovni jednotlivých orgánů Evropské unie, včetně jejich agentur jako **Frontex a Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO)**. Rovněž se soustředila na posílení praktické a operativní spolupráce ve všech aspektech migrace, azylu a ochrany státních hranic. Velká pozornost byla věnována spolupráci v rámci neformálního sdružení **Konference generálních ředitelů imigračních služeb (GDISC)**. Česká republika při realizaci svých priorit v oblasti azylu a migrace úzce spolupracovala s mezinárodními organizacemi, především pak s **Mezinárodní organizací pro migraci (IOM)**, **Mezinárodním centrem pro rozvoj migračních politik (ICMPD)**, **Úřadem Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky (UNHCR)**. V rámci mezinárodní spolupráce jsou při krajských ředitelstvích PČR (mimo vnitrozemských KŘP) prováděny **společné hlídky**, které jsou využívány ke standardní policejní práci. Krajská ředitelství PČR intenzivně spolupracují se **společnými centry policejní a celní spolupráce**, přes které probíhá každodenní výměna informací k příhraniční kriminalitě a výrazně přispívá k udržování veřejného pořádku a bezpečnosti v příhraničních oblastech. **Ministerstvo vnitra**, resp. odbor azylové a migrační politiky je od roku 2004 **národním kontaktním místem Evropské migrační sítě v České republice** (dále jen „EMN“). Výstupy EMN a aktuální informace, zejména z oblasti výzkumu migrační problematiky, jsou k dispozici na stránkách www.emncz.eu.
- **Specifické projekty v oblasti migrace** - Hodnocení projektů je obsaženo v závěru Zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2013. Jedná se o následující projekty: Migrační projekty; Projekty MV ČR zaměřené na specifické kategorie cizinců; Humanitární projekty, mezi které se řadí „Program humanitárních evakuací zdravotně postižených obyvatel (MEDEVAC)“, ale i „Poskytnutí okamžité pomoci zemím zasaženým masivním přílivem syrských uprchlíků v roce 2013“; Projekty zahraniční rozvojové pomoci; Solidarita a řízení migračních toků.

Obsah

I. ÚVOD	10
II. INSTITUCIONÁLNÍ A LEGISLATIVNÍ RÁMEC	12
II.1 INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC	12
II.1.1 Ústřední orgány státní správy České republiky	12
II.1.2 Mezirezortní orgány	16
II.2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC	18
II.2.1 Zákon o pobytu cizinců	18
II.2.2 Zákon o azylu	21
II.2.3 Zákon o zaměstnanosti (s ohledem na imigraci)	21
III. VÍZOVÁ POLITIKA A PRAXE ČESKÉ REPUBLIKY	23
III.1. SMLUVNÍ VZTAHY	23
III.2 PRAKTICKÝ VÝKON	25
III.2.1 Vytíženost zastupitelských úřadů České republiky	25
III.2.2 Systém VISAPPOINT	25
III.2.3 Vízový informační systém	26
III.2.4 Vysílání styčných důstojníků pro migraci a doklady v roce 2013	27
IV. SCHENGEN	29
IV.1 HODNOCENÍ SCHENGENSKÉ SPOLUPRÁCE	29
IV.1.1 Schengenské hodnocení České republiky	29
IV.1.2 Novela Schengenského hraničního kodexu	29
IV.1.3 Situace na česko-německé vnitřní hranici	29
IV.1.4 Dočasné zavedení kontrol na polských státních hranicích	29
IV.1.5 Rozšíření schengenského prostoru	30
IV.1.6 Schengenský informační systém druhé generace (SIS II)	30
IV.1.7 Agentura eu.LISA	30
IV.1.8 Národní schengenský plán 2014 (NSP 2014)	30
IV.2 VNĚJŠÍ SCHENGENSKÁ HRANICE	31
IV.2.1 Přeshraniční pohyb na vnější schengenskou hranici	31
V. LEGÁLNÍ MIGRACE V ČESKÉ REPUBLICE	33
V.1 DRUHY POBYTU	33
V.2 ŘÍZENÍ O UDĚLENÍ VÍZA A POVOLENÍ K POBYTU NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	35
V.2.1 Řízení o udělení krátkodobého víza	35
V.2.1.1 Oblast pozvání	38
V.2.2 Řízení o udělení dlouhodobého víza	39
V.2.3 Řízení o udělení povolení k dlouhodobému pobytu	42
V.2.3.1 Zelená karta	46
V.2.3.2 Modrá karta	48
V.2.4 Přechodný pobyt občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků	50
V.2.5 Řízení o udělení povolení k trvalému pobytu	51
Na konci roku 2013 bylo evidováno 3 520 spisů týkajících se trvalých pobytů, u nichž byla překročena lhůta	54
V.2.6 Soudní přezkum cizineckých kauz	54
V.2.7 Nadřízený správní orgán Ministerstva vnitra ve věcech pobytu cizinců	55
V.2.8 Negativní jevy spojené s žádostmi o dlouhodobá víza a povolení k pobytu	58
V.3 CIZINCI S POVOLENÝM POBYTEM NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	62
V.4 EKONOMICKÉ AKTIVITY CIZINCŮ V ČESKÉ REPUBLICE	67
V.4.1 Zaměstnávání cizinců v ČR	67
V.4.1.1 Služba EURES	69
V.4.1.2 Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků	70
V.4.2 Podnikání cizinců v ČR	70
VI. INTEGRACE CIZINCŮ	72
VI.1 MINISTERSTVO VNITRA JAKO KOORDINÁTOR REALIZACE KONCEPCE INTEGRACE CIZINCŮ	73
VI.2 AKTIVITY RESORTŮ K INTEGRACI CIZINCŮ	78
VI.3 INTEGRACE AZYLANTŮ	105
VII. STÁTNÍ OBČANSTVÍ	109
VIII. NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČESKÉ REPUBLICE	110
VIII.1 NELEGÁLNÍ MIGRACE V KONTEXTU EU	110
VIII.2 NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČR	111
VIII.2.1 Nelegální migrace v ČR – celková situace	111
VIII.2.1.1 Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici ČR	113

VIII.2.1.2 Nelegální migrace na území ČR – nelegální pobyt.....	114
VIII.2.2 Použití neregulérních cestovních dokladů při nelegální migraci v ČR.....	116
VIII.2.3 Napomáhání k nelegální migraci.....	118
VIII.3 KONTROLNÍ ČINNOST A REPRESIVNÍ OPATŘENÍ	120
VIII.3.1 Kontrolní činnost PČR.....	120
VIII.3.2 Kontrolní činnost MPSV	124
VIII.3.3 Kontrolní činnost MPO, resp. živnostenských úřadů.....	125
VIII.3.4 Kontrolní činnost Celní správy ČR.....	126
VIII.3.5 Přestupky a správní delikty	129
VIII.3.6 Rozhodnutí o správním vyhoštění.....	129
VIII.3.6.1 Žádosti o ověření totožnosti v rámci realizace správního vyhoštění.....	131
VIII.3.7 Rozhodnutí o povinnosti opustit území.....	132
VIII.3.8 Trest vyhoštění uložený soudy.....	132
VIII.3.9 Tranzity pozemní cestou	133
VIII.3.10 Zařízení pro zajištění cizinců na území České republiky.....	134
IX. READMISNÍ SMLOUVY A DOBROVOLNÉ NÁVRATY	136
IX.1 SMLUVNÍ VZTAHY.....	136
IX.2 PROVÁDĚNÍ READMISNÍCH SMLUV	138
IX.2.1 Provádění readmisních smluv s nesuslednými státy	138
IX.2.2 Provádění readmisních smluv se sousedními státy	138
IX.2.3 Provádění průvozů dle readmisních dohod	140
IX.3 DOBROVOLNÉ NÁVRATY	140
IX.3.1 Dobrovolné návraty realizované Správou uprchlických zařízení Ministerstva vnitra.....	141
IX.3.2 Dobrovolné návraty zajišťované Mezinárodní organizací pro imigraci.....	142
X. MEZINÁRODNÍ OCHRANA.....	144
X.1 ŽADATELÉ O MEZINÁRODNÍ OCHRANU V ČESKÉ REPUBLICE	144
X.1.1 Počet žadatelů o mezinárodní ochranu	144
X.1.2 Řízení o udělení mezinárodní ochrany.....	148
X.1.3 Azylová zařízení na území České republiky	150
X.2 APLIKACE DUBLINSKÉHO NAŘÍZENÍ V ČESKÉ REPUBLICE.....	152
XI. TRESTNÁ ČINNOST CIZINCŮ	155
XI.1 TRESTNÉ STÍHANÍ CIZINCI	155
XI.2 ODSOUZENÍ CIZINCI	162
XII. SPECIFICKÉ PROJEKTY V OBLASTI MIGRACE A AZYLU	164
XII.1 MIGRAČNÍ PROJEKTY.....	164
XII.2 PROJEKTY MV ČR ZAMĚŘENÉ NA SPECIFICKÉ KATEGORIE CIZINCŮ	166
XII.3 HUMANITÁRNÍ PROJEKTY	170
XII.4 PROJEKTY ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVÉ POMOCI	172
XII.5 SOLIDARITA A ŘÍZENÍ MIGRAČNÍCH TOKŮ	174
XIII. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY V OBLASTI MIGRACE	177
XIV. PROBLEMATIKA MIGRACE NA ÚROVNI EVROPSKÉ UNIE.....	181
XIV.1 Problematika migrace na úrovni EU.....	181
XIV.1.2 Oblast legální migrace	183
XIV.1.3 Situace v oblasti nelegální migrace v evropském měřítku	184
XV. ZÁVĚR.....	186
ABECEDNÍ SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	189
TABULKOVÁ ČÁST	
PŘEHLED PROJEKTŮ REALIZOVANÝCH V RÁMCI INTEGRACE CIZINCŮ A ŘÍZENÍ MIGRAČNÍCH TOKŮ	

I. Úvod

Předkládaná *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2013* vypovídá o vývojových trendech v oblasti migrace cizinců v České republice v roce 2013 s porovnáním některých profilových ukazatelů s úrovní roku 2012, případně let předcházejících. Jejím cílem je podat souhrnnou informaci o problematice migrace a shrnout pozitiva a negativa vyplývající z aktuálních migračních pohybů. Vzhledem k tomu, že úspěšná integrace přímo podmiňuje prospěšnost a efektivitu migrace, zabývá se zpráva i touto problematikou.

Autorem zprávy je Ministerstvo vnitra České republiky, které vycházelo nejen z resortních poznatků, ale rovněž z podkladů zpracovaných Ministerstvem zahraničních věcí, Ministerstvem práce a sociálních věcí, Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem spravedlnosti, Ministerstvem pro místní rozvoj a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvem financí, Ministerstvem kultury a Ministerstvem zdravotnictví.

V oblasti migrace má vliv na politiky vykonávané Českou republikou její členství v Evropské unii a účast v schengenském prostoru. Zrušení kontrol na vnitřních hranicích států Evropské unie významným způsobem ovlivňuje způsob ochrany území České republiky i ve vztahu k potírání nelegální migrace a klade zvýšené nároky na spolupráci členských států EU/Schengenu při ochraně vnějších hranic. Ujednecování předpisů dospělo nejdále právě zejména v oblasti ochrany společných hranic schengenského prostoru, ale též v oblasti mezinárodní ochrany (azylu). Při řízení legálního přistěhovalectví, včetně integrace cizinců pobývajících na jejím území, si Česká republika zachovává významný díl suverénního vlivu, přesto považuje za důležité, aby politika v této oblasti byla schopna flexibilně reagovat na změny v migrační realitě Evropské unie.

Vhodný nástroj k řízení migrace občanů třetích zemí do České republiky představují zejména zvláštní migrační projekty určené pro specifické cílové skupiny cizinců. Jedná se o opatření nelegislativní povahy, která jsou vytvářena a realizována v rámci meziresortní spolupráce.¹ Cílem projektů je zrychlit migrační proceduru vybraných skupin cizinců zejména cestou bezodkladného vyřízení žádostí o povolení k zaměstnání nebo žádostí o příslušná pobytová oprávnění. V roce 2013 **nadále pokračovala** realizace dvou projektů zahájených již v roce 2012, a to „**Fast Track: Zrychlená procedura pro vnitropodnikově převáděné a lokalizované zaměstnance zahraničních investorů**“ a „**Zrychlená procedura pro zahraniční pacienty, kterým bude v ČR poskytována lázeňská léčebně rehabilitační péče**“. V témže roce **byla zahájena realizace** dvou dalších projektů, jejichž cílové skupiny tvoří personál firem nově založených v České republice zahraničním investorem a stipendisté přijatí k vysokoškolskému studiu v České republice. Jedná se o následující projekty „**Zrychlená procedura udělování pobytových oprávnění pro cizince – zahraniční studenty ze třetích zemí**“ a „**WelcomePackage pro investory**“. Zmíněné projekty jsou blíže popsány v kapitole XII.1 MIGRAČNÍ PROJEKTY.

Podstatnou **součástí podpory integrace cizinců** je poskytování **základních informací** pro orientaci v České republice a pro povědomí o právech a povinnostech. Z tohoto důvodu posílil od roku 2011² odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra informační aktivity ve vztahu k cizincům i široké veřejnosti. Vedle jednorázových akcí (zejména vydávání informačních publikací a letáků) probíhá informování cizinců třemi hlavními komunikačními kanály, a to **telefonicky** (974 832 421, 974 832 418), **e-mailem** (pobyty@mvr.cz) a **prostřednictvím oficiálních**

¹ Jedná se o spolupráci Ministerstva vnitra, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva práce a sociálních věcí.

² Převod pobytových agend na Ministerstvo vnitra od 1. ledna 2011

webových stránek (www.mvcr.cz/cizinci), které obsahují zrcadlové informace v českém, anglickém a ruském jazyce.

V roce 2013 bylo na **telefonní infolince** vyřízeno **31 260 dotazů**. V průměru bylo tedy zodpovězeno 2 605 dotazů za měsíc. Ve srovnání s rokem 2012 došlo pouze k mírnému poklesu celkového počtu dotazů, konkrétně o 4 %. Dotazy položené v angličtině činily průměrně 1,6 % dotazů. Na **emailové lince** bylo vyřízeno **12 376 dotazů**. Ve srovnání s rokem 2012 došlo k mírnému nárůstu, konkrétně o téměř 6 %. Průměrně byl zodpovězen 1 031 dotaz měsíčně. Dotazy položené v angličtině tvořily průměrně 10 % dotazů. Největší podíl byl zaznamenán ve 3. čtvrtletí, a to 11,6 %. **Web - Hlavní rozcestník Informace pro cizince** byl v průběhu celého roku třetí či čtvrtou nejnavštěvovanější sekci webových stránek Ministerstva vnitra s průměrnou návštěvností **51 518 uživatelů měsíčně**. Toto číslo je výrazně vyšší ve srovnání s rokem 2012, kdy byl web v průměru měsíčně navštíven 48 052 uživateli. Nejvyšší návštěvnosti webu bylo dosaženo v lednu - 65 940 uživatelů.

V oblasti nelegální migrace Česká republika dlouhodobě činí kroky k omezení všech jejích forem a s ní spojených nelegálních aktivit, a to jak opatřeními na mezinárodní úrovni, tak opatřeními vnitřními.³ Zmírnění dopadů nelegální migrace je vládou České republiky řazeno mezi důležité strategické zájmy České republiky a boj proti ní je pokládán za jednu z priorit bezpečnostní politiky v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti. V návaznosti na výše uvedené je nutno konstatovat, že je velmi důležitá spolupráce útvarů Policie České republiky zabývajících se oblastí migrace (odborné oddělení policie KŘP, inspektoráty cizinecké policie na mezinárodních letištích ŘSCP) s ostatními složkami Policie České republiky, ale i s Celní správou ČR, odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra a dalšími orgány a institucemi.

---

³ Hlavní nástroje Policie České republiky v oblasti boje proti nelegální migraci jsou vymezeny pomocí Integrovaného modelu zabezpečení hranic. Je definován soubor komplementárních opatření, v rámci kterých se rozlišují 4 pásma, na kterých spolupůsobí cizinecká policie. Prvním pásmem je činnost ve třetích zemích, zejména v zemích původu a tranzitních zemích (např. vysílání styčných důstojníků pro migraci a doklady). Druhé pásmo zahrnuje mezinárodní spolupráci, a to multilaterální, bilaterální a místní, která souvisí s ochranou hranic (společné hlídky, společná centra policejní a celní spolupráce, oblast readmise, výměna informací atd.). Třetím pásmem se rozumí opatření na vnějších hranicích, tj. mezinárodních letištích provozujících „neschengenské“ lety (hraniční kontrola, odepření vstupu, předávání údajů o cestujících leteckými společnostmi aj.). Čtvrtým pásmem jsou aktivity realizované na území České republiky zaměřené proti nelegální migraci a přeshraniční kriminalitě (pobytové kontroly, readmise, vyhoštění atd.).

II. Institucionální a legislativní rámec

II.1 INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC

II.1.1 Ústřední orgány státní správy České republiky

Ministerstvo vnitra

Ve smyslu zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, je Ministerstvo vnitra gestorem za problematiku mezinárodní migrace a azylu, a to jak na úrovni legislativně - koncepční (oblast mezinárodní migrace, azylu), tak i realizační (azyl, povolování pobytů cizinců, cestovní doklady).

Ministerstvo vnitra v souladu se zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) vykonává dozor nad policií při výkonu státní správy a plní úkoly nadřízeného správního orgánu vůči Ředitelství služby cizinecké policie. V rámci rozhodování o správním vyhoštění vydává Ministerstvo vnitra na základě vyžádání policie závazná stanoviska.

Ministerstvo vnitra rozhoduje o udělení dlouhodobého víza, o prodloužení doby pobytu na toto vízum a platnosti dlouhodobého víza. Dále rozhoduje o vydání povolení k dlouhodobému pobytu, povolení k přechodnému pobytu, o prodloužení platnosti těchto oprávnění k pobytu a o povolení k trvalému pobytu, o prodloužení doby platnosti průkazu cizinci, kterému bylo vydáno povolení k trvalému pobytu. Pořizuje biometrické údaje v souvislosti s vydáváním cizineckého pasu nebo průkazu o povolení k pobytu, rozhoduje o vydání a odnětí cizinecké pasu a v rozsahu své působnosti o vydání a odnětí cestovního průkazu totožnosti. Rozhoduje o přiznání a zrušení postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta na území.

Kromě výše uvedeného Ministerstvo vnitra rozhoduje o vydání „zelené karty“, o prodloužení nebo zrušení její platnosti. V této souvislosti je oprávněno v centrální evidenci volných pracovních míst obsaditelných držiteli zelené karty doplňovat údaje o vyřízení žádosti o vydání zelené karty. Rovněž rozhoduje o vydání „modré karty“, o prodloužení nebo zrušení její platnosti.

Ministerstvo vnitra rozhoduje o přestupcích nebo správních deliktech podle zákona o pobytu cizinců v rozsahu své působnosti.

Ministerstvo vnitra zřizuje a provozuje zařízení pro zajištění cizinců podle hlavy XII zákona o pobytu cizinců a rozhoduje o hrazení nákladů spojených s pobytem zajištěného cizince na území a jeho vycestováním z území a vymáhá jejich úhradu, pokud o jejich úhradě nerozhoduje policie.

V souladu se zákonem o pobytu cizinců stanovuje právním předpisem seznam států, jejichž státní občané nebo cizinci, kteří jsou držiteli cestovních dokladů vydaných těmito státy, mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území České republiky pouze na základě uděleného letištního průjezdního víza a rovněž seznam zemí, jejichž státní příslušníci jsou oprávněni požádat o vydání zelené karty.

Ministerstvo vnitra v souladu se zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, v platném znění (dále jen „zákon o zaměstnanosti“) vydává na základě žádosti Ministerstva práce a sociálních věcí stanovisko k udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání podle ustanovení § 14 odst. 3 písm. b). Dle stejné právní úpravy může odvolat souhlas s vydáním povolení ke zprostředkování zaměstnání.

Ministerstvo vnitra sjednává anebo se podílí na sjednávání mezinárodních smluv v oblasti mezinárodní migrace. Rovněž je gesčním resortem za kapitolu „Schengen“ i koordinátorem implementace schengenských pravidel do vnitrostátního práva a praxe.

Na základě zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), v platném znění a zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, v platném znění zabezpečuje výkon státní správy v problematice mezinárodní a dočasné ochrany a vytváří státní integrační programy zaměřené na pomoc azylantům při jejich začlenění do společnosti.

V těchto oblastech Ministerstvo vnitra úzce spolupracuje s dalšími resorty, státními a nestátními organizacemi včetně organizací mezinárodních. Ve spolupráci s policií a Mezinárodní organizací pro migraci se podílí na vypracování repatriačních programů a zajišťuje repatriace (dobrovolné návraty) cizinců do zemí jejich původu.

Usnesením vlády ze dne 23. července 2008 č. 979 byla ke dni 1. 8. 2008 Ministerstvu vnitra znovu svěřena role hlavního koordinátora realizace *Koncepce integrace cizinců na území České republiky*.⁴

V rámci Ministerstva vnitra se problematikou mezinárodní migrace, azylu a integrace cizinců specializovaně zabývá odbor azylové a migrační politiky, odbor správní a organizační složka státu zřízená Ministerstvem vnitra Správa uprchlických zařízení.

Policie České republiky

1. Služba cizinecké policie

Plnění úkolů v oblasti cizinecké problematiky zastřešuje v rámci Policie ČR **Ředitelství služby cizinecké policie**, jenž je výkonným útvarem policie s celostátní působností, specializovaným ústředním metodicko-řídícím, odborným, analytickým, kontrolním a výkonným útvarem po linii ochrany vnějších hranic schengenského prostoru a ve vymezeném rozsahu se podílí na ochraně civilního letectví před protiprávními činy.

V přímé podřízenosti Ředitelství služby cizinecké policie je zařazeno 5 inspektorátů cizinecké policie na mezinárodních letištích⁵, jenž zajišťují ochranu vnějších hranic na všech mezinárodních letištích České republiky, dále pak zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová a Příjímací středisko cizinců Zastávka u Brna.

Na území jednotlivých krajů plní úlohy v oblasti migrace cizinců **odborní služby cizinecké policie**, které jsou zařazeny do organizační struktury krajských ředitelství policie.

2. Útvar pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování

Útvarem Policie ČR s celorepublikovou působností, který rovněž plní úkoly v oblasti nelegální migrace, především pak v oblasti boje proti převaděčství, je **Útvar pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování**, jehož odbor obchodu s lidmi a nelegální migrace sleduje, rozpracovává a realizuje zločinecká seskupení, která páchají závažnou trestnou činností v oblasti nelegální migrace, obchodu s lidmi, nedovoleného nakládání s lidskými orgány a tkáněmi a nucených prací nebo jiných forem vykořisťování.

⁴ Zmíněným usnesením došlo k převodu agendy z Ministerstva práce a sociálních věcí na Ministerstvo vnitra.

⁵ Jedná se o : ICP na ML Praha Ruzyně, ICP na ML Mošnov, ICP na ML Brno Tuřany, ICP na ML Karlovy Vary, ICP na ML Pardubice.

Ministerstvo zahraničních věcí

Ministerstvo zahraničních věcí je ústředním správním orgánem České republiky pro oblast zahraniční politiky, v jejímž rámci vytváří koncepci a koordinuje zahraniční rozvojovou pomoc.

Vykonává státní správu ve věcech povolování pobytu cizinců na území požívajících výsad a imunit podle mezinárodního práva.

Prostřednictvím zastupitelských úřadů vykonává státní správu ve věcech udělování víz v rozsahu stanoveném zákonem o pobytu cizinců prostřednictvím zastupitelského úřadu.

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí na základě zákona č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti, mj. vymezuje okruh subjektů působících v roli zaměstnavatele a ve vztahu k cizím státním příslušníkům stanovuje kritéria vstupu jednotlivých kategorií cizinců na trh práce. Na základě situace na trhu práce stanovuje podmínky pro povolování zaměstnání a zodpovídá za právní úpravu zaměstnávání cizinců ve vztahu k odpovídajícím právním předpisům Evropské unie a uzavřeným mezivládním dohodám.

Ministerstvo práce a sociálních věcí rovněž vede centrální evidence volných pracovních míst obsaditelných držiteli zelené karty a modré karty.

Kromě vnitrostátních právních předpisů je oblast pracovní migrace upravena i bilaterálními mezinárodními smlouvami upravujícími oblast sociálního zabezpečení a zaměstnávání a také multilaterálními úmluvami v oblasti lidských práv, postavení uprchlíků, sociálních práv, jimiž je Česká republika vázána.

V České republice i nadále přetrvává fenomén nelegálního zaměstnávání cizinců. Touto oblastí se zabývá Mezirezortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců v České republice⁶, jehož gestorem je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Do působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu spadá právní úprava živnostenského podnikání v režimu zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, zahrnujícího převážnou část podnikatelských aktivit fyzických i právnických osob.

V rámci své působnosti zejména navrhuje potřebné legislativní úpravy podmínek živnostenského podnikání, metodicky řídí výkon veřejné správy pro tuto oblast a podporuje rozvoj vybraných podnikatelských aktivit a v souvislosti s tím se zabývá i problematikou podnikání zahraničních osob.

Ministerstvo průmyslu a obchodu posuzuje v rámci projektu Zelené karty Žádosti o označení volného pracovního místa jako místa vhodného pro klíčový personál (zelená karta typ „A“).

Ministerstvo spravedlnosti

Ministerstvo spravedlnosti je ústředním orgánem státní správy pro soudy a státní zastupitelství. V extradičním řízení rozhoduje ministr spravedlnosti o povolení vydání cizince k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu do ciziny, avšak pouze pokud krajský, vrchní nebo Nejvyšší soud vyslovil, že vydání je přípustné.

---

⁶ Mezirezortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců v České republice byl zřízen na základě usnesení vlády České republiky dne 23. října 2000 č. 1044.

Problematika migrace se uvedeného resortu dotýká i s ohledem na jeho kompetence v oblasti zajišťování legislativní činnosti, příprav návrhů zákonů a dalších právních předpisů upravujících poměry v justici a ve vězeňství a kompetencí týkajících se sledování, prověřování a vyhodnocování výkonu soudnictví.

Ministerstvo spravedlnosti je gestorem právní úpravy týkající se problematiky obchodního rejstříku, vzniku a postavení obchodních společností a družstev, závazkových vztahů atd., která je upravena obchodním zákoníkem.

Ministerstvo financí

Celní správa ČR disponuje oprávněním provádět kontroly zaměstnávání cizinců na základě zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. V souladu s ustanoveními zákona o zaměstnanosti kontrolují celní úřady, zda cizinec vykonává práci pro právnickou nebo fyzickou osobu na základě pracovněprávního vztahu nebo jiné smlouvy a zda ji vykonává v souladu s vydaným povolením k zaměstnání, zelenou nebo modrou kartou, jsou-li podle zákona o zaměstnanosti vyžadovány (ustanovení § 126 odst. 4 zákona o zaměstnanosti). Od 1.1.2011 jsou celní úřady také oprávněny kontrolovat i to, zda zaměstnavatelé plní oznamovací povinnosti podle § 87 a 88 zákona o zaměstnanosti. Celní úřad o provedené kontrole informuje oblastní inspektorát práce Státního úřadu inspekce práce příslušný dle ustanovení zákona o zaměstnanosti a v případě zjištění nedostatků předá této pobočce podklady pro zahájení správního řízení o uložení pokuty.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je gestorem problematiky vzdělávání ve všech druzích škol a školských zařízeních, účasti na jazykových kursech akreditovaných ministerstvem, konzultací a výměny zkušeností, výměnných pobytů a účasti na uměleckých, metodických a jiných specializovaných kursech v oboru působnosti ministerstva či odborné praxe určené k získání praktických nebo odborných zkušeností cizince.

Do kompetence ministerstva patří též zajištění přístupu dětí cizinců ke vzdělání. Ministerstvo rovněž organizuje stáže zahraničních odborníků na českých školách, kteří zde fungují buď jako lektori nebo ve funkcích vědeckých pracovníků.

O uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání získaného v zahraničí rozhodují v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, veřejné vysoké školy. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vydává osvědčení o uznání vzdělání jen tehdy, bylo-li získáno ve státě, s kterým je uzavřena smlouva o uznávání rovnocennosti dokladů nebo případně tehdy, jestliže existují pochybnosti o tom, která veřejná vysoká škola uskutečňuje obsahově obdobný studijní program. Především je však odvolacím správním orgánem. Jedná-li se o oblast vojenství, o uznání rozhoduje dle § 95 odst. 9 výše cit. zákona Ministerstvo obrany; v oblasti bezpečnostních služeb pak rozhoduje o uznání Ministerstvo vnitra.

Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo pro místní rozvoj je v oblasti migrace odpovědné za realizaci opatření vyplývajících z *Memoranda ADS* (Memorandum o porozumění mezi Národní správou pro cestovní ruch Čínské lidové republiky a Evropským společenstvím o vízech a souvisejících otázkách týkajících se turistických skupin z Čínské lidové republiky).

Spolupodílí se na plnění úkolů souvisejících s integrací cizinců, azylantů a osob požívajících doplňkové ochrany v souvislosti s užíváním integračních bytů oprávněnými osobami.

II.1.2 Mezirezortní orgány

Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci

Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic ČR, který s účinností od 1. června 2013 změnil svůj název na Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci (dále jen „Koordinační orgán“) je mezirezortním orgánem složeným z náměstků ministrů věcně příslušných resortů, který disponuje pravomocí přijímat nezbytná opatření v oblasti migrace a ochrany státních hranic. Gestorem činnosti Koordinačního orgánu je resort vnitra, první náměstek ministra vnitra pro vnitřní bezpečnost zastává funkci předsedy. Spolupráce resortů v rámci Koordinačního orgánu umožňuje státním orgánům pružně reagovat na aktuální migrační situaci a přispívá k větší flexibilitě při řešení konkrétních problematik zasahujících do kompetence více ministerstev. V neposlední řadě Koordinační orgán slouží také jako platforma pro diskuzi o dalším směřování migrační politiky. Koordinační orgán rovněž řídí činnost Analytického centra pro ochranu státních hranic a migraci, stálého pracoviště Ministerstva vnitra zaměřeného na meziresortní spolupráci na expertní úrovni.

Kromě **změny názvu** došlo v roce 2013 současně i ke **změně složení Koordinačního orgánu**. Jeho novými členy se stali pověřeni zástupci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva zdravotnictví. Členové byli nově rozděleni na stálé, kteří se pravidelně účastní všech zasedání, a nestálé, kteří se účastní pouze zasedání, na jejichž program jsou zařazena témata spadající do jejich věcné působnosti. Uvedené změny vzala vláda ČR na vědomí svým *usnesením ze dne 18. září 2013 č. 709 k činnosti a složení Koordinačního orgánu pro řízení ochrany státních hranic a migraci*.

V roce 2013 se uskutečnila 2 zasedání Koordinačního orgánu. Koordinační orgán na nich schválil **úpravu migračního projektu určeného pro zahraniční personál nadnárodních firem s pobočkami v ČR a zahájení dalších dvou migračních projektů**, které jsou určeny pro zahraniční stipendisty a zahraniční personál firem nově investujících v ČR. Koordinační orgán rovněž **projednal a schválil návrh úpravy systému omezeného nabírání žádostí o dlouhodobá víza na zastupitelských úřadech ČR**, který byl posléze vládou schválen usnesením ze dne 13. listopadu 2013 č. 862 a v nové podobě je realizován od 1. ledna 2014.

Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci

Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci (dále jen „Analytické centrum“) představuje stálé analytické pracoviště řízené Ministerstvem vnitra, které se v rámci své činnosti zaměřuje na sledování a analýzu migrace jako komplexního jevu. V tomto směru je důležitý jeho mezirezortní charakter, kdy se na činnosti Analytického centra prostřednictvím úzké spolupráce a výměny informací podílejí všechny orgány zapojené do systému řízení ochrany státních hranic a mezinárodní migrace⁷, což dává možnost operativní a rychlé reakce na vzniklé problémy.

V roce 2013 se Analytické centrum nadále **zaměřilo na monitoring a analýzu konkrétních aktuálních jevů** (událostí), jež byly identifikovány jako rizikové či potenciálně problémové pro bezpečnostně-migrační situaci v České republice. Pozornost byla věnována vývoji přeshraniční trestné činnosti, zejména drogové problematice (se specifickým ohledem na situaci na úseku státních hranic se Spolkovou republikou Německo a zapojení cizinců do organizované kriminality).

Nadále byla v rámci Analytického centra **průběžně monitorována situace v zemích, které jsou z hlediska nelegální migrace rizikové** - severní Afriky, Blízkého východu a západního Balkánu. **Pozornost Analytického centra se zaměřila také na syrskou krizi a nelegální migraci**

---

⁷ Členy Analytického centra jsou delegovaní zástupci Ministerstva vnitra, Policie České republiky, Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva financí (Generálního ředitelství cel), Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva spravedlnosti a zpravodajských služeb.

státních příslušníků Ruské federace, která byla předmětem Společné zprávy k nelegální migraci státních příslušníků Ruské federace zpracované s partnerským německým pracovištěm GASIM.

I v roce 2013 se Analytické centrum **zabývalo monitorováním vízové politiky a praxe České republiky**, součástí jeho aktivit byla rovněž realizace vzájemné spolupráce příslušných orgánů v oblasti vízové a pobytové praxe. V tomto ohledu byl jedním z konkrétních výstupů Analytického centra mj. i návrh destinací (vybraných zastupitelských úřadů ČR) pro výjezd imigračních policejních důstojníků v roce 2014.

Analytické centrum bylo rovněž platformou, která diskutovala úpravy stávajících a návrhy nových migračních projektů⁸, které byly následně předloženy ke schválení Koordinačnímu orgánu pro řízení ochrany státních hranic a migraci.

V rámci činnosti Analytického centra **byl rovněž projednán návrh úpravy systému omezeného nabírání žádostí o dlouhodobá víza na vybraných zastupitelských úřadech ČR** uplatňovaný do té doby na základě usnesení vlády č. 1205/2009. Změna tohoto systému byla zakotvena novým usnesením vlády č. 862/2013 s účinností od 1. ledna 2014.

Nadále, s měsíční frekvencí, byla Analytickým centrem zpracovávána zpráva „*Trendy a poznatky v oblasti migrace a ochrany hranic*“, jejímiž přispěvateli jsou jednotlivé orgány/útvary zastoupené v Analytickém centru. Zpráva je zpracovávána pro interní potřebu orgánů s působností v oblasti migrace s cílem její cílené distribuce kompetentním pracovníkům, kteří obsažené informace mohou dále využít.

Mezirezortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců

Posláním Mezirezortního orgánu pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců (dále jen „MOPNZC“) je koordinovat činnost členských institucí v oblasti boje s nelegálním zaměstnáváním cizinců, projednávat a posuzovat vhodná opatření přispívající k řešení dané problematiky, doporučovat směry kontrolní a preventivní činnosti a získávat informace z oblasti vývoje pracovní migrace do České republiky se zaměřením na její nelegální formu. Gestorem činnosti MOPNZC je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

V roce 2013 se uskutečnila tři řádná zasedání (v pořadí 32. – 34.) MOPNZC. V rámci zasedání byly podány podrobné informace o připravovaných legislativních změnách v oblasti pobytu a zaměstnávání cizinců, jmenovitě návrh transpoziční novely zákona o pobytu cizinců, kterou má být zajištěna implementace Směrnice 2011/98/EU a novela zákona o zaměstnanosti.

Během jednoho ze zasedání **byly prezentovány a následně diskutovány zkušenosti neziskového sektoru s nelegálním zaměstnáváním cizinců v České republice** a zároveň byla zmíněna potřebnost zefektivnit a rozšířit spolupráci neziskových organizací s kontrolními orgány. **V oblasti kontrolní činnosti zaměřené na potírání nelegálního zaměstnávání** byly projednávány především výsledky kontrol Státního úřadu inspekce práce, celních úřadů a živnostenských úřadů ve vztahu k cizincům, dále údaje o počtu rozhodnutí o správním vyhoštění cizinců, kteří byli na území České republiky zaměstnáni bez oprávnění k pobytu či povolení k zaměstnání, poskytnuté Ředitelstvím služby cizinecké policie ČR.

Zástupci MPSV na základě odborných konzultací a vzájemného hodnocení **doporučili při potírání nelegální práce prosazovat některá preventivní opatření** (např. další vzdělávání inspektorů v problematice odhalování nelegální práce a pracovního vykořisťování cizinců, informační osvěta ve formě konzultací, oslovení a informování zaměstnavatelů a zaměstnanců o jejich právech, povinnostech a odpovědnosti, podněcování občanů k placení daní atd.), která by směřovala k předcházení a omezení nelegálního zaměstnávání jak zahraničních pracovníků, tak i občanů České republiky.

⁸ Viz kapitola XII.1 MIGRAČNÍ PROJEKTY.

Jedním z příspěvků zasedání MOPNZC byla **prezentace programu „Mentalist“** jako účinného nástroje při odhalování porušování zákona, prevenci podvodů a zefektivnění kontrolní činnosti např. v oblasti nelegální práce.

V roce 2013 byla v souladu s Jednacím řádem MOPNZC **zřízena pracovní skupina** složená ze zástupců MPSV, Generálního ředitelství cel, Státního úřadu inspekce práce, Ředitelství služby cizinecké policie ČR a Generálního ředitelství Úřadu práce ČR, během jejíhož zasedání byly projednávány otázky nastavení a funkčnosti poskytování vzájemných informací a zlepšení koordinace mezi jednotlivými kontrolními orgány v oblasti kontrolní činnosti zaměstnávání zahraničních pracovníků v České republice.

Vládě České republiky byla pro informaci, obdobně jako každý rok, **předložena „Souhrnná informace za rok 2012 o aktivitách realizovaných příslušnými resorty v oblasti potírání nelegálního zaměstnávání cizinců“.**

II.2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC

II.2.1 Zákon o pobytu cizinců

Nová právní úprava pobytu cizinců a transpozice směrnice 2011/98/EU

Ministerstvo vnitra v průběhu prvního čtvrtletí roku 2013 dokončilo práce na legislativním návrhu nové právní úpravy vstupu a pobytu cizinců na území České republiky, včetně právní úpravy volného pohybu občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků a ochrany státních hranic, který byl po vnitroresortním připomínkovém řízení dne 9.5.2013 rozeslán do meziresortního připomínkového řízení. V rámci meziresortního připomínkového řízení k výše uvedeným návrhům obdrželo Ministerstvo vnitra velké množství připomínek. S ohledem na situaci nastalou po meziresortním připomínkovém řízení by nebylo ani reálně možné zajistit včasnou implementaci směrnice 2011/98/EU, o jednotném postupu vyřizování žádostí o jednotném povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků ze třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě, která měla být do českého právního řádu implementována právě novou právní úpravou vstupu a pobytu cizinců a jejíž transpoziční lhůta skončila 25.12.2013.

Z výše uvedených důvodů Ministerstvo vnitra přednostně zpracovalo návrh novely zákona o pobytu cizinců a některých dalších zákonů, a to především za účelem implementace směrnice 2011/98/EU. Na základě této směrnice mají členské státy Evropské unie umožnit státním příslušníkům třetích zemí, kteří do členského státu cestují za účelem zaměstnání, získat jediné povolení opravňující k pobytu i práci. Do českého právního řádu se tak navrhuje implementovat institut tzv. zaměstnanecké karty, která má být právě takovým povolením.

Zaměstnaneckou kartu bude vydávat Ministerstvo vnitra, a to zásadně na pracovní místa uvedená v evidenci volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké karty. Danou evidenci bude spravovat Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Návrhem zákona se precizuje adaptace českého právního řádu na další právní akty Evropské unie a reaguje se jím také na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Buishvili proti České republice, podle kterého mají mít soudy rozhodující o zákonnosti zajištění osob bezprostřední možnost nezákonné zajištění ukončit.

Návrh novely zákona o pobytu cizinců a některých dalších zákonů prošel legislativním procesem a dne 6.5.2014 zákon podepsal prezident republiky.

Novelizace zákona o pobytu cizinců

V roce 2013 bylo provedeno celkem pět novelizací zákona o pobytu cizinců. Konkrétně se jednalo o změny, které byly provedeny následujícími zákony:

Zákon č. 494/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb., a některé další zákony (nabyl účinnosti dnem 15. ledna 2013).

Tímto zákonem byla do zákona o přestupcích nově zavedena sankce zákazu pobytu (§ 15a zákona o přestupcích), která může být uložena pachateli bez ohledu na jeho státní příslušnost. Pro účely kontroly dodržování této sankce je v případě cizinců její uložení evidováno v informačním systému cizinců vedeném podle § 158 zákona o pobytu cizinců.

Zákon č. 103/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (nabyl účinnosti dnem 1. května 2013 a změna související s přijetím nového zákona o kontrole dnem 1. ledna 2014).

Změny zákona o pobytu cizinců souvisely s transpozicí směrnice 2011/51/EU, kterou se rozšiřuje oblast působnosti směrnice Rady 2003/109/ES (tj. směrnice o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty) na osoby požívající mezinárodní ochrany. Rozšíření působnosti směrnice i na osoby s mezinárodní ochranou vychází z premisy, že možnost získat po určité době právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta v členském státě Evropské unie má významný dopad na plnou integraci osob, které v členském státě Evropské unie pobývají, a tento status jim umožňuje lepší mobilitu v rámci Evropské unie. Osobám požívajícím mezinárodní ochrany se proto umožnilo získat právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta v tom členském státě Evropské unie, který jim poskytl mezinárodní ochranu, a to za stejných podmínek jako ostatním státním příslušníkům třetích zemí. Pro účely povolení trvalého pobytu po 5-ti letech nepřetržitého a legálního pobytu cizince na území České republiky je do této požadované doby nově (jednou polovinou) započítávána i doba, po kterou bylo vedeno řízení o udělení mezinárodní ochrany, avšak pouze pokud výsledkem tohoto řízení bylo udělení této ochrany.

Další změny v zákoně o pobytu cizinců na území České republiky souvisely s doplněním transpozice tzv. návratové směrnice (směrnice 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí). Tato změna se týkala kompetence Ředitelství služby cizinecké policie k vydávání rozhodnutí o povinnosti opustit území České republiky a k rozhodování o uložení zvláštních opatření za účelem vycestování.

Kromě toho byly v zákoně o pobytu cizinců v souvislosti s řešením problému cizinců odsouzených pro nedovolenou výrobu, pěstování a jiné nakládání s omamnými a jinými psychotropními látkami zpřísněny požadavky na pobyt cizinců na území České republiky. Nově lze cizincům z tzv. třetích států zrušit platnost dlouhodobého víza a povolení k dlouhodobému pobytu v případech „odsouzení za úmyslný trestný čin“ a platnost trvalého pobytu při „odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody“.⁹

V neposlední řadě byla do zákona o pobytu cizinců zapracována výjimka, dle které se na kontrolní činnost policie prováděnou podle tohoto zákona nevztahuje nově přijatý zákon o kontrole.

---

⁹ Například do 09.05.2013 bylo zrušení platnosti uvedených pobytů možné jestliže byl cizinec pravomocně odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu k trestu odnětí svobody v délce převyšující 3 roky.

Zákon č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva (nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2014).

Změny zákona o pobytu cizinců souvisely s novým pojetím právní úpravy soukromého práva (tj. s přijetím nového občanského zákoníku). Jednalo se konkrétně o nezbytné terminologické změny, kdy dosavadní institut „zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům“ byl nahrazen institutem „omezení svéprávnosti“ a došlo k zavedení nového institutu prohlášení cizince za nezvěstného. Současně byla zohledněna i změna koncepce osvojení podle nového občanského zákoníku, dle které bude možné osvojit nejen nezletilého, ale také zletilého.

Zákon č. 312/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2014).

Touto novelou byl nově upraven způsob zápisu jména a příjmení cizince do dokladů vydávaných podle zákona o pobytu cizinců. Dříve bylo jméno a příjmení cizince v těchto dokladech uváděno pouze podle tvaru uvedeného latinkou v jeho cestovním dokladu.

Podle zákona o matrikách je však fyzická osoba (tedy i cizinec), které byl matričním úřadem vydán český matriční doklad, povinna při jednání před orgány veřejné moci, Českou národní bankou, Veřejným ochráncem práv, Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových, státními fondy a zdravotními pojišťovnami užívat jméno a příjmení, jak je má uvedena v matričním dokladu. Se zřetelem k tomu, je podle nové právní úpravy v dokladech vydávaných podle zákona o pobytu cizinců současně v poznámce uváděno jméno a příjmení i ve tvaru podle českého matričního dokladu. Oba tvary jména a příjmení cizince budou rovněž zaevidovány v informačním systému cizinců a jeho prostřednictvím i v základním registru obyvatel.

Novelou zákona o matrikách současně došlo ke změně působnosti orgánu oprávněného vydávat potvrzení o oprávněnosti pobytu cizince na území České republiky, který je vyžadován matričními úřady pro účely uzavření manželství, resp. vstupu do registrovaného partnerství (dříve toto potvrzení vydávala policie, nově ho vydává Ministerstvo vnitra - konkrétně odbor azylové a migrační politiky).

Zákonné opatření Senátu č. 344/2013 Sb. schválené usnesením Poslanecké sněmovny vyhlášeného pod č. 382/2013 Sb., o změně daňových zákonů v souvislosti s rekodifikací soukromého práva a o změně některých zákonů (nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2014).

Touto novelou bylo v zákoně o pobytu cizinců reagováno na změny zákona o daních z příjmů, kdy pojem „příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti“ byl nahrazen pojmem „příjmy ze samostatné činnosti“. Z věcného hlediska se jednalo pouze o legislativně technickou změnu, která se týká způsobu prokazování prostředků k pobytu v případě cizinců žádajících o povolení trvalého pobytu.

V závěru roku 2013 byl zpracován ***návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 428/2010 Sb., stanovící okruh cizinců, kteří mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území České republiky pouze na základě uděleného letištního průjezdního víza, ve znění pozdějších předpisů***. Novela vyhlášky má zajistit vyřazení státních příslušníků Republiky Kazachstán a Republiky Uzbekistán z okruhu cizinců, kteří mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území České republiky pouze na základě uděleného letištního průjezdního víza. Navrhovaná změna nabyla účinnosti dne 15. února 2014; ve Sbírce zákonů je publikována pod č. 20/2014.

II.2.2 Zákon o azylu

Dne 1. května 2013 nabyl účinnosti **zákon č. 103/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, a zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí**. Změna zákonů se týká transpozice dvou směrnic, které jsou součástí tzv. společného evropského azylového systému, a sice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/51/EU.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU tzv. nová kvalifikační směrnice zajišťuje, aby členské státy Evropské unie používaly společná kritéria pro udělení mezinárodní ochrany (tj. azylu a doplňkové ochrany), a rovněž zajišťuje lepší postavení osob požívajících mezinárodní ochrany ve všech členských státech. Hlavní změna spočívá ve sjednocení přístupu azylantů a osob s doplňkovou ochranou k integračním opatřením.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/51/EU rozšiřuje oblast působnosti směrnice Rady 2003/109/ES o dlouhodobě pobývajících rezidentech na osoby požívající mezinárodní ochrany. Novela zákona o azylu zohledňuje vývoj praxe v dané oblasti na území České republiky. Nelze uvést žádný jednotící prvek tohoto druhu změn, týkají se například zefektivnění vedení samotného řízení o udělení mezinárodní ochrany, úpravy poskytování finančních a dalších benefitů žadatelům o udělení mezinárodní ochrany, zajištění větší ochrany azylantů a osob požívajících doplňkové ochrany, vymezení pojmu přesídlování nebo specifikace poskytování zdravotní péče dětem narozeným na území. Ustanovení zákona č. 103/2013 Sb. týkající se srovnání přístupu osob s doplňkovou ochranou a azylantů k integračním opatřením nabyla účinnosti k 1. lednu 2014.

Dalším zákonem, který částečně novelizuje zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů je **zákon č. 105/2013 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních** (nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2014, s výjimkou některých ustanovení, která nabyla účinnosti dnem vyhlášení nebo dnem 1. listopadu 2013). V zákonu o azylu byla provedena dílčí změna, dle níž se nepřihlíží k prohlášení o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu, pokud směřuje vůči mezinárodnímu trestnímu soudu nebo tribunálu, s nímž Česká republika spolupracuje podle zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, a případný status žadatele o udělení mezinárodní ochrany nebrání předání této osoby mezinárodnímu trestnímu soudu nebo tribunálu.

Ministerstvo vnitra v roce 2013 rovněž započalo s legislativními pracemi, které souvisí s dobudováním tzv. společného evropského azylového systému. Na poli Evropské unie skončilo budování tzv. společného evropského azylového systému přijetím Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU-tzv. nová procedurální směrnice a Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2013/33/EU-tzv. nová přijímací směrnice a nového tzv. dublinského nařízení (Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013) a nového nařízení o Eurodacu (Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013). Probíhající legislativní práce tedy zejména odráží nutnost implementovat výše uvedené legislativní nástroje.

II.2.3 Zákon o zaměstnanosti (s ohledem na imigraci)

Jak již bylo výše uvedeno v souvislosti s novelou zákona o pobytu cizinců bude implementací směrnice 2011/98/EU zaveden nový druh povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky, tzv. zaměstnanecká karta, která bude mít duální charakter (opravňující cizince jak k dlouhodobému pobytu, tak k výkonu práce na území České republiky). Příslušným správním orgánem pro vydávání zaměstnanecké karty bude Ministerstvo vnitra. Zelená karta bude zrušena, naopak modrá karta bude i nadále používaným institutem. Zaměstnanecká, resp. modrá karta bude vydávána na volné pracovní místo zařazené v centrálních evidencích volných pracovních míst

vedených Ministerstvem práce a sociálních věcí, pokud toto pracovní místo nebylo obsazeno do 30 dnů ode dne jeho oznámení Úřadu práce ČR.

Povolení k zaměstnání bude nadále vydáváno krajskými pobočkami Úřadu práce ČR např. cizincům vyslaným k výkonu práce do České republiky, cizincům vykonávajícím sezónní práce a některým dalším kategoriím cizinců¹⁰. Povolení k zaměstnání nebude nově vyžadováno pro osoby s povolením k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny s cizincem, který na území České republiky pobývá na základě platného povolení k dlouhodobému pobytu.

Novela zákona o zaměstnanosti zavede novou sankci pro zaměstnavatele tím, že nezařadí nebo vyřadí volné pracovní místo u zaměstnavatele z centrální evidence volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké karty, pokud byla tomuto zaměstnavateli v období posledních 12 měsíců pravomocně uložena pokuta za umožnění výkonu nelegální práce. Novela také upraví možnost zaměstnavatele vysílat cizince z třetích zemí na služební cesty.

---

¹⁰ Podle § 97 zákona o zaměstnanosti.

III. Vízová politika a praxe České republiky

III.1. SMLUVNÍ VZTAHY

Česká republika provádí ode dne svého plného zapojení do schengenské spolupráce (tj. od 21. prosince 2007) společnou vízovou politiku. Společná vízová politika jako součást politiky vnějších vztahů je nástrojem pro řízení migrace a upravuje oblast krátkodobých pobytů občanů třetích zemí (max. do 90 dnů během jakéhokoli období 180 dnů) v rámci schengenského prostoru. Oblast dlouhodobých pobytů (dlouhodobé vízum a povolení k pobytu) je ponechána v kompetenci národních právních úprav členských států, přičemž upravuje pouze volný pohyb osob s národními tituly opravňujícími k dlouhodobému pobytu v souladu se stanovenými pravidly.

Česká republika se od roku 2011 aktivně podílela na jednání o novelizaci mechanismu vzájemnosti v nařízení Rady č. 539/2001, které představuje jeden ze základních prvků společné vízové politiky Evropské unie. Novelizovaný mechanismus vzájemnosti, který je v platnosti od 9. ledna 2014, obsahuje oproti dosavadnímu znění prvky, které za stanovených podmínek zavazují Evropskou komisi k předložení návrhu na dočasné obnovení vízové povinnosti vůči třetí zemi, jež neregistrovaně zavedla vízovou povinnost jednomu či více členským státům.

V roce 2013 se též podařilo dosáhnout významného cíle české zahraniční politiky, a to znovuoobnovení bezvízového styku s Kanadou, která jako jediná třetí země v roce 2009 opětovně zavedla víza schengenskému státu. K faktickému zrušení vízové povinnosti pro občany České republiky z kanadské strany došlo dne 14. listopadu 2013 v návaznosti na změny kanadských azylových a migračních právních předpisů zpříšňujících podmínky pro udělení azylu žadatelům ze zemí, ve kterých nedochází k dlouhodobému a soustavnému pronásledování občanů či porušování lidských práv. Mezi tyto státy řadí Kanada i Českou republiku.

Ve vztahu k vízové politice vůči třetím zemím zůstává i nadále pro Českou republiku prioritou zachování bezvízového režimu se zeměmi západního Balkánu. Jedinou zemí západního Balkánu, na kterou není aplikován bezvízový režim, je Kosovo. (Dne 14. června 2012 obdrželo též Kosovo cestovní mapu směřující k vízové liberalizaci. První zpráva o pokroku Kosova v plnění podmínek stanovených touto cestovní mapou byla vydána Evropskou komisí 8. února 2013.)

I v roce 2013 pokračovalo plnění Akčních plánů ze strany Ukrajiny a Gruzie, které jakožto dlouhodobý cíl stanoví možnost vízové liberalizace s těmito zeměmi. Moldavsku se podařilo splnit v roce 2013 všechny požadavky stanovené Akčním plánem a dne 27. listopadu 2013 předložila Evropská komise návrh na přearažení Moldavska do přílohy II nařízení Rady č. 539/2001 (zahrnující země, jejichž občané jsou při vstupu do Evropské unie osvobozeni od vízové povinnosti). Pokračovalo plnění Společných kroků v zájmu dosažení bezvízového režimu pro krátkodobé pobyty ruských občanů a občanů Evropské unie.

Během roku 2013 byly nadále uspokojivě uplatňovány dohody o usnadnění udělování krátkodobých víz s Ruskem, Ukrajinou a Moldavskem (dále jen „vázové facilitační dohody“), přičemž s platností od 1. července 2013 byly rozšířeny tyto dohody s Ukrajinou a Moldavskem za účelem zařazení dalších kategorií osob do režimu těchto ujednání a celkového zjednodušení vízového režimu mezi EU a těmito třemi zeměmi. S Ruskem příslušná jednání nebyla ještě dokončena.

V roce 2013 byla uspokojivě plněna též vízová facilitační dohoda Evropské unie s Gruzíí. Dne 1. ledna 2014 vstoupila v platnost vízová facilitační dohoda s Arménií. Ukončena byla jednání o vízové facilitační dohodě s Ázerbájdžánem. Předmětná dohoda byla podepsána v rámci summitu Východního partnerství ve Vilniusu dne 29. listopadu 2013. V současnosti probíhají schvalovací procesy na straně Evropské unie i Ázerbájdžánu.

V průběhu roku 2013 pokračovala aktivní politika České republiky, resp. Ministerstva zahraničních věcí při sjednávání bilaterálních dohod s členskými státy schengenského prostoru o zastupování při vydávání schengenských (krátkodobých) víz. K dohodám uzavřeným s Francií, Portugalskem, Španělskem, Slovenskem a Belgií přibyly dohody s Maďarskem, Rakouskem, Estonskem a Polskem, přičemž stávající dohody s Francií a se Slovenskem byly rozšířeny.

Vyhodnocení plnění povinností obsažených v Memorandu ADS

Vláda České republiky přijala dne 22. prosince 2004 usnesení č. 1311 k realizaci Memoranda o porozumění mezi Národní správou pro cestovní ruch Čínské lidové republiky (CNTA) a Evropským společenstvím o vízech a souvisejících otázkách týkajících se turistických skupin z Čínské lidové republiky.

Tímto usnesením bylo také uloženo ministru pro místní rozvoj zřídit mezirezortní pracovní skupinu, která bude koordinovat, monitorovat a vyhodnocovat plnění povinností obsažených v Memorandu ADS. Tato skupina je složena ze zástupců ministerstev pro místní rozvoj, vnitra a zahraničních věcí (případně i dalších ministerstev, vždy záleží na navrženém tématu k danému jednání).

Vzhledem k tomu, že se nevyskytovaly žádné problémy, byla jednání na několik let přerušena a opět se pracovní skupina schází od roku 2010 min. 2x ročně nebo dle potřeby. Jednání jsou již vedena MZV ČR za účasti dalších resortů, ale i Smíšené česko-čínské obchodní komory vzájemné spolupráce a větších firem, které působí na čínském trhu. Významnou akcí, která se uskutečnila v rámci těchto zasedání bylo v roce 2013 uspořádání již druhého setkání předsedů vlád v rámci iniciativy ČLR k rozvoji spolupráce s 16 zeměmi střední, východní a jihovýchodní Evropy (iniciativa ČLR 16+1). V rámci jednání bylo navrženo českou stranou zorganizování společných oslav k 65. výročí navázání diplomatických vztahů, které by se mělo uskutečnit v druhé polovině roku 2014. Dalším úspěšným výstupem z mezirezortní pracovní skupiny bylo vytvoření expertní skupiny k zavedení přímé letecké linky Praha - Peking, která by měla napomoci větší podpoře a rozvoji cestovního ruchu obou států.

Ve snaze pomoci organizovaným skupinám cestovat z Čínské lidové republiky do SVE v souladu s předem stanoveným cestovním programem, vydává Ministerstvo pro místní rozvoj Seznam cestovních agentur a cestovních kanceláří, se kterými je uzavřena smlouva o zajištění plnění závazků vyplývajících z Memoranda ADS, jejíž nedílnou součástí je i příloha, která obsahuje faxové spojení na Policii České republiky – ředitelství služby cizinecké policie. V současné době Ministerstvo pro místní rozvoj vede na Seznamu 134 cestovních kanceláří a agentur. Tento seznam je zavěšen na webových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj a je 2 x ročně aktualizován (říjen, duben).

V roce 2013 bylo Českou republikou **vydáno v rámci Memoranda ADS 6 574 víz** státním příslušníkům Čínské lidové republiky, tj. 44,5 % z celkového počtu vydaných víz k pobytu do 90 dnů těmto státním příslušníkům a 1,0 % z celkového počtu vydaných víz k pobytu do 90 dnů ve sledovaném roce.

III.2 PRAKTICKÝ VÝKON

III.2.1 Vytíženost zastupitelských úřadů České republiky

V roce 2013 bylo na zastupitelských úřadech České republiky podáno celkem **659 753** (+ 48 171; nárůst oproti roku 2012 o 7,9 %) **žádostí** o udělení víza a **uděleno**, resp. vyznačeno celkem **643 503** (+ 49 432; nárůst oproti roku 2012 o 8,3 % víz). Meziroční nárůst počtu podaných žádostí a udělených, resp. vyznačených víz je více než dvojnásobný - v roce 2011 činil nárůst počtu podaných žádostí a udělených víz 3,5 %, resp. 4,7 %.

Vývoj počtu podaných žádostí o udělení víza a počet udělených, resp. vyznačených víz na ZÚ ČR v roce 2013

Rok/měsíc	Počet všech podaných žádostí o vízum	Počet udělených, resp. vyznačených víz
2013/01	26 715	25 540
2013/02	42 033	41 069
2013/03	65 572	64 514
2013/04	86 105	84 820
2013/05	52 548	51 191
2013/06	51 144	49 719
2013/07	61 740	60 056
2013/08	54 043	52 596
2013/09	52 781	51 258
2013/10	56 677	55 298
2013/11	55 960	54 640
2013/12	54 435	52 802
Celkem	659 753	643 503

Poznámka: Údaje zpracovány MZV ČR

Stejně jako v roce 2012 byl i v roce 2013 zpracován nejvyšší počet žádostí o udělení krátkodobého víza na ZÚ Moskva, který rovněž udělil v souhrnu i nejvyšší počet víz (nárůst cca 12 %). Jako další nejvytíženější ZÚ, pokud jde o celkový počet přijatých a udělených víz následují, obdobně jako v předchozích letech ZÚ Jekatěrinburg, ZÚ Kyjev, ZÚ Doněck a ZÚ Sankt Peterburg. Nejfrekventovanějším obdobím pro podávání žádostí o udělení krátkodobého víza zůstává i nadále měsíc duben (v roce 2013 bylo v tomto měsíci podáno celkem 86 105 žádostí).

Nejvytíženější zastupitelské úřady a generální konzuláty České republiky v roce 2013

Zastupitelský úřad	Celkem přijato žádostí o vízum	Krátkodobá víza udělená	Dlouhodobá víza vyznačená
ZÚ Moskva	365 990	360 610	2 051
ZÚ Jekatěrinburg	36 342	35 332	589
ZÚ Kyjev	34 695	33 479	419
ZÚ Doněck	27 070	26 040	349
ZÚ Sankt Peterburg	25 448	24 822	295

Poznámka: Údaje zpracovány MZV ČR

III.2.2 Systém VISAPPOINT

Smyslem systému VISAPPOINT je zejména aplikace rovného a spravedlivého přístupu ke každému cizinci při podání žádosti. Systém dle svého nastavení automaticky, bez zásahu pracovníků ZÚ i MZV, přiděluje termíny k podání žádostí o pobytová oprávnění, neboť neustále rostoucí zájem o získání českých pobytových oprávnění v některých zemích vedl k situaci, kdy se

před objekty ZÚ ČR shromažďovali žadatelé v daleko větším počtu, než ZÚ ČR byly a jsou schopny denně přijmout a odpovídajícím způsobem zpracovat.

Dne 16. září 2009 přijala vláda ČR usnesení č. 1205 k „*Pozastavení nabírání žádostí o dlouhodobá víza na vybraných zastupitelských úřadech – vyhodnocení situace a další postup*“, v rámci kterého bylo schváleno omezené nabírání žádostí o udělení dlouhodobých víz. Tímto usnesením bylo na vybraných ZÚ ČR rozhodnuto zavést omezené nabírání žádostí o dlouhodobá víza za účelem zaměstnání, podnikání, účasti v právnické osobě, studia a sloučení rodiny. Toto opatření je realizováno prostřednictvím technických možností nastavení systému VISAPOINT.

(Poznámka: Shora uvedené usnesení bylo s účinností od 1. ledna 2014 nahrazeno novým *usnesením vlády č. 862/2013 „Pokračování v omezeném nabírání žádostí o dlouhodobá víza na vybraných ZÚ ČR - vyhodnocení situace a další postup“*.)

Systém VISAPOINT byl postupně spuštěn na ZÚ ČR v Albánii, Bělorusku, Bosně a Hercegovině, Číně, Gruzii, Kazachstánu, Mongolsku, Srbsku, Thajsku, Uzbekistánu, Vietnamu, Moldavsku, Turecku, Makedonii a Ukrajině. V roce 2011 byl dále spuštěn na ZÚ ČR v Rusku, Spojených arabských emirátech, Nigérii, Jordánsku, Ázerbájdžánu a Filipínách. V roce 2012 byl systém rozšířen o Libyi a Egypt. V roce 2013 byl systém VISAPOINT spuštěn v Indonésii. Zvýšil se také počet ZÚ využívajících systém pro registraci u krátkodobých víz. V současné době využívá systém VISAPOINT celkem 30 ZÚ ČR.

V roce 2013 probíhaly menší úpravy systému VISAPOINT spojené s dalším navýšením jeho bezpečnosti. Úpravy kopírovaly vývoj v IT technologiích. Větší úpravy systému jsou plánovány na rok 2014. Systém VISAPOINT podléhá neustálému monitoringu ze strany MZV i IT specialistů. Děje se tak v rámci pravidelných kontrol i na základě hlášení ZÚ či MZV o možném nestandardním chování systému. Tyto kontroly doposud neprokázaly jakoukoliv manipulaci s vnitřními daty systému.

Systém VISAPOINT zefektivnil nabírání žádostí na ZÚ ČR, ve větší míře zklidnil situaci před budovami ZÚ ČR a zamezil možnosti jakýmkoli způsobem ovlivňovat pořadí podání žádostí o pobytová oprávnění. Systém dále ve větší míře eliminuje činnost zprostředkovatelů a obecně vnější lidský faktor, který může být potenciálním rizikem korupce. V současné době je systém VISAPOINT nedílným organizačním prostředkem Ministerstva zahraničních věcí, respektive zastupitelských úřadů, zvyšujícím transparentnost vízového procesu organizace konzulárních úseků jednotlivých ZÚ ČR při příjmu žádostí.

Přes výše uvedené, obdobně jako v předchozích letech, byl systém VISAPOINT předmětem kritiky ze strany VOP, Výboru pro práva cizinců Rady vlády pro lidská práva i Rady vlády pro lidská práva. S ohledem na přesah problematiky do unijního práva zahájila v roce 2013 Evropská komise na podnět VOP řízení EU Pilot, které dosud nebylo skončeno.

III.2.3 Vízový informační systém

Vízový informační systém (dále jen „VIS“) je elektronický databázový systém členských států EU/Schengenu, který obsahuje všechny relevantní údaje o žadatelích o víza, včetně biometrických údajů (zobrazení obličeje, otisky prstů). Systém byl spuštěn dne 11.10.2011 na zastupitelských úřadech v zemích severní Afriky a postupně je rozšiřován do dalších světových regionů **s předpokládaným termínem plného pokrytí v roce 2015. V průběhu roku 2013** došlo ke spuštění Vízového informačního systému v Africe, Jižní Americe, centrální a jihovýchodní Asii a v Palestině.

V současné době se snímají otisky prstů kromě ZÚ ČR působících v prvních jedenácti regionech na ZÚ ČR Islámábád (pouze u dlouhodobých víz, u krátkodobých víz není stále zaručena bezpečnost při snímání otisků). V roce 2014 bude dále pokračovat napojení vízového systému ČR

na CSVIS rozšířením na 12. až 16. region v rámci tzv. roll-out. Budou napojeny ZÚ ČR ve střední a severní Americe, Karibiku, Austrálii, na západním Balkáně a v Turecku.

VIS vnáší novou dimenzi do boje proti nelegální migraci a falšování identity. Zefektivňuje řízení o udělení víza, neboť zastupitelské úřady jakéhokoli členského státu mají k dispozici kompletní „vízovou historii“ žadatele, tj. údaje kdy, kde a s jakým výsledkem žadatel již o vízum žádal. Díky VIS je prakticky znemožněn tzv. „visa shopping“, tj. podávání opakovaných žádostí na konzulátech různých členských států a obcházení kritérií pro určení členského státu příslušného pro posouzení žádosti.

III.2.4 Vysílání styčných důstojníků pro migraci a doklady v roce 2013

V roce 2013 pokračovala realizace *„Dohody mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Ministerstvem zahraničních věcí České republiky o vysílání styčných důstojníků pro migraci a doklady na zastupitelské úřady České republiky“* ze dne 13. února 2009, která nabyla účinnosti dne 1. ledna 2010. Poprvé byli kromě policistů vysláni i styční důstojníci pro migraci a doklady z řad zaměstnanců Ministerstva vnitra. Díky tomu se podařilo obsadit vyšší počet zastupitelských úřadů, než tomu bylo v předchozích letech.

Styční důstojníci pro migraci a doklady, kterými byli příslušníci Policie České republiky, služby cizinecké policie, působili na zastupitelských úřadech České republiky v Nigérii (Abuja), na Ukrajině (Lvov, Doněck), v Čínské lidové republice (Peking), v Uzbekistánu (Taškent), v Turecku (Ankara) a v Ruské federaci (Jekatěrinburg). Na uvedených zastupitelských úřadech se významnou měrou podíleli mj. na provádění pohovorů se žadateli o víza, pominout nelze ani jejich činnost při posuzování dokumentů předkládaných k uvedeným žádostem.

Ministerstvo vnitra vyslalo své zaměstnance na zastupitelské úřady České republiky na Ukrajinu (Kyjev), do Ruské federace (Moskva), do Kazachstánu (Astana), do Vietnamu (Hanoj), do Čínské lidové republiky (Peking) a do Indie (Dillí).

Styční důstojníci pro migraci a doklady odhalili množství padělaných dokladů, díky jejich činnosti došlo ke zkvalitnění nabírání žádostí o víza k pobytu nad 90 dnů a žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu, jakož i k precizaci pohovorů se žadateli. Mimo to přispěli k odhalování účelově podávaných žádostí a podezření na neplnění deklarovaného účelu pobytu, zejména pokud se jedná o účel „podnikání“ a „studium“.

Velice přínosná byla spolupráce styčných důstojníků pro migraci a doklady, vyslaných na zastupitelské úřady na Ukrajinu a do Ruské federace, na posuzování dokladů, zejména matričních, předkládaných k žádostem o potvrzení o příslušnosti k české krajské komunitě. Vzhledem k tomu, že na jeho základě má cizinec možnost získat povolení k trvalému pobytu na území České republiky, je nemalá část těchto žadatelů motivována předložit padělané nebo neoprávněně pozměněné matriční doklady. V roce 2013 se proto styční důstojníci pro migraci a doklady na Ukrajině v ještě větší míře zaměřili právě na zmíněnou oblast, výsledkem čehož je skutečnost, že došlo k poklesu počtu podání těchto žádostí, zejména pak v těch případech, kdy byly dokládány neregulérními doklady.

Činnost styčných důstojníků pro migraci a doklady je již tradičně velmi kladně hodnocena, a to nejen ze strany Ministerstva vnitra a Policie České republiky, ale i ze strany Ministerstva zahraničních věcí, resp. jednotlivých zastupitelských úřadů.

V rámci Analytického centra pro ochranu státních hranic a migraci bylo pro rok 2014 dohodnuto vyslání styčných důstojníků pro migraci a doklady na následující zastupitelské úřady:

Velvyslanectví České republiky:
Kyjev
Moskva
Hanoj
Abuja
Astana
Taškent
Dillí
Káhira
Tbilisi
Generální konzuláty České republiky:
Lvov
Doněck
Šanghaj
Istanbul (v jeho rámci se počítá s několika výjezdy do Ankary)
Jekatěrinburg
Petrohrad

Ministerstvo vnitra však předpokládá, že styční důstojníci budou v roce 2014 vysláni na všechny uvedené zastupitelské úřady. V současné době již působí na zastupitelských úřadech v Kyjevě, Hanoji a v Istanbulu.

IV. Schengen

IV.1 HODNOCENÍ SCHENGENSKÉ SPOLUPRÁCE

IV.1.1 Schengenské hodnocení České republiky

Schengenské hodnocení České republiky, tj. prověřování správného provádění schengenského *acquis* ve všech oblastech schengenské spolupráce, bylo započato již v roce 2011 odevzdáním odpovědí na otázky evaluačního dotazníku. Hlavní část hodnocení spočívající v návštěvách expertních týmů složených ze zástupců členských států a institucí EU se uskutečnila v roce 2012. Na podzim 2013 proběhla poslední z návštěv v České republice, a to pro oblast SIS/SIRENE. Na schválení hodnotících zpráv z misí navazuje proces plnění návazných opatření tzv. follow-up a celý proces je završen přijetím ve formě závěrů Rady pro justici a vnětro.

V roce 2013 došlo k přijetí **nového hodnotícího mechanismu**, který by měl v průběhu roku 2014 postupně nahradit výše popsany proces hodnocení. Za jednu z nejdůležitějších změn lze označit možnost provádět neohlášené návštěvy na vnitřní hranici.

IV.1.2 Novela Schengenského hraničního kodexu

V roce 2013 byl novelizován Schengenský hraniční kodex s cílem stanovit společná pravidla pro dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic v mimořádných situacích. Na základě této novely lze nově zavést ochranu vnitřních hranic vůči schengenskému státu, který závažným způsobem porušuje schengenské standardy.

IV.1.3 Situace na česko-německé vnitřní hranici

V roce 2013 pokračoval trend určité konsolidace režimu překračování společných hranic a policejních opatření, která jsou více cílena na pachatele trestné činnosti. Jsou zaznamenány pouze jednotlivé případy **stížností českých občanů na kontroly v německém příhraničí**. Tento pozitivní vývoj lze připisat výsledkům bilaterálních jednání vedených v rámci tzv. **Hofského dialogu**, který vznikl z iniciativy ministrů vnitra obou zemí v únoru 2012. V roce 2013 pokračovalo na této platformě jednání s Německem za účelem nalezení oboustranně přijatelného modelu fungování na společné hranici.

Problém přetrvává nadále především u kontrol **mezinárodních autobusových linek**, které jsou těžko slučitelné s schengenskou legislativou. Řešení lze očekávat až od možného hodnocení vnitřní hranice v rámci nového hodnotícího mechanismu. Přípravy na toto hodnocení jsou obsaženy v Národním schengenském plánu 2014.

IV.1.4 Dočasné zavedení kontrol na polských státních hranicích

Polsko ve dnech 8. až 23. listopadu 2013 v souvislosti s konferencí OSN ke změně klimatu ve Varšavě ve dnech 11. až 22. listopadu 2013 dočasně znovu zavedlo ochranu svých vnitřních hranic. Hraniční kontroly byly prováděny na vzdušných, námořních a pozemních hranicích s Německem, Českou republikou, Slovenskem a Litvou. Zkontrolováno bylo cca 38 000 osob.

IV.1.5 Rozšíření schengenského prostoru

Vstup do schengenského prostoru nadále zůstává uzavřen **Bulharsku a Rumunsku**. Obě země úspěšně prošly procesem schengenského hodnocení, na politické úrovni však jsou proti jejich vstupu především Německo a Nizozemsko. Vstup obou zemí do Schengenu je nyní podmiňován reformou justičního systému a snížením korupce v těchto zemích monitorovaných v rámci tzv. Mechanismu ověřování a spolupráce (CVM).

S ohledem na časovou prodlevu od evaluací obou zemí jsou výsledky schengenského hodnocení již zjevně neaktuální, což prokazuje neuspokojivá situace na bulharsko-tureckých hranicích, a v případě vstupu by se proto hodnocení zřejmě mělo opakovat. Současná situace totiž ukazuje, že Bulharsko již není schopno čelit zvýšené zátěži spojené s nelegálním překračováním vnějších hranic s Tureckem.

IV.1.6 Schengenský informační systém druhé generace (SIS II)

V dubnu 2013 došlo ke spuštění Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II), jehož první generace již od roku 1995 představuje základní nástroj policejní spolupráce a výměny informací o hledaných osobách a věcech mezi schengenskými státy. SIS II obsahuje více funkcionalit a druhů záznamů (např. biometriku) a je kapacitně přizpůsoben zvýšeným nárokům na svůj provoz. Systém se skládá z centrální části a národních částí jednotlivých členských států. Fungování SIS II v České republice bylo hodnoceno v rámci schengenského hodnocení na podzim 2013.

Výsledky hodnocení lze označit za standardní. Kromě pozitivních zmínek zmiňuje zpráva hlavní uložená doporučení týkající se např. nových kategorií záznamů či zadávání biometrických dat ke všem kategoriím záznamů. K uloženým doporučením vypracovala Česká republika zprávu o návazných opatřeních (tzv. follow-up), o jejímž plnění průběžně evropské partnery informuje.

IV.1.7 Agentura eu.LISA

Dne 1. prosince 2012 začala plnit své úkoly Evropská agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (eu.LISA). V roce 2013 se uskutečnila celkem 4 zasedání Správní rady Agentury eu-LISA. V roce 2013 Agentura převzala odpovědnost za provozní řízení rozsáhlých informačních systémů podporujících činnost odpovědných úřadů v této oblasti (SIS II, VIS, Eurodac). Sídlo Agentury je v Tallinnu, některé úkoly související s vývojem a provozním řízením se provádějí ve Štrasburku ve Francii. Záložní místo je umístěno v Sankt Johann im Pongau v Rakousku.

IV.1.8 Národní schengenský plán 2014 (NSP 2014)

V roce 2013 byly zahájeny práce na Národním schengenském plánu 2014, který vláda České republiky projednala a schválila dne 2. dubna 2014 usnesením č. 198.

Národní schengenský plán 2014 je základním strategickým dokumentem České republiky pro oblast schengenské spolupráce a ochrany hranic. Plán byl vypracován v návaznosti na končící proces schengenského hodnocení České republiky a pokrývá dvě zásadní plánovací období: **pětiletou periodu schengenského hodnocení a sedmiletý finanční rámec EU na léta 2014-2020.**

Obecným účelem Národního schengenského plánu 2014 je zhodnocení plnění schengenského acquis ze strany České republiky v **jednotlivých tematických oblastech schengenské spolupráce**, vytvoření vize pro další rozvoj schengenského acquis, včetně posouzení finanční náročnosti, vytvoření referenční strategie pro potřeby sestavování státního rozpočtu a využívání zdrojů EU

(popřípadě dalších zdrojů), stanovení harmonogramu úkolů a určení gestorů odpovědných za jejich plnění.

IV.2 VNĚJŠÍ SCHENGENSKÁ HRANICE

IV.2.1 Přeshraniční pohyb na vnější schengenskou hranici

Od roku 2012 je oblast odbavených osob vyhodnocována v systému KODOX (kontrola dokladů a osob). Tento systém je využíván při hraniční kontrole na všech mezinárodních letištích jako jediný lustrační systém. Systém umožňuje lustrace v systémech PATROS, DBO, CIS, ICIS (Interpol), SIS, CS a NS VIS, načtení a elektronickou kontrolu cestovního dokladu s biometrickými informacemi, v budoucnu bude načítat a porovnávat otisky prstů vůči systému VIS nebo otisku prstu uloženému v cestovním dokladu. Systém obsahuje i řadu podpůrných funkcionalit jako je například právě statistika cestujících přes vnější hranice.

V roce 2013 bylo na hraničních přechodech na vnější schengenské hranici České republiky (tedy na mezinárodních letištích) **odbaveno v obou směrech 4,9 milionů osob**. Ve srovnání s rokem 2012 je evidován nárůst, a to o cca 546 tisíc osob (tj. +12,3 %). Z uvedeného počtu se jednalo v 55 % o občany Evropské unie, ve 33 % o občany třetích zemí potřebující ke vstupu vízum a 12 % představovali občané třetích zemí pohybující se v rámci bezvízového styku.

Rozdíl mezi příletem a odletem byl minimální, na příletu bylo odbaveno 2 483 752 a na odletu 2 483 579 osob (rozdíl 173 osob). Podle jednotlivých letišť statistiku vede naše největší letiště Praha-Ruzyně, které se na celkovém počtu odbavených osob podílí 86 %. Druhé v pořadí je letiště Brno-Tuřany s 6 %.

Z hlediska státních příslušností vedli v počtu odbavených osob (přílet+odlet) na vnější schengenské hranici občané České republiky (35 %), dále následovali státní příslušníci Ruska (25 %), Spojeného království (11 %), Izraele (4 %), Spojených států amerických (3 %), Ukrajiny (2 %) a Korejské republiky (2 %).

Počet odbavených osob na vnější schengenské hranici ČR – dle kategorie osob – porovnání roku 2012/2013

Rok	2012	tj %	2013	tj %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Celkem odbaveno osob na VSH ČR (přílet+odlet)	4 421 698	100,0	4 967 331	1000,	12,3	545 633
z toho						
občané EU	2 447 876	55,4	2 744 135	55,2	12,1	296 259
občané 3. zemí - vízoví	1 388 584	31,4	1 638 528	33,0	18,0	249 944
občané 3. zemí - bezvízoví	547 544	12,4	582 746	11,7	6,4	35 202
ostatní*	37 694	0,9	1 922	0,0	-94,9	-35 772

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP - zdroj: IS KODOX

Vysvětlivka: *osoby bez STP a osoby, u kterých byla z dokladu STP načtena chybně, a proto nemohlo dojít k zařazení k určující kategorii osoby

V roce 2013 byl, v souladu s ustanovením § 9 zákona o pobytu cizinců, na vnější schengenské hranici České republiky **odepřen vstup 311 osobám**. V porovnání s předchozím rokem došlo k markantnímu zvýšení počtu, a to o 120 osob (tj. +62,8%).

Tento nárůst je způsoben státními příslušníky **Arménie** (115 osob, tj. 37,0 %, +109 osob, tj. +1 816,7 %), kteří tak ve statistice obsadili první místo. Státní příslušníci Arménie ke vstupu do České republiky, resp. do schengenského prostoru, použili shodný modus operandi. Všechny osoby byly odhaleny na ICP na mezinárodním letišti Praha Ruzyně. Příletovou destinací byl Jerevan

a cílem jejich cesty bylo ve většině případů Švédsko, Francie, Česká republika, Španělsko a Německo. Důvodem odepření vstupu bylo především neprokázání potřebných náležitostí deklarujících účel a splnění podmínek pobytu, dalším důvodem byl nedostatek potřebných finančních prostředků na předpokládanou formu a dobu pobytu, nebo prostředků k návratu do země původu nebo tranzitu. Ověřováním předložených náležitostí bylo zjištěno, že byly ve většině případů fiktivní (např. fiktivní rezervace následných letů, vouchery do neexistujících či zavřených hotelů).

Na dalších místech ve statistice se umístili státní příslušníci **Ruska** (61 osob, tj. 19,6 %), **Turecka** (15), **Gruzie** (11) a uprchlíci dle Konvence 1951 (23 osob).

Odepření vstupu na vnější schengenské hranici - porovnání roku 2012/2013

Rok	2012	tj %	2013	tj %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Cizinci vrácení z HP na příletu do ČR	191	100,0	311	100,0	62,8	120
z toho TOP 10 st. příslušností						
Arménie	6	3,1	115	37,0	1 816,7	109
Rusko	49	25,7	61	19,6	24,5	12
uprchlík dle Konvence 1951	20	10,5	23	7,4	15,0	3
Turecko	18	9,4	15	4,8	-16,7	-3
Gruzie	9	4,7	11	3,5	22,2	2

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP - zdroj: měsíční výkazy ICP ML

V naprosté většině byl odepírán vstup na ICP ML Praha - Ruzyně (302 osob), pouze 6 osob bylo zjištěno na ICP Pardubice a 3 osoby na ICP ML Brno – Tuřany.

Nejvíce byl osobám vstup odepřen na příletu z Arménie (114 osob, tj. 36,7 %), Ruska (56 osob, tj. 18,0 %), Turecka (42 osob, tj. 13,5 %) a Spojeného království (39 osob, tj. 12,5 %). Většinou se u těchto příletů jednalo o státní příslušníky těchto destinací, pouze v případě Spojeného království šlo především o uprchlíky dle Konvence 1951.

Nejčastějším důvodem odepření vstupu¹¹ bylo neplatné vízum (138 důvodů, tj. 41,6 % z celkového počtu 332 důvodů odepření vstupu) a neprokázání se potřebnými náležitostmi prokazujícími účel a nesplnění podmínek pobytu (135 důvodů, tj. 40,7 %).

¹¹ Jedna osoba může mít více důvodů odepření vstupu.

V. Legální migrace v České republice

V.1 DRUHY POBYTU

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v platném znění, dělí pobyt cizinců na území České republiky na kategorie **přechodný pobyt na území a trvalý pobyt na území**.

Z pohledu podmínek vstupu a pobytu na území České republiky zákon dělí cizince do dvou kategorií. Do první kategorie přísluší občané států tvořících Evropskou unii¹² a dalších států, které jsou vázány Smlouvou o Evropském hospodářském prostoru¹³ (dále jen „**občané EU**“). Obdobné postavení, požívají za určitých podmínek stanovených zákonem rodinní příslušníci občanů EU i tehdy, nejsou-li občany těchto států. Druhou kategorií tvoří **občané ostatních, tzv. „třetích“ států**.

Cizinci ze třetích zemí jsou povinni mít pro vstup a krátkodobý pobyt (do 3 měsíců) na území České republiky vízum. To se netýká cizinců, jimž je vízová povinnost zrušena v rámci jednotné vízové politiky Evropské unie.¹⁴ Vízum pro vstup a krátkodobý pobyt na území České republiky dále nepotřebují např. také držitelé dokladu o povolení dlouhodobého nebo trvalého pobytu na území jiného schengenského státu, držitelé povolení k trvalému pobytu s přiznaným právním postavením dlouhodobě pobývajících rezidenta v Evropském společenství na území jiného členského státu Evropské unie nebo občané třetích zemí - rodinní příslušníci občana EU, kteří jsou držiteli dokladu o povolení přechodného či trvalého pobytu na území jiného členského státu Evropské unie.

Pro dlouhodobý pobyt (nad 3 měsíce) v České republice musí mít cizinci ze třetích zemí vždy **vízum k pobytu nad 90 dnů**, případně povolení k pobytu. Na vízum k pobytu nad 90 dnů může cizinec pobývat v České republice po dobu nepřesahující 6 měsíců, **následně může požádat o povolení k dlouhodobému pobytu** za podmínky, že trvá stejný účel pobytu.

V důsledku transpozice příslušných směrnic¹⁵ Rady ES do vnitrostátního práva může cizinec požádat o udělení **povolení k dlouhodobému pobytu, aniž by předtím na území České republiky pobýval** na základě víza k pobytu nad 90 dnů za konkrétním účelem. V uvedeném smyslu se jedná o povolení k dlouhodobému pobytu **za účelem společného soužití rodiny na území**, povolení k dlouhodobému pobytu **za účelem studia na území** a **povolení k dlouhodobému pobytu rezidenta jiného členského státu EU**. Poslední případ se týká cizinců ze třetího státu, kteří mají na území jiného členského státu EU povolen trvalý pobyt, přiznán statut rezidenta a hodlají na území České republiky pobývat po dobu delší než 3 měsíce. V takovém případě mají právo požádat o povolení k dlouhodobému pobytu z tohoto titulu.

¹² Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko, Spojené království

¹³ Norsko, Island, Lichtenštejnsko, Švýcarsko

¹⁴ Nařízení Rady (ES) č. 539/2001 ze dne 15. března 2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni.

¹⁵ Např.: Směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny; Směrnice Rady 2004/114/ES ze dne 13. prosince 2004 o podmínkách přijímání státních příslušníků třetích zemí za účelem studia, výměnných pobytů žáků, neplacené odborné přípravy nebo dobrovolné služby; Směrnice Rady 2004/81/ES ze dne 29. dubna 2004, týkající se vydávání povolení k pobytu občanům třetích zemí, kteří se stali obětmi obchodování s lidmi nebo kteří se stali objekty převaděčství a spolupracují s příslušnými orgány; Směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty.

O vydání **povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu** je oprávněn na zastupitelském úřadu požádat cizinec, který uzavřel s českou výzkumnou organizací tzv. „dohodu o hostování“ a na území České republiky hodlá přechodně pobývat po dobu delší než 3 měsíce. V průběhu pobytu na území na vízum k pobytu nad 90 dnů nebo na povolení k dlouhodobému pobytu vydané za jiným účelem může výzkumný pracovník žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu podat na území ministerstvu.

Specifickým pobytovým oprávněním je povolení k dlouhodobému pobytu **za účelem ochrany na území**.

Občané EU mají právo volného pohybu a pobytu, které je stanoveno Smlouvou o založení Evropských společenství. Občané EU mohou na území České republiky vstupovat a na něm pobývat po dobu neomezenou, jen na základě cestovního dokladu, kterým je v tomto případě i doklad totožnosti, aniž by byli povinni žádat o jakoukoliv formu oprávnění k pobytu. Nicméně i pro tuto kategorii cizinců jsou zákonem vytvořeny pobytové tituly - **potvrzení o přechodném pobytu a povolení k trvalému pobytu**. Žádat o povolení některého z uvedených druhů pobytu nemají občané EU stanoveno jako povinnost, ale jako právo.

Chce-li občan EU na území pobývat po dobu delší než 3 měsíce, má právo požádat o vydání **potvrzení o přechodném pobytu**. Jedná se o potvrzení, které má za cíl zejména ulehčit občanům EU jednání s úřady a institucemi v České republice.

Specifickou skupinu požívající práva na volný pohyb v rámci Evropské unie tvoří **rodinní příslušníci občanů EU**. U těchto cizinců se uplatňují zjednodušené postupy týkající se udělení víza pro krátkodobý pobyt (do 3 měsíců), zejména pokud jde o náležitosti předkládané k žádosti o vízum. Důvody pro neudělení víza u této kategorie žadatelů jsou značně omezené. Rodinní příslušníci občanů EU mají při splnění stanovených podmínek právo na vstup a pobyt na území členských států Evropské unie a udělení krátkodobého víza je v těchto případech nárokové.

Rodinný příslušník občana EU, který sám není občanem EU a hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce společně s občanem EU, je povinen požádat **o povolení k přechodnému pobytu**.

Povolení k trvalému pobytu mohou všichni cizinci obecně získat po 5ti letech nepřetržitého pobytu na území České republiky. Ve speciálních zákonem stanovených případech lze trvalý pobyt získat i za kratší dobu – po 4 letech nepřetržitého pobytu na území České republiky po ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany při splnění zákonných podmínek nebo bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území České republiky např. z humanitárních důvodů či jiných důvodů hodných zvláštního zřetele.

Rodinný příslušník občana České republiky může získat trvalý pobyt za podmínky minimálního dvouletého nepřetržitého pobytu na území České republiky v případě, že rodinná vazba na občana České republiky trvá alespoň jeden rok.

V důsledku pokračující implementace předpisů EU do vnitrostátního práva, byla pro cizince ze třetích zemí také v České republice zavedena kategorie **„právní postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta v Evropském společenství na území“**. Tento statut je cizinci žádajícímu o udělení povolení k trvalému pobytu udělen automaticky, splňuje-li podmínku pětiletého nepřetržitého pobytu na území (včetně dalších zákonem stanovených kritérií). O přiznání tohoto statusu může písemně požádat cizinec s povolením k trvalému pobytu na území, kterému nebylo toto právní postavení přiznáno současně s vydáním povolení k trvalému pobytu, pokud splňuje zákonem stanovená kritéria. S účinností od 1. 1. 2011 přiznává Ministerstvo vnitra právní postavení rezidenta na území cizinci, který je držitelem modré karty, jestliže splnil podmínku pěti let nepřetržitého pobytu na území členských států Evropské unie jako držitel modré karty a po dobu dvou let jako držitel modré karty nepřetržitě pobývá na území České republiky. Z vnitrostátního hlediska nemá tento statut zásadní význam. Významným se statut stává v případě, že se jeho nositel

hodlá usadit na území jiného státu Evropské unie. V tom případě mu zaručuje příznivější zacházení než občanům třetích zemí obecně.¹⁶

V.2 ŘÍZENÍ O UDĚLENÍ VÍZA A POVOLENÍ K POBYTU NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

V.2.1 Řízení o udělení krátkodobého víza

V roce 2013 zastupitelské úřady České republiky přijaly **639 579** (tj. +47 377) **žádostí o krátkodobá víza a udělily 629 432 víz**, tj. o 48 295 víz více než v roce 2012.

Nejvíce žádostí o krátkodobé vízum v roce 2013 podali státní příslušníci **Ruska** (počet podaných žádostí 423 466; počet udělených víz 422 415). Druhou nejpočetnější skupinu tvořili státní příslušníci **Ukrajiny** (počet žádostí 79 426; uděleno víz 78 302). Třetí skupinou z hlediska počtu podaných žádostí byli státní příslušníci **Turecka** (počet žádostí 20 098; uděleno víz 19 770). V pořadí nejčastějších zájemců o udělení krátkodobého víza na ZÚ ČR následují státní příslušníci **Běloruska** (16 247 žádostí; uděleno 16 260 víz) a státní příslušníci **Číny** (15 164 žádostí; uděleno 14 784 víz).

Podané žádosti o krátkodobé vízum v roce 2013 se nejčastěji vztahovaly k účelu pobytu **turistik** (472 766, tj. 71,4 %), dále v menší míře k účelu **jiné** (66 075, tj. 9,98 %), účelu **pozvání** (26 944, tj. 4,06 %) a **obchodní** (23 204, tj. 3,5 %).

Z celkového počtu podaných žádostí o udělení krátkodobého víza bylo zamítnuto 1,6 % žádostí (tj. 10 147 žádostí).

Nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza

Oprávnění podat žádost o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza (dále jen „žádost o nové posouzení“) je žadatelům o vízum přiznáno s účinností ode dne 1. ledna 2011. Žádost o nové posouzení podává cizinec u ZÚ, který rozhodnutí vydal, a to ve lhůtě do 15 dnů ode dne doručení sdělení o zamítnutí víza. Neshledá-li ZÚ (v rámci autoremedury ve lhůtě 5 dnů) důvod, resp. důvody pro přehodnocení svého původního rozhodnutí, postoupí žádost o nové posouzení k dalšímu řízení MZV, které je podle zákona správním orgánem příslušným k přezkumu důvodu/ů neudělení krátkodobého víza.

V roce 2013 bylo na jednotlivých ZÚ podáno celkem **566 žádostí** o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza (pozn.: v tomto počtu nejsou zahrnuty žádosti o nové posouzení rodinných příslušníků občanů EU – viz dále). Oproti roku 2012 došlo k nárůstu o cca 26 %. Z celkového počtu **13 296** zamítnutých žádostí o krátkodobé vízum v roce 2013 bylo opravného prostředku využito ve **4,3 %** případů.

V rámci přezkumného řízení MZV bylo z výše uvedených 566 celkově podaných žádostí o nové posouzení 58 žádostem (10,3 %) vyhověno (tzn. MZV rozhodlo ve prospěch žadatele), 429 žádostí (75,5 %) bylo zamítnuto (tzn. MZV souhlasilo s důvodem/důvody zamítnutí víza ze strany ZÚ) a ve 79 případech (14,2 %) došlo k udělení víza žadateli v rámci autoremedury ZÚ.

¹⁶ Od 1.5. 2013 byla do zákona o pobytu cizinců zohledněna změna týkající se započítávání doby pobytu žadatelů o přiznání mezinárodní ochrany pro účely povolení trvalého pobytu (tj. po 5-ti letech nepřetržitého a legálního pobytu na území) a přiznání právního postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta. Dle článku 4 odst. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/51/EU lze do požadované doby 5-ti let pobytu započítávat pobyt osobám, kterým byla udělena mezinárodní ochrana (podle zákona o azylu se jedná o dobu pobytu v postavení azylanta nebo osoby požívající doplňkové ochrany)..

Statistiky vyhodnocování žádostí o nové posouzení důvodů pro neudělení víza od počátku aplikace institutu odvolání v praxi ZÚ

Rok	Počet podaných žádostí o nové posouzení	Vyhověno v rámci autoremedury ZÚ ČR	Vyhověno	Nevyhověno
2011	417	25	61	331
2012	449	63	45	341
2013	566	79	58	429

Zdroj: MZV ČR

Z celkového počtu 566 žádostí o nové posouzení obdržených v roce 2013 jich bylo nejvíce podáno na ZÚ Alžír (68), ZÚ Islámábád (53), ZÚ Moskva (44), ZÚ Dillí (42), ZÚ Lvov (40) a ZÚ Káhira (39).

Z hlediska státní příslušnosti žadatelů se v roce 2013 jednalo zejména o cizince z **Alžírsko, Indie, Pákistánu, Ukrajiny a Egypta.**

Rodinní příslušníci občanů EU

Rodinní příslušníci občanů EU jsou privilegovanou skupinou žadatelů o krátkodobé vízum. Na tuto skupinu žadatelů se aplikují zjednodušené podmínky pro podání žádosti o vízum a její vyřízení, jejichž cílem je maximálně usnadnit těmto osobám získání víza. Zjednodušený režim spočívá zejména v omezení rozsahu náležitostí, které rodinný příslušník občana EU musí doložit k žádosti o vízum, v udělování víz bezplatně a ve vyřízení žádosti v co nejkratší možné lhůtě.

Rodinní příslušníci občanů EU, kteří uplatňují právo volného pohybu v rámci EU, mají právní nárok na vstup a pobyt na území členských států EU a na udělení krátkodobého víza. Důvody pro neudělení víza u této kategorie žadatelů jsou značně omezené a neudělení víza je soudně přezkoumatelné.

V roce 2013 bylo na ZÚ ČR podáno rodinnými příslušníky občanů EU celkem **1 686 žádostí** o krátkodobé vízum, což je o cca 1,7 % více než v roce 2012 (podáno 1 657 žádostí). Ve většině případů se ovšem jednalo o rodinné příslušníky občanů České republiky, kteří právo volného pohybu nevykonávají, nicméně na základě vnitrostátního dorovnání se na ně aplikují stejné podmínky jako na rodinné příslušníky občanů EU, kteří toto právo vykonávají. Z počtu 1 686 žádostí bylo kladně posouzeno a následně uděleno celkem **1 558 víz**, což je o cca 5,7 % více než v roce 2012 (1 473 víz).

Srovnání počtu podaných žádostí o krátkodobá víza rodinných příslušníků občanů EU včetně rozhodnutí o nich

Rok	Počet podaných žádostí o krátkodobá víza RP	Počet udělených krátkodobých víz RP	Počet neudělených krátkodobých víz RP
2011	1 560	1 392	121
2012	1 657	1 473	166
2013	1 686	1 558	118

Zdroj: MZV ČR

Nejčastějším účelem pobytu u udělených krátkodobých víz rodinným příslušníkům občanů EU byla **návštěva rodiny nebo přátel** (51,5 %), následoval účel **turistika** (33,8 %) a třetím nejčastějším účelem bylo **pozvání** (8,3 %).

Nejčastější účely pobytu u udělených a zamítnutých krátkodobých víz RP* v roce 2013

Účel pobytu	Počet udělených víz	Počet zamítnutých víz
návštěva rodiny nebo přátel	802	103
turistika	526	9
pozvání	129	5

Vysvětlivka: * RP – rodinný příslušník občana Evropské unie

Zdroj: MZV ČR

Nejvíce vytíženými ZÚ, co se týče podání žádostí o víza rodinnými příslušníky občanů EU, byly ZÚ Kišinev, ZÚ Londýn, ZÚ Tunis, ZÚ Moskva a ZÚ Káhira. Nejčastějšími žadateli byli státní příslušníci Moldavska, Ukrajiny, Ruské federace, Tuniska a Egypta.

Nejvytíženější zastupitelské úřady podle počtu podaných žádostí o krátkodobá víza RP* v roce 2013

Zastupitelský úřad	Počet podaných žádostí o krátkodobá víza RP
Kišinev	205
Londýn	116
Tunis	109
Moskva	94
Káhira	92

Vysvětlivka: * RP – rodinný příslušník občana Evropské unie

Zdroj: MZV ČR

Nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza rodinnému příslušníkovi občana EU

Při novém posuzování důvodů neudělení krátkodobého víza rodinnému příslušníkovi občana EU je i v tomto případě správním orgánem příslušným k přezkumu Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.

V roce 2013 bylo podáno **27 žádostí** o nové posouzení důvodů neudělení víza rodinnému příslušníkovi občana EU. V 16 případech MZV rozhodnutí ZÚ potvrdilo, tedy žádostem o nové posouzení nebylo vyhověno. V 11 případech nebyl ze strany ZÚ důvod neudělení víza dostatečně prokázán a vízum bylo na pokyn ústředí MZV nakonec uděleno.

Statistika žádostí o nové posouzení důvodů neudělení víza RP* občanů EU

Rok	Počet podaných žádostí o nové posouzení	Vyhověno v rámci autoremedury ZÚ ČR	Vyhověno	Nevyhověno
2011	35	-	7	28
2012	32	4	8	20
2013	27	-	11	16

Vysvětlivka: RP – rodinný příslušník občana Evropské unie

Zdroj: MZV ČR

Z hlediska teritoriálního rozložení směřovalo v roce 2013 nejvíce žádostí o nové posouzení důvodů neudělení víza ze států **Egypt** (10) a **Tunisko** (9).

Rodinní příslušníci občanů EU mohou v případě, že jim byla zamítnuta žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza, podat proti rozhodnutí o neudělení víza správní žalobu. V roce 2013 vydal Městský soud v Praze tři rozsudky, kterými bylo rozhodnutí ZÚ o neudělení víza zrušeno. Ve třech dalších případech soudní řízení stále probíhá.

Neúspěšní žadatelé o vízum z kategorie rodinných příslušníků občanů EU rovněž usilují o změnu rozhodnutí ZÚ, případně MZV o neudělení krátkodobého víza prostřednictvím podnětu Kanceláři veřejného ochránce práv k zahájení šetření podle zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, v platném znění, s cílem posoudit postup ZÚ a MZV během vízového řízení. V roce 2013 veřejný ochránce práv zahájil jedno šetření (občan Egypta).

V roce 2013 obdrželo MZV dvě žádosti o zadostiučinění za nemajetkovou újmu podle zákona č. 82/1998 Sb., odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, která dle tvrzení žadatele vznikla průtahy ve vízovém řízení či nezákonným rozhodnutím.

V.2.1.1 Oblast pozvání

V roce 2013 bylo v IS CIS zaevidováno **41 352 pozvání**. Ve srovnání s rokem 2012 je evidován drobný pokles (-702 formulářů, tj. -1,7 %). Dle jednotlivých KŘP bylo nejvíce pozvání zaevidováno u KŘP Praha (41,6 %), Středočeského (11,2 %), Jihomoravského (10,3 %), Ústeckého (5,0 %), Moravskoslezského (4,3 %) a Plzeňského kraje (3,9 %). Těchto 6 krajských ředitelství se na celkovém počtu zaevidovaných pozvání podílí ze 75 procent.

Nejčastěji byli mezi **zvanými osobami** uváděni státní příslušníci **Ukrajiny** (15 655 osob, tj. 37,9 % z celkového počtu zvaných osob), kdy v meziročním srovnání nedošlo k výrazné změně (navýšení o 3,7 %). Nejvíce bylo pozvání pro státní příslušníky Ukrajiny podáno u KŘP Praha (43,8 %), Středočeského (12,8 %) a Jihomoravského kraje (9,2 %). Dále ve statistice následovali státní příslušníci **Ruska** (7 780 pozvání, tj. 19,2 %), kdy nejvyšší počty jsou zaznamenány u KŘP Praha (43,8 %), Středočeského (12,5 %) a Jihomoravského kraje (8,3 %). U státních příslušníků Ruska došlo v meziročním porovnání k největšímu početnímu poklesu, to o 280 pozvání (tj. -3,5 %). Na třetím místě se umístili státní příslušníci Běloruska (2 754 pozvání, tj. 6,7 %), kdy jsou nejčastěji vykazováni u KŘP Praha (32,2 %), Jihomoravského (11,2 %) a Středočeského kraje (11,0 %). U státních příslušníků Běloruska je vykázán druhý nejvyšší meziroční nárůst (+345 pozvání, tj. +14,3 %). Tyto tři státní příslušnosti tvoří cca 60 % z celkového počtu zvaných osob.

Zaevidováno pozvání (údaje z IS CIS) - zvaná osoba - porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj.%	1.1.-31.12. 2013	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem počet zaevidovaných pozvání	42 054	100,0	41 352	100,0	-1,7	-702
z toho TOP 5 st. příslušnost ZVANÉ OSOBY						
Ukrajina	15 095	35,9	15 655	37,9	3,7	560
Rusko	8 060	19,2	7 780	18,8	-3,5	-280
Bělorusko	2 409	5,7	2 754	6,7	14,3	345
Vietnam	1 950	4,6	1 741	4,2	-10,7	-209
Čína	1 729	4,1	1 541	3,7	-10,9	-188

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

V roce 2013 převládaly mezi **zvoucimi osobami** fyzické osoby (30 323 osob, tj. 73,3) nad právnickými (11 029 osob, tj. 26,7). Nejčastěji byli mezi zvoucimi osobami u ověřených pozvání uvedeni občané **České republiky** (16 360 osob, tj. 39,6 % z celkového počtu zvoucích osob). U nich je registrován nejvyšší meziroční pokles (-933 pozvání, tj. -5,4 %). Tento pokles počtu občanů České republiky jako zvoucích osob má dlouhodobější charakter, jistě lze tento pokles dát

do souvislosti s navyšováním povolených pobytů cizinců na území České republiky a většímu počtu firem (právnických osob), které zvou cizince za různými účely (obchodní, sportovní, kulturní aj.). Na druhé místo se zařadili státní příslušníci **Ukrajiny** (11 898 pozvání, tj. 28,8 %), u kterých je evidován nejvyšší meziroční nárůst (+906 pozvání, tj. +8,2 %). Třetí místo obsadili státní příslušníci **Ruska** (4 433 pozvání, tj. 10,7 %), u kterých došlo k poklesu o 153 pozvání (tj. -3,3 %).

Zaevidováno pozvání (údaje z IS CIS) - zvoucí osoba - porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj.%	1.1.-31.12. 2013	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem počet zaevidovaných pozvání	42 054	100,0	41 352	100,0	-1,7	-702
z toho TOP 5 st. příslušnost ZVOUCÍ OSOBY						
Česká republika	17 293	41,1	16 360	39,6	-5,4	-933
Ukrajina	10 992	26,1	11 898	28,8	8,2	906
Rusko	4 586	10,9	4 433	10,7	-3,3	-153
Vietnam	1 445	3,4	1 261	3,0	-12,7	-184
Bělorusko	1 100	2,6	1 185	2,9	7,7	85

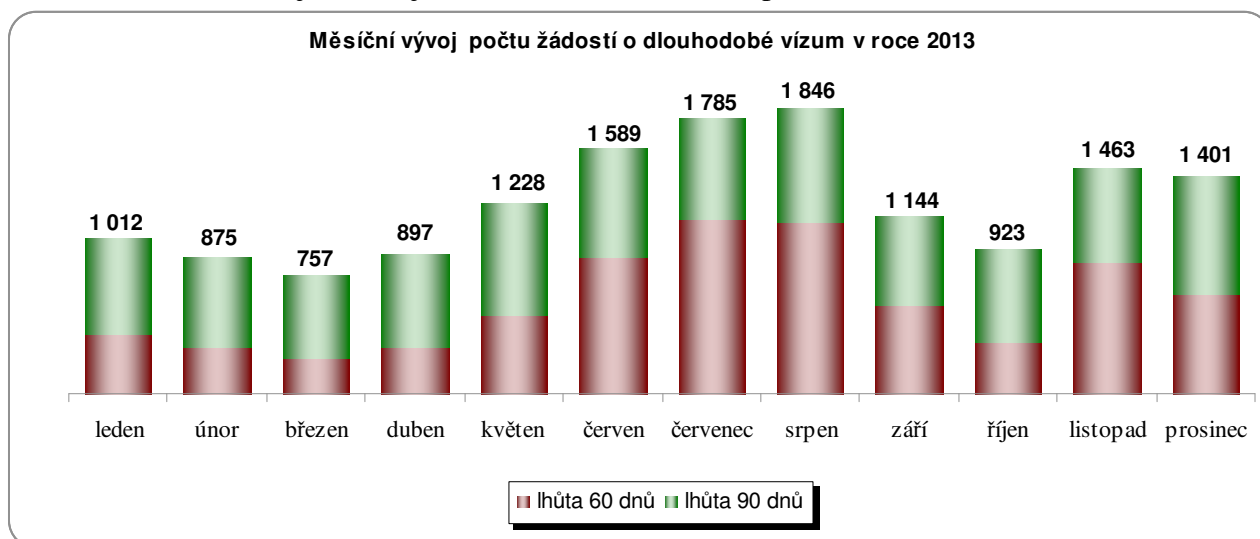
Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

V.2.2 Řízení o udělení dlouhodobého víza

Žádosti o udělení dlouhodobého víza

Cizinci, kteří měli zájem pobývat v České republice déle než 90 dnů, podali v roce 2013 na zastupitelských úřadech ČR **celkem 14 920 žádostí o udělení dlouhodobého víza**. Celkový počet podaných žádostí o dlouhodobé vízum ve srovnání s rokem 2012, kdy bylo podáno 14 588 žádostí) se zvýšil o 2,3 % (tj. o 332 žádostí).

Měsíční počty žádostí o udělení dlouhodobého víza v průběhu roku 2013 byly proměnlivé (v rozmezí necelých 760 až téměř 1 850 žádostí). Nejvíce žádostí bylo podáno od června do srpna a rovněž v listopadu a prosinci, kdy před počátkem studijních semestrů ve zvýšené míře žádali o dlouhodobé vízum zejména zájemci o studium v České republice.

Nejvíce žádostí o dlouhodobé vízum, a to více než čtvrtinu, v roce 2013 **podali** státní příslušníci **Ruska** (4 003 žádosti). Následovaly žádosti státní příslušníci **Spojených států amerických** (2 891 žádostí, tj. 19,4 %) a **Ukrajiny** (1 321 žádostí, tj. 8,9 %). Tyto tři státní příslušnosti tvořily stejně jako v předchozím roce více než polovinu všech žadatelů o dlouhodobé vízum. Ostatní státní příslušnosti se pohybovaly nejvýše okolo pětiprocentní hranice (stejně jako v roce 2012).

Z níže uvedených deseti nejpočetnějších státních příslušností byl ve srovnání s rokem 2012 nejvýraznější procentuální nárůst žadatelů zaznamenán u státních příslušníků Běloruska a Indie (o více než 20 %).

Žádosti o udělení dlouhodobého víza podané na ZÚ ČR dle státní příslušnosti – porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj. %	1.1.-31.12. 2013	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	14 588	100,0	14 920	100,0	2,3	332
z toho TOP 10*						
Rusko	3 846	26,4	4 003	26,8	4,1	157
Spojené státy americké	2 570	17,6	2 891	19,4	12,5	321
Ukrajina	1 449	9,9	1 321	8,9	-8,8	-128
Kazachstán	765	5,2	766	5,1	0,1	1
Turecko	640	4,4	724	4,9	13,1	84
Vietnam	515	3,5	600	4,0	16,5	85
Korejská republika	505	3,5	500	3,4	-1,0	-5
Indie	312	2,1	377	2,5	20,8	65
Japonsko	388	2,7	360	2,4	-7,2	-28
Bělorusko	221	1,5	267	1,8	20,8	46

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty v roce 2013

Poznámka: Zdroj IS CIS

Nejčastějším účelem žádostí o udělení dlouhodobého víza byly v roce 2013 **vzdělávací aktivity v ČR**, tj. studium¹⁷ (48,0 %) a ostatní vzdělávací aktivity (14,0 %). Oproti roku 2012 se počet žadatelů o dlouhodobé vízum za účelem studia zvýšil o více než 1 400 osob. O dlouhodobé vízum za účelem vzdělávacích aktivit v České republice žádali zejména státní příslušníci Ruska (2 838 osob) a Spojených států amerických (2 157 osob), kteří byli následováni státními příslušníky Ukrajiny (726 osob) a Kazachstánu (680 osob).

Dalšími frekventovanými účely žádostí byly **výdělečné aktivity** (tj. **účel zaměstnání a podnikání**) v České republice (dohromady 23,4 % z celkového počtu žádostí) - jejich počty však v roce 2013 zdaleka nedosáhly úrovně před propuknutím hospodářské krize v České republice koncem roku 2008. Snížené počty žádostí za těmito účely souvisely zejména se stále platným omezením nabírání žádostí o dlouhodobé vízum za účelem ekonomických aktivit realizovaným na zastupitelských úřadech České republiky ve vybraných zdrojových zemích ekonomické migrace do České republiky. O dlouhodobé vízum za účelem zaměstnání žádali nejvíce státní příslušníci Ukrajiny (271 osob), Ruska (168 osob) a Spojených států amerických (164 osob). Nejčastějšími žadateli o dlouhodobé vízum za účelem podnikání – účast v právnické osobě byli státní příslušníci Ruska (570 osob), Ukrajiny (150 osob) a Korejské republiky (45 osob). O účel podnikání jako osoba samostatně výdělečně činná projeví největší zájem státní příslušníci Spojených států amerických (293 osob), Ukrajiny (46 osob) a Ruska (35 osob).

Za účelem **sloučení rodiny** bylo v roce 2013 podáno 13,1 % z celkového počtu žádostí. Tyto žádosti podávali nejčastěji státní příslušníci Vietnamu (455 osob), Ruska (382 osob) a Korejské republiky (172 osob).

¹⁷ Účel pobytu vyhovující definici „studia“ stanovené v ustanovení § 64 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.

Žádosti o udělení dlouhodobého víza podané na ZÚ ČR v roce 2013 - dle účelu pobytu

Účel	Počet žádostí	tj. %
studium	7 167	48,0
ostatní vzdělávací aktivity	2 083	14,0
sloučení rodiny	1 952	13,1
zaměstnání	1 886	12,6
podnikání - PO	1 103	7,4
podnikání - OSVČ	502	3,4
jiné (kulturní, sportovní, pozvání, ad.)	227	1,5
Celkem	14 920	100,0

Poznámka: Zdroj ISCIS

Rozhodnutí o žádosti o udělení dlouhodobého víza

V roce 2013 vydalo Ministerstvo vnitra **celkem 14 874 rozhodnutí** týkajících se žádostí o udělení dlouhodobého víza.

Dlouhodobé vízum bylo v roce 2013 **uděleno celkem v 10 910 případech**, což oproti předchozímu roku představuje nárůst o 8,8 %.

Více než 67 % dlouhodobých víz bylo uděleno za účelem vzdělávacích aktivit v České republice (53,6 % víz za účelem studia a 13,6 % za účelem ostatní vzdělávací aktivity), a to nejčastěji státním příslušníkům Spojených států amerických (2 102 víz), Ruska (1 971 víz), Turecka (644 víz) a Kazachstánu (528 víz). Účel **zaměstnání** se na celkovém počtu udělených dlouhodobých víz podílel 13,8 % (tj. 1 507 udělených víz), nejvíce těchto víz bylo uděleno státním příslušníkům Spojených států amerických (164 víz), Ruska (139 víz), Japonska (128 víz), Indie (120 víz), Ukrajiny (108 víz) a Korejské republiky (102 víz). Za účelem **podnikání** bylo uděleno 4,5 % dlouhodobých víz. Účel **podnikání – účast v právnické osobě** nejčastěji získali státní příslušníci Ruska (56 víz) a účel **podnikání jako osoba samostatně výdělečně činná** pak státní příslušníci Spojených států amerických (279 víz). Za účelem **sloučení rodiny**, který v roce 2013 dosáhl podílu 12,4 % na celkovém počtu udělených dlouhodobých víz, jich bylo nejvíce uděleno státním příslušníkům Vietnamu (232 víz), Ruska (223 víz), Korejské republiky (172 víz), Japonska (158 víz) a Spojených států amerických (134 víz).

Udělená dlouhodobá víza dle účelu pobytu v roce 2013

Účel	Počet udělených víz	tj. %
zaměstnání	1 507	13,8
podnikání - OSVČ	332	3,0
podnikání - PO	160	1,5
sloučení rodiny	1 358	12,4
studium	5 851	53,6
ostatní vzdělávací aktivity	1 488	13,6
jiné (kulturní, sportovní, pozvání, ad.)	214	2,0
Celkem	10 910	100,0

Poznámka: Zdroj ISCIS

Nejvíce dlouhodobých víz bylo v roce 2013 uděleno, stejně jako v roce 2012, státním příslušníkům **Spojených států amerických** (tj. téměř 26 %). Na druhém místě se umístili státní příslušníci **Ruska**, následovaní státními příslušníky **Turecka**. Tyto tři státy zaznamenaly meziroční nárůst počtu udělených dlouhodobých víz.

Udělená dlouhodobá víza dle státní příslušnosti - porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj. %	1.1.-31.12. 2013	tj. %	Změna oproti předchozímu období v %	absolutní číslo
Celkem	10 023	100,0	10 910	100,0	8,8	887
z toho TOP 10*						
Spojené státy americké	2 554	25,5	2 817	25,8	10,3	263
Rusko	2 015	20,1	2 399	22,0	19,1	384
Turecko	582	5,8	699	6,4	20,1	117
Ukrajina	614	6,1	607	5,6	-1,1	-7
Kazachstán	602	6	546	5,0	-9,3	-56
Korejská republika	489	4,9	473	4,3	-3,3	-16
Japonsko	378	3,8	358	3,3	-5,3	-20
Indie	231	2,3	312	2,9	35,1	81
Vietnam	90	0,9	297	2,7	230,0	207
Srbsko	171	1,7	190	1,7	11,1	19

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty v roce 2013

Poznámka: Zdroj IS CIS

Mezi cizinci, kterým bylo v roce 2013 dlouhodobé vízum uděleno, **mírně převažovaly ženy** s podílem 53,2 % (tj. 5 800). Co se týká věkové struktury, největší skupina osob s uděleným dlouhodobým vízem byla **ve věku 20 až 34 let** – 6 269 osob, tj. 57,5 %. Naprostá většina z nich dlouhodobé vízum získala za účelem vzdělávacích aktivit.

Negativně bylo v roce 2013 **rozhodnuto 26,7 %** (tj. 3 964) žádostí o dlouhodobé vízum, nejčastěji státními příslušníky Ruska, Ukrajiny a Vietnamu. Negativně byly vyřizovány nejčastěji žádosti za účelem podnikání, naopak nejnižší míra zamítnutých žádostí byla u dlouhodobých víz za „jiným“ účelem (jedná se o méně frekventované účely např. sportovní, kulturní apod.). Hlavním důvodem pro zamítavá rozhodnutí bylo zejména podezření na zneužití víza k jinému než deklarovanému účelu.

V.2.3 Řízení o udělení povolení k dlouhodobému pobytu

Žádosti o udělení povolení k dlouhodobému pobytu

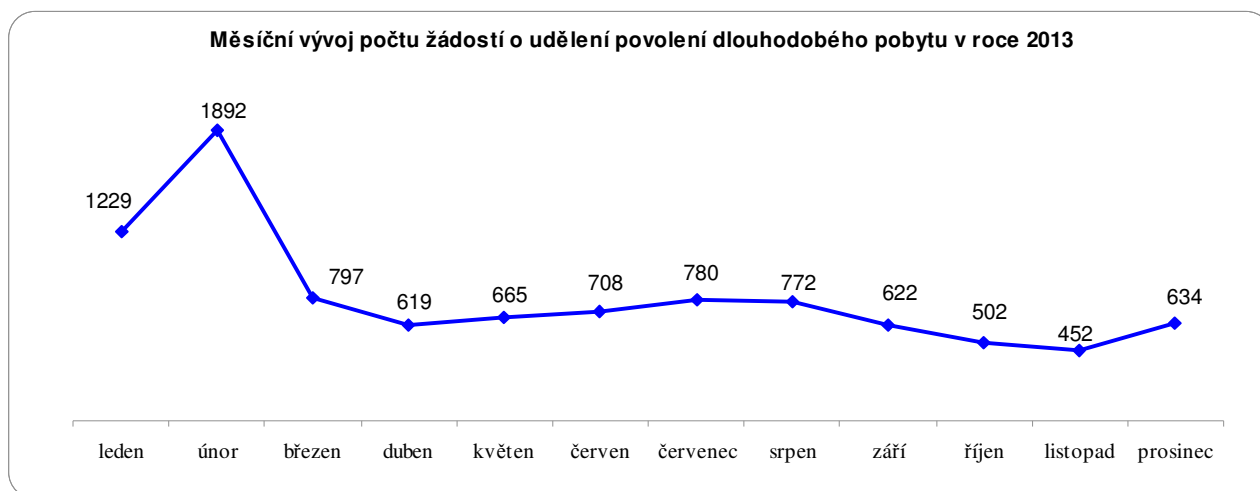
V roce 2013 bylo státními příslušníky třetích zemí podáno celkem **9 672 žádostí o udělení povolení k dlouhodobému pobytu**. Ve srovnání s rokem 2012, kdy bylo podáno 9 770 žádostí, se jedná o pokles o 1,0 %.

Žádosti o udělení povolení k dlouhodobému pobytu **podané na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí**¹⁸ tvořily **28,4 %** z celkového počtu podaných žádostí.¹⁹

¹⁸ V důsledku transpozice příslušných směrnic Rady ES do vnitrostátního práva může cizinec ve vybraných případech požádat o udělení povolení k dlouhodobému pobytu, aniž by předtím na území ČR pobýval na základě dlouhodobého víza. V uvedeném smyslu se jedná o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia, povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu, případně o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany a povolení k dlouhodobému pobytu rezidenta jiného členského státu EU.

¹⁹ Na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí tyto žádosti nejčastěji podávali státní příslušníci Ukrajiny (837), Ruska (528) a Turecka (104).

Po vyšších počtech zaznamenaných na počátku roku v následujících měsících počty žádostí již nepřesáhly hodnotu 800 a meziměsíčně měly spíše klesající tendenci.

V celkovém počtu žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu v roce 2013 zůstalo pořadí státních příslušností beze změny. Dominovali státní příslušníci **Ruska** (2 382 žádostí, tj. 24,6 %). Jejich počet byl ve srovnání s předchozím rokem téměř identický a vzrostl pouze o 1,8 %. U druhé nejčastěji zastoupené státní příslušnosti – státních příslušníků **Ukrajiny** (1 589 žádostí, tj. 16,4 %) byl zaznamenán nárůst o 7,7 %. S významným odstupem v počtu podaných žádostí dále následovali státní příslušníci **Spojených států amerických** (626 žádostí, tj. 6,5 %), **Kazachstánu** (583 žádostí, tj. 6,0 %) a **Vietnamu** (488 žádostí, tj. 5,0 %).

Počet žádostí o udělení o povolení k dlouhodobému pobytu - porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj.%	1.1.-31.12. 2013	tj.%	Změna oproti předchozímu období v %	absolutní číslo
Celkem	9 770	100,0	9 672	100,0	-1,0	-98
z toho TOP 10*						
Rusko	2 340	24,0	2 382	24,6	1,8	42
Ukrajina	1 475	15,1	1 589	16,4	7,7	114
USA	734	7,5	626	6,5	-14,7	-108
Kazachstán	569	5,8	583	6,0	2,5	14
Vietnam	508	5,2	488	5,0	-3,9	-20
Japonsko	377	3,9	367	3,8	-2,7	-10
Korejská republika	353	3,6	320	3,3	-9,3	-33
Indie	293	3,0	316	3,3	7,8	23
Turecko	261	2,7	295	3,1	13,0	34
Bělorusko	220	2,3	220	2,3	0,0	0

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty v roce 2013

Poznámka: Zdroj IS CIS

Nejčastějším účelem žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu bylo v roce 2013 **studium** (3 904, tj. 40,4 %). Za tímto účelem své žádosti podávali zejména státní příslušníci Ruska (1 370), Ukrajiny (469) a Kazachstánu (347). Druhým nejčastějším byl účel **sloučení rodiny** (2 810, tj. 29,1 %), o který žádali nejvíce státní příslušníci Ukrajiny (870), Vietnamu (410) a Ruska (345). Třetím nejčastějším účelem žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu byl účel **ostatní**²⁰ (1 183,

²⁰ Tento účel v sobě zahrnuje „ostatní“ vzdělávání a jiné nespecifikované účely pobytu.

tj. 12,2 %). Největší zájem o něj měli státní příslušníci Ruska (486), Kazachstánu (204) a Ukrajiny (103). Účel ostatní v roce 2013 na třetí pozici vystřídal účel zaměstnání.

Žádosti o udělení o povolení k dlouhodobému pobytu v roce 2013 dle účelu pobytu

Účel	Počet žádostí	tj. %
podnikání OSVČ	234	2,4
podnikání PO	151	1,6
zaměstnání	1 165	12,0
sloučení rodiny	2 810	29,1
studium	3 904	40,4
výzkumný pracovník	225	2,3
ostatní	1 183	12,2
Celkem	9 672	100,0

Poznámka: Zdroj IS CIS

Žádosti o prodloužení/změnu účelu povolení k dlouhodobému pobytu

Nad rámec žádostí o udělení povolení k dlouhodobému pobytu bylo v roce 2013 ze strany občanů třetích zemí podáno **45 277 žádostí o prodloužení stávajících povolení k dlouhodobému pobytu** (jedná se o meziroční pokles o 23,5 %) a **5 529 žádostí o změnu účelu dlouhodobého pobytu** (meziroční pokles o 50,7 %).

Žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu se v roce 2013 nejvíce týkaly účelu **zaměstnání** (21 264, tj. 47,0 %), který vzhledem k předchozímu roku postoupil z druhé na první pozici. Na druhé pozici byl v roce 2013 účel **podnikání** (10 571, tj. 23,4 %), který byl zhruba ze tří čtvrtin tvořen - osobami samostatně výdělečně činnými a z jedné čtvrtiny osobami s účastí v právnické osobě. Následovaly účely studium (6 896, tj. 15,2 %) a sloučení rodiny (5 679, tj. 12,5 %).

Žádosti o **prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu** podávali nejčastěji státní příslušníci **Ukrajiny** (21 031, tj. 46,4 %), kteří nejčastěji žádali o prodloužení pobytu za účelem zaměstnání (71,0 %). S poměrně velkým odstupem následovali státní příslušníci **Vietnamu** (5 921, tj. 13,1 %), kteří většinou žádali o prodloužení pobytu za účelem podnikání – osoba samostatně výdělečně činná (72,4 %) a státní příslušníci **Ruska** (5 870, tj. 13,0 %), kteří prodlužovali pobyt zejména za účelem studia (45,2 %).

Žádosti o vydání povolení dlouhodobého pobytu **za jiným účelem** byly cca z poloviny podány státními příslušníky **Ukrajiny** (2 775, tj. 50,2 %), kteří žádali zejména o změnu na účel zaměstnání. Na druhé pozici se umístili státní příslušníci **Ruska** (1 033, tj. 18,7 %), kteří nejčastěji žádali o změnu na účel studia. U ostatních státních příslušností se jednalo maximálně o stovky žádostí o změnu účelu ročně: **Kazachstán** (398, tj. 7,2 %), **Vietnam** (376, tj. 6,8 %) a **Uzbekistán** (126, tj. 2,3 %). Celkově cizinci nejčastěji přecházeli na účel podnikání (2 071, tj. 37,5 %) a zaměstnání (1 766, tj. 31,9 %). Ve výrazně nižší míře následovaly žádosti za účelem studia (15,4 %) a sloučení rodiny (7,8 %).

Rozhodnutí ve věci udělení povolení k dlouhodobému pobytu

V roce 2013 Ministerstvo vnitra v rámci řízení o udělení povolení k dlouhodobému pobytu vydalo **celkem 11 719 rozhodnutí**.

Povolení k dlouhodobému pobytu bylo **uděleno** v celkem **9 702 případech**. **Negativně bylo** ve věci udělení povolení k dlouhodobému pobytu **rozhodnuto v 17,2 % případech** (žádost zamítnuta nebo řízení zastaveno).

Nejvíce povolení k dlouhodobému pobytu bylo uděleno státním příslušníkům **Ruska** (2 635, tj. 27,2 %), nejčastěji za účelem studia (1 333). S větším odstupem následovali státní příslušníci **Ukrajiny** (1 522, tj. 15,7 %), u nichž převažoval účel sloučení rodiny (815). Na třetí pozici se umístili státní příslušníci **Kazachstánu** (623, tj. 6,4 %), kteří povolení k dlouhodobému pobytu získali nejčastěji za účelem studia (364). Následovali státní příslušníci **Spojených států amerických** (598, tj. 6,2 %), kterým bylo povolení k dlouhodobému pobytu nejčastěji udělováno za účelem zaměstnání (163) a státní příslušníci **Vietnamu** (504, tj. 5,2 %), kterým bylo povolení udělováno v naprosté většině (456) za účelem sloučení rodiny.

Udělená povolení k dlouhodobému pobytu dle státní příslušnosti v roce 2013

Státní příslušnost	Počet	tj. %
Celkem	9 702	100,0
z toho TOP 10:		
Rusko	2 635	27,2
Ukrajina	1 522	15,7
Kazachstán	623	6,4
Spojené státy americké	598	6,2
Vietnam	504	5,2
Japonsko	391	4,0
Korejská republika	339	3,5
Indie	292	3,0
Turecko	241	2,5
Bělorusko	202	2,1

Poznámka: Zdroj IS CIS

Celkově bylo v roce 2013 povolení k dlouhodobému pobytu nejčastěji uděleno za účelem **studia** (3 615, tj. 37,3 %) a **sloučení rodiny** (2 980, tj. 30,7 %). V menší míře pak za účelem **zaměstnání** (1 219, tj. 12,6 %) a ostatní (1 098, tj. 11,3 %).

Počet udělených povolení k dlouhodobému pobytu v roce 2013 dle účelu pobytu

Účel		tj. %
podnikání OSVČ	175	1,8
podnikání PO	388	4,0
zaměstnání	1 219	12,6
sloučení rodiny	2 980	30,7
studium	3 615	37,3
výzkumný pracovník	227	2,3
ostatní	1 098	11,3
Celkem	9 702	100,0

Poznámka: Zdroj ISCIS

Poměr mužů a žen, jimž bylo v roce 2013 povolení k dlouhodobému pobytu uděleno, **byl vyrovnaný** (podíl žen 53,5 %). S ohledem na **věkovou strukturu** bylo nejvíce povolení k dlouhodobému pobytu uděleno cizincům ve věku 20 – 34 let (4 128, tj. 42,5 %). S výrazným odstupem následovaly věkové kategorie 15 – 19 let (2 355, tj. 24,3 %) a 35 – 64 let (1 602, tj. 16,5 %). Nezletilých dětí do věku 14 let s uděleným povolením k dlouhodobému pobytu bylo 1 521 (15,7 %), osoby nad 65 let tvořily pouze 1 %.

Na konci roku 2013 bylo evidováno 9 616 spisů týkajících se dlouhodobých pobytů, u nichž byla překročena lhůta.

Rozhodnutí o prodloužení/změně účelu povolení k dlouhodobému pobytu

V roce 2013 Ministerstvo vnitra vydalo celkem **65 788 rozhodnutí ve věci prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu**. V porovnání s předchozím rokem se jedná o nárůst 30,8 %. Dlouhodobý pobyt byl **prodloužen v 50 275 případech**, ve **23,6 % případů** bylo **rozhodnuto negativně** (žádost zamítnuta nebo řízení zastaveno) – nejčastěji se jednalo o státní příslušníky Ukrajiny, Ruska a Vietnamu. Povolení k dlouhodobému pobytu bylo nejčastěji prodlouženo státním příslušníkům **Ukrajiny** (22 807, tj. 45,4 %), a to především za účelem zaměstnání (14 041). Následovali státní příslušníci **Ruska** (7 317, tj. 14,6 %), kterým byl pobyt prodloužen nejčastěji u účelu podnikání (2 834), přičemž téměř všechna povolení byla prodloužena jako účast v právnické osobě. Třetí nejvyšší počet povolení k dlouhodobému pobytu byl prodloužen státním příslušníkům **Vietnamu** (7 261, tj. 14,4 %), u kterých ¾ představoval účel podnikání (5 453) – na rozdíl od státních příslušníků Ruska se z naprosté většiny jednalo o podnikání – osoba samostatně výdělečně činná. Celkově bylo povolení k dlouhodobému pobytu v roce 2013 nejčastěji prodlouženo za účelem **zaměstnání** (40,6 %) a **podnikání** (31,5 %) - především podnikání jako osoba samostatně výdělečně činná. V menší míře se řízení o prodloužení pobytu týkalo účelů **studia** (13,3 %) a **sloučení rodiny** (13,1 %).

Ve věci vydání povolení k dlouhodobému pobytu za jiným účelem bylo v roce 2013 Ministerstvem vnitra vydáno celkem 8 787 rozhodnutí. V 6 457 případech správní orgán změnu účelu pobytu **povolil**, ve **26,5 %** bylo **rozhodnuto negativně** (žádost zamítnuta nebo řízení zastaveno). Změna účelu pobytu byla v naprosté většině povolena státním příslušníkům **Ukrajiny** (3 935, tj. 60,9 %), kteří si účel pobytu měnili především na účel zaměstnání (2 593). Ostatní státní příslušnosti následovaly s výrazným odstupem: **Rusko** (901, tj. 14,0 %) – změna nejčastěji na účel studium (386), **Kazachstán** (360, tj. 5,6 %) – změna především na účel studium (211), **Vietnam** (272, tj. 4,2 %) – změna nejčastěji na účel podnikání (210) a **Uzbekistán** (156, tj. 2,4 %) – změna především na účel zaměstnání (106). Celkově cizinci v roce 2013 nejčastěji přecházeli na povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání (50,2 %), s odstupem na povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání (25,7 %), studia (11,7 %) a sloučení rodiny (6,8 %).

V.2.3.1 Zelená karta

Systém zelených karet byl v České republice zaveden 1. ledna 2009. Jedná se o jednotné povolení vydávané Ministerstvem vnitra občanům vybraných třetích států, které v sobě zahrnuje oprávnění k dlouhodobému pobytu na území České republiky i k výkonu zaměstnání na pracovním místě, pro které byla karta vydána. Zelená karta je vydávána ve 3 kategoriích:

- A – pro vysokoškolsky kvalifikované pracovníky a klíčový personál (na dobu až 3 roky)
- B – pro pracovníky se středoškolským vzděláním nebo s vyučením (na dobu až 2 roky)
- C – pro ostatní nekvalifikované pracovníky (na dobu až 2 roky).

Dne **20. února 2013** nabyla účinnosti **vyhláška Ministerstva vnitra č. 29/2013 Sb.**, která nahradila původní vyhlášku č. 461/2008 Sb., jež umožňovala požádat o zelenou kartu pouze občanům 12 vybraných zemí, a stanovila nový seznam států, jejichž občané mohou žádost o zelenou kartu podat. Seznam zahrnuje **43 států**, jejichž občané na základě nařízení (ES) č. 539/2001 nepodléhají při pobytu do 90 dnů na území EU vízové povinnosti. Žádost o **zelenou kartu typu „A“** navíc mohou podat i **občané dalších 21 států**, na něž se toto nařízení nevztahuje, ale které jsou významné z hlediska pracovní migrace a mezinárodních ekonomických vazeb České republiky. Po zbytek roku 2013 však zůstal skutečný zájem občanů států nově zařazených do seznamu o zelené karty velmi nízký.

Ministerstvo práce a sociálních věcí vede Centrální evidenci volných pracovních míst, která jsou obsaditelná držiteli zelené karty. Volné místo se v registru míst vhodných pro zelené karty nezveřejní, pokud by jeho obsazení cizincem ohrozilo situaci na trhu práce. Volná pracovní místa

obsaditelná držitelé zelených karet jsou i místa, která **Ministerstvo průmyslu a obchodu** označí jako místa vhodná pro klíčový personál (zelená karta typ „A“). Kategorie klíčový personál zahrnuje při zohlednění aktuální situace na trhu práce vyšší management, pracovníky s vysokou odbornou kvalifikací pro určité práce, úkoly a pracovníky disponující znalostmi nezbytnými pro chod podniku, profese, jejichž nedostatečná přítomnost ohrožuje chod podniku nebo může způsobit ekonomické ztráty.²¹

V roce 2013 **podalo žádost** o vydání zelené karty celkem **295 cizinců**. Ve srovnání s předchozím rokem se jedná o meziroční **pokles o 4,2 %**.

Mezi žadateli o zelenou kartu v roce 2013, stejně jako v roce předcházejícím, výrazně převažovali státní příslušníci **Ukrajiny** (226 žádostí, tj. 76,5 %), kteří podali naprostou většinu žádostí o zelenou kartu typu C. Na druhém místě se s výrazným odstupem umístili státní příslušníci **Spojených států amerických** (27 žádostí, tj. 9,2 %). Občané států nově zařazených na seznam stanovený shora uvedenou vyhláškou Ministerstva podali celkem 17 žádostí (tj. 5,7 %).

Žádosti o vydání zelené karty dle státní příslušnosti a typu karty v roce 2013

Státní příslušnost	Typ zelené karty			Celkem	tj. %
	typ A	typ B	typ C		
Ukrajina	66	69	91	226	76,5
Spojené státy americké	7	20		27	9,2
Korejská republika	2	2	5	9	3,1
Rusko	6			6	2,0
Indie	4			4	1,4
Srbsko	2	2		4	1,4
Bosna a Hercegovina			4	4	1,4
Kanada	1	2		3	1,0
Bělorusko	3			3	1,0
Japonsko	1	1		2	0,7
Turecko	2			2	0,7
Austrálie	2			2	0,7
Čína	1			1	0,3
Makedonie	1			1	0,3
Tchaj-wan	1			1	0,3
Celkem	99	96	100	295	100,0
<i>tj. %</i>	<i>33,6</i>	<i>32,5</i>	<i>33,9</i>	<i>100,0</i>	

Vysvětlivka: Hnědým písmem jsou označeny státy, jejich občané mohli od 20. února 2013 nově požádat o zelenou kartu podle vyhlášky MV č. 29/2013 Sb.

Poznámka: Zdroj IS CIS

²¹ V období 1. 1. 2013 – 31. 12. 2013 bylo **celkem podáno 6 žádostí** o označení volného pracovního místa jako místa vhodného pro klíčový personál.

Z celkového počtu 6-ti podání je jedna žádost ve stavu „rozpracování“, ostatním 5-ti žádostem nebylo vyhověno. Rozpracovaná žádost se týká kategorie 2 „Pracovníci s vysokou odbornou kvalifikací pro určité práce, úkoly a pracovníci disponující znalostmi nezbytnými pro chod podniku“, profese „Lektoři a učitelé jazyků na ostatních školách“.

Bližší specifikace 5 nevyhověných žádostí:

V členění na kategorie se jednalo o 2 žádosti v kategorii 2 „Pracovníci s vysokou odbornou kvalifikací pro určité práce, úkoly a pracovníci disponující znalostmi nezbytnými pro chod podniku“, a o 3 žádosti v kategorii 3 „Profese, jejichž nedostatečná přítomnost ohrožuje chod podniku nebo může způsobit ekonomické ztráty“.

V členění na profese se jednalo o 2 žádosti profese „Lékaři v interních oborech“, 2 žádosti profese „Zubní lékaři bez specializace“, 1 žádost profese „Lektoři a učitelé jazyků na ostatních školách“.

O prodloužení platnosti zelené karty v roce 2013 **požádalo 36 cizinců**, z toho 26 požádalo o prodloužení karty typu „A“ a 10 o prodloužení karty typu „B“. Zelená karta typu „C“ je neprodloužitelná.

Ministerstvo vnitra v roce 2013 **vydalo celkem 291 rozhodnutí** v řízeních o udělení zelené karty. **Kladných rozhodnutí bylo vydáno 120**. Míra úspěšnosti žadatelů o zelené karty tak v roce 2013 činila 41,2 %. Nejčastějšími důvody zamítnutí žádosti bylo důvodné podezření, že žadatel hodlá zelenou kartu zneužít k jinému účelu, anebo nesplnění podmínek pro vydání karty.

Nejčastěji byla zelená karta udělena státním příslušníkům **Ukrajiny** (54,2 %), s výrazným odstupem následovaní státními příslušníky **Spojených států amerických** (20,0 %).

Kladná rozhodnutí o vydání zelené karty – dle státní příslušnosti a typu karty v roce 2013

Státní příslušnost	Typ zelené karty			Celkem	tj. %
	typ A	typ B	typ C		
Ukrajina	38	13	14	65	54,2
Spojené státy americké	6	18		24	20,0
Korejská republika	1	3	3	7	5,8
Rusko	4			4	3,4
Kanada	2	2		4	3,4
Srbsko	1	2		3	2,5
Bělorusko	3			3	2,5
Indie	3			3	2,5
Japonsko	2			2	1,7
Austrálie	1			1	0,8
Turecko	1			1	0,8
Čína	1			1	0,8
Tchaj-wan	1			1	0,8
Makedonie	1			1	0,8
Celkem	65	38	17	120	100,0
tj. %	54,2	31,7	14,1	100,0	

Vysvětlivka: Hnědým písmem jsou označeny státy, jejich občané mohli od 20. února 2013 nově požádat o zelenou kartu podle vyhlášky MV č. 29/2013 Sb.

Poznámka: Zdroj IS CIS

Mezi cizinci, kterým bylo vydáno kladné rozhodnutí o vydání zelené karty, **převažovali muži** (69,2 %). Nejčastěji se jednalo o **osoby ve věku do 30 let** (56,7 %).

Ministerstvo vnitra v roce 2013 vydalo 20 kladných rozhodnutí v řízeních o prodloužení platnosti zelené karty typu „A“ a 6 kladných rozhodnutí o prodloužení doby platnosti zelené karty typu „B“.

V.2.3.2 Modrá karta

Systém modrých karet byl v České republice zaveden k 1. lednu 2011 na základě unijní směrnice 2009/50/ES o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci. Modrá karta je doklad duálního charakteru vydávaný Ministerstvem vnitra, který v sobě zahrnuje povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky i k výkonu zaměstnání na pracovním místě, pro které byla karta vydána. Jedná se přitom vždy o pracovní místo vyžadující vysokoškolské vzdělání nebo vyšší odborné vzdělání, pokud studium trvalo alespoň tři roky. Žadatel o její vydání musí mít pracovní smlouvu nejméně na dobu 1 roku na zákonem stanovenou týdenní pracovní dobu a sjednanou hrubou měsíční nebo

roční mzdu, jejíž výše odpovídá alespoň 1,5násobku průměrné hrubé měsíční mzdy v České republice.

V roce 2013 **podalo žádost** o vydání modré karty celkem **95 cizinců**, tj. o 2 méně než v roce předcházejícím.

Nejvíce žádostí o vydání modré karty v roce 2013 podali státní příslušníci **Ruska** (35 žádostí, tj. 36,8 %) a státní příslušníci **Ukrajiny** (22 žádostí, tj. 23,2 %). Ostatní státní příslušnosti následovaly s výraznějším odstupem a počtem nižším než 5 žádostí.

Žádosti o vydání modré karty dle státní příslušnosti v roce 2013

Státní příslušnost	Počet	tj. %
Rusko	35	36,8
Ukrajina	22	23,2
Indie	4	4,2
Spojené státy americké	4	4,2
Korejská republika	4	4,2
Uzbekistán	4	4,2
Mexiko	3	3,2
Čína	3	3,2
Brazílie	2	2,1
Tchaj-wan	2	2,1
Ostatní (po jedné žádosti)	12	12,6
Celkem	95	100,0

Poznámka: Zdroj IS CIS

Ministerstvo vnitra v roce 2013 **vydalo celkem 82 rozhodnutí v řízení o udělení modré karty**. **Kladných rozhodnutí bylo vydáno 74**. Míra úspěšnosti žadatelů o modrou kartu v uvedeném roce činila 90,2 %. Nejčastěji byly žádosti zamítnuty z důvodu nesplnění zákonných podmínek pro vydání modré karty.

Kladná rozhodnutí o vydání modrá karty dle státní příslušnosti v roce 2013

Státní příslušnost	Počet	tj. %
Rusko	26	35,1
Ukrajina	15	20,3
Spojené státy americké	5	6,8
Korejská republika	4	5,4
Uzbekistán	3	4,1
Čína	3	4,1
Tádžikistán	3	4,1
Indie	2	2,7
Izrael	2	2,7
Brazílie	2	2,7
Mexiko	2	2,7
Ostatní (po jedné kartě)	7	9,5
Celkem	74	100,0

Poznámka: Zdroj IS CIS

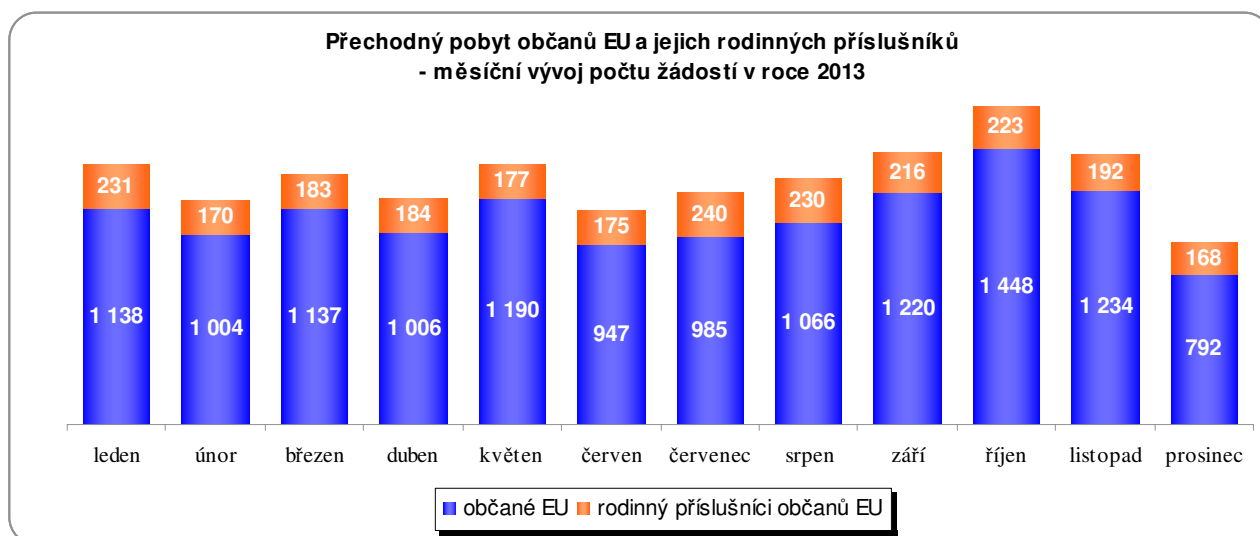
Mezi cizinci, o jejichž žádosti o vydání modré karty bylo kladně rozhodnuto, výrazně **převažovali muži** (podíl 74,3 %). Nejčastěji se jednalo o **osoby ve věku 30 až 40 let** (47,3 %).

V roce 2013 vydalo Ministerstvo vnitra 25 kladných rozhodnutí ve věci prodloužení platnosti modré karty.

V.2.4 Přechodný pobyt občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků

Žádosti o vydání potvrzení/udělení povolení k přechodnému pobytu občana EU/rodinného příslušníka občana EU

V roce 2013 požádalo **13 167** občanů EU o vydání potvrzení o přechodném pobytu a **2 389** rodinných příslušníků občanů EU o udělení povolení k přechodnému pobytu. Celkem tak bylo evidováno 15 556 žádostí o přechodný pobyt občana EU/rodinného příslušníka občana EU. Ve srovnání s předchozím rokem, kdy o přechodný pobyt požádalo 14 676 občanů EU či jejich rodinných příslušníků, byl v roce 2013 zaznamenán meziroční **nárůst o 6,0 %**.

O vydání potvrzení o přechodném pobytu v roce 2013, obdobně jako v předchozích letech, **nejčastěji žádali** státní příslušníci **Slovenska** (6 104 žádostí, tj. 46,4 % z celkového počtu žádostí o vydání potvrzení), s větším odstupem následovaní státními příslušníky **Německa** (1 807 žádostí, tj. 13,7 %). Na třetí pozici se umístili státní příslušníci **Rumunska** (1 066, tj. 8,1 %). Občané ostatních zemí Evropské unie podali méně než 1 000 žádostí. U většiny početně nejvíce zastoupených státních příslušností byl v roce 2013 zaznamenán meziroční nárůst v počtu podaných žádostí.

Žádosti o vydání potvrzení o přechodném pobytu občanů EU - porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj.%	1.1.-31.12. 2013	tj.%	Změna oproti předchozímu období v %	absolutní číslo
Celkem	12 274	100,0	13 167	100,0	7,3	893
z toho TOP 5*						
Slovensko	5 829	47,5	6 104	46,4	4,7	275
Německo	1 687	13,7	1 807	13,7	7,1	120
Rumunsko	926	7,5	1 066	8,1	15,1	140
Bulharsko	907	7,4	942	7,2	3,9	35
Polsko	640	5,2	535	4,1	-16,4	-105

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty v roce 2013

Poznámka: Zdroj IS CIS

Nejvíce žádostí o udělení povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU podali v roce 2013 státní příslušníci Ukrajiny (607 žádostí, tj. 25,4 %). S odstupem následovali státní příslušníci **Ruska** (249 žádostí, tj. 10,4 %) a **Spojených států amerických**

(207 žádostí, tj. 8,7 %). Z pěti nejčastějších státních příslušností byl zaznamenán pokles pouze u státních příslušníků Ukrajiny a Vietnamu.

Žádosti o udělení povolení k přechodnému pobytu rodinných příslušníků občana EU - porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj.%	1.1.-31.12. 2013	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	2 394	100,0	2 389	100,0	-0,2	-5
z toho TOP 5*						
Ukrajina	691	28,9	607	25,4	-12,2	-84
Rusko	235	9,8	249	10,4	6,0	14
Spojené státy americké	187	7,8	207	8,7	10,7	20
Vietnam	131	5,5	103	4,3	-21,4	-28
Moldavsko	65	2,7	80	3,3	23,1	15

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty v roce 2013

Poznámka: Zdroj IS CIS

Rozhodnutí ve věci vydání potvrzení/udělení povolení k přechodnému pobytu občana EU/rodinného příslušníka občana EU

V roce 2013 bylo Ministerstvem vnitra **vydáno celkem 16 178 rozhodnutí** o přechodném pobytu občanů EU a jejich rodinných příslušníků (z toho 13 947 rozhodnutí o potvrzení o přechodném pobytu občana EU a 2 231 rozhodnutí o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU). Ve srovnání s rokem 2012, kdy bylo vydáno 14 726 rozhodnutí, se jedná o **nárůst o 9,9 %**.

Potvrzení o přechodném pobytu Ministerstvo vnitra **vydalo 13 047 občanům Evropské unie**, v 900 případech potvrzení nebylo vydáno, resp. došlo k zastavení řízení. Stejně jako v předchozích letech byl jednoznačně nejvyšší počet potvrzení vydán státním příslušníkům **Slovenska** (6 016, tj. 46,1 %). S výraznějším odstupem následovali státní příslušníci **Německa** (1 726, tj. 13,2 %) a **Rumunska** (1 073, tj. 8,2 %).

Povolení k přechodnému pobytu bylo uděleno **1 820 občanům třetích zemí** – rodinným příslušníkům občanů EU, **ve 411 případech** Ministerstvo vnitra **povolení neudělilo**, resp. řízení zastavilo. Nejvyšší počet povolení k přechodnému pobytu byl udělen státním příslušníkům **Ukrajiny** (477, tj. 26,2 %), **Ruska** (180, tj. 9,9 %) a **Spojených států amerických** (168, tj. 9,2 %).

Zatímco mezi občany EU s vydaným potvrzením o přechodném pobytu výrazně **převažovali muži** (62,7 %), tak v **případě občanů třetích zemí**, kteří povolení k přechodnému pobytu získali z pozice rodinného příslušníka občana EU, byla situace opačná a **převažovaly ženy** (55,1 %).

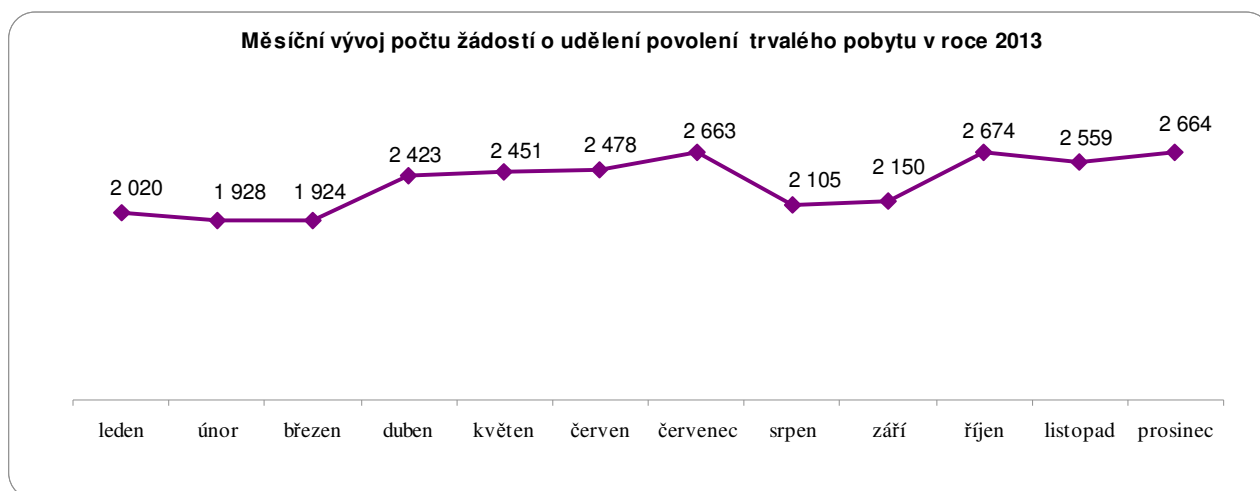
S ohledem na **věkovou strukturu** byly podíly jednotlivých věkových kategorií u občanů EU i jejich rodinných příslušníků obdobné. Více než polovina osob (52,3 %) s uděleným potvrzením/povolením o přechodném pobytu byla ve věku 20 – 34 let a cca třetinu (35,0 %) tvořily osoby ve věku 35 – 64 let. Věková kategorie 0 – 14 let dosáhla podíl 7,7 %.

V.2.5 Řízení o udělení povolení k trvalému pobytu

Žádosti o udělení povolení k trvalému pobytu

V roce 2013 bylo Ministerstvem vnitra zaregistrováno **28 039 žádostí o udělení povolení k trvalému pobytu**. V tomto roce tak došlo k **přerušení trendu dlouhodobého nárůstu podaných žádostí**. Zatímco mezi lety 2011 a 2012 došlo k nárůstu o více než 80 %, aktuální meziroční počet žádostí o trvalý pobyt poklesl o 4,4 %.

Celkový trend počtu podaných žádostí o trvalý pobyt byl v roce 2013 spíše stabilní, bez výraznějších výkyvů. Vyšší počty podaných žádostí byly registrovány zejména v jarních měsících a na počátku léta, naopak v srpnu a září byly zaznamenány nižší hodnoty. Průměrně bylo podáno cca 2 337 žádostí v měsíci.

V roce 2013 se ustálil podíl občanů třetích zemí na celkovém počtu podaných žádostí o trvalý pobyt. **Státní příslušníci třetích zemí, podali 82,5 % ze všech žádostí** (23 132 žádostí), což je oproti roku 2012 o 3,1 % méně. Občané EU podali 17,5 % žádostí (tj. 4 907 žádostí).

Žádosti o udělení povolení k trvalému pobytu – porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj.%	1.1.- 31.12. 2013	tj.%	Změna oproti předchozímu období v %	absolutní číslo
Celkem	29 319	100,0	28 039	100,0	-4,4	-1 280
z toho TOP 10 *						
Ukrajina	15 117	51,6	11 011	39,3	-27,2	-4 106
Vietnam	3 361	11,5	5 150	18,4	53,3	1 789
Slovensko	3 013	10,3	3 415	12,2	13,3	402
Rusko	2 322	7,9	2 552	9,1	9,9	230
Mongolsko	947	3,2	1 026	3,7	8,3	79
Moldavsko	662	2,3	514	1,8	-22,4	-148
Bulharsko	284	1	384	1,4	35,2	100
Polsko	243	0,8	291	1	19,7	48
Rumunsko	214	0,7	286	1	33,6	72
Bělorusko	320	1,1	286	1	-10,6	-34
občané EU	4 216	14,4	4 907	17,5	16,4	691
občané třetích zemí	25 103	85,6	23 132	82,5	-7,9	-1 971

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty v roce 2013

Poznámka: Zdroj IS CIS

Zastoupení deseti státních příslušností, jejichž příslušníci nejčastěji žádali o udělení povolení k trvalému pobytu, bylo v roce 2013 podobné, jako v předchozím období. Jedinou novou zemí, která se v tomto pořadí místo Číny objevila nově, je Rumunsko. Celkově bylo **nejvíce žádostí o trvalý pobyt podáno státními příslušníky Ukrajiny** 11 011 (tj. 39,3 %). Byť zůstávají Ukrajinci stále bezkonkurenčně nejpočetnější skupinou žadatelů, jejich podíl na celkovém počtu podaných žádostí se meziročně snížil o více než 12 %. Druhými nejčastějšími žadateli byli státní příslušníci **Vietnamu**, kteří podali 5 150 žádostí (tj. 18,4 %). Naopak u této státní příslušnosti podíl žádostí meziročně vzrostl o téměř 7 %. Třetí nejpočetnější státní příslušností byli **Slováci** s 3 415 podanými žádostmi a podílem 12,2 %.

Navzdory mírnému celkovému poklesu počtu podaných žádostí u většiny nejčastěji žádajících státních příslušností byl zaznamenán meziroční nárůst. V absolutní hodnotě **nejvíce narostl počet vietnamských žadatelů (o téměř 1 800 žádostí více)** dále slovenských žadatelů (o 400 více), výrazněji rovněž narostl počet žádostí podaných státními příslušníky Ruska. U státních příslušníků **Vietnamu byl rovněž registrován největší relativní meziroční nárůst o 53,3 %**. Výrazného relativního růstu počtu podaných žádostí dosáhli i bulharští (35,2 %) a rumunští (33,6 %) žadatelé. **Meziročně se výrazně snížil celkový počet žádostí ukrajinských žadatelů – a to o 4 106 (-27,2 %)**, meziročně klesl i počet moldavských (o 148, tj. -22,4 %) a běloruských (o 34, tj. -10,6 %) žadatelů.

Rozhodnutí ve věci udělení povolení k trvalému pobytu

V roce 2013 Ministerstvo vnitra v řízení o udělení povolení k trvalému pobytu **vydalo celkem 31 032 rozhodnutí**, což představuje meziroční zvýšení počtu vydaných rozhodnutí o 50,6 %. Stejně jako mezi lety 2011 a 2012 se tak počet rozhodnutých žádostí oproti loňskému roku výrazně zvýšil.

Kladně byla žádost o udělení trvalého pobytu rozhodnuta v 26 685 případech. Z celkového počtu udělených povolení k trvalému pobytu bylo **4 652 (tj. 17,4 %) uděleno občanům EU a 22 033 (tj. 82,6 %) občanům ze třetích zemí**. Meziročně se podíl občanů třetích zemí na celkovém počtu kladně rozhodnutých žádostí zvýšil o 3,4 %.

Důvody udělení povolení k trvalému pobytu zůstávají dlouhodobě neměnné – meziroční změna v jednotlivých kategoriích nepřevýšila interval 0,5 %. Obdobně jako v předchozích obdobích i v roce 2013 byl **trvalý pobyt nejčastěji udělen na základě splnění podmínky nepřetržitého pobytu na území (80,3 %)**, přičemž většinu těchto povolení získali státní příslušníci třetích zemí. Dětem občanů třetích zemí s trvalým pobytem, které povolení získaly bez podmínky předchozího pobytu na území, byl trvalý pobyt udělen v 8,5 % případů. Třetím nejčastějším důvodem k udělení trvalého pobytu bylo narození dítěte na území cizincům s trvalým pobytem v České republice (7,8 %). Z humanitárních a jiných zřetele hodných důvodů či zájmu České republiky bylo uděleno 3,1 % povolení k trvalému pobytu.

Udělená povolení k trvalému pobytu dle důvodů v roce 2013

Důvod	v %
humanitární a zřetele hodné důvody, zájem ČR	3,1 %
po splnění podmínky nepřetržitého pobytu	80,3 %
dítě narozené na území	7,8 %
dítě občana třetí země s trvalým pobytem bez podmínky předchozího pobytu	8,5 %
po řízení o azylu	0,2 %
Celkem	100,0 %

Poznámka: Zdroj IS CIS

Povolení k trvalému pobytu **bylo udělováno nejčastěji státním příslušníkům Ukrajiny (11 655 povolení, tj. 43,7 % ze všech)**. Meziročně získali o téměř 3 800 povolení k trvalému pobytu více, nicméně jejich podíl na celkovém počtu udělených trvalých pobytů oproti roku 2012 mírně poklesl. Druhou nejúspěšnější státní příslušností byli v roce 2013 státní příslušníci **Vietnamu**, kterým bylo vydáno celkem 4 342 (tj. 16,3 %) povolení k trvalému pobytu (meziročně téměř dvojnásobek) a na třetí pozici klesli státní příslušníci **Slovenska**, kterým bylo povolení k trvalému pobytu uděleno ve 3 250 případech (tj. 12,2 %). Dále v tomto pořadí následovali stejně jako před rokem státní příslušníci Ruska (2 045 povolení, tj. 7,7 %), Mongolska (1 092 povolení, tj. 4,1 %) a Moldavska (516 povolení, tj. 1,9 %). Mezi deseti nejpočetnějšími státními příslušnostmi se dále umístili státní příslušníci Bulharska (360 povolení, tj. 1,3 %), Polska (279 povolení, tj. 1 %),

Rumunska (275 povolení, tj. 1%) a Běloruska (261 povolení, tj. 1 %) U všech zmíněných státních příslušností byl zaznamenán meziroční nárůst udělených povolení k trvalému pobytu.

V roce 2013 byl poměr **zastoupení mužů a žen** téměř stejný jako v předešlém roce. Z celkového počtu 26 685 udělených povolení k trvalému pobytu **jich 52,4 % získali muži**, 47,6 % povolení k trvalému pobytu bylo uděleno ženám.

Podle věkové struktury cizinců, kterým byl v roce 2013 udělen trvalý pobyt, na rozdíl od roku předešlého, je **registrován největší podíl ve věkové kategorii 35 – 64 let, které bylo uděleno celkem 40 % všech povolení**. Zastoupení této věkové skupiny meziročně výrazně posílilo – o 5,4 %. Naopak osoby v mladém produktivním věku, které se v roce 2012 podílely největším dílem na počtu vydaných povolení, v roce 2013 obdržely 36,5 % celkového počtu a naopak se jejich podíl snížil o 3,5 %. Ve věkové kategorii nezletilých dětí bylo registrováno 22 % vydaných povolení k trvalému pobytu. Jejich podíl zůstal meziročně téměř totožný. Cizinci starší 65 let se na celkovém počtu vydaných povolení k trvalému pobytu podíleli 1 %.

Celkem bylo v roce 2013 vydáno **3 392 negativních rozhodnutí v řízení o udělení povolení k trvalému pobytu, v 951 případech bylo řízení zastaveno. Podíl zamítnutých a zastavených řízení na celkovém počtu vydaných rozhodnutí dosahoval 14 %**, což je dlouhodobě průměrný podíl. Více než polovina (53,8 %) negativních rozhodnutí připadala na státní příslušníky Ukrajiny, které s výrazným odstupem následovali státní příslušníci Vietnamu s 12,3 % a Ruska s 8,4 % negativních rozhodnutí.

Na konci roku 2013 bylo evidováno 3 520 spisů týkajících se trvalých pobytů, u nichž byla překročena lhůta.²²

V.2.6 Soudní přezkum cizineckých kauz

Pokud jde o zastupování v řízeních prováděných podle zákona o pobytu cizinců, pak je zástupčí činnost ve věcech pobytu cizinců s účinností od 1. 1. 2011 (vznik odvolacího orgánu - Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců) dělena mezi odbor azylové a migrační politiky a odbor správní.

Odbor azylové a migrační politiky zastupuje zejména ty cizinecké kauzy, kde v posledním stupni rozhodoval jako odvolací správní orgán odbor azylové a migrační politiky, nebo je žalováno rozhodnutí odboru azylové a migrační politiky či o žalobách na nečinnost správního orgánu, je-li nečinným odbor azylové a migrační politiky.

Stejně jako v roce 2011 a 2012 byla i roce 2013 z celkového zaznamenaného počtu došlých žalob či kasačních stížností v cizinecké agendě poměrně obsáhlou, de facto převažující součástí agenda žalob na ochranu proti nečinnosti správního orgánu. Odbor azylové a migrační politiky pak zastupuje tu část žalob, které napadají nečinnost správního orgánu I. stupně – tedy odbor azylové a migrační politiky. V podstatě pouze jenom 12 % opravných prostředků směřujících k soudu připadalo na ostatní opravné prostředky, např. na žaloby týkající se vyhoštění, odstranění tvrdosti správního vyhoštění či nákladů správního vyhoštění.

---

²² Nicméně si dovoluujeme upozornit, že v důsledku policejního šetření jazykové školy Linguistic jsou a budou prověřovány potvrzení o jazykové zkoušce vydaná touto školou, která jsou předkládána jako jedna z náležitostí žádosti o trvalý pobyt. Odhadem se jedná o 850 žádostí o trvalý pobyt s potvrzením vydaným touto školou. V těchto případech bude řízení přerušeno a bude nutné ověřit skutečnou jazykovou znalost žadatelů.

Statistické údaje vedené odborem azylové a migrační politiky

Přezkum cizineckých kauz v roce 2013

Opravné prostředky podané ke správním soudům	Počet
Cizinecké žaloby	171
z toho na nečinnost OAMP	149
Cizinecké kasační stížnosti	6

Poznámka: Odbor azylové a migrační politiky MV ČR, jako účastník řízení, nezná přesná čísla žalob či kasačních stížností, čísla uváděná v tabulce dokládají počet případů, v nichž soud požádal odbor azylové a migrační politiky MV ČR jako žalovaného o vyjádření k žalobě či kasační stížnosti. Přesná čísla o počtu podaných opravných prostředků tak zná pouze soud.

Odbor správní poskytoval v roce 2013 podporu v případech, kde Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců vystupuje jako účastník řízení před soudy ve věcech pobytu cizinců, včetně řízení o kasační stížnosti v těchto případech a při podávání kasačních stížností proti rozhodnutím krajských soudů ve věcech vstupu a pobytu cizinců na území České republiky ve věcech svěřených do působnosti Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců (viz dále).

V.2.7 Nadřízený správní orgán Ministerstva vnitra ve věcech pobytu cizinců

Na základě § 170a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 427/2010 Sb., byla s účinností od 1. ledna 2011 zřízena **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců** (dále jen „Komise“). Nadřízeným správním orgánem Komise je ministr vnitra.

Odbornou a administrativní podporu činnosti Komise poskytuje odbor správní²³, který připravuje podklady pro jednání senátů Komise, přičemž realizuje § 170b odst. 3 zákona o pobytu cizinců, který stanoví, že úřední osoby ministerstva mohou činit v řízení jednotlivé úkony, avšak s výjimkou vydání rozhodnutí. Vydat rozhodnutí může pouze senát Komise, rozhodnutí podepisuje předseda senátu.

Komise je v souladu s § 170 a) zákona o pobytu cizinců nadřízeným správním orgánem ministerstva ve věcech, v nichž ministerstvo rozhoduje v prvním stupni a v dalších případech stanovených tímto zákonem, zejména na úseku:

- ✓ povolení k dlouhodobému a trvalému pobytu,
- ✓ dlouhodobých víz,
- ✓ cizineckých pasů a cestovních průkazů totožnosti,
- ✓ přestupků,
- ✓ rušení údajů o místě hlášeného pobytu.

Komise jedná a rozhoduje v tříčlenných senátech. Většina členů senátu je tvořena osobami, které nejsou zařazeny v ministerstvu, přičemž zákon stanoví, že členové Komise jsou ve svém rozhodování na ministerstvu nezávislí.

V roce 2011 působilo v Komisi 24 členů, kteří byli zařazení v osmi senátech Komise. Vzhledem k neustále zvyšujícímu se objemu agendy, kterou bylo nutno projednat a rozhodnout v senátech Komise byl v průběhu roku 2012 a 2013 počet členů Komise navýšen na stávajících 34 členů, kteří jsou zařazení do čtrnácti senátů Komise.

²³ Činnosti odboru správního včetně statistických údajů jsou uvedeny v tabulkové části.

Odborem správním v období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 bylo **předáno do jednotlivých senátů Komise** k rozhodnutí celkem **11 932 věcí**, a to na úseku:

- ✓ trvalých pobytů – 1 044 věcí,
- ✓ dlouhodobých pobytů – 3 317 věcí,
- ✓ dlouhodobých víz – 2 953 věcí
- ✓ podnětů na vydání opatření proti nečinnosti správního orgánu I. stupně – 4 618 věcí.

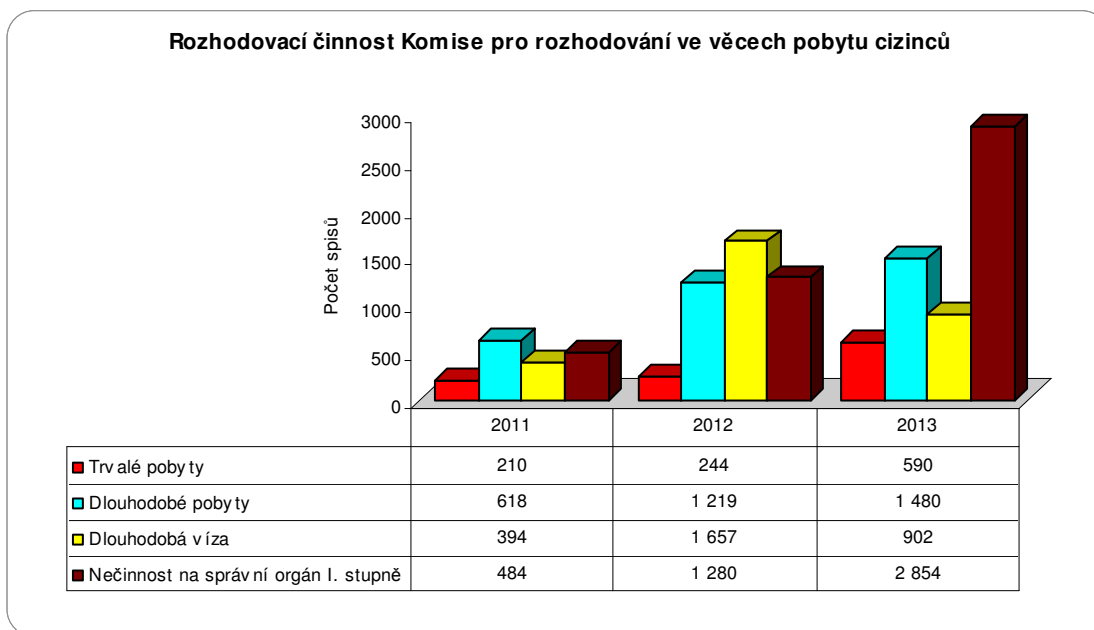
Předložené věci odborem správním k rozhodnutí do Komise byly v absolutní většině senáty Komise v tomto období také rozhodnuty; výjimku tvoří některé věci, které byly do Komise předloženy odborem správním v prosinci 2013 s tím, že uvedené věci budou rozhodnuty senáty Komise začátkem roku 2014.

V roce 2011 Komise rozhodla celkem 1 706 věcí, a to na úseku:

- ✓ trvalých pobytů – 210 věcí,
- ✓ dlouhodobých pobytů – 618 věcí,
- ✓ dlouhodobých víz – 394 věcí,
- ✓ podnětů na vydání opatření proti nečinnosti správního orgánu I. stupně – 484 věcí.

V roce 2012 Komise rozhodla celkem 4 400 věcí, a to na úseku:

- ✓ trvalých pobytů – 244 věcí,
- ✓ dlouhodobých pobytů – 1 219 věcí,
- ✓ dlouhodobých víz – 1 657 věcí,
- ✓ podnětů na vydání opatření proti nečinnosti správního orgánu I. stupně – 1 280 věcí.

V roce 2013 Komise rozhodla celkem 5 826 věcí, a to na úseku:

- ✓ trvalých pobytů – 590 věcí,
- ✓ dlouhodobých pobytů – 1 480 věcí,
- ✓ dlouhodobých víz – 902 věcí,
- ✓ podnětů na vydání opatření proti nečinnosti správního orgánu I. stupně – 2 854 věcí.

V roce 2013 bylo rozhodnuto v senátech Komise **o 1 426 věcí více** než v roce 2012, což je o 32,4 % **více** než v roce 2012 a o 4 120 věcí více než v roce 2011, což je o 241,5 % více než v roce 2011.

Odbor správní ke dni 31.12. 2013 evidoval v oblasti neudělení povolení k trvalému pobytu celkem 1 081 nerozhodnutých spisů. Z toho u 102 spisů zákonná lhůta dle ustanovení § 71 odst. 3 správního řádu překročena nebyla, neboť byly předány Komisi od správního orgánu I. stupně v prosinci roku 2013. Z uvedeného vyplývá, že celkem do roku 2014 bylo převedeno 979 nerozhodnutých spisů, u kterých byla lhůta překročena.

Ke stejnému datu odbor správní evidoval v oblasti neudělení povolení k dlouhodobému pobytu a v řízení o přechodném pobytu rodinných příslušníků občanů Evropské unie celkem 4 751 nerozhodnutých spisů. Z toho u 340 spisů zákonná lhůta dle ustanovení § 71 odst. 3 správního řádu překročena nebyla, neboť byly předány Komisi od správního orgánu I. stupně v prosinci roku 2013. Zákonná lhůta k vydání rozhodnutí byla tedy překročena celkem u 4 411 spisů. V oblasti neudělení povolení k dlouhodobému pobytu u 4 401 spisů a v řízení o přechodném pobytu rodinných příslušníků občanů Evropské unie u 10 spisů.

Zvýšený nárůst počtu řešených věcí v působnosti odboru správního a následně i senátů Komise v roce 2013 (ve srovnání s rokem 2012 a 2011) způsobil **rovněž navýšení počtu žalob** podaných proti rozhodnutí Komise a žalob na ochranu proti nečinnosti Komise, a tím i k navýšení nákladů na úhradu soudních výdajů či náhrad za způsobenou nemajetkovou újmu.

V roce 2011 bylo podáno celkem 35 žalob proti rozhodnutí Komise a žalob na ochranu proti nečinnosti Komise, přičemž **soud rozhodl ve 26 žalobách ve prospěch žalobce** a u 9 žalob rozhodl v neprospěch žalobce. Náklady na úhradu soudních výdajů či náhrad za způsobenou nemajetkovou újmu dosáhly v tomto roce výše 245 680,00 Kč.

V roce 2012 bylo podáno celkem 129 těchto žalob, přičemž **soud rozhodl v 97 žalobách ve prospěch žalobce** a u 32 žalob rozhodl v neprospěch žalobce. Ve srovnání s rokem 2011 stoupl počet podaných žalob v roce 2012 o 94 těchto žalob. Náklady na úhradu soudních výdajů či náhrad za způsobenou nemajetkovou újmu dosáhly v tomto roce výše 861 470,00 Kč.

V roce 2013 bylo podáno celkem 137 žalob, přičemž **soud rozhodl v 90 žalobách ve prospěch žalobce** a u 47 žalob rozhodl v neprospěch žalobce. Ve srovnání s rokem 2012 stoupl počet podaných žalob v roce 2013 o 8 žalob. Náklady na úhradu soudních výdajů či náhrad za způsobenou nemajetkovou újmu dosáhly v tomto roce výše 791 204,00 Kč, což je o 70 266,00 Kč méně než v roce 2012.

Přehled uhrazených soudních nákladů v letech 2011 až 2013

Důvod žaloby	2011		2012		2013	
	Počet	Výše nákladů	Počet	Výše nákladů	Počet	Výše nákladů
kasační stížnost žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze	-	-	2	40 080,00 Kč	6	74 636,00 Kč
na ochranu proti nečinnosti Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců	13	117 880,00 Kč	29	237 100,00 Kč	9	86 860,00 Kč
proti rozhodnutí Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké policie	12	117 160,00 Kč	53	466 759,00 Kč	35	251 178,00 Kč
proti rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců	-	-	7	68 931,00 Kč	27	297 032,00 Kč
proti rozhodnutí ministra vnitra	1	10 640,00 Kč	6	48 600,00 Kč	13	81 498,00 Kč
Celkem	26	245 680,00 Kč	97	861 470,00 Kč	90	791 204,00 Kč

S cílem urychleně vyřešit deficit věcí v pobytových agendách, které čekají na zpracování zaměstnanci odboru správního a na následné jejich projednání v Komisi, byla v závěru roku 2012 přijata personálně organizační opatření, pomocí kterých se podařilo do konce března 2013 vyřešit deficit nezpracovaných spisů na úseku dlouhodobých víz („Nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza“ dle ustanovení § 180e zákona o pobytu cizinců) a návrhů na provedení opatření proti nečinnosti správního orgánu I. stupně a návrhů na nečinnost Komise, čímž se odbor správní dostal na reálna čísla běžného měsíčního nápadu těchto věcí.

V kontextu s těmi opatřeními byli zároveň předsedou komise jmenováni vedoucí pracovníci jednotlivých oddělení odboru správního do pozice předsedů senátů Komise, což vedlo zcela nepochybně i ke zvýšení počtu projednávaných a vypravovaných rozhodnutí Komise.

K 1. lednu 2013 bylo v systemizaci pracovních míst odboru správního zrušeno oddělení koordinační a zástupčí činnosti, které se nepodílelo na zpracování pobytové agendy cizinců a místo tohoto organizačního článku bylo vytvořeno oddělení přezkumu rušení dlouhodobých a trvalých pobytů s konkrétním zaměřením na řešení těchto agend.

Za účelem eliminace případných soudních žalob na nečinnost správního orgánu II. stupně a s tím spojených nákladů na úhradu soudních výdajů či náhrad za způsobenou nemajetkovou újmu, ale i eliminace rizika zvyšování počtu nevyřízených věcí v působnosti odboru správního a tím i Komise, předložilo vedení odboru správního v polovině roku 2013 návrh na personální posílení odboru správního z vnitřních zdrojů Ministerstva vnitra, a to navýšením systemizace odboru správního minimálně o 15 pracovních míst (návrh byl schválen ke dni 1. srpna 2013).

Z důvodu rychlejšího vyřizování odvolání podaných Komisi v oblasti dlouhodobých pobytů byla rovněž schválena dílčí reorganizace odboru správního, a to vytvořením samostatného oddělení přezkumu přechodných pobytů ke dni 1. ledna 2014, čímž agenda dlouhodobých pobytů byla rozdělena do tří samostatných oddělení s konkrétně vymezenou problematikou, odpovědností a působností.

V.2.8 Negativní jevy spojené s žádostmi o dlouhodobá víza a povolení k pobytu

Poznámka: Níže uvedené se týká pouze žadatelů, kteří v řízení o pobytové oprávnění neuspěli.²⁴

Negativní jevy v spojení se žádostmi o dlouhodobá víza nebo povolení k pobytu zaznamenávají zejména orgány zodpovědné za vyřizování žádostí nebo kontrolu dodržování pobytového režimu cizinců – tj. pracovníci Ministerstva vnitra, Ministerstva zahraničních věcí (zastupitelských úřadů – dále jen „ZÚ ČR“) a Policie ČR. Stejně jako v předchozích letech zaznamenali v této souvislosti obdobné negativní jevy.

První náznaky, že žadatel o pobytové oprávnění nebude v České republice plnit účel deklarovaného pobytu, mohou zjistit už konzulární pracovníci ZÚ ČR při podání žádosti a následně při pohovoru/výslechu cizince v rámci řízení o žádosti. Na vybraných migračně zatížených ZÚ ČR konzulárním pracovníkům v této počáteční etapě řízení o žádosti pomáhali styční důstojníci pro migraci a doklady (v roce 2013 se jednalo o pracovníky Ministerstva vnitra – odboru azylové a migrační politiky, ale i příslušníky Policie ČR). Konečné posouzení eventuálního zneužití pobytového oprávnění bylo v rámci rozhodování o žádosti na pracovnících odboru azylové a migrační politiky na území České republiky.

Při pohovorech/výsleších na ZÚ ČR bylo nadále častokrát zjišťováno, že žadatelé o pobytové oprávnění za konkrétním účelem nebyli schopni uvést, co budou v ČR dělat, nebo deklarovaný účel

---

²⁴ Počet neúspěšných žadatelů je uveden v předchozích kapitolách týkajících se řízení o udělení pobytového oprávnění (viz str. 44, 46, 51, 54).

pobytu neodpovídal jejich skutečným záměrům. Konzulární pracovníci potažmo styční důstojníci pro migraci a doklady registrovali v podezřelých případech indicie, jež byly v rozporu s deklarovaným účelem pobytu v České republice, a to i za situace, kdy žadatelé byli svými prostředníky na pohovor na ZÚ ČR formálně dobře připraveni a podrobně instruováni. Cizinci uváděli údaje, které neodpovídaly doloženým náležitostem k žádosti. Někteří cizinci neměli v úmyslu plnit uváděný pobytový účel, ale jednalo se jim např. jen o snazší vývoz kapitálu za hranice země svého původu, či chtěli získat dlouhodobé či trvalé pobytové oprávnění v České republice pouze k občasným, krátkodobým cestám do České republiky či k volnému pohybu po schengenském prostoru, aby nemuseli opakovaně žádat o krátkodobá víza.

Právě zapojení nejrůznějších placených prostředníků bylo společným rysem většiny účelových žádostí o dlouhodobá víza a povolení k pobytu podávaných na ZÚ ČR, ale i povolení k pobytu podávaných na území. Proto se pracovníci na ZÚ ČR i pracovníci odboru azylové a migrační politiky na území setkávali s neetickými a mnohdy nelegálními aktivitami zprostředkovatelských společností či jednotlivců. V této oblasti se angažovaly jak osoby cizinci neznámé, tak i v České republice již pobývajících příbuzní nebo známí cizince či jiné osoby s vazbami na Českou republiku. Zprostředkovatelé byli jako v uplynulých letech schopni svým klientům za úplatu obstarat vybrané nebo kompletní dokumenty potřebné k požadovanému účelu pobytu, resp. jim předali často kompletní návod, jak si v České republice obstarat pobytové oprávnění za jakýmkoliv účelem.

V roce 2013 ZÚ ČR v některých zemích upozornily na několik nových českých podnikatelských subjektů, u kterých se podařilo zjistit, že se zabývají zprostředkováním dokumentů pro podání žádostí o tzv. **podnikatelská víza**. Přes nadále platné omezené nabírání žádostí o pobytová oprávnění za účelem výdělečných aktivit zavedené v roce 2009 pro cizince z vybraných, pro Českou republiku zdrojových zemí ekonomické migrace (Vietnamu, Ukrajiny, Mongolska, Moldavska, Uzbekistánu), které ve značné míře omezilo i žádosti za účelem podnikání (jako osoba samostatně výdělečně činná nebo účastník v právnické osobě/výkonný manažer) a zavedení povinného pohovoru za tímto účelem od roku 2011, byly i v roce 2013 zaznamenány **snahy o zneužití tohoto účelu pobytu k jiným než deklarovaným aktivitám**.

V menší míře bylo v roce 2013, hlavně ze strany ZÚ ČR, upozorněno také na zneužití účelu **zaměstnání** k účelovému zajištění legálního vstupu a následného pobytu v České republice. Problematické nadále zůstávalo zaměstnávání cizinců v družstvech a zaměstnávání společníků či členů statutárních či jiných orgánů obchodních společností. Některé problémy, zejména obtíže v rámci správního řízení při posuzování stupně a kvality dosaženého vzdělání žadatele, se vyskytly při posuzování žádostí o vydání zelené karty nebo modré karty. V mnoha případech dokladané vzdělání nebylo v souladu s českou národní vzdělávací soustavou. Diskutabilní byla i pravost některých předkládaných dokladů o dosaženém vzdělání.

V posledních letech (i vzhledem k omezené ekonomické migraci do České republiky) nabyla na významu migrace za účelem **vzdělávacích aktivit**. Žádosti o dlouhodobá pobytová oprávnění za účelem vzdělávacích aktivit představovaly v roce 2013 většinu nových žádostí podaných na ZÚ ČR. Existuje přitom podezření, že v řadě případů žadatelé za tímto účelem nechtěli ve skutečnosti v České republice studovat, ale zajímali je jiné aktivity. Svoji roli v organizování evidentně účelové studentské migrace do České republiky sehrálo vedle nejrůznějších zprostředkovatelů také zapojení některých českých vzdělávacích subjektů. Nejrůznější české střední a vysoké školy získáním zahraničních studentů nabyly nemalé finanční prostředky a některé z nich si tímto způsobem rovněž snažily vyřešit nenaplněné kapacity studijních míst, mj. z důvodu nezájmu českých studentů. Dokonce také mnohé veřejné školy přijímaly zahraniční studenty na základě formálního nebo žádného výběrového řízení (dostatečně neprověřovaly ani znalost vyučovacího jazyka) a v některých případech jim automaticky zasílaly doklad o přijetí ke studiu a zajištění ubytování. Vzhledem k bezplatnosti studia na českých veřejných školách a rovněž práva

volného přístupu na trh práce České republiky pro některé kategorie studentů, lze nadále přepokládat trvalý zájem o studijní pobyty v České republice ze strany cizinců ze třetích zemí, a to včetně účelového zájmu o studium v České republice. Studijní migrace byla jako v předchozích letech charakteristická tím, že žádosti o dlouhodobá pobytová oprávnění za účelem vzdělávacích aktivit byly po formální stránce prakticky bezvadné. Většina zprostředkovatelů pomohla cizincům připravit bezchybné náležitosti jejich žádosti (doložení účelu pobytu – potvrzení o přijetí ke studiu, doklad o ubytování, doklad o zajištění finančních prostředků atd.). Případné zneužití účelu pobytu, formálnost či účelovost žádosti tak mohly být odhaleny hlavně důsledným pohovorem s cizincem při podání žádosti na ZÚ ČR. Při pohovoru/výslechu se často projevila mj. i skutečnost, že mnozí žadatelé nehovořili jazykem, ve kterém měla výuka probíhat.

Na ZÚ ČR byly v roce 2013 zaznamenány rovněž **pokusy o zneužití účelu sloučení rodiny**. Některí žadatelé ze třetích zemí se snažili získat legální pobyt v České republice s využitím nepravdivých informací či předstíraných skutečností. Jednalo se zejména o případy, kdy cizinec účelově žádal o povolení k dlouhodobému pobytu z důvodu sloučení rodiny se státním příslušníkem třetí země s již povoleným pobytem, aniž by v České republice chtěl s touto osobou dlouhodobě pobývat. Povoleného dlouhodobého pobytu chtěl cizinec využít hlavně k opakovaným krátkodobým pobytům, aby nemusel v případě každé návštěvy České republiky žádat o udělení krátkodobého víza. Takto postupovali zejména rodinní příslušníci státních příslušníků Ukrajiny nebo Ruska. Pro státní příslušníky Vietnamu je charakteristická snaha získat dlouhodobé pobytové oprávnění za účelem sloučení rodiny s využitím účelově uzavřeného sňatku se svým krajanem pobývajícím v České republice. V souvislosti se snahou získat pobytové oprávnění v České republice byly zaznamenány také případy účelových adopcí dětí. Bylo registrováno také několik případů, kdy se cizinci ve snaze získat dlouhodobé pobytové oprávnění v České republice pro sebe a svoji rodinu nejprve snažili získat pobytové povolení pro své nezletilé dítě pod záminkou „studia“ v základní škole v České republice. Získané oprávnění k pobytu nezletilého dítěte v České republice by se v takovém případě stalo pro jeho rodiče důvodem, na základě kterého by si následně nárokovali pobytový titul za účelem sloučení rodiny také pro sebe. Takto získané pobytové oprávnění by pak mohli využít např. k rozvíjení vlastních (mj. ekonomických) aktivit v České republice nebo jako alternativu schengenského víza.

Také v roce 2013 se vyskytly žádosti o víza nebo povolení k pobytu, jež byly doloženy nejen **účelově vystavenými, ale dokonce pozměněnými nebo zcela falešnými dokumenty**. Jednalo se o padělky českých dokumentů a veřejných listin či padělky dokumentů ze země původu. Byly zaznamenány neregulérní oddací listy, rodné listy, rozhodnutí Úřadu práce ČR, potvrzení o přijetí ke studiu/o studiu atd. Docházelo k předkládání padělaných výpisů z rejstříku trestů země původu, potvrzení o zajištění ubytování v ČR, potvrzení různých úřadů, bank, pojišťoven, plných mocí apod.

Ve zvýšené míře se hlavně u ukrajinských žadatelů vyskytovaly padělané nebo neoprávněně pozměněné matriční doklady, na základě kterých se cizinci snažili získat „Potvrzení o příslušnosti ke krajanské komunitě v zahraničí“, jež je jednou z náležitostí následné žádosti o povolení k trvalému pobytu bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území České republiky. Bylo také zjištěno, že jen minimum žadatelů ze Zakarpatské oblasti Ukrajiny o „Potvrzení o příslušnosti ke krajanské komunitě v zahraničí“, kteří podávali žádost ve sledovaném roce, při pohovoru prokázalo skutečný osobní vztah k České republice – často v České republice nikdy nebyli, pokud v České republice mají známé nebo rodinu, nejde o Čechy, ale Ukrajince.

Problémem, s nímž se setkávala pracoviště odboru azylové a migrační politiky na území, byl **doklad prokazující požadovanou znalost českého jazyka**. Tento doklad je cizinec povinen předložit k žádosti o povolení k trvalému pobytu. V mnoha případech se prokázalo, že předmětný doklad byl vystaven jazykovou školou neoprávněně, aniž ve skutečnosti prokázal dotčený cizinec požadované znalosti.

Mezi často zneužívané instituty se nadále řadí **pozvání** osoby. Zneužití institutu pozvání se z bezpečnostního hlediska jeví jako značně rizikové. Pro cizince třetích zemí je pozvání nejrychlejším a nejméně náročným způsobem, jak vstoupit do schengenského prostoru. Cizinci v tomto případě nedokládají žádné prostředky k pobytu, prostředky na ubytování či další náležitosti k udělení pobytu na území, to vše dokládá a zajišťuje zvoucí osoba. S následně uděleným schengenským vízem vydaným zastupitelským úřadem mohou cizinci vstoupit do schengenského prostoru přes jakýkoliv smluvní stát a následně přes jiný smluvní stát vycestovat, aniž by se o tom policie státu, který vízum vydal, dozvěděla. Organizátoři tohoto typu nelegální migrace vyhledávají osoby zejména ze sociálně slabších vrstev nebo přímo bezdomovce. Tyto zvoucí osoby často zvané osoby neznají a nikdy se s nimi nesetkaly. Proto pracovníci oddělení dokumentace krajský ředitelství PČR věnují zvýšenou pozornost problematice pozvání, kdy již při samotném ověřování pozvání byly důsledně vytěžovány vytipované zvoucí osoby. Rovněž tak bylo postupováno při ověřování větších skupin cizinců z rizikových států (např. Irák, Irán, Sýrie, Libye apod.). Z tohoto důvodu je nastavena úzká součinnost mezi oddělením pobytových agend a oddělením dokumentace, kdy kromě důsledného prověřování zvaných i zvoucích osob, jsou zvané osoby prověřovány i v policejních evidencích např. Rakouska a Německa cestou společných pracovišť v Drasenhofenu a Schwandorfu.

V.3 CIZINCI S POVOLENÝM POBYTEM NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Ke dni 31. prosince 2013 na území České republiky legálně pobývalo (po dobu delší než 90 dnů) celkem **441 536** cizinců²⁵, což je mírně vyšší počet než na konci roku 2012 (k 31. prosinci 2012 bylo evidováno 438 213 cizinců s povoleným pobytem v České republice). Cizinci tvořili přes 4% populace České republiky.

Celkový počet cizinců s povoleným pobytem na území České republiky (stav ke dni 31.12.)

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celkem cizinců	240 421	254 294	278 312	321 456	392 087	438 301	433 305	425 301	436 389	438 213	441 536
meziroční změna	3,8%	5,8%	9,4%	15,5%	22,0%	11,8%	-1,1%	-1,8%	2,6%	0,4%	0,8%

Poznámka: Zdroj: IS CIS

V důsledku ekonomické krize a jejích dopadů na situaci na českém trhu práce došlo v období 2009 - 2010 k důležitmu poklesu celkového počtu cizinců legálně pobývajících na území České republiky. Zatímco až do roku 2008 (především v období 2006 – 2008) Česká republika zaznamenávala vysoké meziroční přírůstky zejména ekonomicky motivované migrace, v roce 2009 se růst nově příchozích cizinců výrazně omezil a poprvé byl ve více než desetiletém období v celkovém počtu cizinců s povoleným pobytem v České republice zaznamenán meziroční pokles. Klesající trend přetrvával i v roce 2010. V roce 2011 a letech následujících se pokles zastavil, celkový počet cizinců s povoleným pobytem v České republice opět mírně narostl a přesáhl úroveň zaznamenanou před hospodářskou krizí v roce 2008.

Ve vývoji celkového počtu cizinců je třeba rozlišit občany členských států Evropské unie a dalších států, které jsou vázány Smlouvou o Evropském hospodářském prostoru (dále jen „občané EU“)²⁶ a cizinci ze zemí mimo EU. **Zatímco před rokem 2008 (se v růstu celkového počtu cizinců s povoleným pobytem v České republice projevovaly zejména početně vysoké přírůstky cizinců ze třetích zemí, v roce 2011 a v následujících letech byla situace odlišná – počty občanů třetích zemí s ohledem na omezené možnosti pracovního uplatnění v České republice nadále klesaly a celkový počet cizinců rostl pouze díky vyšším meziročním přírůstkům občanů EU.**

Cizinci s povoleným pobytem v ČR - EU a třetí země - porovnání let 2010 – 2013

Rok (stav ke dni 31.12.)	2010		2011		2012		2013	
	počet cizinců	meziroční změna	počet cizinců	meziroční změna	počet cizinců	meziroční změna	počet cizinců	meziroční změna
Celkem cizinců	425 301	-1,8%	436 389	2,6%	438 213	0,4%	441 536	0,8%
z toho								
Občané EU	136 098	-1,2%	151 981	11,7%	161 393	6,2%	174 388	8,1%
Občané třetích zemí	289 203	-2,2%	284 408	-1,7%	276 820	-2,7%	267 148	-3,5%

Poznámka: Zdroj: IS CIS

²⁵ Údaj zahrnuje cizince s povoleným pobytem v ČR evidované v Cizineckém informačním systému. Reálné počty cizinců legálně pobývajících na území ČR se nicméně mohou od evidovaných lišit, neboť evidovaný počet cizinců ne nutně zahrnuje všechny občany jiných členských států EU pobývajících v ČR. Na statistické výkaznictví má dopad aplikace práva občanů EU na svobodu pohybu a pobytu. Statistické přehledy zaznamenávají pouze ty občany EU, kteří požádali, resp. bylo jim vystaveno potvrzení o přechodném pobytu, avšak ti, kteří jen využívají svého práva, statisticky podchyceni nejsou. Z tohoto důvodu počty fakticky pobývajících občanů EU budou vyšší než se odráží ve statistických rozbořech.

²⁶ Viz kapitola V.1 DRUHY POBYTU.

Početně nejvýznamnější skupiny cizinců pobývajících v České republice se dlouhodobě nemění. **Převažují občané třetích zemí** – i když se **jejich podíl v posledních 3 letech postupně snižoval** (na konci roku 2010 se občané třetích zemí při počtu 289 203 osob na celkovém počtu cizinců s povoleným pobytem podíleli téměř 68 %, v průběhu roku 2013 se tempo poklesu cizinců ze třetích zemí výrazněji zrychlilo a na konci tohoto roku s **počtem 267 148 osob dosáhli podílu jen 60,5 %**).

Zastoupení cizinců pobývajících v České republice **dle jejich státní příslušnosti je dlouhodobě neměnné**. Ke konci roku 2013 **více než 57 % cizinců** s povoleným pobytem na území České republiky byli státní příslušníci některé z těchto třech zemí - **Ukrajiny** (105 239 osob), **Slovenska** (90 948 osob) a **Vietnamu** (57 406 osob). Ostatní státní příslušnosti následovali s výraznějším odstupem. Hranici převyšující 10 tisíc osob s povoleným pobytem překročili státní příslušníci **Ruska** (33 415 osob), **Polska** (19 452 osob) a **Německa** (18 507 osob).

Nárůst počtu cizinců s povoleným pobytem na našem území ke konci roku 2013 oproti stavu ke dni 31. prosince 2012 byl vykázán u většiny zemí EU; nejvyšší u státních příslušníků Slovenska (+5 141 osob, tj. +6 %), Rumunska (+ 1 708 osob, tj. +33,7 %), Německa (+ 1 358 osob, tj. 7,9 %), Bulharska (+ 910 osob, tj. + 11,1 %) a Maďarska (+ 520, tj. + 52 %). Četnost největších komunit občanů ze třetích zemí zůstávala v roce 2013 meziročně velmi podobná (Vietnam, Rusko) nebo nižší (Ukrajina). **Nejvýraznější meziroční úbytek v počtu cizinců** s povoleným pobytem na území České republiky **byl evidován u státních příslušníků Ukrajiny** (- 7 480 osob, tj. -6,6 %), **a Moldavska** (- 692 osob tj. -10,7 %).

TOP 10 státních příslušností cizinců s povoleným pobytem v ČR - porovnání 2012/2013

Rok (stav ke dni 31.12.)	2012	tj. %	2013	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Cizinci celkem	438 213	100,0	441 536	100,0	0,8	3 323
z toho nejvíce občanů *						
Ukrajina	112 647	25,7	105 239	23,8	-6,6	-7 408
Slovensko	85 807	19,6	90 948	20,6	6,0	5 141
Vietnam	57 360	13,1	57 406	13,0	0,1	46
Rusko	33 281	7,6	33 415	7,6	0,4	134
Polsko	19 235	4,4	19 452	4,4	1,1	217
Německo	17 149	3,9	18 507	4,2	7,9	1 358
Bulharsko	8 222	1,9	9 132	2,1	11,1	910
Spojené státy americké	6 976	1,6	7 134	1,6	2,3	158
Rumunsko	5 069	1,2	6 777	1,5	33,7	1 708
Moldavsko	6 376	1,5	5 684	1,3	-10,9	-692
Občané EU celkem	161 393	36,8	174 388	39,5	8,1	12 995
Občané třetích zemí celkem	276 820	63,2	267 148	60,5	-3,5	-9 672

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty roku 2013

Poznámka: Zdroj IS CIS

Z evidovaného celkového počtu cizinců s povoleným pobytem na území České republiky jich ke 31.12.2013 pobývalo na území **trvale 54,1 %** (tj. **238 904** cizinců s povolením k trvalému pobytu) a **45,9 % přechodně** (tj. **202 632** cizinců za základě dlouhodobého víza, povolení k dlouhodobému pobytu, potvrzení o přechodném pobytu občana Evropské unie či povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie).

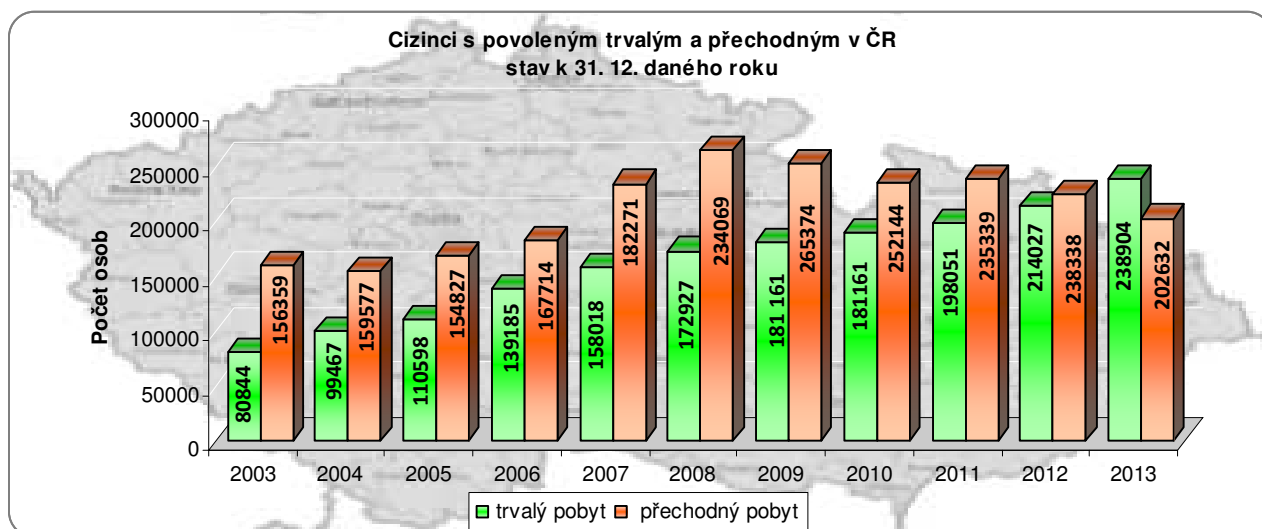

Cizinci s povoleným pobytem v ČR dle kategorie pobytu - porovnání 2012/2013

Rok (stav ke dni 31.12.)	2012		2013		meziroční změna	
	počet cizinců	tj. %	počet cizinců	tj. %	absolutní počet	tj. %
Celkem cizinců s povoleným pobytem v ČR	438 213	100,0	441 536	100,0	3 323	0,8
z toho: trvale	214 027	48,8	238 904	54,1	24 877	11,6
přechodně	224 186	51,2	202 632	45,9	-21 554	-9,6

Poznámka: Zdroj IS CIS

Obdobně jako v předchozích třech letech i v roce 2013 vykazovaly kategorie trvalého a přechodného pobytu opačný vývojový trend. Zatímco **počet cizinců s trvalým pobytem se soustavně zvyšuje** – v roce 2013 došlo k meziročnímu nárůstu o 11,6 % (tj. + 24 877 osob), tak **počet cizinců s přechodným pobytem klesá** (zejména v důsledku nízkého počtu nově příchozích cizinců z třetích zemí) – v roce 2013 byl zaznamenán meziroční pokles o 9,6 %, tj. -21 554 osob. **Počet cizinců s uděleným trvalým pobytem kontinuálně narůstá již více než 10 let, pokles v kategorii cizinců s přechodným pobytem započal v roce 2008** a s jedním přerušením pokračuje do současnosti.

Tempo obou zmíněných trendů v průběhu roku 2013 výrazně zrychlovalo a na rozdíl od roku 2012 již většina cizinců pobývajících na území České republiky disponovala povolením k trvalému pobytu. Trend nárůstu počtu cizinců s trvalým pobytem na úkor přechodně pobývajících bude pravděpodobně i do budoucna narůstat. Lze předpokládat, že v okamžiku, kdy dojde k výraznějšímu oživení ekonomiky, trend poklesu počtu cizinců s přechodným pobytem se zmírní, či zastaví.

Cizinci s povoleným pobytem v ČR dle kategorie pobytu - EU a třetí země - porovnání 2012/2013

Rok (stav ke dni 31.12.)	2012		2013		meziroční změna v %	
	občané EU	občané třetích zemí	občané EU	občané třetích zemí	občané EU	občané třetích zemí
Celkem povolený pobyt	161 393	276 820	174 388	267 148	8,1%	-3,5%
z toho: trvale	62 551	151 476	68 468	170 436	9,5%	12,5%
přechodně	98 842	125 344	105 920	96 712	7,2%	-14,4%

Poznámka: Zdroj IS CIS

Nejvýrazněji počet cizinců, kteří v České republice pobývají trvale, meziročně vzrostl u občanů třetích zemí – ke dni 31. prosinci 2013 mělo na území povolený trvalý pobyt 170 436 těchto osob, což je o 12,5 % více než na konci roku 2012; přičemž v této kategorii byl zaznamenán rovněž vysoký nárůst u občanů EU, a to o 9,5 %. V kategorii přechodného pobytu v průběhu roku 2013 převážili cizinci z členských zemí EU nad cizinci ze třetích zemí. Stále tak platí, že **občané ze zemí EU v České republice pobývají spíše přechodně, zatímco dvě třetiny občanů třetích zemí v České republice pobývá trvale.**

TOP 10 státních příslušností cizinců s povoleným pobytem v ČR dle kategorie pobytu - stav ke dni 31. 12. 2013

Druh pobytu	Celkem cizinci s povoleným pobytem	z toho			
		trvale	tj. %	přechodně	tj. %
Cizinci celkem	441 536	238 904	54,1	202 632	45,9
z toho nejvíce občanů:					
Ukrajina	105 239	68 648	65,2	36 591	34,8
Slovensko	90 948	36 279	39,9	54 669	60,1
Vietnam	57 406	43 875	76,4	13 531	23,6
Rusko	33 415	17 224	51,5	16 191	48,5
Polsko	19 452	10 640	54,7	8 812	45,3
Německo	18 507	4 509	24,4	13 998	75,6
Bulharsko	9 132	3 677	40,3	5 455	59,7
Spojené státy americké	7 134	3 083	43,2	4 051	56,8
Rumunsko	6 777	2 610	38,5	4 167	61,5
Moldavsko	5 684	3 774	66,4	1 910	33,6
Občané EU celkem	174 388	68 468	39,3	105 920	60,7
Občané třetích zemí celkem	267 148	170 436	63,8	96 712	36,2

Poznámka: Zdroj IS CIS

Mezi cizinci s povoleným pobytem na území České republiky v roce 2013 nadále **převažovali muži** (249 915 mužů, tj. 56,6 %). V dlouhodobém horizontu lze však zaznamenat mírně se **zvyšující podíl žen** (zatímco na konci roku 2007 podíl žen mezi cizinci s povoleným pobytem činil 39,6 %, tak na konci roku 2013 dosáhl 43,3 %).

Poměr v zastoupení mužů a žen je vyváženější u cizinců, kteří na území České republiky pobývají trvale. Zatímco podíl mužů u cizinců, kteří v České republice pobývají přechodně, dosáhl ke dni 31. prosince 2013 hodnoty 61,1 %, tak u osob s trvalým pobytem představoval pouze 52,8 %. Odlišnosti v zastoupení cizinců dle pohlaví v rámci jednotlivých kategorií pobytu lze spojovat s charakterem přechodného pobytu, který je spíše dočasného charakteru a zejména ekonomicky motivovaný.

Cizinci s povoleným pobytem v ČR dle pohlaví - stav ke dni 31. 12. 2013

Pohlaví	Cizinci celkem	z toho			
		muži	tj. %	ženy	tj. %
Celkem cizinci s povoleným pobytem	441 536	249 915	56,6	191 621	43,4
z toho trvale	238 904	126 102	52,8	112 802	47,2
přechodně	202 632	123 813	61,1	78 819	38,9

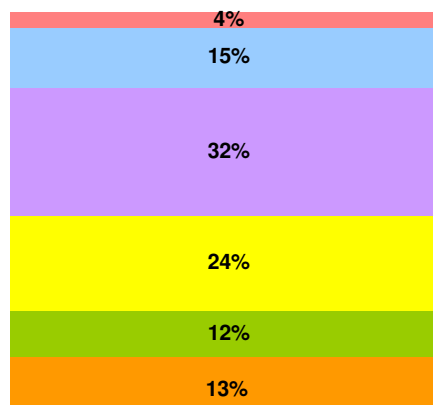
Poznámka: Zdroj IS CIS

Výše uvedeným odlišností spojeným s pracovní podmíněností pobytu odpovídá i **věková struktura cizinců**.

Ke konci roku 2013 mezi cizinci s povoleným pobytem na území České republiky osoby v ekonomicky aktivním věku, tj. ve věku 19 - 65 let, dosáhly počtu 369 363 a představovaly 83,7 % z celkového počtu cizinců. Meziročně se podíl osob v tomto věku mírně snížil. Osob mladších 18 let s povoleným pobytem na území bylo ke stejnému datu evidováno 55 744.

Věková struktura cizinců s povoleným pobytem v ČR (stav ke dni 31.12.2013)

0-18 19-26 27-35 36-50 51-65 66 a více

S ohledem na místo pobytu cizinců nadále přetrvává jejich značně nerovnoměrné prostorové rozložení v rámci jednotlivých regionů České republiky. **Nejvíce cizinců** mělo ke dni 31. prosinci 2013 **registrovaný pobyt na území hlavního města Prahy (161 818 cizinců s povoleným pobytem, tj. 36,6 %)** a **Středočeského kraje** (58 063 osob, tj. 13,2 %). Naopak **nejméně cizinců** s povoleným pobytem na území bylo hlášeno v kraji Vysočina (7 814 osob, tj. 1,8 %) a Zlínském kraji (8 034 osob, tj. 1,8 %). Poměrné zastoupení jednotlivých krajů v celkovém počtu registrovaných cizinců se meziročně téměř nezměnilo.

Cizinci s povoleným pobytem v jednotlivých regionech ČR dle kategorie pobytu - stav ke dni 31. 12. 2013

Druh pobytu	Celkem	tj. %	z toho					
			trvalý	tj. %		přechodný	tj. %	
Cizinci s povoleným pobytem	441 536	100,0	238 904	100,0		tj. %	202 632	
z toho v teritoriu kraje:								
Jihočeský	15 225	3,4	9 193	3,8	60,4	6 032	3,0	39,6
Jihomoravský	38 125	8,6	21 278	8,9	55,8	16 847	8,3	44,2
Karlovarský	18 870	4,3	12 249	5,1	64,9	6 621	3,3	35,1
Královéhradecký	13 441	3,0	8 239	3,4	61,3	5 202	2,6	38,7
Liberecký	16 909	3,8	10 939	4,6	64,7	5 970	2,9	35,3
Moravskoslezský	23 787	5,4	13 951	5,8	58,6	9 836	4,9	41,4
Olomoucký	10 089	2,3	6 227	2,6	61,7	3 862	1,9	38,3
Pardubický	11 364	2,6	5 779	2,4	50,9	5 585	2,8	49,1
Plzeňský	25 253	5,7	13 548	5,7	53,6	11 705	5,8	46,4
Praha	161 818	36,6	76 352	32,0	47,2	85 466	42,2	52,8
Středočeský	58 063	13,2	32 419	13,6	55,8	25 644	12,7	44,2
Ústecký	31 874	7,2	18 324	7,7	57,5	13 550	6,7	42,5
Vysočina	7 814	1,8	4 992	2,1	63,9	2 822	1,4	36,1
Zlínský	8 034	1,8	5 026	2,1	62,6	3 008	1,5	37,4
Nezjištěný	870	0,2	388	0,2	44,6	482	0,2	55,4

Poznámka: Zdroj IS CIS

Vyšší koncentrace cizinců s povoleným pobytem na území České republiky je patrná v regionech s většími městy (díky většímu počtu pracovních příležitostí i větší anonymitě prostředí). Podmíněnost místa pobytu pracovními příležitostmi je patrná zejména u přechodných pobytů, cizinci s trvalým pobytem jsou rozloženi rovnoměrněji.

Různou míru prostorové koncentrace vykazují rovněž jednotlivé státní příslušnosti cizinců. V rámci 10 nejpočetnějších státních příslušností se na území hlavního města Prahy soustřeďují zejména státní příslušníci Spojených států amerických (64,1 % z celkového počtu státních příslušníků Spojených států amerických s povoleným pobytem) a Ruska (60,5 %). Na druhou stranu u státních příslušníků Slovenska či Vietnamu je patrné vyrovnanější rozložení v krajích.

TOP 10 státních příslušností cizinců s povoleným pobytem na území ČR v jednotlivých krajích – stav ke dni 31. 12. 2013

Státní příslušnost	Celkem	tj. %	z toho v kraji	počet	tj. %	Státní příslušnost	Celkem	tj. %	z toho v kraji	počet	tj. %
Ukrajina	105 239	100,0	Praha	45 035	42,8	Německo	18 507	100,0	Ústecký	6 137	33,2
			Středočeský	16 200	15,4				Praha	3 232	17,5
			Jihomoravský	9 936	9,4				Karlovarský	2 389	12,9
Slovensko	90 948	100,0	Praha	24 819	27,3	Bulharsko	9 132	100,0	Praha	3 627	35,8
			Středočeský	16 794	18,5				Středočeský	1 629	17,8
			Jihomoravský	9 166	10,1				Jihomoravský	670	7,3
Vietnam	57 360	100,0	Praha	10 917	19	Spojené státy americké	7 134	100,0	Praha	4 576	64,1
			Ústecký	8 211	14,3				Středočeský	686	9,6
			Karlovarský	7 110	12,4				Jihomoravský	486	6,8
Rusko	33 415	100,0	Praha	20 223	60,5	Rumunsko	6 777	100,0	Praha	1 654	24,4
			Středočeský	4 413	13,2				Plzeňský	1 061	15,6
			Karlovarský	2 437	7,3				Jihomoravský	865	12,8
Polsko	19 452	100,0	Moravskoslezský	5 144	26,4	Moldavsko	5 684	100,0	Praha	1 914	33,7
			Praha	2 733	14				Středočeský	1 168	20,5
			Středočeský	2 613	13,4				Jihomoravský	440	7,4

Poznámka: Zdroj - IS CIS

V.4 EKONOMICKÉ AKTIVITY CIZINCŮ V ČESKÉ REPUBLICE

V.4.1 Zaměstnávání cizinců v ČR

Vzhledem k tomu, že v roce 2012 přecházelo Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) a Úřad práce ČR (dále jen „ÚP ČR“) na nový agendový informační systém (AIS) a v průběhu roku 2013 stále docházelo k naplňování a zpracovávání dat o zahraniční zaměstnanosti v tomto systému, jsou následně poskytnuté údaje o počtu zahraničních pracovníků na území České republiky (dále jen „ČR“) orientační. Pro sledované období roku 2013 jsou statistická data dostupná pouze ke dni 30. 6. 2013. Důvodem je aktuální migrace dat zpět do původního informačního systému OKpráce.

Ke dni 30. 6. 2013 bylo krajskými pobočkami ÚP ČR **evidováno v postavení zaměstnanců celkem 246 964 zahraničních pracovníků**. Platných povolení k zaměstnání bylo k uvedenému dni vydáno 23 662. Dále bylo zaregistrováno 38 789 informačních karet cizinců nepotřebujících povolení k zaměstnání, zelenou ani modrou kartu a 184 513 informačních karet občanů EU/EHP a Švýcarska.

Ke konci roku 2013 **bylo vydáno celkem 167 modrých karet a 495 zelených karet**. Podle typu zelené karty bylo vydáno 233 zelených karet typu A pro kvalifikované pracovníky s vysokoškolským vzděláním, z toho 82 zelených karet pro klíčový personál; 162 zelených karet typu B pro pracovníky na pracovních pozicích s požadavkem minimálně vyučen a 100 zelených karet typu C pro ostatní pracovníky.

Ze států mimo Evropskou unii měli tradičně nejvyšší zastoupení na našem trhu práce státní příslušníci Ukrajiny (34 773 osob), Ruska (4 117 osob), Vietnamu (3 679 osob), Mongolska (2 259

osob) a Moldavska (2 093 osob). U států EU/EHP a Švýcarska byli nejvíce zastoupeni státní příslušníci Slovenska (123 538 osob), Polska (20 315 osob), Bulharska (11 211 osob), Rumunska (10 560 osob) a Německa (3 654 osob). Mezi držitelé zelených karet dominují státní příslušníci Ukrajiny (350 osob), s odstupem následují státní příslušníci Spojených států amerických (95 osob). Mezi držitelé modrých karet jsou nejčastěji zastoupeni státní příslušníci Ruska (43 osob), Ukrajiny (30 osob) a Uzbekistánu (25 osob).

Agentur práce, subjektů s povolením ke zprostředkování zaměstnání vydaným MPSV, bylo ke dni 31. 12. 2013 **evidováno celkem 1 588**.

Stanoviska Ministerstva vnitra v rámci řízení o vydání povolení ke zprostředkování zaměstnání

Dle příslušných ustanovení zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), se Ministerstvo vnitra i v roce 2013 zabývalo problematikou vydávání závazných stanovisek pro účely řízení ve věci udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání vedených od 1. dubna 2011 na Generálním ředitelství Úřadu práce České republiky, předtím na Ministerstvu práce a sociálních věcí.

Smyslem a cílem stanoviska Ministerstva vnitra je vyjádřit názor založený na zhodnocení informací bezpečnostního charakteru ze zdrojů Policie České republiky a zpravodajských služeb (viz důvodová zpráva k návrhu zákona), proto Ministerstvo vnitra spolupracuje při jeho vydávání s několika součástmi policie a zaměřuje se především na faktické ověření existence právnických či fyzických osob žádajících o povolení ke zprostředkování zaměstnání.

Ve smyslu ustanovení § 60a zákona o zaměstnanosti Ministerstvo vnitra **vydalo stanovisko** k žádostem o udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání **v 801 případech**. V průběhu řízení o vydání stanoviska Úřad práce České republiky svou žádost o stanovisko ve 3 případech stáhl a v **17 případech Ministerstvo vnitra neshledalo zákonný důvod pro jeho vydání**. V souvislosti s vydáním stanoviska do řízení o udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání bylo **zahájeno celkem 62 šetření k fyzickým osobám a 796 šetření bylo provedeno k osobám právnickým**.

V návaznosti na uvedené bylo následně vydáno **532 stanovisek souhlasných**, dále **63 stanovisek podmíněných** a ve **206 případech** bylo vydáno **stanovisko nesouhlasné**. Uvedené údaje zahrnují jak případy opakovaných dožádání v průběhu prvoinstančního řízení, tak i případy dožádání pro účely odvolání. Pokud jde o **opakovaná dožádání**, těch Ministerstvo vnitra vyřídilo v roce 2013 **celkem 178, odvolání pak bylo posouzeno celkově 25**. V souvislosti s vydanými závaznými stanovisky byl v roce 2013 posuzován, dle příslušných ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, také **1 podnět k přezkumu závazného stanoviska**

Zároveň byla v daném období opětovně vydána stanoviska v prvoinstančním řízení u původních odvolání proti rozhodnutí neudělení povolení, resp. odnětí povolení ke zprostředkování zaměstnání. **Ministerstvo práce a sociálních věcí jako odvolací správní orgán tato rozhodnutí zrušilo a vrátilo věc správnímu orgánu I. stupně, tj. Úřadu práce České republiky, k novému projednání z důvodu neseznámení účastníka s podklady pro rozhodnutí**. Z tohoto důvodu Úřad práce ČR následně znovu požádal Ministerstvo vnitra o vydání stanoviska do řízení. Celkem byly v roce 2013 Ministerstvu vnitra doručeny **3 takovéto žádosti**. Ve dvou případech bylo při novém projednávání vydáno souhlasné stanovisko (u jedné z těchto žádostí k tomu došlo až v následném odvolacím řízení), v jednom případě naopak Ministerstvo vnitra vydalo opětovně nesouhlas.

Ve smyslu ustanovení § 60a zákona o zaměstnanosti v návaznosti na ustanovení § 63 odst. 3 zákona o zaměstnanosti byl v roce 2013 **odvolán souhlas** s vydáním povolení ke zprostředkování zaměstnání **ve 3 případech** (z toho v jednom případě bylo dříve vydané nesouhlasné stanovisko,

jímž se odvolává souhlas Ministerstva vnitra s udělením povolení, potvrzeno ministrem vnitra v rámci odvolacího řízení).

V.4.1.1 Služba EURES

Evropské služby zaměstnanosti EURES (EUROpean Employment Services) operují na území členských států EU/EHP a Švýcarska. Jedná se o tzv. informační a poradenský systém, který podporuje přeshraniční pracovní mobilitu na jednotném evropském trhu práce a stimuluje tak právo každého na volný pohyb pracovních sil. Česká republika se do systému EURES zapojila v roce 2004 současně se vstupem do Evropské unie. V České republice je EURES plně integrován do veřejných služeb zaměstnanosti. Dnem 1. dubna 2011 byla tato agenda převedena z MPSV na nově vzniklou instituci Úřad práce ČR. Aktivita sítě EURES fungují na principu tříletých a ročních plánů, které vycházejí ze strategického plánování cílů politiky zaměstnanosti na národní úrovni a z hlavních směrů stanovených Evropskou komisí. Služby EURES jsou cíleny zejména na uchazeče o zaměstnání, zaměstnavatele a na další partnerské organizace na trhu práce v Evropě. Mezi hlavní aktivity patří mezinárodní i regionální burzy práce, přeshraniční informační a poradenské dny, asistence při nábořech pro zaměstnavatele, aktualizace informací a ověřených volných pracovních míst na národním a evropském portálu EURES.

Mimo aktivity národní sítě EURES ČR jsou dále rozvíjeny také tři přeshraniční partnerství EURES-T: Čechy-Bavorsko (zapojení partnerů z ČR a Německa), Beskydy (ČR, Slovensko, Polsko) a TriRegio (ČR, Německo, Polsko), v jejichž rámci byly realizovány projekty na podporu pracovní mobility v uvedených příhraničních regionech.

V současné době probíhá intenzivní diskuse nad připravovanou reformou EURES, jak na evropské úrovni, tak například na úrovni setkání ředitelů úřadů práce (HoPES) či EURES manažerů. Současná síť neodpovídá požadavkům trhu práce v Evropské unii, neobsahuje např. kompletní nabídku volných pracovních míst a životopisů přístupných všem členským státům Evropské unie, má omezenou schopnost zprostředkovat zaměstnání, omezenou schopnost poskytnout pomoc při náboru, zprostředkování a umístění uchazeče o zaměstnání a zároveň mezi členskými státy neexistuje efektivní výměna informací o trhu práce, a to zejména o nedostatku či přebytku pracovních míst (důvodem jsou neexistující statistiky členských států).

Navržená reforma sítě EURES, v jejímž rámci dojde k propojení sítě EURES s Evropským sociálním fondem, si klade za cíl dosáhnout stavu, kdy portál EURES bude obsahovat téměř kompletní nabídku volných pracovních míst a uchazeči o zaměstnání z celé Evropy budou mít k těmto volným místům okamžitý přístup. Zároveň bude zaregistrovaným zaměstnavatelům k dispozici rozsáhlý a průběžně aktualizovaný soubor životopisů, z nichž budou moci provádět nábor. Cílem reformy je také umožnit na portálu EURES kvalitní automatizované zprostředkování volných pracovních míst a životopisů, zpřístupnit v rámci celé Evropské unie základní služby sítě EURES všem uchazečům o zaměstnání nebo zaměstnavatelům, pomáhat všem těmto osobám, které mají zájem o zprostředkování, či podporovat fungování sítě EURES prostřednictvím výměny informací o nedostatku a přebytku pracovních sil v jednotlivých státech.

Pilíři reformy sítě EURES, která je naplánovaná na přechodné období v průběhu roku 2014, jsou nový systém financování služeb EURES prostřednictvím Evropského sociálního fondu, otevření tohoto systému soukromému sektoru (tzn. zaměstnavatelé a soukromé personální agentury budou moci po splnění státem stanoveným podmínek žádat o grant EURES na zprostředkovací a poradenské činnosti pro jednotlivce a podniky) a podstatné rozšíření nabídky pracovních sil a volných pracovních míst v celé Evropské unii a jejich následné propojování pomocí nové platformy IT.

V.4.1.2 Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků

Projekt Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků (dále jen „Projekt“) byl zahájen v červenci 2003. Jeho pilotní fáze byla naplánovaná na 5 let. Cílem Projektu bylo v první řadě přivést do České republiky kvalifikované a vzdělané zahraniční odborníky schopné trvale se integrovat i se svými rodinami do české společnosti. Dále měl Projekt pomoci zaměstnavatelům najít odborníky chybějící na českém trhu práce. Ministerstvo práce a sociálních věcí důsledně analyzovalo dopady ekonomické krize na Projekt a na základě informací úřadů práce vyhodnotilo aktuální situaci v oblasti zaměstnanosti. Ekonomická krize se začala odrážet na situaci na trhu práce České republiky od druhé poloviny roku 2008, nezaměstnanost rostla, ale přesto existovaly okruhy oborů, na které se zaměstnavatelům dlouhodobě nedařilo nalézt vhodné uchazeče z řad občanů České republiky či občanů ostatních států EU/EHP a Švýcarska. Účastníci Projektu nebyli při získávání povolení k zaměstnání upřednostňováni. Občané České republiky a ostatních zemí EU/EHP a Švýcarska měli přednost při získávání zaměstnání před občany třetích zemí, pro které byl Projekt určen. Účastníci se mohli do Projektu přihlásit až tehdy, pokud měli platné povolení k zaměstnání (jedna ze základních podmínek pro vstup do Projektu a setrvání v něm). V průběhu roku 2010 se počet zahraničních pracovníků v České republice (zejména cizinců ze třetích zemí) i nadále snižoval. Zároveň docházelo ke zvyšování počtu uchazečů o zaměstnání a snižování počtu volných pracovních míst. S ohledem na výše uvedené a v souladu s trendem snižování výdajů bylo navrženo usnesením vlády č. 1236 ze dne 29. září 2009 ukončení realizace Projektu, respektive přijímání nových žádostí do Projektu ukončit ke dni 31. prosince 2010. **Poslední z účastníků obdrželi doporučení k získání trvalého pobytu dne 1. července 2013.**

V.4.2 Podnikání cizinců v ČR

Ministerstvo průmyslu a obchodu evidovalo ke konci roku 2013 celkem 1 965 757 (+8 539) podnikatelů, z toho bylo **85 887 (-5 153) cizinců**. Registrováno bylo 2 677 877 (+61 962) živností, z toho **na cizince připadalo 101 534 živností (-2 843)**. Z uvedeného vyplývá, že počet evidovaných podnikatelů – cizinců a na ně registrovaných živností je **oproti roku 2012 nižší**.

Podnikání cizinců v ČR – vývoj v letech 2003 až 2013

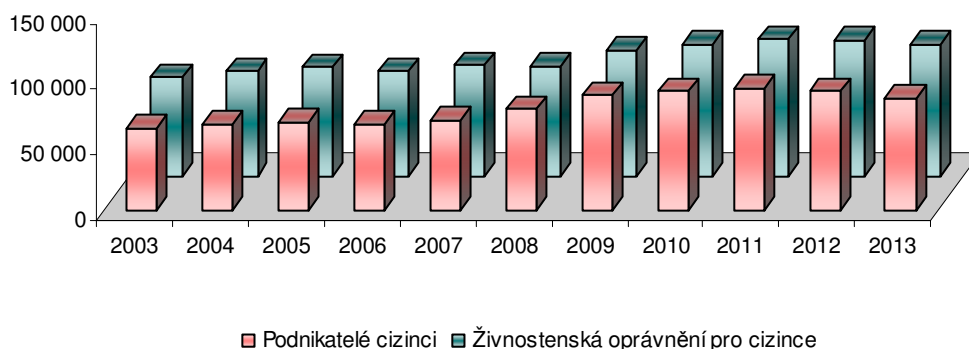
Stav ke dni 31. 12. roku	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Podnikatelé cizinci	62 293	65 219	67 246	65 722	68 785	77 158	87 753	90 983	93 059	91 040	85 887
Živnostenská oprávnění pro cizince	76 057	80 827	83 841	80 724	85 409	84 488	96 402	101 429	105 119	104 377	101 534

Poznámka: Údaje MPO ČR

Mezi podnikateli - cizinci byly **ženy zastoupeny necelou jednou třetinou** (cca 30,9 %, tj. v absolutních číslech 26 512 žen). U registrovaných živností pak podíl žen dosahoval hodnoty 30,5 % (v absolutních číslech se jedná o 30 929 živností registrovaných na ženy). Z porovnání s rokem předcházejícím vyplývá, že podíl žen mezi podnikateli - cizinci zůstal téměř na stejné hodnotě (v roce 2012 byl podíl 31,1 %).

Dle krajů bylo v hodnoceném roce nejvíce cizinců - podnikatelů na území hlavního města Prahy (29 234, z toho bylo 10 171 žen), ve Středočeském kraji (9 836, z toho bylo 2 923 žen), v Ústeckém kraji (7 608, z toho bylo 2 063 žen) a Jihomoravském kraji (7 288, z toho bylo 1 952 žen). Počet cizinců - podnikatelů ve výše uvedených krajích tvořil 62,8 % z celkového počtu.

**Podnikání cizinců v České republice
stav k 31. 12. daného roku**

Ve sledovaném roce zůstalo na prvních třech místech pořadí státních příslušností nezměněno. Mezi podnikateli - cizinci bylo v České republice nejvíce státních příslušníků **Ukrajiny** (27 014 osob, tj. -5 253 osob). Druhou nejčetněji zastoupenou skupinu tvořili státní příslušníci **Vietnamu** (25 085 osob, tj. -2 034 osob) a třetí státní příslušníci **Slovenska** (12 888 osob, tj. +739 osob). Uvedené tři státní příslušnosti představovaly cca 75,7 % mezi podnikateli – cizinci (v roce 2012 byl jejich podíl 78,6 %; v roce 2011 dosáhl podíl hodnoty 80,0 %). S odstupem následovali státní příslušníci **Německa** (2 599 osob, tj. +851 osob), kteří postoupili ze šesté pozice na čtvrtou a státní příslušníci **Ruska** (1 967 osob, tj. +107 osob), kteří naopak spadli ze čtvrté na pátou pozici.

Počet podnikatelů cizinců – porovnání roku 2012/2013

Stav roku	k 31.12. 2012		k 31.12. 2013		Změna oproti předchozímu období	
		tj. %		tj. %	v %	absolutní číslo
Celkem podnikatelů cizinců	91 040	100,0	85 887	100,0	-5,7	-5 153
z toho TOP 10*						
Ukrajina	32 267	35,4	27 014	31,5	-16,3	-5 253
Vietnam	27 119	29,8	25 085	29,2	-7,5	-2 034
Slovensko	12 149	13,3	12 888	15,0	6,1	739
Německo	1 748	1,9	2 599	3,0	48,7	851
Rusko	1 860	2,0	1 967	2,3	5,8	107
Polsko	1 808	2,0	1 905	2,2	5,4	97
Bulharsko	1 241	1,4	1 332	1,6	7,3	91
Spojené království	1 156	1,3	1 229	1,4	6,3	73
Spojené státy americké	947	1,0	976	1,1	3,1	29
Moldavsko	1 279	1,4	959	1,1	-25,0	-320

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty roku 2013

Poznámka: Zpracováno z údajů MPO ČR

Z celkového počtu 101 534 živností, které byly registrovány na cizince, připadlo 32 375 (-553) na státní příslušníky **Vietnamu**, 29 329 (-5 189) na státní příslušníky **Ukrajiny** a 16 037 (+1 142) na státní příslušníky **Slovenska**. Dále následovali s velkým odstupem státní příslušníci **Německa** 2 823 (+875) živností a s počtem 2 271 (+130) státní příslušníci **Ruska**.

VI. Integrace cizinců

V průběhu posledních několika let zaznamenala Česká republika významné změny v oblasti imigrace a integrace cizinců. Tyto změny se projevily v charakteru a složení imigrace, a to nejen co se týká počtu, ale i kulturní a sociální diversity imigrantů. V souvislosti s tímto vývojem se změnily také integrační potřeby cizinců a priority integrační politiky.

Výrazné omezení možností pracovního uplatnění v souvislosti s důsledky ekonomického propadu a s tím spojenou stagnací imigrace do České republiky provázely i určité problémy spojené s migrací a integrací cizinců. Začínají se projevovat hlouběji některé negativní tendence ve vztahu majority k cizincům; těmto tendencím je nutné včas předcházet.

Právě důsledky ekonomické krize a s tím související opatření, která mají dopad na celou společnost, ukazují, že je nadále nutné prohlubovat aktivní integrační politiku, tak aby nedocházelo k sociálnímu napětí, bylo eliminováno riziko sociální izolace či exkluze cizinců, a aby sami cizinci byli schopni reagovat adekvátně na změny ve společnosti.

Cílová skupina politiky integrace cizinců, tedy příslušníků třetích zemí, čítala na konci roku 2013 celkem 267 148 legálně pobývajících osob (tj. 60,5 % z celkového počtu 441 536 cizinců s povoleným pobytem na území České republiky)²⁷.

Počet cizinců ze třetích zemí, kteří jsou cílovou skupinou politiky integrace cizinců, meziročně nadále klesal. Klesá však pouze počet osob pobývajících v České republice přechodně, a to zejména v důsledku nižšího počtu nově příchozích. Naopak počet cizinců s trvalým pobytem nadále roste, od roku 2012 a v průběhu roku 2013 dokonce značně dynamicky²⁸. Omezené možnosti uplatnění na trhu práce se projevily rovněž v účelu přechodného pobytu cizinců ze třetích zemí. Z účelů spojených s výkonem ekonomických aktivit je nejčastějším účelem pobytu podnikání. Zejména v posledních letech roste podíl občanů třetích zemí, kteří v České republice pobývají za účelem sloučení rodiny. Početně výrazněji zastoupeni jsou rovněž cizinci, jejichž pobyt v České republice je spojen se studiem a vzděláváním.

Zatímco nárůst cizinců s trvalým pobytem lze považovat za stabilní trend, dokládající zájem cizinců o trvalé usídlení v České republice, pokles počtu cizinců s přechodným pobytem je dočasného charakteru a lze očekávat, že po úplném odeznění důsledků ekonomické krize bude počet cizinců opět narůstat.

Ačkoliv tedy docházelo ke stagnaci v oblasti nově příchozích cizinců, otázka integrace cizinců již pobývajících na území stále nabývá na důležitosti.

Na změny v migrační situaci přímo reagovala politika integrace. Významně byla posílena opatření ke zvýšení informovanosti cizinců a podpoře jejich samostatnosti, a to ve všech etapách integračního procesu. Zvýšil se důraz na efektivitu integračních opatření i posílení jejich realizace v místech významného soustředění cizinců, na spolupráci s regionální a lokální veřejnou správou a na rozšíření spektra subjektů podporujících integraci. Integrační politika se zaměřila na systematické monitorování a vyhodnocování situace a postavení cizinců v České republice jako podkladu pro zkvalitnění obsahu a distribuce integračních opatření. Důraz byl kladen na podporu organizací migrantů, integrace žen - migrantek a mládeže - migrantů 2. generace.

²⁷ Imigraci ze třetích zemí dlouhodobě tvoří státní příslušníci Ukrajiny a s početně výraznějším odstupem Vietnamu státní příslušníci Ruska – blíže v kapitole V.3 CIZINCI S POVOLENÝM POBYTEM NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY.

²⁸ Na konci roku 2013 již více než polovina občanů třetích zemí (170 436 osob) získala na území ČR trvalý pobyt (což je o 12,5 % více než v roce 2012), přechodný pobyt pak mělo k 31.12.2013 celkem 96 712 osob (což je o 14,4 % méně než v roce 2012).

VI.1 MINISTERSTVO VNITRA JAKO KOORDINÁTOR REALIZACE KONCEPCE INTEGRACE CIZINCŮ

Základním dokumentem integrační politiky je *Koncepce integrace cizinců na území České republiky*. Koordinací realizace této Koncepce bylo usnesením vlády č. 979 ze dne 23.července 2008 pověřeno Ministerstvo vnitra. Aktuálně platným dokumentem je *Koncepce integrace cizinců – Společné soužití*²⁹. Ministerstvo vnitra každoročně vládě předkládá návrh usnesení k *Postupu při realizaci Koncepce v následujícím roce* (aktuálně usnesení vlády č. 60/2014).

Vláda České republiky tak každoročně zpřesňuje a upravuje základní osy integrační politiky státu v souvislosti s aktuálním vývojem v České republice i v Evropě.

Aktualizovaná *Koncepce integrace cizinců - Společné soužití* (dále jen „Koncepce“) definuje postup České republiky v oblasti integrace cizinců do budoucna a reaguje na vývoj, nové trendy a aktuální potřeby v souvislosti s integrací cizinců i cizineckou problematikou obecně. Koncepce je postavena na základních principech:

- efektivitu integračních opatření i vynaložených finančních prostředků;
- diverzifikace integračních opatření podle doby a účelu pobytu a reflexe konkrétních potřeb cizinců;
- integrace cizinců jako podmínky prospěšnosti a efektivitu migrace.

Cílem veškerých integračních aktivit a opatření je dosáhnout oboustranně přínosného harmonického soužití, vzájemného poznání a porozumění mezi cizinci a majoritní společností a umožnit cizincům, aby dokázali adekvátně reagovat na změny ve společnosti a byli schopni důstojného a samostatného života během svého pobytu v České republice.

Cílem integrace je zároveň prevence vzniku sociálního napětí a případných negativních tendencí ve vztazích mezi majoritní společností a cizinci, zachování sociální soudržnosti, předcházení vzniku uzavřených komunit imigrantů, společenské izolace a sociálního vyloučení cizinců.

Kromě i nadále platných priorit integrace³⁰ klade aktualizovaná Koncepce důraz na:

- posílení informovanosti cizinců, zejména o podmínkách legálního pobytu;
- nabídku integračních opatření odstupňovanou podle doby a účelu pobytu, a to v předmigračním období v zemi původu, úvodní adaptačně integrační kurzy pro nově příchozí a integrační kurzy socio-kulturní orientace pro dlouhodobě pobývajících v České republice;
- implementaci integrační politiky na úroveň krajů a obcí;
- podporu terénní sociální práce v prostředí cizinců (streetwork);
- vzdělávání pracovníků v přímém kontaktu s cizinci (zvyšování interkulturních kompetencí).

Naplnování tohoto zadání bylo úkolem integrační politiky i v roce 2013, a to na základě usnesení vlády č. 43 ze dne 16. ledna 2013 k *Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Společné soužití v roce 2013*.

²⁹ Usnesení vlády č. 99 ze dne 9. února 2011 k aktualizované *Koncepci integrace cizinců na území České republiky – Společné soužití*.

³⁰ Prioritami integrace je znalost českého jazyka, socio-kulturní orientace ve společnosti, ekonomická a sociální soběstačnost cizinců, vztahy mezi komunitami.

Východiska aktualizace úkolů Postupu

Aktualizace Koncepce, stejně jako Postup realizace Koncepce vždy na další kalendářní rok, je zpracováván na základě širokého spektra informací a podkladů. Ministerstvo vnitra průběžně a systematicky monitoruje a vyhodnocuje situaci a postavení cizinců v České republice i vzájemných vztahů mezi cizinci a majoritou na lokální, regionální i celostátní úrovni. Tento monitoring je založen především na základě podkladů příslušných ministerstev, na analýzách situace v lokalitách zpracovaných v rámci projektů obcí, výzkumných zprávách, závěrečných zprávách z projektů nestátních neziskových organizací, obcí i škol, na kvartálních vyhodnoceních situace v regionech ze strany Center na podporu integrace cizinců i ze zpráv z jednání regionálních platform. Přínosem jsou i poznatky z diskusních setkání pracovníků Ministerstva vnitra se zástupci nestátních neziskových organizací i z grémia resortů, účast na pracovních skupinách jednotlivých nestátních neziskových organizací i přímo na integračních akcích v terénu, dále podněty z jednání Výboru pro práva cizinců atd.

Významnou roli při zpracování Koncepce resp. Postupu má i výměna poznatků a zkušeností se zahraničními partnery a sdílení informací i příkladů dobré praxe s členskými zeměmi Evropské unie.

Získané poznatky přispěly k novému definování či rozšíření integračních postupů a odrážejí se v nastavení úkolů daných usnesením vlády na rok 2013.

Indikátory integrace cizinců

Významným ukazatelem úspěšnosti nastavených integračních opatření, případně upozorněním na změny vývoje situace a tím na nutnost korigovat politiku integrace či uplatnit zcela nová opatření, jsou **indikátory integrace**. V rámci České republiky se realizuje projekt zaměřený na zkoumání využití existujících systémů sběru dat a sledování indikátorů vhodných pro vývoj integrace cizinců. Tento projekt řízený Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí úspěšně pokračoval i v roce 2013. V rámci projektu byly zpracovány dvě aktualizace souborů indikátorů (v posledním roce ovšem silně poznamenaných výpadkem některých dat zejména z oblasti zaměstnanosti). Ministerstvo vnitra úzce spolupracuje se zpracovateli tohoto projektu.

Koordinace

Ministerstvo vnitra usiluje o koordinaci a provázanost činnosti všech subjektů zapojených do realizace politiky integrace cizinců a o jejich vzájemnou informovanost. K zajištění koordinace realizace Koncepce Ministerstvo vnitra odbor azylové a migrační politiky pravidelně organizuje grémium se zástupci resortů a jednání s nestátními neziskovými organizacemi.

V roce 2013 vedlo Ministerstvo vnitra řadu bilaterálních jednání a organizovalo dvě společné **meziresortní porady v rámci grémia zástupců resortů**. Jednalo se o plnění úkolů plynoucích z Koncepce, o aktivitách resortů a jejich záměrech pro rok 2014 v oblasti integrace i o případných legislativních změnách. Ministerstvo vnitra informovalo o aktuálním stavu projednávání zákona o pobytu cizinců a poukázalo na nezbytnost koordinace cílů dotačních řízení a efektivního hospodaření s finančními prostředky na podporu integrace cizinců jak v rámci dotací resortů ze státního rozpočtu³¹, tak i ze zdrojů Evropské unie.

Nestátní neziskové organizace jsou klíčovým partnerem Ministerstva vnitra i dalších resortů při realizaci integrační politiky státu, a to díky svým zkušenostem z působení v přímém kontaktu

---

³¹ Včetně upozornění na povinnost resortů vyhlásit dotační řízení již během předchozího roku, danou usnesením vlády č. 92 /2010 k Zásadám vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR.

s cizinci ať již v rámci samostatných projektů nestátních neziskových organizací nebo díky svému zapojení do projektů Center na podporu integrace cizinců či projektů obcí. Se zástupci nestátních neziskových organizací uspořádalo Ministerstvo vnitra v roce 2013 několik bilaterálních jednání a dvě informativně diskusní setkání, kterých se zúčastnilo vždy cca 50 zástupců nestátních neziskových organizací (včetně sdružení cizinců).

Tématem březnového setkání bylo především seznámení s úkoly usnesení vlády k Postupu při realizaci Koncepce integrace cizinců, informace k novým právním úpravám, představení informační telefonické linky pro cizince, webové stránky www.informacniportal.cz a nových informačních materiálů pro cizince. Na listopadovém setkání zazněla informace o připravované transpoziční novele zákona o pobytu cizinců, proběhla reflexe poznatků o situaci cizinců a diskuse k návrhům na její řešení s ohledem na koordinaci zaměření budoucích projektů a optimální využití finančních zdrojů jak ze státního rozpočtu, tak z Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí (EIF). Jednalo se i o nadcházejících změnách Fondu Solidarita v dalším programovacím období a také o změně na Ministerstvu vnitra v administrování EU fondů. Diskutovalo se o efektivitě projektů (financovaných Ministerstvem vnitra) na poradenství a asistenci cizincům přímo v prostorách pobytových pracovišť odboru azylové a migrační politiky a zda poskytovat tyto služby i na dalších pracovištích odboru azylové a migrační politiky. Pracovníci odboru azylové a migrační politiky se zapojili do činnosti pracovních skupin a meziresortních platforem v rámci projektů některých nestátních neziskových organizací (Slovo 21, IOM, META, Inbáze).

Nezbytným předpokladem začlenění cizinců i bezkonfliktního soužití ve společnosti je aktivní role lokální a regionální veřejné správy. Odbor azylové a migrační politiky proto dlouhodobě usiluje o přenesení integrační politiky na regionální a lokální úroveň. **Regionální a lokální správa** je klíčovým partnerem pro spolupráci v oblasti integrace cizinců. Se zástupci správy měst a městských částí uskutečnilo Ministerstvo vnitra řadu jednání a porad a odborně i finančně podporuje rozvoj lokálních strategií integrace cizinců (viz dále Projekty obcí). Neméně důležitá je podpora rozvoje občanské společnosti na regionální a lokální úrovni, tj. podpora aktivit organizací migrantů, podpora vzniku nových organizací či rozšíření působnosti stávajících organizací o agendu integrace cizinců. Zásadní roli pro vzájemnou informovanost a přenos zkušeností mají poradní orgány (tzv. platformy) pro integraci na úrovni měst a krajů, včetně platforem v rámci hl.m.Prahy, kterých se zúčastňují i zástupci odboru azylové a migrační politiky. Nástrojem integrační politiky v krajích jsou i nadále zejména Centra na podporu integrace cizinců (viz dále).

Jednání se zástupci akademické sféry se zaměřila na specifikaci potřeb výzkumu a odborných šetření i na diskuse v rámci prezentace výsledků výzkumů.

Mezinárodní spolupráce

Zástupce Ministerstva vnitra je delegátem České republiky v pracovní skupině v rámci DG JLS k problematice integrace cizinců (**National Contact Points on Integration - NCPI**) v Bruselu. V roce 2013 se uskutečnila tři zasedání této pracovní skupiny, kde m.j. - probíhala intenzivní výměna příkladů dobré praxe a informací o aktuálním vývoji problematiky integrace cizinců v členských státech. Zástupkyně MPG prezentovala finální zprávu pilotního projektu Evropské unie k indikátorům integrace migrantů. Výslovně **ocenila přínos České republiky**, konkrétně studii „*Indicators of the integration of Third Country Nationals into Czech Society in the Context of the Requirements of European Institutions*“, která vznikla v rámci projektu Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí (VÚPSV) podpořeného z EIF a je delegátům NCPI k dispozici na stránkách integration.eu. Evropská komise informovala o probíhajícím politickém dialogu k financování integrace v příštím finančním období v rámci připravovaného Evropského azylového a migračního fondu.

Pracovníci odboru azylové a migrační politiky se zúčastnili i dalších mezinárodních jednání k integraci; tam kde to organizátor umožnil byli členy delegace České republiky také zástupci nestátních neziskových organizací nebo místní správy. Účast České republiky na mezinárodních jednáních umožňuje nejen získávat nové poznatky, ale také předávat zkušenosti o integrační politice České republiky, o kterou zahraniční partneři projevují značný zájem.

Evropský seminář „Posouzení přijímacích opatření k integraci legálních imigrantů v rámci EU“ pořádalo v Paříži ve dnech 18.-19.4.2013 Ministerstvo vnitra Francie ve spolupráci s Evropskou komisí v rámci komunitárního projektu financovaného Evropským integračním fondem. Ze semináře vyplynula potřeba zaměřit integraci zejména na nově příchozí – před odjezdem a co nejdříve po jejich příjezdu, na rozvoj nových znalostí a dovedností, na podporu imigrace kvalifikovaných pracovníků a zejména na přenesení integrace na lokální úroveň. Bylo zdůrazněno, že integrační opatření (zejména znalost jazyka a socio-kulturní orientace) jsou prevencí před sociální exkluzí a měla by být ve všech zemích povinná (většina členských zemí stanoví sankce při neplnění této povinnosti). V diskusi prezentovala zástupkyně Ministerstva vnitra, resp. odboru azylové a migrační politiky adaptačně-integrační kurzy pro nově příchozí. **Značný zájem vzbudila prezentace sítě Center na podporu integrace cizinců v České republice**, která na základě pozvání Evropské komise prezentoval ředitel Integračního centra Praha pan Z. Horváth.

Ve dnech 4. – 5. června 2013 proběhlo deváté jednání **Evropského integračního fóra** k problematice integrace mládeže z řad migrantů do společnosti Evropské unie. Jednání se zaměřilo na téma identity, zejména na problém rovnováhy mezi asimilací a udržením si vlastní osobité kultury, dále na důvody bránící tomu, aby politiky integrace fungovaly efektivně a na otázku, jaké rozličné strategie lze využívat k zapojení mládeže do politiky a občanských iniciativ.

Desáté jednání **Evropského integračního fóra** ve dnech 26. – 27. listopadu 2013 se věnovalo problematice politické participace cizinců v demokratickém procesu a úpravě občanství v jednotlivých členských státech a diskusi o prioritách integrace v kontextu nadcházejícího zakončení Stockholmského programu.

Jednání Integračního fóra jsou pořádána Evropským ekonomickým a sociálním výborem Evropské komise, účastníky Fóra jsou zástupci občanské společnosti (národní i EU), zejména pak organizací migrantů, dále zástupci EU institucí a případně i zástupci členských zemí (NCPI) a lokální i regionální správy.

Cílem zahraniční pracovní cesty v rámci projektu **EU – Russian Integration Standards (ERIS)** vzešlého z tzv. Pražského procesu byla, pod vedením organizace ICMDP³², aktivní účast na zmapování situace v oblasti migrace a ruských integračních projektů a následně zpracování expertní Zprávy o situaci a prioritách v oblasti integrace v Rusku. Pracovní cesta se uskutečnila v termínu 22. – 25. 10. 2013. V jejím průběhu byly navštíveny státní i nestátní instituce relevantní v otázkách integrace cizinců a problematiky migrace. Hlavní gesci v otázkách integrace cizinců v Rusku má Federální migrační služba (dále jen FMS), která byla hlavním partnerem k jednání. Delegace se dále setkala se zástupci nevládních organizací, ruského Červeného kříže či ruské pobočky IOM.

Na základě zkušeností, které Česká republika prezentovala v rámci mezinárodní spolupráce, **si Estonsko vyžádalo odbornou stáž v České republice**, zaměřenou zejména na politiku integrace a na praxi nestátních neziskových organizací a Center na podporu integrace cizinců. Následovala obdobná **stáž zástupců Litvy v České republice**. V obou případech byla stáž v České republice pozitivně hodnocena, a to i na zasedáních NCPI.

---

³² The International Centre for Migration Policy Development.

K prezentaci českých Center na podporu integrace cizinců na mezinárodní úrovni slouží i propagační publikace „*Spolu a lépe – Centra na podporu integrace cizinců v České republice*“, vydaná v česko-anglické verzi.

Statistika

V průběhu roku 2013 proběhlo několik expertních jednání zástupců hlavních poskytovatelů statistických dat v oblasti migrace (ČSÚ, MV ČR – OAMP, PČR – ŘSCP), jejímž hlavním cílem bylo zajištění poskytování kvalitních statistických údajů pro potřeby státní správy, údajů poskytovaných mezinárodním institucím (např. Eurostat, UNHCR), ale také široké veřejnosti. V průběhu roku 2013 pokračovaly určité problémy s poskytováním dat shromažďovaných MPSV, zejména v oblasti zahraniční zaměstnanosti.

V rámci realizace Koncepce integrace cizinců byla v roce 2013 vydána publikace „*Cizinci v České republice*“, která soustřeďuje údaje o cizincích žijících na území České republiky v roce 2012. Tato publikace je vydávána každoročně, v uvedeném roce již po třinácté.

Financování integrace cizinců v ČR

V roce 2013 byla na integraci cizinců určena vládou České republiky částka **25 000 000,- Kč** (což představuje stejnou částku jako v roce 2013) v členění:

a) Ministerstvo vnitra	18 270,- tis. Kč
b) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	3 000,- tis. Kč
c) Ministerstvo zdravotnictví	2 800,- tis. Kč
d) Ministerstvo pro místní rozvoj	450,- tis. Kč
e) Ministerstvo kultury	230,- tis. Kč
f) Český statistický úřad	250,- tis. Kč

Ostatní rezorty zapojené do integrace cizinců v České republice (MPSV, MPO, MZV) nenárokovaly finanční prostředky ze státního rozpočtu, a aktivity v oblasti integrace cizinců zajišťovaly z vlastních zdrojů. Nicméně Ministerstvo vnitra převedlo v průběhu 2013 do rozpočtu MPSV částku 350 tis. Kč na restrukturalizaci webové stránky www.cizinci.cz, která je společným projektem MPSV a Ministerstva vnitra.

Dalším významným zdrojem financování integrace cizinců byl v roce 2013 **Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetích zemí 2007-2013** (EIF), jehož administrátorem je Ministerstvo vnitra.

Z EIF byla podpořena opatření zaměřená na:

- postupné zřízení a provoz regionálních Center na podporu integrace cizinců v jednotlivých krajích ČR;
- zlepšení podmínek nezletilých cizinců bez doprovodu;
- zapojení hostitelské společnosti do procesu integrace;
- vypracování ukazatelů a metodik hodnocení;
- posilování mezikulturních kompetencí zaměstnanců státní správy;
- poskytování cílených služeb cizincům ze třetích zemí;
- realizace výzkumů zaměřených na integraci cizinců ze třetích zemí;
- výměnu zkušeností, osvědčených postupů a informací v oblasti integrace mezi členskými státy Evropské unie.

V rámci Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí (EIF) na období 2007-2013 byla na projekty v ročním programu 2012 (realizace 2013-2014) rozdělena částka

72 267 000,- Kč. Částka je uváděna bez spolufinancování zajištěného žadatelem v minimální výši 25 % (prostředky mohou některé projekty čerpat až do 30.6.2014) .

Dále byly na některé projekty EIF zahájené v roce 2012 čerpány v prvním pololetí roku 2013 prostředky z ročního programu 2011 (realizace 2012-2013). Na realizaci těchto projektů byla rozdělena částka **27 919 000,- Kč.**

Kromě výše uvedených zdrojů došlo v roce 2013 k vyčlenění například těchto větších částek na podporu integrace cizinců:

Resorty – státní rozpočet

- Odbor sociálních služeb a sociální práce Ministerstva práce a sociálních věcí poskytl v roce 2013 ze státního rozpočtu na dotace na sociální služby s místní/regionální i celostátní působností, jejichž cílovou skupinou byli m.j. i cizinci z třetích zemí, **25 020 tis. Kč;**
- Rozvojový program Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy „Bezplatná výuka jazyka zaměřená na potřeby dětí-cizinců ze třetích zemí“ – vyčleněno **9 709 106,- Kč.**

EU zdroje

- Evropský sociální fond, Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost - *Oblast podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb OP LZZ* - v roce 2013 byly realizovány části víceletých projektů zaměřených plně či částečně na cílovou skupinu Koncepce integrace cizinců; součet prostředků vyčleněných na celou dobu financování dosahuje **18 319 717,- Kč;**
- Evropský sociální fond, Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost - *Oblast podpory 3.3 Integrace sociálně vyloučených skupin na trh práce* - v roce 2013 byly realizovány části víceletých projektů zaměřených plně či částečně na cílovou skupinu Koncepce integrace cizinců; součet prostředků vyčleněných na celou dobu financování dosahuje **30 823 800,- Kč;**
- Evropský sociální fond, Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost - *Oblast podpory 5.1. Mezinárodní spolupráce* - na projekty, které byly podpořeny v rámci 3. kola výzvy 77, jejichž realizace začala v listopadu 2012 a bude trvat cca 2 roky. Součet prostředků vyčleněných na celou dobu financování těchto projektů dosahuje **45 137 488,- Kč.**

Poznámka: Čerpání finančních prostředků je podrobněji popsáno v příloze - „Přehled projektů realizovaných v rámci integrace cizinců a řízení migračních toků“.

Další případné zdroje (kraje, obce, nadace, ambasády atd.) zde nejsou uváděny pro jejich obtížnou monitorovatelnost. Vyčísleny zde nejsou ani dotace v rámci Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost, ani dotace na mezinárodní projekty například v rámci výzev Akce v zájmu Společenství vyhlašovaných EK v rámci EIF.

VI.2 AKTIVITY RESORTŮ K INTEGRACI CIZINCŮ

1. Ministerstvo vnitra

Ministerstvo vnitra se v souladu s úkoly stanovenými aktualizovanou *Koncepcí integrace cizinců na území České republiky - Společné soužití* zaměřilo v roce 2013 na podporu informovanosti cizinců i majority, nabídku integračních opatření odstupňovanou podle doby a účelu pobytu cizinců v České republice, spolupráci s regionální a lokální veřejnou správou, podporu mezikulturního dialogu, realizaci nových nástrojů integrace, které umožnily realizovat integrační opatření na regionální a místní úrovni a usnadnily přístup cizinců k integračním opatřením a také na zvyšování interkulturních kompetencí jak pracovníků veřejné správy, tak i pracovníků nestátních neziskových organizací a Center na podporu integrace cizinců.

Cílovou skupinou integrace byli i nadále cizinci ze třetích zemí³³ dlouhodobě legálně pobývajících na území České republiky³⁴, případně i v předmigračním období. Ve výjimečných krizových případech bylo možno do cílové skupiny zahrnout i občany zemí Evropské unie. Specifická opatření se zaměřovala i na informovanost cizinců v předmigračním období v zemi původu. Cílovou skupinou je i majoritní společnost vzhledem k tomu, že integrace je oboustranným procesem.

Prioritně se integrace zaměřovala na cizince ve zranitelném postavení, zejména pak na ženy-cizinky, s důrazem na opatření umožňující jejich účast na integračních aktivitách. Zvláštní pozornost byla věnována integraci dětí a mládeže z řad cizinců, včetně druhé generace cizinců. Integrační opatření byla zacílena také na rodiny cizinců.

a) Podpora projektů na lokální úrovni

Jedním z nástrojů integrace na lokální úrovni byly i v roce 2013 **projekty obcí** (dříve tzv. emergentní projekty), zaměřené na obce s významným počtem cizinců. Tyto projekty mají charakter komplexní podpory integrace na místní úrovni a prevence potenciálního vzniku či mírnění napětí mezi cizinci a ostatními obyvateli obcí. Klíčovým cílem těchto projektů je poskytnout samosprávám obcí (měst či městských částí) impuls i podporu k vytvoření vlastní integrační strategie na základě znalosti místních poměrů.

Projekty obcí představují zpravidla komplexní soubor integračních aktivit, které jsou aplikovány na základě monitoringu postavení cizinců a analýzy situace v daném místě. Do projektů, jejich nositelem je vždy místní správa, byli vždy zapojeni i další aktéři integrace v místě, především nestátní neziskové organizace, dále pak např. školy – základní, mateřské, jazykové, umělecké ad., mateřská a rodičovská centra nebo sportovní a kulturní kluby.

Významnou součástí projektů obcí jsou každoročně pořádané **konference statutárních měst**, které umožňují sdílení a přenos zkušeností i vzájemné kontakty mezi řešiteli projektů, a jsou inspirativní pro města, která o realizaci projektu teprve uvažují.

Projekty obcí se v roce 2013 realizovaly v **Havlíčkově Brodě** a v **Plzni**, dále pak v městských částech hlavního města Prahy - v **MČ Praha 3, 12, 13, 14** a v **MČ Praha-Libuš**. Nově se v roce 2013 přihlásilo k realizaci projektu statutární město **Chomutov**.

Projekty obcí byly podpořeny Ministerstvem vnitra ze státního rozpočtu na základě dotačního řízení obcím na podporu integrace cizinců na lokální úrovni. Obce se na financování projektu podílely nejméně 10 % nákladů. **Ministerstvo vnitra podpořilo v roce 2013 projekty obcí celkovou částkou 5 108 149,- Kč³⁵.**

V říjnu roku 2013 bylo vyhlášeno dotační řízení na projekty obcí na podporu integrace cizinců na rok 2014.

Projekty byly zaměřeny na podporu a propagaci vzájemného soužití, posílení pocitu bezpečí, zvýšení informovanosti většinové společnosti, rozšíření znalostí cizinců pocházejících z odlišného socio-kulturního prostředí, navázání vzájemných vztahů včetně neformálních kontaktů a na další aktivity k prevenci xenofobie, netolerance a rasismu ve společnosti. Projekty byly zacíleny na integraci celých rodin, zejména žen, dětí a mládeže, a to jak cizinců tak majority. Záměrem projektů bylo podpořit vzájemné porozumění, usnadnit dětem cizincům úspěšné začlenění do třídních kolektivů a omezovat riziko vzniku a rozvoje sociálně nežádoucího chování, rozvíjet

³³ Občané zemí mimo členské státy Evropské unie.

³⁴ S výjimkou žadatelů o mezinárodní ochranu a osob, jimž byla mezinárodní ochrana udělena, pro něž jsou určeny jiné programy (m.j. Státní integrační program – SIP, ze zdrojů EU pak Evropský uprchlický fond).

³⁵ Podrobněji popsáno v příloze - „Přehled projektů realizovaných v rámci integrace cizinců a z fondů Solidarita řízení migračních toků“.

sociální a komunikační dovednosti žáků-cizinců, podpořit schopnosti navazovat zdravé vztahy mimo rodinu.

Přehled projektů:

MČ Praha 3: Praha 3 – společné soužití

Mezi aktivity projektu patří především kurzy českého jazyka a reálií pro dospělé cizince, kulturně společenské akce pro rodiny s dětmi z řad cizinců i majority „Poznejme se, sousedé“ ke zkvalitnění soužití navázáním sociálních vazeb a vzájemným poznáváním odlišných kultur. Pro podporu integrace žáků cizinců se realizovala aktivita „So far-so near“ formou podpory a individuálního koučingu, výuka češtiny a doučování, vzdělávání pedagogů absolvováním dvousemestrálního zdokonalovacího kurzů k výuce češtiny jako cizího jazyka na UK Praha. K podpoře zvýšení informovanosti cizinců pobývajících na Praze 3 byly přeloženy informačních materiály škol pro rodiče cizince a vytvořeny informační stránky v jazykových mutacích na webu MČ Prahy 3, články o aktivitách projektu byly publikovány v lokálních tisku.

MČ Praha 12: Integrace cizinců ze zemí mimo EU se specifickým zaměřením na integraci dětí a mládeže v MČ Praha 12 v roce 2013

Aktivity projektu: výuka češtiny žáků-cizinců s využitím podpory asistentek pedagoga a psychologa, doučování, podpora jazykového vzdělávání v odborných předmětech žáků-cizinců vyšších ročníků s využitím individuálních plánů rozvoje, podpora čtenářských dovedností. Výuka češtiny se zaměřila i na předškolní děti, s využitím tlumočnicků pro komunikaci s rodiči. Další aktivitou je multikulturní výchova, zaměřená na mezigenerační soužití a vnímání stárí v rozdílných kulturách. Dalšími aktivitami byly poznávací výlety, akce za účasti rodičů, návštěva kulturních představení, akce k seznámení s kulturou zemí původu dětí. Probíhala terénní asistentská činnost v rodinách cizinců. Podporováno bylo zlepšení informovanosti cizinců: byl zpracován informační materiál pro cizince o školství v Praze 12 (v 5 jazykových verzích) včetně informací o možnostech studia žáků na SŠ a VŠ. O obecnou část této brožury projevil zájem i další městské části. Prezentace výsledků projektu veřejnosti ;proběhla formou konference.

MČ Praha 13: Integrace cizinců v MČ Praha 13 pro rok 2013

Aktivity projektu: Pro žáky-cizince kurzy češtiny a poznávání reálií s doučováním na třech ZŠ, osm divadelních představení, činnost volnočasového klubu Rozmanitý svět a již tradiční „Prázdninové kurzy češtiny“. Dvě pedagožky absolvovaly dvousemestrální kurz v ÚJOP UK (výuka češtiny jako cizího jazyka). Pro předškolní děti pilotně probíhalo vyučování češtiny a kulturní programy, např. divadelní pásmo „Putování za českými zvyky“. Pedagogové MŠ absolvovali seminář o práci s dětmi-cizinci. V KD Mlejn proběhla tradiční kulturně-integrační akce „Nejsme si cizí“; volnočasové aktivity pro děti cizince pořádá nový partner projektu - Dům dětí a mládeže Stodůlky. Dospělým migrantům byly určeny nízkoprahové kurzy češtiny rozšířené o komunikační cvičení a kurzy gramatiky. Průběžně jsou aktualizovány webové stránky MČ P.13, proběhla dvě setkání pracovní skupiny k integraci cizinců, projekt byl zakončen veřejnou prezentací.

MČ Praha 14: Podpora integrace cizinců na území m. č. Praha 14 v roce 2013

Cílem projektu je zkvalitnění soužití mezi cizinci a většinovou společností a jejich podpora při integraci do společnosti v souladu se zjištěnými potřebami cílové skupiny.

Aktivity projektu: týdenní příměstský tábor pro děti cizince „Putování po české zemi“ kurzy češtiny pro dospělé, pro žáky ZŠ výuka češtiny a doučování zaměřené i na přípravu na SŠ, individuální péče o žáky; spolupráce asistenta pedagoga, psychologická péče a konzultace; tematické vycházky, soutěž „Co víš o Praze a ČR“, Klub cizinců I. - rozvoj počítačové gramotnosti,

Klub cizinců II. - multikulturní dílny o rodné zemi, vlastivědný a turisticko-historický kroužek. Aktualizace cizojazyčných letáků s nabídkou volnočasových aktivit a služeb pro rodiče na mateřské dovolené.

MČ Praha 14 uspořádala v roce 2013 v Praze již **V. celostátní konferenci statutárních měst Integrace cizinců na úrovni samosprávy**, a to ve spolupráci s magistrátem hlavního města Prahy a pod záštitou a za účasti ministra vnitra. Příspěvky z konference jsou publikovány ve sborníku.

MČ Praha-Libuš: Podpora multikulturního soužití celé občanské společnosti na území městské části Praha-Libuš v roce 2013

Mezi aktivity projektu patří především prevence xenofobních nálad ve společnosti za pomoci lepšího využití společného veřejného prostoru, zlepšení informovanosti cizinců, propagace nové image MČ, ustavení Občanského komunitního fóra a Informačního servisu. Mezi aktivity projektu patří podpora výuky češtiny předškoláků a žáků mateřských a základních škol a doučování s podporou asistenta pedagoga a logopeda, výuka českého jazyka dospělých cizinců, podpora činnosti mateřského centra a fotbalového sportovního klubu. Dalšími aktivitami byl např. 2. ročník Česko-vietnamského studentského večírku uspořádaný vietnamskými studentkami, propagace aktivit pomocí letáků a vývěsek, medializace např. na českých a vietnamských internetových portálech, na facebooku, ve vietnamských tištěných časopisech i v místním časopise U nás.

Plzeň: Integrace cizinců na úrovni samosprávy – řešení problematiky osob migrujících za prací na území města Plzně – VI. etapa

Projekt se zaměřil především na kurzy českého jazyka pro cizince na různých stupních pokročilosti - gramaticko-konverzační kurz, kurz češtiny na úrovni A2, jazyková poradna s možností individuálních konzultací. Na základě konkrétních požadavků cizinců a s cílem prohloubit vztahy s vietnamskou komunitou byl pořádán kurz vietnamského jazyka pro děti a navazující kurz češtiny pro mladší děti. Probíhal monitoring lokalit, kde žije větší počet cizinců, mapování potřeb, intervence ambulantní i přímá (streetwork). Vzhledem k akutní situaci byla bezodkladná pomoc či přímá intervence poskytnuta i některým EU občanům v krizové situaci. Pozitivní efekt vykazovala jednání expertní platformy k projednávání aktuálních témat integrace. Projekt byl propagován na webu města Plzně a Parlamentních listů atp.

Havlíčkův Brod: „Sociální začleňování cizinců na území města Havlíčkův Brod - V“

Stěžejní aktivitou projektu byl dvousemestrální kurz češtiny pro studenty středních škol, v rámci jejich přípravy k maturitě, výuka češtiny na místních ZŠ v pracovních skupinách, kurz češtiny pro dospělé, kteří pracují v místních firmách (zároveň pořádal kurz i místní zaměstnavatel FCZ Futaba Czech), směřovaný ke zkoušce pro trvalý pobyt a propojený se základy socio-kulturní orientace; doplnění fondu učebnic a studijních materiálů. Motivačním prvkem pro účastníky jazykových kurzů byl vlastivědný výlet do Prahy. Jednotlivé aktivity projekty byly medializovány v měsíčníku Havlíčkobrodské listy a prezentovány na veřejném závěrečném vyhodnocení projektu za účasti realizátorů i cizinců. Jako problém limitující oboustrannou komunikaci je označována potřeba mongolsko-českého a česko-mongolského projektu, který není na trhu.

Statutární město Chomutov: „Otevřený Chomutov“

Mezi základní body projektu patřilo posílení informovanosti cizinců za pomoci informačních materiálů, které mají především lokální zaměření. Stěžejní aktivitou bylo vytvoření on-line brožury, zpracované formou informačních karet v šesti jazykových verzích (k dispozici na webu města). Tiskem byla vydána v nákladu 1 tis. výtisků a byla expedována na odbory města v elektronické i tištěné verzi. Dalším výstupem byl informační leták obsahující základní informace důležité pro

život ve městě. Uskutečnilo se školení zaměstnanců statutárního města Chomutov v oblasti komunikace a styku s cizinci (pracovníci informačního servisu města, matriky, odboru dopravy, stavebního odboru a zejména policie.) Výsledky projektu byly zveřejněny v tiskových zprávách a radničním tisku.

Významným **přínosem těchto projektů** byla především skutečnost, že odpovědnost za integraci v místě dokázala převzít místní samospráva, dále pak přímá spolupráce všech aktérů integrace v místě. Tento typ projektů umožnil obcím rozvinout vlastní aktivity a podpořit opatření, která flexibilně reagují na zjištěné problémy a odpovídají potřebám obyvatel obce. **Uvedené projekty obcí jsou opakovatelné a inspirativní, je možno je aplikovat i v dalších obcích.**

b) Podpora projektů na regionální úrovni

Nástrojem integrace cizinců na úrovni krajů jsou zejména **Centra na podporu integrace cizinců ze třetích zemí** (dále jen „Centra“). Ministerstvo vnitra jako administrátor finančního zdroje Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetích zemí (EIF) podpořilo provoz a další rozvoj Center na základě výběrového projektového řízení (projekty jsou financovány do výše 75 % nákladů z EIF).

Budování sítě Center reflektuje regionální specifika a podmínky integrace cizinců a umožňuje realizaci opatření v souladu s objektivními potřebami zejména nově příchozích cizinců. Síť Center zajišťuje rovný přístup k integračním službám a zároveň naplňuje potřebu zpřístupnit cizincům kvalifikovanou integrační podporu na srovnatelné úrovni na území téměř všech krajů České republiky.

V průběhu roku 2013 Centra vyvíjela činnost v krajích **Jihočeském, Jihomoravském, Karlovarském, Libereckém, Moravskoslezském, Olomouckém, Pardubickém, Plzeňském, Ústeckém, Zlínském a v hlavním městě Praze**. V roce 2013 nově zahájilo činnost Integrační centrum pro cizince v **Královéhradeckém kraji** a Pracoviště na podporu integrace cizinců pro **Kraj Vysočina**.

Na založení a provoz Center bylo vždy vyhlášeno výběrové dotační řízení, tedy otevřená soutěž. Výsledkem je pestrá variabilita realizátorů Center (nestátní neziskové organizace - občanské sdružení, církevní právnická organizace, obecně prospěšná společnost, státní příspěvková organizace - Správa uprchlických zařízení MV ČR, kraj), která přináší výhodu v podobě vyšší míry kreativity a následného sdílení zkušeností. Podařilo se naplnit i ideu podpory rozvoje občanské společnosti na lokální úrovni; Centra intenzivně spolupracují s lokálními aktéry, zejména s neziskovým sektorem, motivují zapojení nových sdružení do realizace integrace a podporují i vlastní aktivity imigrantů.

Centra na podporu integrace cizinců jsou střediskem integračních aktivit v regionu a zajišťují poskytování informací jak cizincům, tak majoritě včetně orgánů veřejné správy. Spolupracují s kraji např. v rámci komunitního plánování sociálních služeb. Poskytují cizincům poradenství ambulantní i terénní (důraz je kladen na sociální práci v terénu – streetwork), kurzy češtiny a socio-kulturní orientace cizinců ve společnosti atd. Vytvářejí nebo se účastní činnosti již stávajících platforem pro spolupráci v oblasti integrace cizinců v regionu, sdružujících veškeré subjekty, které mohou přispět k úspěšné realizaci politiky integrace. Centra usilují o aktivizaci komunit cizinců a podporují komunikaci a vzájemné poznání mezi cizinci a majoritou, a to zejména pořádáním kulturních, sportovních a komunitních akcí.

Souhrnné informace o Centrech jsou obsaženy v propagační publikaci *„Spolu a lépe - Centra na podporu integrace cizinců v České republice“*, vydané v dvojazyčné verzi (zároveň v češtině a

v angličtině), zpracované ve spolupráci s ostatními Centry Integračním centrem Praha o.p.s., elektronicky pak na webových stránkách všech Center³⁶ v sekci Ke stažení – Informace.

Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců

Jihomoravský kraj spolupracuje na realizaci projektu s pěti partnery – nestátními neziskovými organizacemi³⁷. Jejich prostřednictvím byly zajišťovány služby sociálního a právního poradenství, kurzy výuky českého jazyka pro děti i dospělé (včetně 2 týdenních letních jazykových kurzů), kurzy práce na PC, kurzy sociokulturní orientace, volnočasové aktivity, tematické odborné semináře pro cizince za spoluúčasti odborníků z praxe a semináře pro odborné pracovníky; v rámci zvyšování odborných znalostí a dovedností zaměřené na práci osob v přímém kontaktu s cizinci ze třetích zemí byl např. v květnu 2013 uspořádán seminář pro odborné pracovníky z oblasti výuky cizinců „Barevná čeština“. Centrum spolupracuje na multikulturních integračních akcích v regionu, provozuje webové stránky v 5 jazykových mutacích. Centrum působí kromě Brna i v dalších městech – Znojmu, Hodoníně, Blansku. V listopadu se uskutečnilo veřejné jednání platformy organizované Centrem.

Centrum na podporu integrace státních příslušníků třetích zemí v Ústeckém kraji

Centrum provozované občanským sdružením Poradna pro integraci poskytovalo v roce 2013 své služby v Ústí nad Labem a na detašovaných pracovištích v Teplicích, Litoměřicích a Chomutově. Poskytuje právní a sociální poradenství formou ambulantní i terénní práce³⁸, nízkoprahové i individuální kurzy češtiny a sociokulturní orientace (v propojení s jazykovými kurzy) byly zajišťovány na území celého Ústeckého kraje³⁹, proběhly dvě zkoušky z českého jazyka na úrovni A1 „nanečisto“. Centrum pořádá vzdělávací a volnočasové aktivity pro děti i pro dospělé, setkávání komunit, etnické večery ve spolupráci s organizacemi cizinců. Organizovány jsou sportovní aktivity, výtvarné dílny, dámské kluby. Uskutečnilo se několik exkurzí pro studenty vysokých škol a pro žáky základních škol byly pořádány projektové dny na školách.

Centrum rozvíjelo spolupráce se Svazem Vietnamců při pořádaných aktivitách. V říjnu proběhla schůzka všech zástupců vietnamské komunity v Ústeckém kraji. V listopadu bylo oficiálně **otevřeno Vietnamské centrum v Chomutově**. Hlavní důraz je kladen na právní a sociální poradenství a informování klientů o změnách zákonů. Byl uspořádán cyklus přednášek zaměřený na drogovou problematiku a prevenci. Přednášky byly určeny vietnamské komunitě a proběhly v Dubí, Varnsdorfu, Lounech a Chomutově. Byl upraven leták informující o projektu „*Drogy nejsou budoucnost*“ a proběhlo proškolení zaměstnanců na téma protidrogová prevence. Důležitou aktivitou je informování klientů o změnách zákonů formou přednášek a letáků. Kromě služeb pro vietnamskou klientelu pořádalo Centrum také multikulturní přednášky pro žáky základních a středních škol i mnoho kulturních akcí pro českou veřejnost týkajících se Vietnamu.

Zástupce Centra se účastní skupiny k přípravě nového strategického plánu města Ústí nad Labem za oblast sociální a lidské zdroje a pravidelně spolupracuje s koordinační skupinou kraje pro integraci cizinců.

Integrační centrum pro cizince v Královéhradeckém kraji

Centrum realizované Diecézní katolickou charitou Hradec Králové započalo svoji činnost počátkem roku 2013, dne 27.6. 2013 byly slavnostně otevřeny nové prostory v centru Hradce

³⁶ Např. zde: <http://www.integracnicentra.cz/KeStazeni/KeStazeni.aspx> - brožura Spolu a lépe.

³⁷ OPU, DCHB Blansko, DCHB Brno, dalšími partnery jsou ZŠ Staňkova, nově o.s. Brnopols.

³⁸ Terénní poradenství v Roudnici nad Labem, Litoměřicích, Varnsdorfu, Dubí, Lounech, Vejprtech, Kadani, Klášterci nad Ohří, Hoře sv. Šebestiána, Petrovicích, Hřensku, Mostě a Chomutově, Jirkově a na dalších místech.

³⁹ Kurzy češtiny a socio-kulturní kurzy ve Varnsdorfu, Teplicích, Ústí nad Labem, Chomutově, Hřensku, Úštěku, Lhotce u Lovosic, Vejprtech, Žatci, Podbořanech, Roudnici ad.

Králové. Centrum poskytuje sociální a právní poradenství ambulantní a terénní formou, kurzy češtiny a sociokulturních dovedností pro cizince. Pořádá aktivity pro rodiče s dětmi (Letní olympiáda, Sportovní a dětský den, Mezinárodní turnaj v nohejbale), multikulturní aktivity (např. multikulturní festival Setkání národů), cyklus besed ve školách na téma Cizinci.

Poskytuje dvakrát týdně asistenci cizincům na pracovišti odboru azylové a migrační politiky v Hradci Králové, za spolupráce komunitního tlumočnicka. Probíhala jednání s regionálními aktéry integrace, tj. Úřadem práce Hradec Králové, Cizineckou policií, odborem azylové a migrační politiky, Policií ČR, Krajským úřadem Královéhradeckého kraje, Lékařskou fakultou UK Hradec Králové, o situaci a potřebách v oblasti problematiky cizinců na území Královéhradeckého kraje. Centrum navázalo spolupráci s Univerzitou Hradec Králové - studenti oboru „Transkulturní komunikace“ budou v Centru vykonávat praxi. Centrum působí v řadě měst na území kraje⁴⁰.

Integrační centrum Praha o.p.s.

Na realizaci projektu Centra se podílejí formou partnerství čtyři nestátní neziskové organizace – občanská sdružení Poradna pro integraci, InBáze, Sdružení pro integraci a migraci a Organizace pro pomoc uprchlíkům. Na činnosti Centra se podílely i městské části, v nichž má Centrum pobočky - Městské části Praha 4, 12, 13 a 14.

Centrum poskytuje služby ambulantně na 6 místech v Praze (Komunitní a informační centrum, pobočky Praha 4, 12, 13 a 14, kancelář ve vietnamské tržnici SAPA) a terénně po celém území hlavního města Prahy. Sociální a právní poradenství bylo poskytováno ambulantně na pobočkách Centra, v KaIC a v partnerských organizacích. Dále byly nabízeny kurzy českého jazyka pro dospělé cizince i pro děti cizinců a kurzy sociokulturní orientace a práce s celými rodinami migrantů. Dále Centrum nabízelo cizincům asistenci a metodickou podporu při jednání na úřadech, tlumočení, cizojazyčnou multikulturní knihovnu, bezplatný přístup na internet, PC.

V průběhu roku 2013 Centrum organizovalo 3 odborné semináře pro pedagogy ZŠ na Praze 14, 12 a 5, dále uspořádalo řadu různých kulturních, společenských, sportovních a sousedských akcí za účasti cizinců i majority.

Jedním z hlavních cílů Centra jako koordinátora integračních aktivit na území hlavního města Prahy v roce 2013 bylo vytvoření Koncepce hlavního města Prahy pro oblast integrace cizinců. Centrum ustavilo **tři pracovní skupiny**, které se podílely na jejím vytváření, a to **Fórum migrantů** (samotní migranti a zástupci migrantských komunit), **Regionální poradní platforma** (aktivně se zapojily pražské městské části tj. 22 správních obvodů MČ) a **Expertní skupina**. V první fázi byl vytvořen „*Návrh priorit pro oblast integrace cizinců na území hlavního města Prahy v období 2014-2016*“. Tento dokument v dubnu 2013 přijala Rada hlavního města Prahy. Koncepce byla představena a diskutována v rámci všech platforem včetně Fóra migrantů (které bylo nutno přejmenovat na Platformu migrantů) i v rámci strategického integračního workshopu (19.11.2013). Nově vytvořená expertní skupina pak finalizovala dokument „*Koncepce hlavního města Prahy pro oblast integrace cizinců*“.

Centrum bylo prezentováno v několika denících, v lokálních TV a v rozhlase. Pracovníci Centra jsou zapojeni do etnických komisí a komunitního plánování několika pražských MČ. Na facebookovském profilu dosáhlo Centrum k 31.12.2013 více než 1000 fanoušků.

Centra na podporu integrace cizinců provozovaná Správou uprchlických zařízení MV

V rámci projektu financovaného z Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí pokračovala i v roce 2013 činnost Center na podporu integrace cizinců v **Moravskoslezském, Pardubickém, Plzeňském, Zlínském, Karlovarském, Libereckém, Jihočeském a Olomouckém**

⁴⁰ Např. Železný Brod, Kamenický Šenov, Náchod, Dvůr Králové n.L., v Trutnov, Hořice, Jičín, Opočno ad.

kraji, jejichž cílovou skupinou jsou cizinci z tzv. třetích zemí, kteří na území České republiky pobývají v rámci dlouhodobého nebo trvalého pobytu. Nově bylo v roce 2013 součástí tohoto projektu rozšíření působnosti stávajícího pardubického Centra do Kraje Vysočina, a to zřízením a provozováním pracoviště na podporu integrace cizinců v **Kraji Vysočina**, se sídlem v Jihlavě.

Cílem Center i pracoviště je v návaznosti na vládní materiál „*Koncepce integrace cizinců*“ vytvořit prostor pro dlouhodobou a koncepční podporu integrace cizinců. Centra iniciují, propojují i realizují aktivity podporující sociální, právní a jazykovou emancipaci cizinců v daných regionech. Svým klientům napomáhají zvýšit jejich schopnosti, dovednosti a znalosti, které přispívají k jejich samostatnosti a soběstačnosti, a usnadňují jim orientaci v české společnosti.

Úkolem každého Centra je také zajistit činnost regionálních poradních platforem, které slouží k řešení aktuálních problémů cizinců a k výměně informací mezi zainteresovanými institucemi, zejména mezi krajskými a obecními úřady, cizineckou policií, státní a městskou policií, úřady práce, finančními úřady, živnostenskými úřady a dalšími subjekty.

Dalším úkolem Center je zajistit v rámci jednotlivých krajů služby pro cizince, zejména se jedná o kurzy českého jazyka, sociální a právní poradenství, sociokulturní kurzy a v případě potřeby o tlumočení.

Kurzy českého jazyka jsou rozděleny na nízkoprahové kurzy, které jsou určeny pro klienty s minimální znalostí českého jazyka, a intenzivní kurzy, které jsou určeny pro pokročilé. Právní poradenství je realizováno prostřednictvím smluvně zajištěných partnerů, kdy v době poskytování právního poradenství je v každém Centru přítomen právník, se kterým mohou klienti konzultovat například rodinnou problematiku, pracovní - právní problematiku nebo problematiku dluhů a exekucí. Sociální poradenství v roce 2013 probíhalo opět ambulantní a terénní formou a realizováno bylo jak prostřednictvím smluvně zajištěných partnerů, tak prostřednictvím sociálních pracovníků Center. Nejčastější dotazy klientů z této problematiky směřují například k pobytové problematice, zdravotnímu pojištění, bydlení, pracovnímu trhu, sociálním dávkám. I v tomto roce probíhalo sociální poradenství v souladu se zákonem o sociálních službách (zákon č. 108/2006 Sb.), se zřízením nového pracoviště proběhlo ke konci roku také rozšíření registrace sociálních služeb i do Kraje Vysočina. Dosud tak byly registrovány dvě sociální služby: odborné sociální poradenství a terénní programy. Během celého roku byly dále realizovány sociokulturní kurzy, které byly vždy zaměřené na konkrétní témata, nejčastěji občanství, nové právní předpisy, na tradice a svátky v České republice apod. Organizovány byly také kulturní a společenské akce, při nichž měli cizinci možnost setkávat se s majoritní společností, a zajištěny byly taktéž přednášky a besedy na školách. Nejvyužívanější službou v roce 2013 byly kurzy českého jazyka, dále pak sociální a právní poradenství.

Služby Center jsou dostupné nejen v krajských městech, ale i v dalších místech každého kraje⁴¹ s větší koncentrací cizinců z cílové skupiny. V rámci výše uvedených aktivit a poskytovaných

⁴¹ Např. **Jihočeský kraj** kurzy češtiny v Českých Budějovicích, v Táboře, v Prachaticích, v Jindřichově Hradci, v Písku a v Kaplici. **Karlovarský kraj** socio-kulturní kurzy v Karlových Varech, v Ostrově, v Chodově, v Sokolově, čeština v Chodově a Mariánských Lázních; **Liberecký kraj** čeština v Liberci, Jablonci nad Nisou, České Lípě, Semilech, ve Stráži pod Ralskem, Frýdlantu v Č., Turnově a Doksech, sociokulturní kurzy v Liberci, České Lípě, Stráži pod Ralskem a Kamenickém Šenově; **Moravskoslezský kraj** poradenství v okresech Nový Jičín a Karviná, kurzy češtiny - Ostrava, Opava, Frýdek-Místek, Karviná, Havířov, Bruntál, Krnov, Český Těšín a Kopřivnice; další aktivity - Třinec, Karviná, Český Těšín, Jablunkov, Opava a v Kopřivnice; **Olomoucký kraj** čeština a terénní poradenství - Olomouc, Přerov, Zábřeh, kurzy češtiny Olomouc, Přerov, Prostějov, Šternberk, Šumperk, Jeseník, Litovel; **Pardubický kraj** působí v okrese Pardubice a Chrudim, dále v okrese Svitavy (města Svitavy, Litomyšl, Polička), v okrese Ústí nad Orlicí (Ústí nad Orlicí, Letohrad, Česká Třebová), dále v městech Moravská Třebová a Holice; **Plzeňský kraj** sociokulturní kurzy - Domažlice, Tachov, Klatovy, Přimda a Železná Ruda; **Kraj Vysočina** kurzy češtiny ve městech Jihlava, Pelhřimov, Třebíč a Žďár nad Sázavou; **Zlínský kraj** v regionech Zlínska, Vsetínska, Kroměřížska a Uherskohradišťska.

služeb bylo zajištěno tlumočení či překladatelské služby dle potřeb klientů nebo pracovníků Center. Nejčastěji se tlumočilo ve vietnamském, ruském, ukrajinském a mongolském jazyce.

V roce 2013 evidovala Centra na podporu integrace cizinců provozovaná Správou uprchlických zařízení Ministerstva vnitra celkem 5 404 klientů, kterým bylo celkem poskytnuto kolem 50 600 služeb. Nejvyužívanější službou byly kurzy českého jazyka (v projektovém období jazykové kurzy navštívilo celkem 2 487 klientů), dále pak sociální a právní poradenství.

c) Podpora projektů nestátních neziskových organizací

Ministerstvo vnitra vyhlásilo na rok 2013 pro nestátní neziskové organizace případně mezivládní organizace dotační řízení ze státního rozpočtu „Integrace cizinců 2014“ k podpoře těchto oblastí:

- přímá asistence cizincům ze třetích zemí na odděleních pobytu cizinců odboru azylové a migrační politiky;
- streetwork v prostředí cizinců; vzdělávání streetworkerů;
- realizace projektů zaměřených na přípravu předodjezdových informací, adaptačně-integračních kurzů a informací pro lepší orientaci cizinců na pracovištích odboru azylové a migrační politiky;
- vzdělávání pracovníků oddělení pobytu cizinců odboru azylové a migrační politiky;
- podporu integračních aktivit založených na vlastní aktivitě cizinců;
- výzkum postavení žen-migrantek ve společnosti; výzkum situace jednotlivých komunit cizinců.

Projekty **nestátních neziskových organizací podpořilo Ministerstvo vnitra částkou 7 276 737,- Kč** (tj. do výše 75 % nákladů projektů).

Poznámka: Čerpání finančních prostředků je podrobněji popsáno v příloze - „Přehled projektů realizovaných v rámci integrace cizinců a řízení migračních toků“.

V prosinci roku 2013 bylo vyhlášeno dotační řízení na projekty nestátních neziskových organizací na rok 2014.

d) Posílení informovanosti

Poskytování základních informací pro orientaci cizinců v e společnosti a pro povědomí o vlastních právech a povinnostech je zásadní součástí podpory integrace cizinců a jednou z priorit integrační politiky. Cílem je vytvoření **uceleného systému informování** cizinců, ale i většinové společnosti, a jeho průběžná aktualizace.

1. Byl vybudován třístupňový informační systém pro cizince na podporu legální migrace a integrace v České republice s cílem posílit orientaci v podmínkách vstupu a pobytu v České republice, o právech a povinnostech a orientaci v České republice.:

- **Adaptačně integrační kurzy** pro nově příchozí cizince: obsahem kurzů je seznámení cizinců s jejich právy a povinnostmi, s poměry v České republice, základními hodnotami a s kontakty na nestátní neziskové organizace, Integrační centra atd. Byla vytvořena metodika kurzů, uvítací film „Vítejte v ČR“ a informační brožura (v 6 jazykových verzích). Do budoucna se zvažuje povinná účast na adaptačních kurzech pro nově příchozí cizince. V roce 2013 probíhala evaluace kurzu v rámci fokusních skupin a seminářů, testovala se příprava lektorů a tlumočnicků pro tyto kurzy.
- **Předodjezdové informace „Příští zastávka – ČR“:** v rámci předodjezdového informačního minima pro potenciální migranty byly (s cílem posílit orientaci v podmínkách vstupu a pobytu v České republice) distribuovány soubory materiálů (informační leták, DVD, check-list), které

jsou prostřednictvím konzulární služby MZV nabízeny cizincům na zastupitelských úřadech v zemi původu.

- **Instruktažní film a leták** „*Jak na to*“ slouží k usnadnění orientace cizinců při vyřizování pobytových záležitostí na pracovištích odboru azylové a migrační politiky. Podporuje soběstačnost cizinců a ochranu před rizikem zneužívání. Materiál je k dispozici v překladu do 6 jazyků.

Tento třístupňový soubor informací byl zpracován v rámci projektu o.s. Slovo 21. Na zpracování těchto materiálů bylo realizováno pracovní skupinou za účasti nestátních neziskových organizací, IOM, Integračních center. Výstupy jsou k dispozici na www.imigracniportal.cz.

2. Asistence cizincům na pracovištích pobytu odboru azylové a migrační politiky: Ministerstvo vnitra podporuje informovanost a soběstačnost cizinců prostřednictvím realizace projektu **asistenčních služeb** (ve spolupráci s nestátními neziskovými organizacemi s využitím služeb interkulturních mediátorů a komunitních tlumočnicků) přímo na pracovištích odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra v Praze, v Ústí nad Labem, Chomutově, Pardubicích a dalších městech.

3. Kurzy socio-kulturní orientace pro dlouhodobě pobývajících cizince jsou poskytovány prostřednictvím nestátních neziskových organizací a Integračních center.

4. Aktualizovány jsou informace na www.mvcr.cz v sekci Azyl, migrace a integrace. Dalším zdrojem informací je sekce Cizinec na portálu portal.gov.cz. (imigrační portál.cz)

5. Ministerstvo vnitra spolupracuje s Ministerstvem práce a sociálních věcí na aktualizaci stránek poskytují zásadní dokumenty a informace podporující koordinaci postupu v realizaci integrace cizinců v České republice na www.cizinci.cz

6. Pro informovanost cizinců v záležitostech pobytu na území České republiky je průběžně aktualizován **nový portál** www.imigracniportal.cz s aktuálními informacemi pro cizince o pobytové agendě, a to v češtině i v angličtině, základní informace také v ruštině. Nadále jsou poskytovány služby **informační linky** pro cizince (mailové i telefonické).

e) **Prohlubování odborných kompetencí**

Ministerstvo vnitra realizovalo vzdělávací **seminář pro pracovníky v oblasti integrace cizinců** formou dvou čtyřdenních certifikovaných seminářů, a to prostřednictvím Institutu státní správy MV ČR. Seminář absolvovali pracovníci Integračních center a nestátních neziskových organizací spolupracujících s Centry.

V roce 2013 pokračoval další etapou projekt *Posílení mezikulturních kompetencí pracovníků odboru azylové a migrační politiky*. Sestával ze tří specifických aktivit, a to školení nových pracovníků pobytových pracovišť odboru azylové a migrační politiky ze všech 14 krajů České republiky, interaktivní práce s instruktažně-dokumentárním filmem obsahujícím modelové situace a dvoustupňové anonymní dotazníkové šetření k evaluaci daného modelu školení.

f) **Účast cizinců na veřejném a politickém životě**

Aktualizovaná „*Koncepce integrace cizinců – Společné soužití*“ předpokládala, že možnost zapojení cizinců do voleb bude řešena v souvislosti s přípravou volebního zákoníku. Volebním právem cizinců se zabývala vláda při projednání věcného záměru volebního kodexu, a spolu s ním i informací předloženou Ministerstvem vnitra. Jedním z dílčích závěrů jednání politických stran zastoupených v Parlamentu České republiky k tomuto kodexu bylo, že ve volbách na místní úrovni mohou volit cizinci, pouze stanoví-li to mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána.

Účast cizinců na veřejném životě na místní úrovni je řešena zejména formou participace na dění v obci. Zástupci organizací cizinců se podílejí na činnosti některých poradních orgánů obcí (zpravidla komisí pro národnostní menšiny a cizince), integračních platform krajů, platform Integračních center (m.j. Fórum migrantů v Integračním centru Praha). Významný je aktivní podíl cizinců na realizaci integrace jejich přímým zapojením do činnosti nestátních neziskových organizací (pracovníci nestátních neziskových organizací, resp. Integračních center, asistenti, tlumočníci), zapojením do zpracování výzkumů, přímou účastí v projektech obcí.

Ministerstvo vnitra podporuje vlastní aktivity cizinců v rámci dotačního programu na podporu integrace. Zástupci cizinců zejména 2. generace participují na diskusních setkáních se zástupci Ministerstva vnitra nebo na setkáních s představiteli samosprávy o situaci, problémech a vztazích na místní úrovni.

Lze předpokládat, že možnosti cizinců, kteří mají zájem o aktivní participaci na dění ve společnosti, do jisté míry podpoří nový zákon o státním občanství České republiky, účinný od 1. 1. 2014, který v řadě případů zjednoduší možnost získat občanství České republiky (možnost dvojího občanství, nový zjednodušený způsob nabytí státního občanství České republiky prohlášením, jde-li o cizince tzv. druhé generace).

g) Zkouška z českého jazyka jako jedna z podmínek pro udělení trvalého pobytu

Zajištění realizace systému včetně zkoušek a informovanosti cizinců je úkolem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Ministerstvem vnitra. Veškeré informace související s vykonáním zkoušky jsou průběžně aktualizovány na webových stránkách češtiny pro cizince www.cestina-pro-cizince.cz (podrobnosti viz dále Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy).

Nový zákon o státním občanství České republiky⁴², předpokládá zkoušku žadatele z češtiny a z českých reálií. Informace ke zkoušce pro účely udělování státního občanství České republiky zřídilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Ministerstvem vnitra na stránkách <http://obcanstvi.cestina-pro-cizince.cz>. Informace se zde člení do tří sekcí: [Obecné informace](#), [Zkouška z českých reálií](#) a [Zkouška z českého jazyka](#).

2. Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí v roce 2013 pokračovalo v plnění úkolů, které byly schváleny usnesením vlády č. 43 ze dne 16. ledna 2013 k *Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Společné soužití v roce 2013*.

V rámci všech dotčených útvarů Ministerstva práce a sociálních věcí byl i v roce 2013 uplatňován integrační mainstreaming, tj. zahrnutí integrace do všech politik ovlivňujících další stránky života cizinců i života společnosti.

a) Oblast zvyšování informovanosti cizinců

Významným úkolem v této oblasti bylo v roce 2013 zajištění komplexní migrace webového portálu www.cizinci.cz. Cílem těchto stránek je vytvořit komplexní a aktuální zdroj informací o integraci cizinců v České republice a zahraničních souvislostech a poskytnout tak pracovníkům státní správy a samosprávy, nestátním neziskovým organizacím, osobám pracujícím s cizinci, veřejnosti či cizincům samotným přístup k potřebným dokumentům, informacím a kontaktům. Správcem stránek je Ministerstvo práce a sociálních věcí ve spolupráci s Ministerstvem vnitra - koordinátorem integrace cizinců v České republice. Při komplexní migraci webového portálu v průběhu roku 2013 postupně došlo k výběru a otestování bezpečného redakčního systému, výběru

⁴² Zákon o státním občanství České republiky č. 186/2013 Sb., nabývá účinnosti od 1.1.2014

operační platformy pro portál, nasazení na technologické HW platformě pod správou Ministerstva práce a sociálních věcí, spuštění TEST prostředí a konečně k migraci všech dostupných příspěvků. V roce 2014 je plánováno zaškolení redaktorů pro redakci webu a převzetí do rutinního provozu.

b) Kurzy českého jazyka v rámci rekvalifikačních kurzů pro cizince v roce 2013

Krajské pobočky Úřadu práce ČR (dále jen „Úřad práce“) zajišťují kurzy českého jazyka pro cizince, kteří jsou evidováni na Úřadech práce a mají zájem se kurzu českého jazyka zúčastnit. Koncem srpna 2013 bylo v evidenci Úřadů práce 6 785 cizinců (včetně azylantů). Kurzu českého jazyka se zúčastnilo **17 cizinců**, úspěšně kurz ukončilo **8 cizinců**, z nichž jeden se po absolvování rekvalifikačního kurzu umístil na trhu práce do 3 měsíců, a 2 cizinci předčasně ukončili kurz z důvodu nástupu do zaměstnání.

Počet cizinců, kteří se zúčastnili kurzu českého jazyka, je stejný jako v roce 2012. O tyto kurzy cizinci z řad uchazečů o zaměstnání neprojevují velký zájem. Přednost dávají rekvalifikačním kurzům, v rámci kterých získávají jak konkrétní znalosti a dovednosti pro výkon pracovní činnosti, tak v rámci komunikace s lektory a ostatními účastníky kurzu i určitou znalost českého jazyka.

Úřady práce zajišťují rekvalifikace průběžně dle požadavků trhu práce a zájmu uchazečů o zaměstnání o rekvalifikaci. Týká se to i kurzů „profesního“ českého jazyka pro cizince, které budou Úřady práce zajišťovat dle zájmu cizinců i v roce 2014.

V případě zájmu cizinců o získání základních znalostí českého jazyka poskytují Úřady práce informace o neziskových, případně jiných organizacích, které kurzy se zaměřením na základy českého jazyka pro cizince realizují zdarma a opakovaně během roku.

c) Přístup cizinců k nepojistným dávkovým systémům

Mezi nepojistné dávkové systémy se řadí systém dávek rodinných (státní sociální podpora), dávek pomoci v hmotné nouzi a dávek pro osoby se zdravotním postižením.

Vstup do těchto systémů nelze chápat jako klíčový faktor v procesu integrace cizinců, nicméně může to být jeden z celého spektra nástrojů, který tomuto procesu napomoci může. Vstup cizince do výše zmíněných systémů navazuje na ostatní instituty, zejména instituty pobytové a instituty opravňující cizince vstoupit na trh práce.

V průběhu roku 2013 byl v návaznosti na transpozici Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/98/EU o jednotném postupu vyřizování žádostí o jednotné povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků ze třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě (dále jen „Směrnice 98/2011“), zpracován a předložen návrh úpravy okruhu oprávněných osob v systému rodinných dávek a rovněž příspěvku na péči. V zákoně č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, a v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách byly do okruhu oprávněných osob včleněny nové kategorie:

- cizinci, kterým byla vydána zaměstnanecká karta podle zvláštního právního předpisu;
- cizinci, kteří jsou aktuálně na území České republiky zaměstnáni nebo byli zaměstnáni alespoň šest měsíců a nyní jsou v evidenci uchazečů o zaměstnání a zároveň splňují podmínku dlouhodobého pobytu na území České republiky podle zvláštního právního předpisu;
- rodinní příslušníci výše uvedených cizinců a také cizinců držitelů modrých karet a cizinců majících povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu, pokud těmto rodinným příslušníkům bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky podle zvláštního právního předpisu.

d) Projekty na podporu integrace cizinců v roce 2013

▪ Projekty podpořené ze státního rozpočtu na sociální služby

Ministerstvo práce a sociálních věcí vytváří v rámci Národní soustavy kvalifikací (NSK) novou **profesní kvalifikaci Interkulturní pracovník**. Tento pracovník bude pracovat s migranty a usnadňovat jim proces začlenění se do společnosti. Etablování profese reaguje na nárůst počtu migrantů v české společnosti a potřebu ustanovení efektivních nástrojů veřejné politiky pro podporu soužití a soudržnosti interkulturní společnosti. Služby veřejné správy v současnosti povětšinou nemají kapacitu na zajištění komunikace s migranty, kteří neovládají český jazyk na výborné úrovni. Hlavní činnosti interkulturního pracovníka jsou samostatné poskytování interkulturní asistence (včetně komunitního tlumočení) při jednání mezi migranty a veřejnými institucemi a nestátními neziskovými organizacemi a při řešení sociálních problémů migrantů, zprostředkovávání komunikace a napomáhání překonávání jazykové a sociokulturní bariéry s cílem zajistit porozumění všech jednajících stran, samostatné poskytování základního sociálního a právního poradenství v oblasti pobytu cizinců v českém a cizím jazyce, mapování potřeb a problémů migrantů a komunity v příslušné lokalitě, zprostředkovávání kontaktu mezi majoritou a migranty, podpora přátelského soužití majority a migrantů a napomáhání odbourávání předsudků a negativních stereotypů mezi migranty a majoritou, napomáhání prevenci a pozitivnímu řešení konfliktů mezi migranty a majoritou, vytváření ve spolupráci s dalšími odborníky integrační strategie a projekty k začlenění jednotlivce a komunity do společnosti apod.

V České republice je v současnosti 128 registrovaných sociálních služeb⁴³, které uvádějí jako svoji cílovou skupinu, nebo jednu z cílových skupin, imigranty a azylanty. V roce 2013 byly 52 službám pro imigranty a azylanty poskytnuty dotace v celkové výši **25 020 000,- Kč**. Z těchto služeb uvádí imigranty a azylanty jako svoji převažující cílovou skupinu 23 služeb, jimž bylo poskytnuto z této částky **11 209 000,- Kč**.

Poznámka: Čerpání finančních prostředků je podrobněji popsáno v příloze - „Přehled projektů realizovaných v rámci integrace cizinců a řízení migračních toků“.

▪ Projekty podpořené z finančních prostředků Evropského sociálního fondu (ESF), Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)

ESF v ČR (OP LZZ) zahrnuje do cílových skupin imigranty a azylanty. Jedná se o skupinu přistěhovalců v České republice, která zahrnuje žadatele o azyl, osoby s uděleným azylem, cizince s uděleným vízem k pobytu nad 90 dnů, dlouhodobým nebo trvalým pobytem v České republice. Jedná se jak o občany EU, tak o občany třetích zemí. V roce 2014 se již neplánuje vyhlášení dalších výzev.

I. Oblast podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb OP LZZ

Prostřednictvím výše uvedené oblasti jsou podporovány především činnosti a aktivity umožňující prevenci sociálního vyloučení nebo přímou pomoc s důrazem především na:

- programy prevence sociálně patologických jevů včetně prevence kriminality;
- programy získávání základních sociálních a profesních dovedností;
- programy finanční gramotnosti pro osoby ohrožené předlužeností (včetně poradenství);
- programy zaměřené na výuku českého jazyka pokud je bariérou pro vstup nebo udržení se na trhu práce.

⁴³ Podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Výše zmíněné programy mohou být realizovány pouze za předpokladu splnění minimálně jedné podmínky výzvy, které jsou následující:

- a) aktivity umožní zapojení uživatele na trh práce;
- b) aktivity umožní osobě přístup ke službám, které umožňují zapojení na trh práce;
- c) aktivity umožní prostřednictvím poskytnuté služby zapojení na trh práce dalším cílovým skupinám;
- d) aktivity umožní cílovým skupinám udržení se na trhu práce.

V květnu 2013 byla vyhlášena výzva v oblasti 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb, která je zaměřena na podporu sociálních inovací. V rámci této výzvy je možné i mimo jiné podpořit činnosti a aktivity zaměřené na podporu azylantů a migrantů.

II. Oblast podpory 3.3 Integrace sociálně vyloučených skupin na trh práce

V roce 2013 probíhaly projekty, které byly vybrány v rámci výzev 75 a 96. Výše uvedené výzvy jsou zaměřeny na celou řadu cílových skupin, které jsou ohroženy sociálním vyloučením, jednou z nich jsou také imigranti a azylanti.

V oblasti podpory 3.3 OP LZZ se jedná o grantové projekty s maximální dobou trvání 2 roky a maximální výší podpory do 6 milionů Kč včetně. Projekty mohou být svým charakterem regionální i nadregionální (zaměřeny na více krajů) a mohou být realizovány na celém území České republiky s výjimkou Prahy.

III. Oblast podpory 5.1 Mezinárodní spolupráce

V rámci této prioritní osy jsou financovány aktivity zaměřené na podporu mezinárodní spolupráce mezi projekty v různých členských státech, mezi skupinami aktérů zaměřených na specifickou problematiku, mezi aktéry ze společné regionální oblasti s aktéry v dalších oblastech a mezi národními organizacemi v několika členských státech. Podpora cílové skupiny imigranti a azylanti není sice v této oblasti primárním záměrem, nicméně několik žadatelů/příjemců zabývajících se problematikou migrace využilo příležitosti začlenit mezinárodní spolupráci do svých projektů. Vzhledem k tomu, že jde primárně o partnerství, zahrnujeme i názvy zahraničních partnerů jednotlivých projektů.

Poznámka: Čerpání finančních prostředků je podrobněji popsáno v příloze - „Přehled projektů realizovaných v rámci integrace cizinců a řízení migračních toků“

3. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je v oblasti integrace cizinců na území České republiky věcně příslušné za vzdělávání cizinců. Prioritou ve vzdělávání cizinců je získávání znalosti českého jazyka a schopnosti komunikace v češtině, což patří mezi hlavní předpoklady úspěšné integrace cizinců na území ČR.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se problematikou vzdělávání dětí-cizinců zabývá průběžně v souladu se zákonem 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Výuka pro dospělé cizince je poskytována bezplatně azylantům a osobám požívajícím doplňkové ochrany v rámci Státního integračního programu (SIP).

Pokud jde o studium na vysoké škole, podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, se cizincům umožňuje studovat na veřejných vysokých školách za stejných podmínek jako občanům České republiky.

a) Vzdělávání cizinců

Vzdělávání cizinců v mateřských školách v ČR

Mateřské školy navštěvovalo ve školním roce 2013/14 celkem **6 307 dětí-cizinců** (ve školním roce 2012/13 to bylo 5 434). Nejvíce zastoupeni byli státní příslušníci **Vietnamu** (1 685 osob), **Ukrajiny** (1 458 osob), **Slovenska** (1 096 osob), **Ruska** (455 osob) a **Mongolska** (168 osob).

Počet žáků - cizinců v mateřských školách ve školním roce 2013/2014

Vzdělávání	Státní příslušnost	Počet žáků celkem	z toho		
			dívky	s trvalým pobytem	azylanti
Mateřské školy zastoupeno 89 zemí světa třetí země: 72,3 % země EU: 27,7 %	Celkem	6 307	3 011	5 892	59
	z toho TOP 10				
	Vietnam	1 685	825	1 631	12
	Ukrajina	1 458	704	1 392	14
	Slovensko	1 096	528	996	—
	Rusko	455	208	425	3
	Mongolsko	168	79	166	1
	Bulharsko	134	63	124	—
	Moldavsko	120	58	108	3
	Polsko	115	59	89	—
	Čína	111	43	110	—
	Rumunsko	107	48	96	—

Poznámka: Zdroj : databáze MŠMT ČR

Vysvětlivka: Společně s občany EU jsou uvedeni i občané dalších států, vůči kterým se uplatňují stejná pravidla. Jedná se o Norsko, Island, Lichtenštejnsko a Švýcarsko.

V českých mateřských školách byli vzdělávání cizinci celkem z **89 zemí světa**, z toho podíl třetích zemí byl 72,3 %, v 27,7 % je jednalo o země Evropské unie⁴⁴.

Při porovnání dětí-cizinců v mateřských školách v posledních letech můžeme konstatovat, že počty cizinců s každým rokem stoupají, nicméně pořadí nejpočetnějších státních občanství se nemění (Vietnam, Ukrajina, Slovensko, Rusko, Mongolsko).

Výuka v mateřských školách, ve kterých jsou zařazeny děti-cizinci je přizpůsobována jejich mentalitě dle národností a zvýšená pozornost je věnována výuce českého jazyka a správné výslovnosti. Učitelky jsou v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) vzdělávány pro získání kompetencí pro práci s dětmi - cizinci.

⁴⁴ Společně s občany EU jsou uvedeni i občané dalších států, vůči kterým se uplatňují stejná pravidla. Jedná se o Norsko, Island, Lichtenštejnsko a Švýcarsko.

Vzdělávání cizinců v přípravných třídách základních škol a v přípravném stupni základní školy v ČR

V **přípravných třídách základních škol** se na plnění povinné školní docházky připravují sociálně znevýhodněné děti, přípravu na vzdělávání dětem se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami nebo s autismem může poskytovat přípravný stupeň základní školy speciální.

Ve školním roce 2013/14 se takto na plnění povinné školní docházky připravovalo **162 dětí-cizinců**, nejvíce ze **Slovenska** (31 osob), **Vietnamu** (26 osob) **Ukrajiny** (25 osob), **Ruska** (15 osob) a **Kazachstánu** (13 osob).

Počet žáků – cizinců -přípravná třída ZŠ a přípravný stupeň ZŠ ve školním roce 2013/2014

Vzdělávání	Státní příslušnost	Počet žáků celkem	z toho		
			dívky	s trvalým pobytem	azylanti
Přípravná třída ZŠ a přípravný stupeň ZŠ zastoupeno 27 zemí světa třetí země: 72,8 % země EU: 27,2 %	Celkem	162	66	126	16
	z toho TOP 10				
	Slovensko	31	11	20	–
	Vietnam	26	5	25	–
	Ukrajina	25	15	22	–
	Rusko	15	8	15	–
	Kazachstán	13	5	–	13
	Čína	9	3	9	–
	Bulharsko	5	3	3	–
	Ostatní	5	2	5	–
	Bělorusko	4	2	2	1
	Mongolsko	4	2	3	–

Poznámka: Zdroj : databáze MŠMT ČR

Vysvětlivka: Společně s občany EU jsou uvedeni i občané dalších států, vůči kterým se uplatňují stejná pravidla. Jedná se o Norsko, Island, Lichtenštejnsko a Švýcarsko.

V přípravných třídách základních škol byli vzdělávání cizinci celkem **z 27 zemí světa**, z toho podíl třetích zemí byl 72,8 %, v 27,2 % je jednalo o země Evropské unie.

Vzdělávání cizinců v základní školách v ČR

Do základních škol jsou žáci-cizinci zařazováni v souladu se školským zákonem, rozdíl v poskytování vzdělávání se nečiní mezi dětmi ze zemí evropské unie, z třetích zemí nebo podle formy pobytu. Všichni žáci-cizinci mají stejná práva na vzdělávání a využívání doplňkových služeb (jídlna, družina) za stejných podmínek jako děti, jejichž mateřským jazykem je čeština. Začleňování do tříd jednotlivých škol na území ČR probíhá podle metodiky, kterou vypracovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

V **základních školách** se ve školním roce 2013/14 vzdělávalo celkem **15 109 žáků-cizinců** (ve školním roce 2012/13 to bylo 14 551). Nejvíce zastoupeni byli státní příslušníci **Ukrajiny** (3 589 osob), **Slovenska** (3 439 osob), **Vietnamu** (2 906 osob), **Ruska** (1 263 osob) a **Mongolska** (350 osob).

V českých základních školách byli vzdělávání cizinci celkem ze **111 zemí světa**, z toho podíl třetích zemí byl 67,8 %, v 32,2 % je jednalo o země Evropské unie.

Počet žáků - cizinců v základních školách ve školním roce 2013/2014

Vzdělávání	Státní příslušnost	Počet žáků celkem	z toho		
			dívky	s trvalým pobytem	azylanti
Základní školy zastoupeno 111 zemí světa třetí země: 67,8 % země EU: 32,2 %	Celkem	15 109	7 305	12 296	208
	z toho TOP 10				
	Ukrajina	3 589	1 733	3 185	17
	Slovensko	3 439	1 686	2 289	–
	Vietnam	2 906	1 402	2 737	4
	Rusko	1 263	595	1 009	28
	Mongolsko	350	176	276	3
	Bulharsko	337	163	249	–
	Moldavská republika	305	136	265	2
	Čína	276	134	251	1
	Polsko	274	129	169	–
	Rumunsko	217	96	184	–

Poznámka: Zdroj : databáze MŠMT ČR

Vysvětlivka: Společně s občany EU jsou uvedeni i občané dalších států, vůči kterým se uplatňují stejná pravidla. Jedná se o Norsko, Island, Lichtenštejnsko a Švýcarsko.

Obdobně jako v mateřských školách se nemění zastoupení nejčtenějších státních příslušností a počty cizinců ve školách narůstají.

Vzdělávání cizinců na středních školách, konzervatořích a vyšších odborných školách

V gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy probíhá rovněž vzdělávání cizinců na **středních školách, konzervatořích a vyšších odborných školách.**

Z níže uvedeného statistického přehledu vyplývá, že na středních školách převažoval počet studentů-cizinců ze třetích zemí. Oproti tomu studium na konzervatořích a vyšších odborných školách upřednostňovali studenti ze zemí Evropské unie.

Na **středních školách** studovalo **9 147 studentů-cizinců** (ve školním roce 2012/13 to bylo 9 024). Studenti-cizinci pocházeli **105 zemí**, z toho 75,7 % ze třetích zemí a 24,3 % ze zemí Evropské unie. Nejvíce zastoupeni byli státní příslušníci **Vietnamu** (2 234 osob), **Ukrajiny** (2 201 osob), **Slovenska** (1 652 osob), **Ruska** (1 038 osob) a **Mongolska** (202 osob).

Konzervatoře navštěvovalo **185 studentů-cizinců** (ve školním roce 2012/13 se jednalo o 169). Studenti-cizinci pocházeli **29 zemí**, z toho 49,7 % ze třetích zemí a 50,3 % ze zemí Evropské unie. Nejvíce zastoupeni byli státní příslušníci **Slovenska** (74 osob), **Ukrajiny** (29 osob), **Ruska** (25 osob), **Japonska** (9 osob) a **Německa** (5 osob).

Na **vyšších odborných školách** studovalo **547 studentů-cizinců** (ve školním roce 2012/13 to bylo 510). Studenti-cizinci pocházeli **29 zemí**, z toho 47,9 % ze třetích zemí a 52,1 % ze zemí Evropské unie. Nejpočetnější skupinou byli státní příslušníci **Slovenska** (259 osob), **Ukrajiny** (111 osob), **Ruska** (81 osob), **Vietnamu** (19 osob) a **Běloruska** (12 osob).

Počet cizinců studujících na středních školách, konzervatořích a vyšších odborných školách ve školním roce 2013/2014

Vzdělávání	Státní příslušnost	Počet studentů celkem	z toho			
			denní forma vzdělávání	dívky /ženy/	s trvalým pobytem	azylanti
Střední školy zastoupeno 105 zemí světa třetí země: 75,7 % země EU: 24,3 %	Celkem	9 147	8 781	4 566	7 490	34
	z toho TOP 10					
	Vietnam	2 234	2 218	1 057	2 190	2
	Ukrajina	2 201	2 115	1 170	1 952	8
	Slovensko	1 652	1 496	822	1 004	–
	Rusko	1 038	1 002	531	744	4
	Mongolsko	202	193	102	172	–
	Kazachstán	181	175	95	105	–
	Moldavsko	169	164	90	149	1
	Bělorusko	127	119	66	108	4
	Bulharsko	114	109	54	96	–
	Polsko	109	101	50	90	–
Konzervatoře zastoupeno 29 zemí světa třetí země: 49,7 % země EU: 50,3 %	Celkem	185	180	111	69	–
	z toho TOP 10					
	Slovensko	74	72	43	11	–
	Ukrajina	29	28	18	17	–
	Rusko	25	25	13	13	–
	Japonsko	9	9	5	2	–
	Německo	5	5	4	3	–
	Bělorusko	4	4	2	–	–
	Srbsko	4	4	3	4	–
	Vietnam	4	4	3	3	–
	Mongolsko	3	3	3	2	–
	Albánie	2	2	2	–	–
Vyšší odborné školy zastoupeno 29 zemí světa třetí země: 47,9 % země EU: 52,1 %	Celkem	547	351	387	247	2
	z toho TOP 10					
	Slovensko	259	117	199	41	–
	Ukrajina	111	84	79	92	–
	Rusko	81	69	47	44	–
	Vietnam	19	19	13	19	–
	Bělorusko	12	11	6	8	1
	Kazachstán	11	11	5	2	1
	Polsko	7	4	5	6	–
	Bulharsko	6	2	4	6	–
	Německo	6	5	4	4	–
	Moldavsko	4	3	4	3	–

Poznámka: Zdroj : databáze MŠMT ČR

Vysvětlivka: Společně s občany EU jsou uvedeni i občané dalších států, vůči kterým se uplatňují stejná pravidla. Jedná se o Norsko, Island, Lichtenštejnsko a Švýcarsko.

Vzdělávání cizinců na českých vysokých školách

Na českých vysokých školách se každoročně zvyšují počty přijímaných studentů – cizinců. Ke dni 31. 12. 2013 **studovalo na českých vysokých školách 40 842 cizinců**, tj. o 1 141 osob více než tomu bylo v roce předcházejícím.

Počty studentů – cizinců na českých vysokých školách v letech 2005 – 2013

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet studentů - cizinců	20 869	23 878	27 079	30 136	34 462	37 568	38 919	39 701	40 842
Nárůst oproti předchozímu roku v %	22,3%	14,4%	13,4%	11,3%	14,4%	9,0%	3,6%	2,0%	2,9%

Poznámka: Údaje zpracovány z podkladů MŠMT ČR

I když v současné době studují v České republice studenti ze 151 zemí světa, počty studentů ze zemí Evropské unie jsou značně vyšší než počty studentů ze třetích zemí (jejich podíl je 66,6 %).

Nejvíce zastoupenou státní příslušností **ze zemí Evropské unie** byli studenti ze Slovenska (23 434 osob), jejichž podíl na celkovém počtu zahraničních studentů byl 57,4 %. Následovali studenti ze Spojeného království (505 osob), z Německa (436 osob), Portugalska (413 osob) a Polska (360 osob). **Cizinci ze třetích zemí** byli nejvíce zastoupeni státními příslušníky Ruska (4 312 osob), Ukrajiny (2 019 osob), Kazachstánu (1 368 osob), Vietnamu (1 045 osob) a Běloruska (617 osob).

Cizinci studující na vysokých školách ke dni 31. 12. 2013 – TOP 5

Rok 2013				
Celkem studentů - cizinců na vysokých školách			z toho veřejné vysoké školy	
Státní příslušnost	počet	v %	počet	podíl na celkovém počtu v %
Celkem	40 842	100,0	32 819	80,4
z toho TOP 5				
Slovensko	23 434	57,4	19 472	
Rusko	4 312	10,6	2 887	
Ukrajina	2 019	4,9	1 416	
Kazachstán	1 368	3,3	752	
Vietnam	1 045	2,6	868	

Poznámka: Údaje zpracovány z podkladů MŠMT ČR

Z celkového počtu cizinců studujících na českých vysokých školách 80,4 % upřednostňovalo studium na veřejných vysokých školách.

Cizinci studující na vysokých školách podle studijního programu ke dni 31. 12. 2013

Celkem počet studentů-cizinců	z toho ve studijním programu			
	bakalářském	magisterském dlouhém	magisterském navazujícím	doktorském
40 842	21 789	6 813	9 061	3 488
	tj. 53,3 %	tj. 16,7 %	tj. 22,2 %	tj. 8,5 %

Vysvětlivka: Jeden student (jedna fyzická osoba) může vykonávat více vysokoškolských studií

Poznámka: Údaje zpracovány z podkladů MŠMT ČR

Většina cizinců studujících na českých vysokých školách preferovala bakalářský studijní program (53,3 %).

Cizinci studující na vysokých školách podle studijního programu ke dni 31. 12. 2013

Státní občanství	Počet studentů celkem	z toho ve studijním programu			
		bakalářském	magisterském dlouhém	magisterském navazujícím	doktorském
Celkem	40 842	21 789	6 813	9 061	3 488
z toho TOP 5					
Slovensko	23 434	12 644	3 388	5 875	1 759
Rusko	4 312	3 129	103	847	259
Ukrajina	2 019	1 348	63	414	203
Kazachstán	1 368	1 151	23	175	28
Vietnam	1 045	822	77	112	44

Vysvětlivka: Jeden student (jedna fyzická osoba) může vykonávat více vysokoškolských studií

Poznámka: Údaje zpracovány z podkladů MŠMT ČR

Na počtu veškerých aktivních studií na vysokých školách v České republice byl podíl aktivních studií cizinců 12,3 %.

Podíl aktivních studií cizinců na počtu veškerých aktivních studií na vysokých školách v ČR ke dni 31.12.2013 (v %)

Typ studia				Celkem
bakalářské	magisterské dlouhé	magisterské navazující	doktorské	
10,7 %	23,6 %	11,5 %	14,3 %	12,3 %

Poznámka: Údaje zpracovány z podkladů MŠMT ČR

b) Zkouška z češtiny pro cizince jako jedna z podmínek pro udělení trvalého pobytu

Cizinci jsou od 1. ledna 2008 povinni předložit k žádosti o povolení trvalého pobytu na území České republiky osvědčení o znalosti českého jazyka. Způsob organizace zkoušek cizinců z českého jazyka je *upraven usnesením vlády č. 538/2008 a vyhláškou č. 348/2008 Sb.*

Úkolem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Ministerstvem vnitra je, aby v souladu s usnesením vlády č. 881/2010 zajistily realizaci Systému zkoušek z češtiny pro cizince a průběžnou informovanost cizinců. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy část zajištění úkolu přeneslo na Národní ústav pro vzdělávání (dále jen „NÚV“), který spravuje webové stránky www.cestina-pro-cizince.cz (www.check-your-czech.com). Stránky jsou rozděleny na část pro cizince a pro zkoušející. Část pro cizince je přeložena do ukrajinštiny, ruštiny, francouzštiny, mongolštiny, vietnamštiny, arabštiny a čínštiny. Webové stránky jsou pravidelně aktualizovány, uchazeči o zkoušku v nich najdou odkaz na termíny zkoušek a seznam škol dle regionu. NÚV dále koordinuje vývoj a přípravu potřebného počtu verzí zkoušky, zajišťuje jejich výrobu a distribuci, zabezpečuje semináře a školení a navrhuje vzdělávací a výukové materiály.

V případě zájmu cizince o vykonání zkoušky je cizinci na pracovišti trvalých pobytů Ministerstva vnitra vydán „*Poukaz na bezplatnou zkoušku z českého jazyka pro účely povolení trvalého pobytu na území ČR*“ (dále jen „poukaz“), který ho opravňuje k vykonání jedné bezplatné zkoušky. Poukaz je nepřenositelný a může být vydán pouze jednou, vydané poukazy jsou pro potřebu kontroly jednotně registrovány. Podle „Pravidel pro poskytování finančních prostředků z kapitoly ministerstva vnitra 314“ Ministerstvo vnitra školám, které provedou bezplatnou zkoušku cizince, hradí paušální částku 1 500,- Kč. Při neúspěchu u zkoušky si cizinec její opakování hradí sám.

Přípravu na zkoušku si hradí každý cizinec sám a podle vyhlášky č. 348/2008 Sb. ji mohou zajišťovat jak právnické, tak fyzické osoby. Za účelem jednotnosti přípravy na zkoušku byla zpracována metodika přípravy ke zkoušce. Metodika je dostupná na webových stránkách češtiny pro cizince. Přípravu na zkoušku zdarma organizují, mimo jiné, Centra na podporu

integrace cizinců, která byla zřízena téměř ve všech krajích České republiky (<http://www.integracnicentra.cz/>).

Od listopadu 2011 mají cizinci k dispozici v tištěné i elektronické podobě příručku se sadou průpravných cvičení ke zkoušce „*Připravte se s námi na zkoušku z českého jazyka pro trvalý pobyt v ČR*“. Jedná se o praktický učební materiál, s konkrétními úkoly k přípravě na zkoušku, který cizincům usnadní přípravu na zkoušku.

Zkouška se skládá z písemné a ústní části a trvá 90 min. V roce 2013 se zkoušky konaly každou středu a druhou sobotu v měsíci ve více než 40 školách v celé České republice. Do 30. června 2013 byla testová zadání pro daný termín školám zasílána s půlročním předstihem. Od 1. července 2013 byl systém zasílání zkoušek s ohledem na potřebu zabránit příp. únikům informací, změněn. Školy sice dostaly znění zkoušek pro období červenec - prosinec 2013 s půlročním předstihem, ale číslo aktuálně zkoušené verze testu bylo školám sděleno až v den zkoušky.

K 1. lednu 2014 byl změněn systém poskytování testových materiálů školám tak, aby školy měly testové materiály k dispozici co nejkratší dobu před samotným zahájením zkoušky. Školy mají k dispozici zadání pouze 2 hodiny před zahájením zkoušky, které bylo jednotně nastaveno pro všechny oprávněné školy v České republice. Zadání testů je školám poskytováno on-line prostřednictvím zabezpečeného systému NÚV. Pro každý zkušební termín je vytvořeno unikátní zadání, takže příp. vyžazení zadání testů po ukončení zkoušky není použitelné pro další termíny.

Od září 2008 do 31. října 2013 bylo vyzkoušeno celkem 44 923 úspěšných cizinců. Úspěšnost cizinců u zkoušky se pohybovala kolem 80 %, nicméně po změně způsobu zadávání testů byl zaznamenán pokles úspěšnosti na cca 73,7 % a lze předpokládat, že pokles bude pokračovat.⁴⁵ V období od 1. listopadu 2012 do 31. října 2013 bylo vyzkoušeno celkem 13 872 úspěšných uchazečů. Počet vyzkoušených uchazečů má klesající tendenci.

V závěru roku 2013 vláda schválila materiál Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva vnitra k vyhodnocení realizace systému zkoušek cizinců z češtiny pro trvalý pobyt. V rámci materiálu byly mimo jiné specifikovány nedostatky Systému vyplývající zejména z nízké právní zakotvenosti organizace zkoušky - zmocňovací ustanovení, ani vyhláška č. 348/2008 Sb. upravující organizaci zkoušek, neobsahuje zkušební řád a nezakotvuje kontrolní mechanismy, jako předpoklad zajištění jednotné celoplošné úrovně zkoušek a možnosti eliminace korupce při realizaci zkoušek, na kterou je prostředí cizinců zvlášť náchylné.

Usnesením vlády ze dne 11. prosince 2013 č. 940, *k Vyhodnocení realizace Systému výuky českého jazyka a zkoušek pro cizince jako jedné z podmínek pro udělení trvalého pobytu v roce 2013 a k jeho zajištění v roce 2014* bylo ministru školství, mládeže a tělovýchovy

---

⁴⁵ V roce 2013 bylo **vydáno celkem 15 204 poukazů na vykonání zkoušky z českého jazyka. Meziročně se počet vydaných poukazů snížil o 31 %.** Nejvíce poukazek bylo vydáno státním příslušníkům Ukrajiny, celkem 7 250, následovali státní příslušníci Vietnamu 4 234, Ruska 1 467 a Mongolska 393.

Potvrzení o vykonání zkoušky z českého jazyka z důvodu podání žádosti o povolení trvalého pobytu následně předložilo na pracovištích odboru a azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra v roce 2013 celkem 14 209 žadatelů. Meziročně poklesl počet předložených potvrzení o 25,6 %. **Zkoušku úspěšně vykonalo 10 458 žadatelů, celková míra úspěšnosti v roce 2013 tak dosahovala 73,7 %,** což je oproti předchozímu roku téměř o 3 % nižší úspěšnost. Nejvíce potvrzení o vykonání zkoušky předložili státní příslušníci Ukrajiny 7 158, následovali státní příslušníci Vietnamu 3 628, Ruska 1 314 a Mongolska 475. **Nejvyšší úspěšnost v roce 2013 (z TOP 20 nejpočetnějších státních příslušností) vykazovali žadatelé z Ruska 95,3 %,** Spojených států amerických 93,5 % Běloruska 92 %. **Nejnižší míra úspěšných žadatelů** byla naopak mezi **cizinci z Vietnamu 56,3 %,** Mongolska 62,7 % a z Kosova 73 %.

Nejčastěji byla osvědčení o vykonání jazykové zkoušky předkládána z jazykové školy Linguistic v Orlové 2 584 (tj. 18,2 %), následně z JŠ Pelikán v Brně 1 414 (tj. 9,9 %), SJOP Albertov Praha 2 1 245 (tj. 8,8 %) a z Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky hl.m. Prahy 1 011 (tj. 7,1 %).

ve spolupráci s místopředsedou vlády a ministrem vnitra současně uloženo, aby vládě do 31. března 2014 navrhnul řešení právních a organizačních nedostatků Systému.

c) Asistenti pedagoga pro žáky-cizince a individuální vzdělávací plán

V květnu 2011 vstoupila v platnost vyhláška,⁴⁶ která umožňuje žákům se speciálními vzdělávacími potřebami využívat vyrovnávací a podpůrná opatření, kterými se rozumí využívání pedagogických metod, které odpovídají vzdělávacím potřebám žáků, poskytování individuální podpory v rámci výuky a přípravu na výuku, využívání poradenských služeb školy, individuálního vzdělávacího plánu a služeb asistenta pedagoga. Škola tato opatření poskytuje na základě pedagogického posouzení vzdělávacích potřeb žáka, průběhu a výsledků jeho vzdělávání.

Vyhláška také umožňuje poskytovat vyrovnávací opatření žákům znevýhodněným nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka. Na základě této vyhlášky základní školy mohly žádat finanční prostředky na platy asistentů pedagoga pro žáky-cizince z rozvojového programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy „Podpora asistentů pedagoga“, který je vyhlašován každoročně, vyhlášen byl i v roce 2013.

d) Vyhlášené projekty na podporu integrace cizinců v roce 2013

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vyhlásilo v roce 2013 na podporu aktivit v oblasti integrace cizinců na území České republiky pro rok 2013 tři rozvojové programy. Jeden dotační program je poskytovatelem kurzů českého jazyka pro azylanty a osoby požívající doplňkové ochrany v rámci státní integrační politiky (viz dále kapitola VI.3 INTEGRACE AZYLANTŮ).

Rozvojové programy

V roce 2013 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vyhlásilo a administrovalo následující rozvojové programy:

1. Rozvojový program „**Zajištění bezplatné přípravy k začlenění do základního vzdělávání dětí osob se státní příslušností jiného členského státu Evropské unie**“. Program je určen na zvýšení finančních prostředků školám, které vzdělávají žáky-cizince pocházející ze zemí Evropské unie. V tomto programu bylo podpořeno 17 škol z 9 krajů, rozděleny byly finanční prostředky ve výši 740 397,- Kč; z toho bylo vyčerpáno 688 395,- Kč, což je 92,97 %.
2. Rozvojový program „**Zajištění podmínek základního vzdělávání nezletilých azylantů, osob požívajících doplňkové ochrany, žadatelů o udělení mezinárodní ochrany na území ČR a dětí cizinců umístěných v zařízení pro zajištění cizinců**“. Program je zaměřen na zvýšení finančních prostředků školám, které vzdělávají děti-cizince, které získaly na území České republiky azyl nebo doplňkovou ochranu. V tomto programu bylo podpořeno 11 škol ze 7 krajů, rozděleny byly finanční prostředky 3 258 773,- Kč; vyčerpáno bylo 3 211 168,- Kč, což je 98,3 %.
3. Rozvojový program „**Bezplatná výuka českého jazyka přizpůsobená potřebám žáků-cizinců ze třetích zemí**“. V tomto programu žádaly školy, které vzdělávají děti ze třetích zemí, o dotaci na podporu kurzů českého jazyka nebo na zajištění jejich zvýšených potřeb pro zvýšení efektivity výuky těchto dětí v hlavním vzdělávacím proudu. Se zvýšenou podporou při zvládnutí učiva v českém jazyce mohou být tito žáci rychleji zařazeni

---

⁴⁶ Vyhláška č. 147/2011, kterou se mění vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.

do příslušného ročníku dle jejich věku. V tomto programu bylo podpořeno 93 škol ze 13 krajů a rozděleno bylo celkem 9 709 916,- Kč.

Poznámka: Čerpání finančních prostředků je podrobněji popsáno v příloze - „Přehled projektů realizovaných v rámci integrace cizinců a řízení migračních toků“.

Dotační program

Dotační program „**Podpora integrace cizinců na území České republiky**“ (dále jen „Program“) byl Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy vyhlášen v souladu s usnesením vlády č. 43 ze dne 16. ledna 2013 k *Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců Společné soužití 2013*. Program byl vyhlášen v říjnu 2012, hodnocení projektů a jednání výběrové a hodnotící komise se, stejně jako v předchozích letech, zúčastnili vybraní zástupci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, zástupce Ministerstva vnitra, Ministerstva práce a sociálních věcí a České školní inspekce.

Program je určen na vzdělávací aktivity pro děti cizince z tzv. třetích zemí, zejména na podporu jazykové výuky při jejich vzdělávání, dále při mimoškolních aktivitách těchto dětí, např. doučování českého jazyka mimo školní vyučování i při jejich volnočasových aktivitách, např. konání festivalů, sportovních her, výletů apod. Důraz v Programu je kladen nejen na integraci dětí-cizinců do českého kulturního a sociálního prostředí, ale i na výchovu dětí z majoritní společnosti k přijímání dětí - cizinců jako rovnocenných partnerů a zároveň na podporu interkulturní výchovy. Program není zaměřen na podporu vzdělávání dětí ze zemí Evropské unie a dětí azylantů, jejichž vzdělávání Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podporuje prostřednictvím rozvojových programů (viz výše).

Pro dotační řízení v tomto Programu v roce 2013 byla z rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra do rozpočtové kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy převedena na podporu integrace cizinců částka **3 000 000,- Kč**. Celkový požadavek žadatelů o podporu předložených projektů finančními prostředky však byl 11 918 046,- Kč.

V Programu bylo evidováno 25 doručených žádostí. Hodnotící komise posuzovala celkem 25 projektů a v závěru jednání rozhodla podpořit 19 projektů ve výši **2 997 548,- Kč**. 6 projektů nebylo přijato k podpoře.

Poznámka: Čerpání finančních prostředků je podrobněji popsáno v příloze - „Přehled projektů realizovaných v rámci integrace cizinců a řízení migračních toků“

Podpořené projekty vykazovaly vysokou úroveň kvality zpracování projektu, naplňovaly v plném rozsahu stanovená odborná kritéria projektu. Hodnotící komise rozhodovala o výši přidělené dotace vždy s ohledem na možnost naplnění cíle projektu a podpořila jednotlivé projekty s přihlédnutím k potřebnosti navrhovaného cíle a vhodnosti stanovení cílové skupiny, aby byla naplněna základní podmínka Programu, tj. podpora integrace cizinců na území České republiky.

e) Vzdělávání pedagogických pracovníků

Národní institut dalšího vzdělávání (NIDV), přímo řízená organizace Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, je jednou z institucí, které zajišťují akreditované semináře dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Na vzdělávání dětí-cizinců jsou zaměřeny např. programy:

- Čeština pro cizince - pedagogy, kteří získali vzdělání v jiném než českém jazyce;
- Rovnost šancí ve výchově předškolních dětí a dětí mladšího školního věku;
- Zvyšování interkulturní kompetence pedagogických pracovníků.

Interkulturní kompetence pedagogických pracovníků obecně jsou zahrnuty v některých vzdělávacích programech, jejichž součástí je i tematika práce s žáky – cizinci; nejedná se však o specializované programy zaměřené výhradně na danou tematiku.

Příklady programů (realizovaných NIDV):

- Sociální klima základní a střední školy, možnosti jeho diagnostiky;
- Proměny školy – inkluzivní vzdělávání;
- Individualizace práce v mateřské škole.

f) Metodické materiály

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Národním ústavem pro vzdělávání (NÚV) v roce 2013 doplnilo mj. metodická doporučení k začleňování žáků-cizinců do výuky českých základních škol doplněním o příklady standardizovaného diagnostického testu. Důvodem aktualizace bylo hodnocení řečových dovedností žáků-cizinců, které doposud probíhalo ve školách intuitivně. Výsledky diagnostického testování konkrétních žáků se mohou stát jedním z podkladů pro vytvoření vzdělávacího plánu „na míru“ danému žákovi.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy dokončilo v prosinci 2013 zpracování a aktuálně připravuje do tisku dvoudílnou publikaci autorek J. Šindelářová, S. Škodová: *Čeština jako cílový jazyk*.

4. Ministerstvo pro místní rozvoj

V souvislosti s plněním usnesení vlády č. 43/2013 Ministerstvo pro místní rozvoj realizovalo v roce 2013 dva projekty. Jedná se o:

- **Vztahy mezi majoritou, vietnamskou menšinou a dalšími národnostními skupinami v MČ Praha-Libuš**

Výzkum z roku 2013 navazuje na předchozí aktivity, jejichž cílem bylo zmapovat rezidenční segregaci provedením podrobného terénního výzkumu míst koncentrace a segregace cizinců v MČ Praha-Libuš. Komplexním výstupem souboru výzkumů v lokalitě Praha-Libuš je zhodnocení, zda v MČ dochází k prostorové segregaci a jestli je na základě stávajících poznatků možné předpovídat a zmírňovat nežádoucí důsledky sociální a etnokulturní diferenciace.

Výzkumná zpráva z roku 2013 se tematicky zaměřila na problematiku sídelní segregace a postavení cizinců v lokalitě MČ Praha-Libuš/tržnice SAPA. Výzkum se zabývá vztahy mezi majoritou, vietnamskou komunitou a dalšími národnostními skupinami v MČ Praha-Libuš. Výstupem je výzkumná zpráva obsahující analýzu soužití mezi majoritou a Vietnamci pohledem většinové i menšinové společnosti, mapování a vyhodnocení minulých i současných událostí. Zabývá se také zdroji nepochopení a konfliktů ve vzájemném soužití, procesy posilujícími soudržnost obyvatel a sociální integraci v MČ Praha-Libuš. Výzkum popisuje bariéry vzájemného setkávání, ale i faktory pozitivně přispívající k budování vzájemných kontaktů. Případová studie postihuje trendy vývoje v lokalitě, jejich podmíněnost a uvádí možnosti podpory integrace a prevence vzniku konfliktů.

V roce 2014 budou uspořádána dvě pracovní setkání, z nichž jedno je obsahově zaměřeno na obyvatele MČ Praha-Libuš a představitele místní samosprávy. Druhé pracovní setkání je určeno členům grémia integrace cizinců.

- **Mezietnické vztahy Petrovice**

Projekt představuje terénní výzkum v lokalitě Petrovice u Ústí nad Labem, která byla vytipoována v rámci konzultací s odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. Jedná se o vstupní analýzu situace v lokalitě, která analyzuje vztahy mezi majoritou, vietnamskou komunitou a dopad zvýšené koncentrace cizinců na běžný život obce.

Výzkum vycházel z monitoringu lokálního i celostátního tisku, obsáhlého dotazníkového šetření a řízených pohovorů s klíčovými osobnostmi jak obce Petrovice, tak i Ústeckého kraje.

Zpráva vycházející z tohoto šetření mapuje pozitivní a negativní jevy spojené s vietnamskou komunitou v této obci, analyzuje proces integrace a popisuje místa vzájemného setkávání, ale i oblasti konfliktů. Na základě podrobného terénního výzkumu určuje místa koncentrace cizinců a počet Vietnamců pohybujících se v obci. Zpráva mapuje situaci dopravní infrastruktury a otázku sídelní segregace v obci. Na základě zjištěných výsledků přináší doporučení podporující integraci a prevenci možných konfliktů v obci Petrovice.

Na základě výsledků šetření v obci byla uspořádána dvě pracovní setkání. Pracovní setkání v Petrovicích v listopadu 2013 bylo určeno pro občany Petrovic, pracovníky místní samosprávy a zástupce Centra na podporu integrace cizinců v Ústeckém kraji. Druhé pracovní setkání v únoru 2014 v Praze bylo koncipováno pro zaměstnance Ministerstva pro místní rozvoj a zástupce dalších resortů - členy grémia pro integraci cizinců.

5. Ministerstvo průmyslu a obchodu

a) Informovanost

Na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu jsou k dispozici informace obsahových sekcí: Podpora podnikání, Zahraniční obchod, Ochrana spotřebitele, EU a Vnitřní trh, Energetika a suroviny, Průmysl a stavebnictví, e-Komunikace a pošta. V rámci sekce Podpora podnikání pak cizinec m.j. nalezne informace k živnostenskému podnikání, malému a střednímu podnikání atd. Informace z různých oblastí působnosti resortu jsou určeny všem, kdo působí nebo hodlají působit v oblasti průmyslu a obchodu, tedy i cizincům.

Na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu je v rámci již zmíněné sekce „Podpora podnikání“ v záložce „Živnostenské podnikání“ pod položkou „Integrace cizinců“ cizinci k dispozici materiál s názvem *„Informační materiál pro zahraniční fyzické osoby podnikající podle živnostenského zákona na území České republiky“*.

Ve stejné záložce – „Živnostenské podnikání“ - jsou „životní situace“ zaměřené na to, jak ohlásit jednotlivé živnosti (volnou, řemeslnou nebo vázanou) nebo jak podat žádost o koncesi, a to v členění pro občany členských států Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska a pro občany z tzv. třetích zemí.

Dále je pod záložkou „Centrální registrační místa“ k dispozici, resp. ke stažení Jednotný registrační formulář, na kterém se povinně ohlašuje živnost nebo žádá o koncesi, a to včetně informací o tomto formuláři a jeho použití. Ministerstva průmyslu a obchodu spolupracuje při tvorbě a aktualizaci komplexních informačních zdrojů.

b) Ekonomická soběstačnost

Obecným cílem ministerstva na úseku živnostenského podnikání je zlepšování podmínek pro podnikání, tzn. pro všechny podnikatele bez rozdílu původu, což může mít zprostředkovaně pozitivní vliv i na ekonomickou soběstačnost cizinců, kteří legálně podnikají na území České republiky. Ministerstvo průmyslu a obchodu průběžně věnuje pozornost optimalizaci podmínek podnikání fyzických osob a právnických osob, včetně podnikání zahraničních fyzických osob.

c) Vzdělávání

Pracovníci živnostenských úřadů jsou informováni o způsobu řešení záležitostí všech subjektů hodlajících provozovat živnost, tedy i cizinců. Ministerstvo průmyslu a obchodu prostřednictvím živnostenských úřadů získává informace z aplikační praxe, a prostřednictvím Institutu pro veřejnou správu a lektorů z ministerstva ověřuje zvláštní odbornou způsobilost pro výkon správních činností při správě živnostenského podnikání. Dále provádí pravidelné celorepublikové porady a školení pro pracovníky živnostenských úřadů. Ve vztahu k cizincům jsou pracovníci živnostenských úřadů

vedení k důslednému dodržování živnostenského zákona, správního řádu i dalších předpisů. Vzdělání pracovníků živnostenských úřadů považuje ministerstvo za důležité pro efektivní a správnou komunikaci se všemi podnikateli, tedy i cizinci.

d) Statistika

Ministerstvo průmyslu a obchodu předává pravidelně (čtvrtletně) relevantní statistické údaje týkající se cizinců - podnikajících zahraničních fyzických osob na území České republiky Českému statistickému úřadu, Ministerstvu vnitra, Ministerstvu práce a sociálních věcí a Ministerstvu financí k dalšímu využití. Ministerstvo průmyslu a obchodu poskytuje statistické informace z oblasti podnikání cizinců pro zpracování publikace vydávané Českým statistickým úřadem „*Cizinci v ČR*“.

e) Financování

Pro rok 2013 nebyly Ministerstvu průmyslu a obchodu (odboru živností) poskytnuty ani jím nárokovány žádné finanční prostředky na realizaci *Koncepce integrace cizinců* alokované v rozpočtu Ministerstva vnitra. Ministerstvo průmyslu a obchodu v rámci své působnosti v oblasti integrace cizinců realizuje potřebné kroky, jejichž cílem je co nejefektivnější vynakládání finančních prostředků (např. informace uveřejňované na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu).

6. Ministerstvo zdravotnictví

a) Informovanost

Ministerstvo zdravotnictví na svém webovém portálu⁴⁷ poskytuje základní informace o poskytování zdravotní péče v České republice. Stránky jsou primárně určeny cizincům z třetích zemí, kteří v České republice pobývají krátkodobě nebo plánují dlouhodobý pobyt. Uvedená webová prezentace prochází aktualizací.

b) Prohlubování odborných kompetencí

K úkolu „zajistit zvyšování interkulturních, sociokulturních a odborných kompetencí pracovníků rezortu, pokud jsou s cizinci z hlediska svých zákonných kompetencí v přímém kontaktu, včetně jejich přípravy na působení v přímém kontaktu s cizinci a v komunitách cizinců“ uvádí Ministerstvo zdravotnictví, že odborná příprava pracovníků ve zdravotnictví se řídí zákonem č. 95/2004 Sb.⁴⁸ a zákonem č. 96/2004 Sb.⁴⁹

c) Přístup cizinců ke zdravotní péči

Ministerstvo zdravotnictví upozornilo, že vzhledem k tomu, že úkol předložit návrh nové právní úpravy o vstupu a pobytu cizinců na území České republiky byl zrušen usnesením vlády ČR č. 739/2013, Ministerstvo zdravotnictví nemůže vytvářet právní předpisy upravující zdravotní pojištění cizinců bez koordinace s Ministerstvem vnitra.

Úkolem Ministerstva zdravotnictví na rok 2013, vyplývajícím z aktualizované *Koncepce integrace cizinců* a *usnesení č. 43/2013* bylo „zajistit grafické zpracování, tisk a distribuci vícejazyčných karet pro komunikaci zdravotnického personálu s pacienty-cizinci a jejich propagaci

---

⁴⁷ <http://www.mzcr.cz/Cizinci>

⁴⁸ Zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a užívání způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹ Zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (z. o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů, kterými byla implementována Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES z 7.9.2005 o uznávání odborných kvalifikací.

s cílem zpřístupnit je odborné veřejnosti po celé České republice“ s termínem do listopadu 2013. Tento úkol nebyl dosud splněn a byl Ministerstvu zdravotnictví opětně uložen usnesením vlády č. 60/2014. Ministerstvo zdravotnictví uvádí, že zahájilo nezbytné kroky k naplnění úkolu.

d) Statistika

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS) se podílí každoročně na přípravě publikace Českého statistického úřadu *Cizinci v České republice*, kde aktualizuje kapitolu týkající se zdravotní péče o cizince. Data zde uvedená získává s Národních zdravotních registrů, Informačního systému orgánů ochrany veřejného zdraví (Registr tuberkulózy) a výkazů o čerpání zdravotní péče cizinců, která jsou v rámci Národního zdravotního informačního systému (NZIS) zpracována v ÚZIS. Tato data jsou doplněna informací z Všeobecné zdravotní pojišťovny o zdravotním pojištění cizinců. Dále ÚZIS ČR pravidelně vydává Aktuální informaci „Čerpání zdravotní péče cizinci v ČR“, která vychází z dat uvedených v ročním výkazu V(MZ) 1-01 o čerpání zdravotní péče cizinci v nemocnicích. Dílčí údaje publikuje pravidelně v řadě publikací⁵⁰

7. Ministerstvo kultury

Ministerstvo kultury v rámci *Koncepce integrace cizinců* **podporuje webový portál www.mezikulturnidialog.cz**, jehož realizátorem je příspěvková organizace Ministerstva kultury, Institut umění - Divadelní ústav. Hlavním cílem portálu je vytvoření otevřené platformy především pro subjekty neziskového sektoru a jejich aktivity v oblasti kultury a vzdělávání zaměřené na **téma mezikulturního dialogu**, které přispívají k řešení cílů migrační a integrační politiky v České republice.

Portál zveřejňuje informace o aktivitách komunit cizinců, nestátních neziskových organizací, Integračních center, příležitostně přináší také informace z jednání poradních orgánů vlády (Výbor pro práva cizinců) nebo o vyhlašování grantů jednotlivými ministerstvy. Kromě informací o různých seminářích a workshopech k problematice migrace a integrace cizinců a o různých multikulturních akcích uvádí web v sekci „Identity“ zvyky, jazyk, způsob života různých národů. Zaměřuje se však i na prevenci negativních společenských jevů, jako je např. rasismus či xenofobie. Portál se zaměřuje na cizince, ale také na národnostní menšiny.

K informování o svých aktivitách a k propagaci své činnosti mohou portál bezplatně využívat nejrozličnější sdružení a subjekty, které se zabývají multikulturní problematikou nebo jejichž činnost přispívá k mezikulturnímu dialogu. Stránky jsou pravidelně aktualizovány, během roku 2013 byla zvýšena jejich přehlednost. Návštěvnost portálu mírně stoupá. Součástí portálu je i pravidelně rozesílaný newsletter (v roce 2013 bylo elektronickou poštou rozesláno 35 čísel).

Ministerstvo kultury nevyhlašuje samostatné dotační programy na integraci cizinců, nicméně v rámci vyhlášených dotačních výběrových řízení podpořilo i projekty, které okrajově, v menší či větší míře, postihovaly tematiku integrace cizinců - např. v programech odboru literatury a knihoven nebo odboru médií a audiovizí podporuje Ministerstvo kultury projekty, které přispívají k tomu, aby většinová společnost poznávala odlišnou kulturu a tradice cizinců a aby se cizinci aktivně zapojili do života společnosti.

---

⁵⁰ Zejména ve Zdravotnické ročence ČR, Zdravotnické ročence za jednotlivé kraje, v publikacích Hospitalizovaní v nemocnicích ČR, Potraty, Ekonomické výsledky nemocnic a Ekonomické informace ve zdravotnictví.

VI.3 INTEGRACE AZYLANTŮ

Státní integrační program (dále jen „SIP“) pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou formou azylu nebo doplňkové ochrany byl v roce 2013 realizován podle *usnesení vlády ze dne 3. května 2010 č. 321 o změně usnesení vlády ze dne 14. května 2008 č. 543, o zabezpečení integrace azylantů a osob požívajících doplňkové ochrany v roce 2008 a v letech následujících* (dále jen „usnesení vlády“).

Obdobně jako v minulých letech byl program zaměřen na tři základní integrační oblasti (priority):

- výuka českého jazyka;
- zajištění nabídek bydlení;
- pomoc při vstupu na trh práce.

Oblast výuky českého jazyka

(kompetentním orgánem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy)

Ve shodě s usnesením vlády byla bezplatná výuka českého jazyka osobám s udělenou mezinárodní ochranou v roce 2013 zajišťována dvěma organizacemi:

1. Správa uprchlických zařízení zajišťovala výuku českého jazyka v integračních azylových střediscích (dále jen „IAS“).

V roce 2013 byla výuka českého jazyka pro cizince hrazena z prostředků schválených usnesením vlády č. 321/2010. Z těchto prostředků byla zajištěna samotná výuka včetně materiálů na výuku a hospitací. V říjnu v roce 2012 byla na výuku českého jazyka pro cizince vypsána veřejná zakázka a v prosinci téhož roku se uzavřela s vítězem smlouva (Agentura Cizí jazyky – Václav Klapka).

Výuka českého jazyka probíhala ve všech IAS (Brno, Jaroměř a Ústí nad Labem –Předlice) a byla otevřena pro všechny věkové skupiny (děti, dospělí, senioři) a pro zranitelné skupiny (např. snaha přizpůsobit výuku osobám se zdravotním handicapem). Výuka probíhala ve dvou typech kurzů – intenzivní výuka pro azylanty a nízkoprahové kurzy pro osoby požívající doplňkové ochrany. Zatímco pro osoby s uděleným azylem byla návštěva kurzů jednou z podmínek ubytování v IAS a Správa uprchlických zařízení evidovala pravidelnou účast jednotlivých klientů, u nízkoprahových kurzů byla účast nepovinná. Za rok 2013 **bylo odučeno 2 384 hodin českého jazyka** (1 850 hodin azylanti a 534 hodin osoby s doplňkovou ochranou) za cenu 296,5 Kč za jednu vyučovací hodinu včetně DPH. V Brně se odučilo 659 hodin, v Jaroměři 1 449 hodin a v Ústí nad Labem – Předlicích 276 hodin výuky českého jazyka pro cizince.

V jednotlivých IAS **celkově probíhalo 24 kurzů**, z toho 9 kurzů proběhlo v Brně, 10 kurzů v Jaroměři a 5 kurzů v Ústí nad Labem-Předlicích; 15 kurzů proběhlo pro azylanty, kterých se účastnilo 21 osob a zbylých 9 kurzů probíhalo pro osoby s doplňkovou ochranou, kterých se zúčastnilo 42 osob.

Za účelem průběžného zkvalitňování výuky a relevantní zpětné vazby byly dále **zajištěny hospitace**. První hospitace poskytl PhDr. Klapka v rámci zakázky výuka českého jazyka pro cizince⁵¹ a druhé, na které byla vypsána veřejná zakázka, prováděla **Asociace učitelů češtiny jako**

---

⁵¹ Agentura Cizí jazyky pod vedením PhDr. Václava Klapky: Každý lektor v IAS byl za celý rok 2013 hospitován 3x. Agentura poskytovala hospitace v rámci ceny výuky, není tedy kalkulována zvlášť.

cizího jazyka (dále jen „AUČCJ“)⁵². Dohromady v roce 2013 proběhlo 20 hospitací. Hospitační činnost stála 35 200,- Kč.

Na výuku, včetně hospitační činnosti, bylo vynaloženo celkově 741 937,- Kč, z toho na výuku azylantů 548 433,- Kč a na výuku osob požívajících doplňkové ochrany 158 304,- Kč zbylá část na hospitace.

Výuku češtiny všech vyučovaných skupin hodnotí Správa uprchlických zařízení jako úspěšnou. U výuky azylantů lektori zaznamenávali v průběhu roku pokroky v úrovni znalosti jazyka u jednotlivých frekventantů kurzů a pravidelně o nich Správu uprchlických zařízení informovali formou hodnotících zpráv. Z těchto zpráv i z každodenní komunikace sociálních pracovníků IAS s klienty bylo možné sledovat jejich postupné osvojování češtiny. Ne u všech klientů byl v průběhu roku zaznamenán stejný pokrok – tuto diskrepanci lze přičítat spíše schopnostem jednotlivých klientů osvojit si cizí jazyk než jednotlivým vyučujícím, protože byla zaznamenána u všech lektorů.

Osoby požívající doplňkové ochrany mohly být v IAS ubytovány pouze po dobu tří měsíců. Proto byl pro jejich výuku zvolen nízkoprahový kurz, který umožňoval časté střídání jeho frekventantů. Osoby s doplňkovou ochranou se mohly výuky účastnit nepravidelně, což jim usnadnilo jejich intenzivní hledání bydlení a zaměstnání. Díky těmto kurzům měly možnost zdokonalovat se v češtině a zároveň je výuka nijak neomezovala.

2. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zajišťovalo výuku osob s udělenou mezinárodní ochranou pobývajících mimo IAS.

AUČCJ byla na základě Rámcové smlouvy o zajišťování kurzů českého jazyka pro azylanty a osoby požívající doplňkovou ochranu ze dne 8. 4. 2013 přijata do programu SIP na období let 2013 – 2015 jako smluvní zajišťovatel výuky češtiny azylantů a osob s doplňkovou ochranou. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy poskytuje AUČCJ prostředky na výuku češtiny azylantů a osob s doplňkovou ochranou v rámci programu.

V roce 2013 byla AUČCJ z prostředků SIP vyplacena celková částka **820 960,- Kč**.

Čerpání finančních prostředků AUČCJ z programu SIP v roce 2013

Datum čerpání	29. 5.	1. 7.	26. 7.	30. 8.	25. 9.	30. 10.	28. 11.	16. 12.	Celkem
Částka v Kč	82 880,-	94 640,-	103 320,-	85 120,-	64 960,-	82 320,-	103 040,-	108 080,-	820 960,-

Poznámka: Zpracováno z podkladů MŠMT

Čerpané částky odpovídají odměnám, vyplaceným lektorům za odučené hodiny, které byly vždy vykázány a fakturovány po uzavření měsíční bilance. Tomu odpovídá počet odučených hodin, které byly dotovány z prostředků SIP. Celkem bylo v roce 2013 **realizováno 2 932 hodin výuky** českého jazyka pro azylanty a osoby s doplňkovou ochranou z prostředků SIP.

Počet odučených hodin dotovaných z prostředků SIP v roce 2013

měsíc roku 2013	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	Celkem
realizovaných hodin výuky	296	338	369	304	232	294	368	386	345*	2 932

Poznámka: Zpracováno z podkladů MŠMT

Vysvětlivka: * faktura vystavena v lednu 2014

⁵² AUČCJ: AUČCJ vyhrála veřejnou zakázku. Výzva na hospitační činnost byla vypsána na konci ledna roku 2013 a v březnu byla s vítězem podepsána smlouva. Proběhlo 11 hospitací s celkovou cenou 35 200,- Kč. Jednotliví lektori byli hospitováni 4x. U lektora v IAS Ústí nad Labem – Předlice proběhly jen 3 hospitace z důvodu volné kapacity IAS při rekonstrukci celého IAS. Z každé hospitace SUZ obdržela zprávu a tu pak dále sdílela i s poskytovatelem kurzu.

V roce 2013 bylo osloveno 93 potenciálních uchazečů s nabídkou výuky českého jazyka, z nichž úspěšně bylo testováno a do kurzu nastoupilo 42 uchazečů. Výuka probíhala celkem ve 36 kurzech, které byly organizovány v Brně, České Lípě, Hradci Králové, Mladé Boleslavi, Praze, Plzni a v Ústí nad Labem. Pro dospělé osoby bylo 33 kurzů, 3 kurzy byly pro děti. Některé kurzy jsou realizovány z různých příčin jako individuální; v současnosti probíhají tři v Brně a po jednom kurzu v Hradci Králové a v Plzni.

V rámci SIP bylo v roce 2013 vyučováno celkem 267 azylantů a osob s doplňkovou ochranou, z toho bylo 245 dospělých a 22 dětí. Každý z účastníků kurzů absolvoval v roce 2013 průměrně 48 hodin výuky. Ke dni 31. prosinci 2013 bylo registrováno 162 aktivních účastníků kurzů.

Přehled ukazatelů výuky

Ukazatel	Počet
Počet vyučovaných azylantů celkem	267 osob
- z toho dospělých	245 dospělých
- z toho dětí	22 dětí
Počet kurzů	36 kurzů
- z toho pro dospělé	33 kurzů
- z toho pro děti	3 kurzy
Osloveno potencionálních uchazečů	93 uchazečů
Úspěšně testováno nových uchazečů	42 uchazečů
Řádně ukončilo výuku	2 absolventi
vyčerpalo 400 hodin	105 osob

Poznámka: Zpracováno z podkladů MŠMT

Malý průměrný počet odučených hodin a malé procento úspěšných absolventů výuky češtiny svědčí o tom, že cizinci mají nízkou motivaci k aktivní účasti na kurzech. Mnoho azylantů souhlasí s testováním a poté je zařazeno do kurzu. Od tohoto okamžiku je AUČCJ podle smluvního závazku povinna realizovat s azylantem 400 hodin výuky. Od dubna 2013 AUČCJ přijala opatření, kdy každému cizinci, kterému počet neomluvených hodin narostl nad 5 % celkového počtu hodin (tj. 20 neomluvených hodin výuky), jsou další neomluvené zameškané hodiny počítány jako absolvované. O tomto opatření je každý azylant informován při úvodním testovacím pohovoru a podruhé znovu při zápisu do konkrétního kurzu. Od dubna 2013 byla takto, bez účasti azylanta, uzavřena výuka již 105 azylantům, kteří byli otestováni, případně nastoupili do kurzu. Azylantům, kteří ukončí řádně kurz závěrečnou zkouškou, je AUČCJ nabídnuta účast na rozšířeném výukovém programu, který AUČCJ pořádá v rámci projektu EUF 2012. Tento projekt končí v dubnu 2014; organizátoři výuky očekávají nárůst úspěšných absolventů kurzů češtiny v rámci SIP v jarních měsících roku 2014.

Oblast zajištění bydlení

(kompetentním orgánem je Ministerstvo vnitra)

Podle bodu II/3 usnesení vlády souhlasila vláda s uvolněním rozpočtových prostředků ve výši 17 000 tis. Kč z rozpočtové kapitoly 314 - Ministerstvo vnitra ve prospěch obcí prostřednictvím krajských úřadů na zajištění bydlení pro azylanty v roce 2013.

Na získání zajištění integračních bytů pro azylanty byly v roce 2013 obcím uvolněny rozpočtové prostředky v celkové výši **16 821 492,- Kč**. S využitím těchto finančních prostředků

bylo zajištěno **bydlení pro 299 azylantů ve 130 integračních bytech** (varianta č. I + varianta č. II)⁵³.

Podíl jednotlivých variant zajištění bydlení a celkový počet uvolněných státních prostředků v období 2004 – 2013

Rok	IB*	var. I	var. II	var. III	Osoby	Prostředky v Kč
2004	38	36	2	0	113	14 816 250,-
2005	40	33	7	0	102	13 482 407,-
2006	55	36	16	3	131	15 699 781,-
2007	50	22	21	7	147	11 922 244,-
2008	47	14	33	zrušena	119	8 836 342,-
2009	76	24	52	zrušena	177	15 646 967,-
2010	85	14	71	zrušena	194	12 120 220,-
2011	102	13	89	zrušeno	257	15 063 485,-
2012	128	15	113	zrušeno	293	15 976 636,-
2013	130	14	116	zrušeno	299	16 821 492,-

Vysvětlivka: * IB-integrační byt

V roce 2013 nadále pokračoval nárůst podílu **varianty č. II**. Je nutno upřesnit, že podle této varianty bylo v uvedeném roce **realizováno celkem 14 nových nabídek**, z toho 7 nabídek v hlavním městě Praze. Sedm integračních bytů bylo poskytnuto rodinám v rámci přesídlovacího programu z Barmy.

Výstavbu nájemních bytů určených pro sociální bydlení osob, které jsou znevýhodněny v přístupu k bydlení, kontinuálně podporuje stát. **Ministerstvo pro místní rozvoj** poskytuje dotace podle podprogramu *Podpora výstavby podporovaných bytů*. Podprogram obsahuje dva dotační tituly:

- **Pečovatelské byty** jsou určeny osobám starším 70 let a osobám se zdravotním postižením,
- **Vstupní byty** jsou určeny osobám s nízkými příjmy a osobám žijícím v sociálně vyloučených romských lokalitách, rodinám s ohroženými dětmi a osobám s dalšími sociálními handicap. Vstupní byty lze využít i k bydlení azylantů.

Počty bytů dotovaných z kapitoly MMR, podprogram Podpora výstavby podporovaných bytů – rok 2013

Dotační titul	Počet zahájených bytů v daném roce ¹	Celkové finanční prostředky na zahájené byty v Kč ²
Podporované byty celkem	347	196 234 898,-
Pečovatelské byty	215	123 834 898,-
Vstupní byty	132	72 400 000,-

Vysvětlivky: ¹ Počet bytů, jejichž výstavba byla zahájena v daném roce.

² Celková výše dotace na byty zahájené v daném roce, která je uvedena v Rozhodnutí o účasti státního rozpočtu na financování akce.

Poznámka: Zpracováno z podkladů Ministerstva pro místní rozvoj

Pomoc při vstupu na trh práce

Kompetentním orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí – podrobněji je popsáno v kapitole „AKTIVITY RESORTŮ K INTEGRACI CIZINCŮ – Projekty na podporu integrace cizinců v roce 2013“.

⁵³ Varianta č. I - byt ve vlastnictví obce, finanční prostředky státu jsou určeny na rozvoj infrastruktury dané obce. Varianta č. II - byt ve vlastnictví fyzické nebo právnické osoby, finanční prostředky státu jsou určeny na úhradu čistého nájemného azylanta nebo jeho části a na rozvoj infrastruktury obce, v níž se byt nachází.

VII. Státní občanství

Právní vztahy v oblasti nabývání, pozbývání a osvědčování státního občanství České republiky upravoval do konce roku 2013 zákon č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Zvláštní úprava pak byla do konce roku 2013 provedena zákonem č. 193/1999 Sb., o státním občanství některých bývalých československých státních občanů, ve znění pozdějších předpisů, který umožňoval, aby bývalí čeští, resp. českoslovenští státní občané, kteří státní občanství České republiky pozbyli za totalitního režimu, opětovně nabyli české státní občanství zjednodušenou formou, a to prohlášením. Obě tyto právní normy pozbyly platnosti a účinnosti uplynutím dne 31.12.2013.

Dne 2.7.2013 nabyl platnosti nový zákon o státním občanství České republiky vyhlášený pod č. 186/2013 Sb. K nabytí jeho účinnosti došlo dne 1.1.2014. Zákon o státním občanství České republiky od 1.1.2014 nově upravuje nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, prokazování a zjišťování státního občanství České republiky, vydávání osvědčení o státním občanství České republiky, vedení evidence fyzických osob, které nabyly nebo pozbyly státní občanství České republiky, řízení ve věci státního občanství a přestupky na úseku státního občanství.

Nový zákon o státním občanství je postaven na co nejširším uplatnění zásady předcházení vzniku bezdomovectví (fyzická osoba, která není občanem žádného státu), umožňuje dvojí občanství a zakotvuje zcela nový zjednodušený způsob nabytí státního občanství České republiky prohlášením, jde-li o cizince tzv. druhé generace.

Počet cizinců, kterým bylo uděleno státní občanství ČR v letech 2003 - 2013

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Cizincům uděleno státní občanství ČR	1 267	1 495	1 177	1 355	1 027	1 087	1 017	947	1 414	1 565	2 110

Poznámka: Údaje uvedené v tabulce nezahrnují občany Slovenské republiky

V roce 2013 bylo uděleno státní občanství České republiky 2 110 cizincům (údaj nezahrnuje státní občany Slovenské republiky), z toho se jednalo ve 107 případech o osoby, kterým byla v České republice udělena mezinárodní ochrana formou azylu.

V roce 2013 nabylo státní občanství České republiky udělením nejvíce ukrajinských státních občanů 947 (v roce 2012 - 512), dále státních občanů Polska 176 (v roce 2012 - 180), Vietnamu 166 (v roce 2012 - 79), Ruské federace 142 (v roce 2012 - 163), Kazachstánu 65 (v roce 2012 - 20), Moldávie 41 (v roce 2012 - 25), Arménie 40 (v roce 2012 - 63) a Běloruska 37 (v roce 2012 - 24).

V roce 2013 vydalo Ministerstvo vnitra 185 zamítavých rozhodnutí ve věci udělení státního občanství České republiky, což je o 92 méně než v roce 2012. Proti zamítavému rozhodnutí podalo opravný prostředek (rozklad) 128 žadatelů, z toho ministr vnitra vyhověl 29 žadatelům. Ministerstvo vnitra dále vydalo ve výše uvedeném roce 1 163 příslibů udělení státního občanství České republiky, tj. usnesení o přerušení správního řízení za účelem předložení dokladu o pozbytí dosavadního občanství žadatele o udělení státního občanství České republiky (pokud nebyl potřebný doklad předložen a řízení v dané věci ukončeno do 31.12.2013, bude žadatelům vystavena listina o udělení státního občanství České republiky - § 74 zákona č. 186/2013 Sb.).

V roce 2013 bylo uděleno státní občanství České republiky 143 slovenským státním občanům. Prohlášením podle § 18a zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů, nabylo státní občanství České republiky 74 slovenských občanů, prohlášením podle § 18b téhož zákona nabylo státní občanství České republiky 14 slovenských občanů a podle § 18c téhož zákona nabylo státní občanství České republiky 39 slovenských občanů. Celkem tak v roce 2013 nabylo státní občanství České republiky (udělením či prohlášením) **270 slovenských občanů**.

VIII. Nelegální migrace v České republice

VIII.1 NELEGÁLNÍ MIGRACE V KONTEXTU EU

V roce 2013 **nedošlo** o proti roku předcházejícímu **k zásadním změnám ve způsobu páchání a organizování trestné činnosti na úseku nelegální migrace.**

Největší příliv uprchlíků do zemí schengenského prostoru přichází stále pozemní trasou, tzv. balkánskou cestou, především přes vnější schengenskou hranici Maďarska. Migranti pocházejí ze zemí Blízkého a Středního východu, zejména Sýrie, Afghánistánu, Pákistánu, Turecka nebo Iráku. Jedná se o „nárazové vlny“ uprchlíků, které se pravděpodobně odvíjejí od toho, jak se uprchlíkům daří dostat se z Turecka a Řecka do dalších zemí (zapojení převaděčů, dostatečné finanční prostředky a další okolnosti). Značná část migrantů je zadržena již na vnější schengenské hranici, ale průběžně dochází k záchytům i v rámci jednotlivých států Schengenu. Jsou zjištěny poznatky, že většina migrantů využívá organizátory již v domovských zemích nebo v Turecku a Řecku, kde jsou po zaplacení požadovaných částek instruováni ke své další cestě (překonání vnější hranice Schengenu, další transport do cílové země, bezpečnostní pokyny, příp. vybavení padělanými doklady). Samotní migranti se pak již přepravují většinou bez doprovodu (kamiony, vlaky, autobusy). Jsou zaznamenány i případy, kdy jsou k přepravě migrantů dle okolností využíváni i drobní autodopravci nebo taxikáři. Ve většině zaznamenaných případů bylo zjištěno, že migranti takto zaplatili za svoji „cestu“ již v domovské zemi nebo u organizátorů ve státech jihovýchodní Evropy (Řecko, Turecko), odkud jsou s pokyny vysíláni dále. V případě jejich zadržení okamžitě žádají o azyl a snaží se za pomoci organizátorů dostat do cílových zemí.

Během roku 2013 došlo k několika záchytům nelegálních migrantů čečenské národnosti na území České republiky a Německa. Jedná se opakovaný problém s průjezdy těchto osob přes území České republiky. Osobám je odepírán vstup do Schengenu již na polsko-běloruských hranicích. Okamžitě po odepření vstupu tyto osoby požádají o azyl v Polsku a následně pokračují přes naše území do Rakouska nebo Německa. Jsou získávány poznatky, že tras přes území Ruska a dalších východoevropských států využívají i migranti z dalších zemí, zejména Vietnamu.

V roce 2013 se potvrdily informace, že na území České republiky působí cizojazyčné zločinecké skupiny, které se podílí na výrobě a distribuci padělaných nebo pozměněných osobních dokladů. Bylo zjištěno, že padělané doklady jsou určeny jednak k legalizaci pobytu migrantů, kteří se již nacházejí na území evropských států včetně České republiky, nebo jsou kurýry či zasilatelskými společnostmi zasílány do tzv. třetích zemí, odkud se s nimi snaží nelegální migranti dostat do Evropy. V některých případech jsou právě české doklady zasílány do zahraničí a až tam jsou zločineckými skupinami pozměňovány a dále distribuovány. Tato činnost je doménou zejména arabské, bulharské a arménské komunity. Jedná o rozvinutou mezinárodní síť na profesionální úrovni, do které je vždy zapojeno mnoho osob jak v zemi původu migranta, tak i v evropských zemích (kapesní zloději, obstaravatelé dokladů, padělatelé, kurýři). Na úrovni jednoho státu není téměř možné postihnout organizátory této trestné činnosti, proto je v současnosti širší mezinárodní policejní spolupráce nezbytná.

VIII.2 NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČR

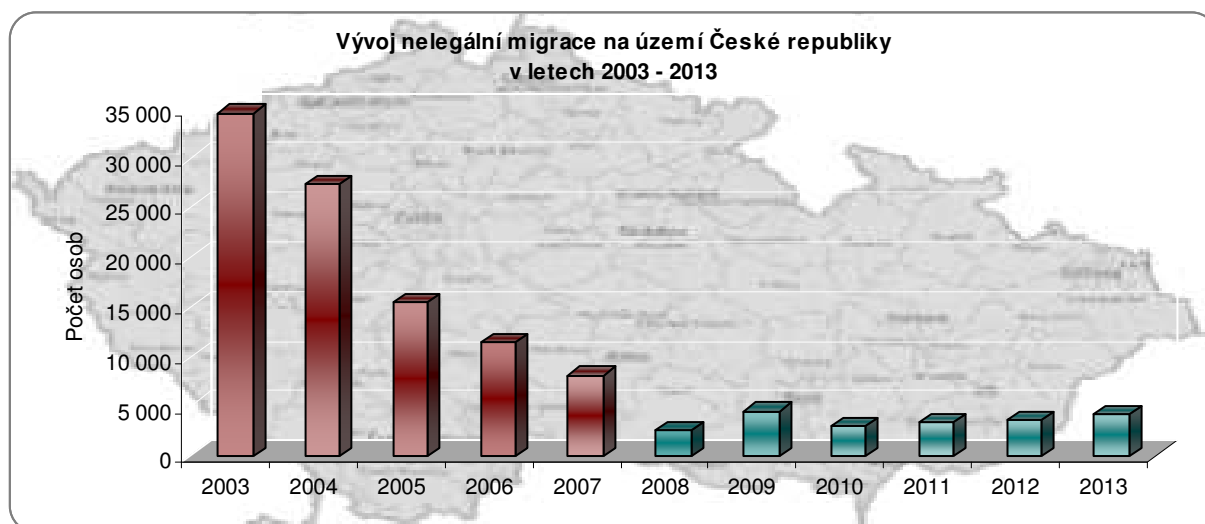
VIII.2.1 Nelegální migrace v ČR – celková situace

Od roku 2008 (vstup do schengenského prostoru) jsou sledovány dvě základní kategorie nelegální migrace na území České republiky:

1. Nelegální překročení vnější schengenské hranice ČR – v této kategorii jsou sledovány osoby, které nedovoleně překročily nebo se pokusily o nedovolené překročení vnější schengenské hranice (letišť) České republiky. Pod pojmem osoby rozumíme cizince a občany ČR.

2. Nelegální pobyt - v této kategorii jsou vykazováni cizinci zjištěni na území České republiky, včetně tranzitního prostoru na letištích, kteří porušují zákonem předepsané podmínky pro pobyt cizince. Pod pojmem osoby rozumíme v této kategorii cizince.

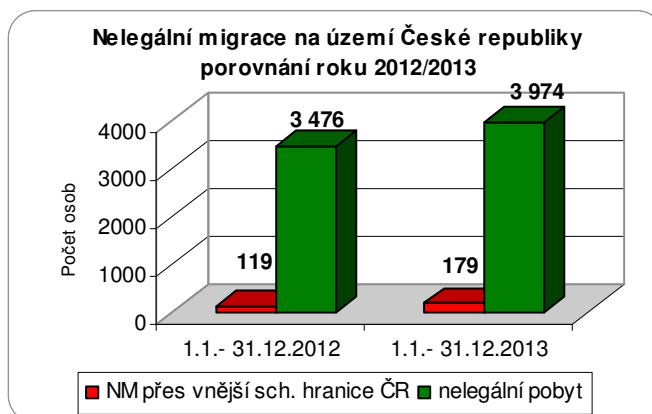
Ačkoli vývoj v posledních letech ukazuje, že pro mnohé cizince se Česká republika stává zemí cílovou, je nadále využívána cizinci k nelegální migraci do dalších evropských zemí. Jelikož vnější schengenskou hranici tvoří pouze vzdušná hranice, jsou osoby při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici vykazovány jen u Ředitelství služby cizinecké policie, kam bylo v roce 2008 organizačně začleněno 5 inspektorátů cizinecké policie na mezinárodních letištích.

Poznámka: vstup České republiky do Schengenu (resp. 21.12.2007)

V období od 1. 1. do 31. 12. 2013 bylo při nelegální migraci na území České republiky zjištěno **celkem 4 153 osob**. Ve srovnání s rokem 2012 **došlo k nárůstu** o 558 osob (tj. +15,5 %).

Z výše uvedeného celkového počtu bylo při **nelegálním pobytu** odhaleno **3 974 osob** (tj. 95,7 %) a **179 osob** zjištěno při nelegální migraci **přes vnější schengenskou hranici ČR**.

Z celkového počtu osob zjištěných při nelegální migraci na území České republiky většina pocházela z evropských zemí (1 951 osob, tj. 47,0 %) a Asie (1 633 osob, tj. 39,3 %).

Občané třetích zemí se podíleli na celkovém počtu osob, které byly ve sledovaném roce zjištěny při nelegální migraci, 93,3 % (v absolutních číslech se jednalo o 3 697 občanů třetích zemí nelegálně pobývajících a 179 v souvislosti s nelegálním přechodem vnější schengenské hranice). **Podíl občanů Evropské unie⁵⁴** činil 6,7 % (v absolutních číslech se jednalo o 277 občanů Evropské unie nelegálně pobývajících).

Nelegální migrace v ČR – rok 2013 – TOP 10 dle kategorií

Nelegální migrace v ČR 1. 1. - 31. 12. 2013					
Nelegální pobyt	zjištěno osob	tj. %	NM přes VSH ČR	zjištěno osob	tj. %
Celkem	3 974	100,0	Celkem	179	100,0
			z toho občané ČR		
			cizinci	179	
z toho občané EU	277	7,0	z toho občané EU		0,0
občané 3. státu	3 697	93,0	občané 3. státu	179	100,0
z toho 10 nejčtenějších	státních příslušností		z toho 10 nejčtenějších	státních příslušností	
Ukrajina	888	22,3	Rusko	44	24,6
Rusko	512	12,9	Albánie	22	12,3
Vietnam	311	7,8	Ukrajina	13	7,3
Libye	296	7,4	uprchlík 1951	13	7,3
Kuvajt	255	6,4	Turecko	10	5,6
Slovensko	197	5,0	Sýrie	8	4,5
Saudská Arábie	109	2,7	Jordánsko	6	3,4
Čína	88	2,2	Arménie	5	2,8
Arménie	85	2,1	Irák	5	2,8
Uzbekistán	69	1,7	Konžská dem.rep.	5	2,8

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

Z hlediska státních příslušností byli v roce 2013 tradičně nejpočetnější skupinou odhalených osob při nelegální migraci státní příslušníci **Ukrajiny** (901 osob, tj. 21,7 %), **Ruska** (556 osob, tj. 13,4 %), **Vietnamu** (312 osob, tj. 7,5 %), **Libye** (296 osob, tj. 7,1 %) a **Kuvajtu** (255 osob, tj. 6,1 %). Těchto pět státních příslušností se na celkovém počtu zjištěných osob při nelegální migraci podílejí více jak polovinou.

Nelegální migrace v ČR - TOP 10 - porovnání roku 2012/2013

Období rok	1.1.-31.12. 2012	tj. %	1.1.-31.12. 2013	tj. %	Změna oproti předchozímu období v [%]	absolutní číslo
Celkem zjištěno osob	3 595	100,0	4 153	100,0	15,5	558
z toho TOP 10: *						
Ukrajina	1 070	29,8	901	21,7	-15,8	-169
Rusko	440	12,2	556	13,4	26,4	116
Vietnam	381	10,6	312	7,5	-18,1	-69
Libye	18	0,5	296	7,1	1 544,4	278
Kuvajt	54	1,5	255	6,1	372,2	201
Slovensko	118	3,3	197	4,7	66,9	79
Saudská Arábie	47	1,3	111	2,7	136,2	64
Arménie	84	2,3	90	2,2	7,1	6
Čína	112	3,1	89	2,1	-20,5	-23
Uzbekistán	86	2,4	69	1,7	-19,8	-17

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty roku 2013

Poznámka: Údaje zpracovány z podkladů ŘSCP

⁵⁴ Pod pojmem „občané Evropské unie“ jsou chápáni jak občané států tvořících Evropskou unii, tak občané států, které jsou vázány Smlouvou o Evropském hospodářském prostoru (tj. Island, Lichtenštejnsko, Norsko, Švýcarsko); tyto osoby mají dle zákona o pobytu cizinců stejné postavení jako občané členských států Evropské unie.

Z celkového počtu 4 153 cizinců, kteří byli zjištěni v souvislosti s nelegální migrací na území České republiky, se jednalo o **2 832 mužů** (tj. 68,2 %), **1 261 žen** (tj. 30,4 %), **60 dětí** (tj. 1,4 %).

Při nelegální migraci v České republice bylo v roce 2013 evidováno **512 osob opakovaně**⁵⁵ (tj. 12,3 % z celkového počtu 4 153 osob odhalených při nelegální migraci). V porovnání s rokem 2012 je vykázáno zvýšení počtu, a to o 132 osob (tj. +34,7 %). Opětovně byli nejvíce opakovaně odhalováni státní příslušníci **Ukrajiny** (146 osob, tj. 28,5 % z počtu 512 osob), kdy jejich podíl opakovaných odhalení na celkovém počtu státních příslušníků Ukrajiny zjištěných při nelegální migraci činí 16,2 %. Další místa ve statistice opakovaných zjištění obsadili státní příslušníci **Slovenska** (69 osob) a **Vietnamu** (60 osob).

Těmto osobám, pokud zákon o pobytu cizinců nestanoví jinak, bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění se stanovením doby, po kterou jim nelze umožnit vstup na území.

Nelegální migrace na území ČR – opakovaně – TOP 5

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj. %	1.1.-31.12. 2013	tj. %	Změna oproti předchozímu období v [%]	absolutní číslo
opakovaně zjištěné osoby	380	100,0	512	100,0	34,7	132
z toho TOP 5: *						
Ukrajina	156	41,1	146	28,5	-6,4	-10
Slovensko	32	8,4	69	13,5	115,6	37
Vietnam	72	18,9	60	11,7	-16,7	-12
Libye	1	0,3	39	7,6	3 800,0	38
Kuvajt	3	0,8	36	7,0	1 100,0	33

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty roku 2013

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

VIII.2.1.1 Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici ČR

V období od 1. 1. do 31. 12. 2013 bylo příslušnými policejními útvary nahlášeno celkem **179 osob**, které byly odhaleny **při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR**. V meziročním srovnání je vykázáno zvýšení počtu o 60 osob, tj. + 50,4 %.

Většina osob (**146 osob**, tj. 81,6 %) byla odhalena ve směru **do ČR**, kdy bylo u 16 osob zjištěno, že se prokázaly neregulérním cestovním dokladem. Ve směru z ČR bylo odhaleno 33 osob, které všechny předložily neregulérní cestovní doklad, kdy byla preferována destinace Londýn (23 osob). Ve směru z ČR se jedná především o modus operandi státních příslušníků Albánie, kteří po legálním vstupu posléze při cestě do Spojeného království použili neregulérní cestovní doklady (22 osob).

Nelegální migrace na vnější schengenské hranici – směr, porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj. %	1.1.-31.12. 2013	tj. %	Změna oproti předchozímu období v [%]	absolutní číslo
Celkem osob	119	100,0	179	100,0	50,4	60
z toho						
ve směru z ČR	14	11,8	33	18,4	137,7	19
do ČR	105	88,2	146	81,6	39,0	41

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

Výčet státních příslušností zjištěných osob je nadále velmi rozmanitý, celkem bylo zjištěno 38 příslušností. Nejvíce bylo zadrženo státních příslušníků **Ruska** (44 osob, tj. 24,6 %), **Albánie** (22 osob, tj. 12,3 %) a **Ukrajiny** (13 osob, tj. 7,3 %).

⁵⁵ Osoby jsou v databázi „Nelegální vstup a pobyt osob“ lustrvány v roce aktuálním a v roce předchozím.

Z celkového počtu 179 osob zjištěných při nelegální migraci přes vnější schengenské hranice jich 49 předložilo neregulární cestovní doklad.

VIII.2.1.2 Nelegální migrace na území ČR – nelegální pobyt

V roce 2013 bylo při nelegálním pobytu zjištěno **3 974 cizinců**, což v meziročním srovnání znamená **nárůst o 498 osob** (tj. 14,3,0 %). Posuzujeme-li měsíční vývoj roku 2013, pak byl nejvyšší počet nelegálně pobývajících cizinců zaznamenán v září (434 osob) a nejnižší v dubnu (246 osob).

Nelegálně pobývající cizinci byli v naprosté většině zjištěni orgány ČR (3 920 osob, tj. 98,6 % z celkového počtu osob odhalených při nelegálním pobytu). Minimální počet osob byl odhalen **orgány sousedních států** (54 osob, tj. 1,4 %). Jednalo se o osoby, u kterých bylo při jejich předání orgány sousedních států v rámci readmise zjištěno, že již před vstupem do daného státu pobývaly na území České republiky nelegálně. Nejvíce těchto osob bylo předáno orgány Německa (49 osob).

Nelegálně pobývající cizinci byli většinou zjišťováni **na území ČR** (3 141 osob, tj. 80,1 % z celkového počtu 3 920 nelegálně pobývajících cizinců zadržených orgány ČR), a to při běžné kontrolní činnosti, při cílených pobytových kontrolách a bezpečnostních akcích, ale také se mnohdy cizinci na útvary dostavili sami. Při kontrolní činnosti bylo zjištěno orgány ČR 1 748 osob (tj. 44,6 %) a 1 393 osob se dobrovolně dostavilo na útvary (tj. 35,5 %). V meziročním srovnání je vykázáno markantní zvýšení počtu osob, které se samy dostavily na útvary odborů cizinecké policie Krajských ředitelství policie nebo odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra (+550 osob, tj. +65,2 %). Toto zvýšení počtu bylo vykázáno hlavně u státních příslušníků Kuvajtu (230 osob; tj. +193 osob, tj. +521,6 %) a Libye (184 osob; tj. +169 osob, tj. +1 126,7 %), kdy tyto cizinci většinou pobývali na našem území v rámci lázeňského pobytu a překročili dobu pobytu stanovenou vízem.

Nelegálně pobývající cizinci jsou také odhalováni na **vzdušných hranicích**, v roce 2013 se jednalo o 779 osob, tj. 19,9 % z celkového počtu osob odhalených orgány ČR. Tyto osoby byly zadrženy při výjezdu z České republiky, a to jak na vnější schengenské hranici (většinou při návratu domů), tak i na vnitřní schengenské hranici (výstup z České republiky do dalšího schengenského státu nebo vstup ze schengenského státu). V meziročním srovnání byl vykázán pokles o 158 osob (tj. -16,9 %). Nelegální pobyt byl detekován zejména u státních příslušníků Ruska (289 osob, tj. 37,1 %), Arménie (55 osob, tj. 7,1 %), Ukrajiny (48 osob, tj. 6,2 %), Číny (35 osob, tj. 4,5 %) a Ázerbájdžánu (31 osob, tj. 4,0 %). V mnoha případech nelegálnímu pobytu na území České republiky předcházela nelegální pobyt v jiném členském státě, nejčastější příletovou destinací těchto osob bylo Miláno, Paříž, Brusel a Barcelona.

Nelegální pobyt na území České republiky byl zjištěn rovněž u cizinců žádajících o mezinárodní ochranu. Někteří cizinci se do přijímacího azylového střediska dostavili ihned po nelegálním vstupu na naše území, jiní po té, co jim na území České republiky skončila platnost víza, resp. délka povoleného pobytu. Celkem byl v roce 2013 nelegální pobyt zjištěn u 91 cizinců, kteří se dostavili do přijímacího azylového střediska.

U 127 osob zadržených pro nelegální pobyt (tj. 3,2 % z celkového počtu) bylo zjištěno, že již v minulosti neúspěšně žádaly o poskytnutí mezinárodní ochrany na území České republiky.

Mezi cizinci zadrženými v roce 2013 pro nelegální pobyt byly také osoby, které svévolně opustily azylová zařízení v jiném členském státě a bez dokladů cestovaly do dalších států Evropské unie. Skutečnost, že nelegálně pobývající cizinci jsou žadatelé o mezinárodní ochranu v některém členském státě, byla odhalena u 144 osob. Nejvíce se jednalo o osoby, které žádaly o mezinárodní ochranu v Polsku (88 osob, tj. 61,1 %), Maďarsku (18 osob), Rakousku (17 osob) a Německu (16 osob).

Z hlediska jednotlivých teritorií⁵⁶ je dlouhodobě nejvíce nelegálně pobývajících osob zjišťováno u KŘP Praha (1 421 osob, tj. 35,8 % z celkového počtu nelegálně pobývajících osob). Dále následovalo Ředitelství SCP (ICP na mezinárodních letištích a přijímací středisko Zastávka u Brna) s 873 osobami (tj. 22,0 %), KŘP Ústeckého (698 osob, tj. 17,6 %), Jihomoravského (232 osob, tj. 5,8 %), Moravskoslezského (186 osob, tj. 4,7 %) a Středočeského kraje (166 osob, tj. 4,2 %). Nejvyšší meziroční nárůst je vykázán u KŘP Ústeckého kraje (+456 osob, tj. +188,4 %), kdy se jedná hlavně o státní příslušníky Kuvajtu a Libye (lázeňští hosté překračující dobu pobytu), u KŘP Moravskoslezského kraje (+140, tj. +304,3 %), a to díky státním příslušníkům Libye a Saudské Arábie (také lázeňští hosté). Největší pokles je evidován u útvarů ŘSCP, a to u inspektorátů cizinecké police na mezinárodních letištích (-155 osob, tj. -16,5 %).

Nelegální pobyt na území ČR dle teritorií – porovnání roku 2012/ 2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj. %	1.1.-31.12. 2013	tj. %	Změna oproti předchozímu období v [%] absolutní číslo	
Celkem	3 476	100,0	3 974	100,0	14,3	498
z toho KŘP:						
Praha	1 463	42,1	1 421	35,8	-2,9	-42
Jihomoravský	202	5,8	232	5,8	14,9	30
Jihočeský	46	1,3	47	1,2	2,2	1
Pardubický	50	1,4	38	1,0	-24,0	-12
Královéhradecký	25	0,7	53	1,3	112,0	28
Vysočina	26	0,7	17	0,4	-34,6	-9
Karlovarský	36	1,0	52	1,3	44,4	16
Liberecký	55	1,6	49	1,2	-10,9	-6
Olomoucký	15	0,4	17	0,4	13,3	2
Plzeňský	78	2,2	110	2,8	41,0	32
Středočeský	144	4,1	166	4,2	15,3	22
Moravskoslezský	46	1,3	186	4,7	304,3	140
Ústecký	242	7,0	698	17,6	188,4	456
Zlínský	22	0,6	15	0,4	-31,8	-7
z toho Ředitelství SCP:						
ICP na mezinárodním letišti	937	27,0	782	19,7	-16,5	-155
PS Zastávka u Brna	89	2,6	91	2,3	2,2	2

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

Pokud se týká **státních příslušností**, převládali občané ze třetích zemí (3 697 osob, tj. 93,0 %) nad občany Evropské unie. Nejvíce zastoupenou státní příslušností ze třetích zemí byli tradičně státní příslušníci **Ukrajiny** (888 osob, tj. 24,0 % z celkového počtu občanů třetích zemí). Na dalších místech ve statistice nelegálního pobytu byli státní příslušníci **Ruska** (512 osob, tj. 13,8 %), **Vietnamu** (311 osob, tj. 8,4 %), **Libye** (296 osob, tj. 8,0 %) a **Kuvajtu** (255 osob, tj. 6,9 %).

V meziročním porovnání je evidován nejvyšší nárůst u státních příslušníků Libye (+278 osob, tj. +1 544,4 %), Kuvajtu (+201 osob, tj. +372,2 %), Ruska (+93 osob, tj. +22,2 %) a Saudské Arábie (+64 osob, tj. +142,2 %).

U státních příslušníků **Libye, Kuvajtu a Saudské Arábie** se většinou jedná o „klasický typ“ nelegálního pobytu, tzn. že osoby vstoupí na území České republiky legálně a zdržují se poté na území nad rámec povoleného pobytu. U těchto státních příslušností se jedná o případy lázeňských pacientů, kteří překračují povolenou dobu pobytu víza. Tyto osoby jsou zjišťovány hlavně v teritoriu KŘP Ústeckého (Tereziňých Lázní v Dubí) a Moravskoslezského kraje (lázně Darkov v Karvině). U státních příslušníků **Ruska** se jednalo o tranzitní nelegální migraci, tedy osoby vstoupily na území nelegálně a měly v úmyslu pokračovat do dalších zemí. U těchto osob byl tento typ nelegální migrace odhalován hlavně v měsíci květnu, kdy státní příslušníci Ruska -

⁵⁶ 14 krajských ředitelství Policie ČR a 1 Ředitelství služby cizinecké policie.

žadatelé o azyl v Polsku - tranzitovali přes území České republiky (většinou do Německa) za využití pomoci dalších osob (organizátoři a řidiči vozidel z Polska). Tito migranti, jednalo se hlavně o osoby pocházející z čečenské oblasti, byli odhalováni především na teritoriu KŘP Plzeňského kraje.

Z občanů Evropské unie byli nejčastěji zjišťováni státní příslušníci **Slovenska** (197 osob, tj. 71,1 % z celkového počtu 277 občanů Evropské unie), u kterých došlo meziročně k nárůstu o 79 osob (tj. +66,9 %). Dále se ve statistice umístili státní příslušníci **Polska** (26 osob) a **Bulharska** (25 osob). Ve většině případů se u občanů Evropské unie jedná o osoby, kterým již bylo jednou vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění a osoby nevystoupaly nebo opětovně vstoupily v době platnosti zákazu pobytu na území České republiky (265 osob, tj. 95,7 %).

Nelegální pobyt na území ČR – TOP 10, porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj. %	1.1.-31.12. 2013	tj. %	Změna oproti předchozímu období v [%] absolutní číslo	
Celkem osob	3 476	100,0	3 974	100,0	14,3	498
z toho TOP. *						
Ukrajina	1 064	30,6	888	22,3	-16,5	-176
Rusko	419	12,1	512	12,9	22,2	93
Vietnam	380	10,9	311	7,8	-18,2	-69
Libye	18	0,5	296	7,4	1544,4	278
Kuvajt	54	1,6	255	6,4	372,2	201
Slovensko	118	3,4	197	5,0	66,9	79
Saúdská Arábie	45	1,3	109	2,7	142,2	64
Čína	110	3,2	88	2,2	-20,0	-22
Arménie	77	2,2	85	2,1	10,4	8
Uzbekistán	85	2,4	69	1,7	-18,8	-16

Vysvětlivka: *řazeno podle nejvyšší hodnoty roku 2013

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

Přestože se do TOP 10 státních příslušností nezařadili státní příslušníci **Afgánistánu a Sýrie**, je třeba jim věnovat pozornost. Tyto osoby byly zadrženy při tranzitní migraci, ačkoli v nízkých počtech, kdy nelegálně vstoupily na území České republiky za využití osobních automobilů s převaděči nebo vlakových spojů a měly v úmyslu pokračovat zejména do Německa. Oproti dřívějšímu trendu se kromě směru vstupu ze Slovenska objevilo využití i postupu z Rakouska (především u vlakových spojů).

Zhruba u pětiny osob zadržovaných v roce 2013 pro nelegální pobyt (777 osob, tj. 19,6 %) bylo zjištěno, že jim bylo již jednou vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění a osoby neuposlechly příkazu k vycestování z území České republiky nebo vycestovaly a opětovně na území vstoupily. Nejčastěji se jednalo o státní příslušníky Ukrajiny (268 osob, tj. 34,5 %), Slovenska (190 osob, tj. 24,5 %) a Vietnamu (83 osob, tj. 10,7 %).

Pokud bychom chtěli **analyzovat způsob vstupu osob na území České republiky před zjištěním jejich nelegálního pobytu**, je třeba si uvědomit, že po vstupu do schengenského prostoru je mnohdy obtížné zjistit, jak, kdy a kde osoba na naše území vstoupila. Pakliže byl u osoby zjištěn způsob vstupu na území České republiky před jejím nelegálním pobytem (zhruba tři čtvrtiny osob z celkového počtu osob zjištěných při nelegálním pobyту), pak u většiny osob **převažoval legální způsob vstupu** (cca 80 % z počtu osob, u kterých byl zjištěn způsob vstupu).

VIII.2.2 Použití neregulérních cestovních dokladů při nelegální migraci v ČR

Používání cizích, pozměněných a padělaných cestovních dokladů nadále patří mezi bezpečnostní rizika a hrozby. Neregulérní cestovní doklady jsou v České republice používány

zejména v souvislosti s ekonomickou migrací, ale mohou se na ně - pod falešnou identitou - skrývat i osoby napojené na mezinárodní organizované zločinecké struktury či terorismus.

Neregulérní cestovní doklady použité na vnější schengenské hranici

Při nelegálním překročení vnější schengenské hranice v roce 2013 neregulérní cestovní doklad⁵⁷ použilo celkem **49 osob** (tj. 27,4 %). Ve srovnání s předchozím rokem není zaznamenána zásadní změna, došlo k navýšení pouze o 4 osoby.

Výčet státních příslušností osob je velmi rozmanitý (14 státních příslušností). Kromě státních příslušníků **Albánie** (22 osob, tj. 44,9 %) byly ostatní státní příslušnosti zjištěny spíše v malých počtech. Další místa ve statistice obsadili státní příslušníci **Ukrajiny** (7 osob) a **Sýrie** (6 osob).

V meziročním porovnání došlo především u státních příslušníků Albánie ke zvýšení počtu (+14 osob, tj. +175,0 %). Tito migranti vstupují na území České republiky legálně (většinou v rámci bezvízového styku na biometrické doklady) a při cestě do Spojeného království použijí neregulérní italské a řecké cestovní doklady.

Nelegální migrace na VSH s neregulérním cestovním dokladem – TOP 3 osob – porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj. %	1.1.-31.12. 2013	tj. %	Změna oproti předchozímu období v [%]	absolutní číslo
zjištěné osoby s nereg. cest. dokladem při NM přes VSH	45	100,0	49	100,0	8,9	4
z toho nejvíce st. příslušnost osob						
Albánie	8	17,8	22	44,9	175,0	14
Ukrajina	2	4,4	7	14,3	250,0	5
Sýrie	3	6,7	6	12,2	100,0	3

Poznámka: Údaje zpracovány z podkladů ŘSCP

Celkem bylo zadrženo **51 neregulérních cestovních dokladů**⁵⁸, z toho se jednalo o 29 průkazů totožnosti (tj. 56,9 %) a 22 cestovních pasů. Z celkového počtu 51 neregulérních dokladů se jednalo o 41 dokladů, kdy osoby nebyly pravými držiteli těchto dokladů. V těchto případech bylo nejčastějším způsobem zneplatnění dokladu výměna fotografie nebo celé identifikační stránky (15 dokladů), nebo se jednalo o bílý doklad (7), kompletní padělek (6) nebo cizí doklad (5). Dalších 10 dokladů bylo předloženo jejich pravými vlastníky, kdy v dokladech byla nalezena padělaná nebo falešná víza, povolení k pobytu nebo přechodová razítka.

Z hlediska příslušnosti dokladů převládaly cestovní doklady patřící mezi státy Evropské unie (36 dokladů, tj. 70,6 %). Nejčastěji byly předloženy neregulérní cestovní doklady Itálie (18 dokladů) a Řecka (6), kdy se jednalo vždy o průkazy totožnosti.

Neregulérní cestovní doklady použité při nelegálním pobytu

Při nelegálním pobytu se neregulérním cestovním dokladem v roce 2013 prokázalo **81 osob** (tj. 2,0 %). V meziročním porovnání byl vykázán pokles o 50 osob (tj. - 38,2 %).

Kromě neregulérních cestovních dokladů cizinci předkládali také padělky jiných dokladů, jako například řidičské průkazy, průkazy žadatele o udělení mezinárodní ochrany, potvrzení o ubytování, potvrzení o oprávněnosti pobytu cizince za účelem sňatku, pozměněné průkazy k pobytu na území České republiky, padělky dokladu o právní způsobilosti k uzavření manželství,

⁵⁷ Pod pojem cestovní doklad se zahrnuje cestovní pas a průkaz totožnosti, který je určen k překračování státních hranic.

⁵⁸ Jedna osoba může disponovat více cestovními doklady nebo naopak v dokladu matky mohou být zapsány nezletilé děti.

neplatné zdravotní pojištění, rozhodnutí úřadu práce, potvrzení o zůstatku účtu. Problematika neregulérních dokladů se přesunula ze samotných cestovních dokladů do oblasti veřejných listin, cenin, potvrzení atd., kterými osoby prokazují zákonem dané náležitosti pro získání požadovaných pobytových statutů⁵⁹. Odhalení takových padělků předpokládá znalost daných dokladů ze strany zaměstnanců Policie ČR a také pracovníků státní správy.

Více jak polovina osob s neregulérním cestovním dokladem byla odhalena u KŘP Praha (48 osob, tj. 59,3 %). Nejčastěji se jednalo o státní příslušník **Ukrajiny** (45 osob, tj. 55,6 %), **Moldavska** (10 osob) a **Gruzie** (5 osob).

Nelegální pobyt s neregulérním cestovním dokladem – TOP 3 osob – porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj. %	1.1.-31.12. 2013	tj. %	Změna oproti předchozímu období v [%]	absolutní číslo
zjištěné osoby s nereg. cest. dokladem při nelegálním pobytu	131	100,0	81	100,0	-38,2	-50
z toho nejvíce st. příslušnost osob						
Ukrajina	50	38,2	45	55,6	-10,0	-5
Moldavsko	17	13,0	10	12,3	-41,2	-7
Gruzie	2	1,5	5	6,2	150,0	3

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

Celkem bylo v roce 2013 odhaleno **86 neregulérních cestovních dokladů** (jedna osoba může disponovat více cestovními doklady), z toho se jednalo o 55 průkazů totožnosti a 31 cestovních pasů. Ve většině případů byly zneužity doklady členských států Evropské unie (75 dokladů, tj. 87,2 %), kdy převládaly cestovní doklady Rumunska (27 dokladů), Litvy (12 dokladů) a Bulharska (10 dokladů),

Cestovní doklady Rumunska nejvíce zneužívali státní příslušníci Ukrajiny (16 dokladů, tj. 59,3 %) a Moldavska (9, tj. 33,3 %). Litevské a bulharské cestovní doklady předkládali zejména státní příslušníci Ukrajiny (po 6 osobách).

Posuzujeme-li používané typy neregulérních cestovních dokladů, pak se nejčastěji jednalo o totální padělky (45,9 %), a to především u rumunských cestovních dokladů – průkazů totožnosti (21 dokladů). Dalším typem používaných dokladů byly doklady (33,8 %), ve kterých byla vyměněna ID stránka nebo proveden zásah do této stránky (výměna fotografie, změna personalizace), kdy se nejčastěji jednalo o litevské, bulharské a české cestovní doklady.

VIII.2.3 Napomáhání k nelegální migraci

Po vstupu České republiky do schengenského prostoru (prosinec 2007) se okruh napomáhání k nelegální migraci přes státní hranice (převaděčství) přesunul spíše k napomáhání k nelegálnímu pobytu na území České republiky (formou účelového sňatku, zneužívání institutu souhlasného prohlášení rodičů o určení otcovství, obstarávání padělků různých potvrzení nutných k pobytu atd.), ale i nadále jsou šetřeny případy napomáhání k cestě migrantů do západoevropských zemí.

Odděleními dokumentace OCP KŘP⁶⁰ bylo za rok 2013 vykázáno **143 osob, které napomáhaly k nelegální migraci**. V porovnání s minulým rokem došlo k poklesu počtu, a to o 29 osob (tj. -16,9 %). Z hlediska státní příslušnosti vedou statistiku nadále občané **České republiky** (98 osob, tj. 68,5 %); na další místa se s odstupem zařadili státní příslušníci **Vietnamu** (16 osob, tj. 11,2 %) a **Polska** (10 osob, tj. 7,0 %).

⁵⁹ Dle statistických údajů oddělení dokladů ŘSCP bylo ve vnitrozemí zjištěno 766 všech neregulérních dokladů a veřejných listin, které předložily osoby jak s nelegálním, tak i legálním pobytem na území ČR.

⁶⁰ Osoby, které napomáhají k nelegálnímu pobytu a je v jejich činnosti prvek organizovanosti, řeší Útvar pro odhalování organizovaného zločinu.

Napomáhání k nelegálnímu pobytu nebo překročení hranic - TOP 5 - porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj. %	1.1.-31.12. 2013	tj. %	Změna oproti předchozímu období v [%]	absolutní číslo
Celkem osob napomáhajících k nelegální migraci*	172	100,0	143	100,0	-16,9	-29
z toho TOP 5:						
Česká republika	127	73,8	98	68,5	-22,8	-29
Vietnam	27	15,7	16	11,2	-40,7	-11
Polsko	3	1,7	10	7,0	233,3	7
Ukrajina	7	4,1	7	4,9		0
Turecko	1	0,6	2	1,4	100,0	1

Vysvětlivka: * osoby evidované KŘP; zahrnuty jak osoby, které byly trestně stíhány, ale i osoby, které podaly jen k dané věci vysvětlení a případ byl odložen

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

Nejvíce osob, které nějakou formou napomáhaly k nelegální migraci, bylo vykázáno u KŘP Ústeckého (28 osob, tj. 19,6 %), Moravskoslezského (22, tj. 15,4 %), Středočeského (19, tj. 13,3 %) a Plzeňského kraje (16, tj. 11,2 %).

Nejčastější formou napomáhání k pobytu bylo zneužívání institutu souhlasného prohlášení rodičů o určení otcovství (36 osob, tj. 25,2 %), účelové sňatky (33 osob, tj. 23,1 %) a podání pozvání (33 osob, tj. 23,1 %). V meziročním srovnání je nejvyšší navýšení počtu osob evidováno u umožnění nelegálního překročení hranice (+14 osob, tj. +140,0 %). K výrazným poklesům došlo u zneužívání institutu souhlasného prohlášení rodičů o určení otcovství a jeho organizování (-28 osob, tj. -43,8 %) a účelových sňatků a jejich organizování (-18 osob, tj. -35,3 %).

Napomáhání k nelegálnímu pobytu nebo překročení hranic - porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj. %	1.1.-31.12. 2013	tj. %	Změna oproti předchozímu období v [%]	absolutní
Celkem osob*	172	100,0	143	100,0	-16,9	-29
z toho způsob napomáhání k NM						
účelový sňatek a jeho organizování	51	29,7	33	23,1	-35,3	-18
účelové otcovství a jeho organizování	64	37,2	36	25,2	-43,8	-28
účelové podané pozvání a jeho organizování	33	19,2	33	23,1	0,0	0
umožnění nel. překročení SH	10	5,8	24	16,8	140,0	14
jiné umožnění nel. pobytu**	14	8,1	17	11,9	21,4	3

Vysvětlivka: * osoby evidované KŘP; zahrnuty jak osoby, které byly trestně stíhány, ale i osoby, které podaly jen k dané věci vysvětlení a případ byl odložen

** např. obstarávání víz; falešných dokumentů

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

V souvislosti s **nelegální migrací spojenou s převaděčstvím** (tj. umožněním nelegálního překročení hranice) se jedná především o tranzitní nelegální migraci. Tedy osoby, co nelegálně vstoupí na naše území, mají v úmyslu dále pokračovat do jiných zemí Schengenu, především do Německa či Francie.

V roce 2013 nadále pokračoval trend státních příslušníků Ruska - žadatelů o azyl v Polsku, kteří pochází ze zakavkazského regionu (Čečensko, Dagestán, Ingušsko). Transport byl prováděn v osobních motorových vozidlech, zpravidla za úplatu, kdy bylo využito převaděčů, státních příslušníků Polska nebo osob cizinců třetích zemí s povoleným pobytem na území Evropské unie. Případy byly odhalovány většinou v blízkosti německých hranic, kdy hlavním teritoriem bylo KŘP Plzeňského kraje. Tento typ nelegální migrace měl eskalaci v květnu 2013, kdy po zavedených opatřeních a úzké spolupráci s německými partnery frekvence případů výrazně klesla. Převahu osobním automobilem za pomoci další osoby využívali v menší míře také státní příslušníci Sýrie a Afghánistánu.

Někteří cizinci se snaží účelově si zajistit legalizaci svého pobytu na území České republiky **obcházením imigrační legislativy** (podrobně v kapitole V.2.8 *Negativní jevy spojené s žádostmi o dlouhodobá víza a povolení k pobytu*).

V problematice napomáhání k pobytu je nutné také zmínit, že v posledních letech se zvyšuje úloha komunikačních technologií, jako jsou **webové stránky nebo internetové komunikační portály**. To umožňuje rychlejší a jednodušší kontakt mezi migranty a osobami, které jim určitou formou napomáhají k nelegální migraci. Existuje několik desítek webových stránek v různých jazykových mutacích, které jsou založeny za účelem efektivního využití nenaplněných vozidel. Na tomto druhu webových stránek dochází k nabídce volných neobsazených míst a možnosti využití dopravy v soukromém vozidle za úplatu na předem smlouvané místo. Další možností využívání internetu je nabízení prodeje padělaných dokladů totožnosti.⁶¹

VIII.3 KONTROLNÍ ČINNOST A REPRESIVNÍ OPATŘENÍ

VIII.3.1 Kontrolní činnost PČR

1. Služba cizinecké policie

Hlavním a efektivním nástrojem v boji proti nelegální migraci a s tím spojených rizik byla v roce 2013, stejně tak jako v předchozím období, kontrolní činnost policistů odborů cizinecké policie jednotlivých krajských ředitelství PČR.

Pobytové kontroly byly prováděny samostatně nebo v součinnosti s jednotlivými organizačními články KŘP, s jinými útvary PČR, s orgány státní správy, popř. s územní samosprávou v rámci teritoriální působnosti krajských ředitelství PČR. V hodnoceném období policisté odboru cizinecké policie spolupracovali zejména s orgány Celní správy ČR, oblastními inspektoráty práce a inspektoráty bezpečnosti práce.

V roce 2013 bylo dle údajů z KŘP realizováno odbory cizinecké policie zhruba **234 tisíc pobytových kontrol**, a to jak samostatně, tak ve spolupráci s ostatními orgány. V meziročním srovnání došlo k nárůstu počtu, a to o 8 931 pobytových kontrol (tj. +4,0 %). Adekvátně narostl i počet kontrolovaných cizinců při pobytových kontrolách (673 tisíc, +22 tisíc, tj. +3,4 %). Pokles je zaznamenán pouze u pobytových kontrol, které byly prováděny ve spolupráci s jinými útvary (např. úřad práce, celní správa).

Kontrolní činnost Služby cizinecké policie – porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	1.1.-31.12. 2013	Změna oproti předchozímu období	
			v %	absolutní číslo
počet provedených pobytových kontrol celkem	225 451	234 382	4,0	8 931
z toho provedeno pobytových kontrol s jinými útvary (PČR, CS,...)	7 820	7 469	-4,5	-351
počet kontrol ubytovacích zařízení (objektů)	37 507	38 885	3,7	1 378
počet kontrol objektů pro výdělečnou činnost	49 732	48 762	-2,0	-970
počet kontrol jiných objektů	123 962	131 472	6,1	7 510
počet kontrolovaných cizinců při pobytových kontrolách	650 862	673 188	3,4	22 326

Poznámka: zpracováno z výkazů vybraných činností OCP KŘP

Dle jednotlivých odborů cizinecké policie KŘP bylo v roce 2013 nejvíce provedeno pobytových kontrol u KŘP Jihomoravského kraje (16,3 %) a KŘP Prahy (16,2 %). Na dalších

⁶¹ Např. OCP KŘP Olomouckého kraje, byla zjištěna osoba, která na portálu Skype a na ruských webových stránkách nabízela za úplatu prodej padělaného průkazu totožnosti Rumunska. Po složení částky 1 200 Euro na účet zvolené banky poté zaslal doklad žadateli.

místech ve statistice se umístila KŘP Vysočina (10,2 %), Zlínského (9,1 %), Středočeského (7,7 %), Moravskoslezského (7,2 %) a Ústeckého kraje (6,9 %).

Při provádění pobytových kontrol se policisté zaměřovali na **kontrolu ubytovacích zařízení**. Porušení zjištěná v rámci těchto kontrol byla i nadále řešena jako správní delikty fyzických nebo právnických osob zpravidla v blokovém řízení. Při kontrolách ubytovacích zařízení byly zjišťovány nedostatky v plnění povinností ze strany ubytovatelů, zejména pak při vedení údajů o ubytovaných osobách v domovních knihách, a dále pak nedostatky v plnění hlášené povinnosti dle zákona o pobytu cizinců. Jedná se například o ubytovatele, kteří poskytují služby cizincům formálním (fiktivním) způsobem a za úplatu vydávají potvrzení o ubytování, ačkoliv je jim předem známo, že cizinec se na uvedené adrese nebude zdržovat. Podvodné jednání ubytovatelů i cizinců společně vede k zneužití účelu vydaného pobytového povolení.

Nadále pokračovaly kontroly zaměřené na **kontrolu oprávněnosti zaměstnávání cizinců**, tedy oblast místa výkonu zaměstnání (např. firmy celoročně zaměstnávající cizince, sezónní zaměstnavatelé, pohostinská zařízení, tržnice, lesní školky, práce v lese, kasina, herny). Tyto kontroly probíhaly převážně ve spolupráci s oblastními inspektoráty práce a Českou inspekcí životního prostředí.

V uplynulém období byl při pobytových kontrolách zjištěn zvýšený počet občanů třetích zemí, kteří nedisponovali pobytovým oprávněním v České republice, ale na území pobývali a pracovali na základě víza typu „D“ vydaného jiným členským státem, a to hlavně Polskem⁶². Organizátoři tohoto způsobu nelegální migrace při styku s úřady předkládají účelově vytvořené smlouvy, kdy mezi sebe a cizince, který pracoval na vízum typu „D“, právně vkládají další osobu, která je nedostupitelná (nemá žádný pobyt na území a neexistuje žádný způsob, jak se s ní spojit).

Pobytové kontroly byly také cíleny na **tržnice** v příhraničí, a to především u česko-německých hranic. Tyto tržnice jsou provozovány hlavně státními příslušníky Vietnamu. Dlouhodobým trendem je klesající poptávka po spotřebním zboží ze strany německých zákazníků. Na jedné straně je omezován stánkový prodej, některé tržnice dokonce zanikly; na druhé straně se nabídka zboží a služeb přizpůsobuje poptávce a je oproti minulosti více rozmanitá (nehtová studia, kadeřnictví, značkový alkohol, restaurace, masáže apod.). V této souvislosti je negativním jevem, zejména v posledních dvou až třech letech, zvýšená **distribuce drog pro německé odběratele**. Tato problematika se dotýká zejména Ústeckého kraje, Plzeňského kraje a Karlovarského kraje. Pracovníci odborů cizinecké policie KŘP se přímo podílí v součinnosti na bezpečnostních opatřeních, např. provádějí tipování podezřelých objektů, v součinnosti s kriminální policií zajišťují prvotní monitorování průzkumným monitorovacím vozidlem termovize, monitorují při běžných pobytových kontrolách prodejce na tržnicích, kontrolují dopravní prostředky v blízkosti tržnic, zda nejsou převáženy drogy či látky potřebné pro jejich výrobu (pseudoefedrin pro výrobu metamfetaminu z léčiv dovezených nelegálně z Polska, Slovenska, Maďarska a Německa) atd. Posledním trendem je, že prodej drog již neprobíhá přímo v prostorách tržnic, pouze vyjádření nabídky a poptávky a zaplacení zboží. K předání drog jsou využívány mrtvé schránky a další sofistikované a konspirativní metody.

Při realizaci pobytových kontrol má svou roli i **součinnost s odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra**. Pracovníci odborů cizinecké policie KŘP prováděli na základě žádosti odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra šetření při podávání žádostí o vydání povolení k trvalému pobytu či žádostí o prodloužení pobytu na území České republiky, provádí prověrky v místě cizincova posledního hlášeného pobytu s cílem zjistit, zda po ukončení pobytu

⁶² Existují výrazné rozdíly pro získání víza typu „D“ v různých členských státech EU, např. v rámci Východního partnerství má Polsko uzavřeny dohody se státy východní Evropy (Ukrajina, Rusko, Bělorusko, Moldavsko a Gruzie), které umožňují občanům těchto zemí získání pracovního víza na 6 měsíců, pokud předloží dopis od polského zaměstnavatele s nabídkou zaměstnání.

vycestoval a nezdržuje se nadále na území České republiky nelegálně, rovněž prošetřují skutečnosti k právnickým a fyzickým osobám žádajícím o povolení ke zprostředkování zaměstnání atd. V roce 2013 bylo pracovníky OCP jednotlivých KŘP provedeno přes 21 000 prověrek pro odbor azylové a migrační politiky, v meziročním srovnání je evidován nárůst počtu o cca 3 800 prověrek (tj. +22 %).

Pobytové kontroly jsou realizovány také v souvislosti s konáním **jazykových zkoušek**. Kontrolu provádí policisté oddělení dokladů a specializovaných činností OCP KŘP. Tito policisté kontrolují doklady předkládané cizinci při registraci ke zkoušce, pobytové oprávnění cizince i jeho totožnost. Při kontrolách odhalují neregulérní doklady, zjišťují případy zneužití dokladů jiných osob tzv. „na podobu“ a odhalují i případy, kdy po vzájemné domluvě vždy dvou cizinců se jeden z nich pokouší za druhého vykonat jazykovou zkoušku.

Ke konci roku 2013 byly započaty cílené kontroly v rámci projektu „**Pobytová kontrola cizinců s pobytem za účelem studia**“, který byl vyhlášen Ředitelstvím služba cizinecké policie. Cílem tohoto projektu je přibližné zmapování situace a získání přehledu o studujících cizincích ze třetích zemí, jejich počtech a typech škol, které se zabývají studiem cizinců a v jaké míře dochází ke zneužití tohoto účelu pobytu. Důraz je při tom kladen na pomaturitní typy vzdělání (jazykové a přípravné kurzy, různé druhy vysokoškolského studia). Výsledky kontrol budou průběžně poskytovány k dalšímu řešení odboru azylové a migrační politiky. Na základě pobytových kontrol začíná být zřejmé, že některé subjekty jsou zřizovány účelově k získávání dalších studentů, kteří zde fakticky podnikají. Z provedených šetření vyplývá, že někteří studenti přecházejí z jedné školy na druhou, jen aby legalizovali svůj pobyt na území. Tento projekt, resp. pobytové kontroly, bude pokračovat i v roce 2014.

V souvislosti s odhalováním tranzitní nelegální migrace probíhala v průběhu roku 2013 kontrolní činnost zaměřená na **mezinárodní a dálkové vnitrostátní autobusové linky**. Nezbytnost zmapování uvedených dopravních prostředků a zjištění informací o jejich průjezdu vyvstala v souvislosti s poznatky o tom, že přes teritoria krajů projíždí autobusové nebo autokarové spoje, ve kterých se nachází cizinci, kteří nedisponují oprávněním pro vstup a pobyt na území České republiky. Ke konci roku 2013 začaly nabývat na důležitosti z hlediska provádění kontrol **mezinárodní vlakové spoje**. K zachytům nelegálních migrantů docházelo především v teritoriích KŘP Ústeckého kraje (vlakové spoje z Maďarska nebo Rakouska do Německa) a KŘP Jihomoravského kraje (vlakové spoje z Rakouska, které pokračovaly do Německa nebo Polska). V rámci opatření k zamezení tohoto jevu byly stanoveny rizikové spoje, kterým je dlouhodobě ze strany vedení jednotlivých organizačních článků OCP věnována zvýšená pozornost.

2. Útvar pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování

V rámci svěřené problematiky byl v průběhu roku 2013 kladen důraz na operativně pátrací činnost s cílem zmapování zájmových prostředí, kde dochází k organizování trestné činnosti na úseku nelegální migrace, kdy se jedná především o prostředí vietnamské a arabské komunity. Zjištěné poznatky byly využity k dalším opatřením, jakož i k zahájení prověřování konkrétní trestné činnosti. Při potírání nelegální migrace probíhá úzká spolupráce Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu zejména s odbory cizinecké policie krajských ředitelství.

Nadále se rozvíjí spolupráce se zahraničními subjekty, především s policejními orgány okolních států, společně se vyhodnocují bezpečnostní rizika spojená s pácháním předmětné trestné činnosti a dochází k časté výměně operativních informací i spolupráci v rámci vyšetřování jednotlivých případů (nadstandardní spolupráce se Německem, Rakouskem či Maďarskem). Na dobré úrovni je spolupráce, která probíhá přes Europol a Eurojust (společné vyšetřovací týmy).

Stále trvá úkol z předešlých let ohledně zjišťování a odhalování padělatelských skupin, protože tato činnost je v převážné míře vyvíjena k potřebám nelegální migrace. Ke konci roku 2013

Česká republika přistoupila k evropskému projektu FIMATHU II, který je zaměřen na potírání nelegální migrace do států Evropské unie tzv. balkánskou cestou.

Jedním z dlouhodobých cílů je vytvořit funkční evidenci padělaných dokladů zajištěných v České republice a nastavit funkční spolupráci s dalšími zeměmi členských států Evropské unie při výměně informací o totožnosti migrujících osob, které využívají pro účely pobytu na teritoriu Evropské unie padělané doklady.

Vybrané případy trestné činnosti:

Na začátku roku 2013 byl realizován trestní spis KATER, při kterém došlo jen v České republice k zadržení celkem 15 osob, které byly členy organizované zločinecké skupiny, která ve spolupráci s dalšími osobami v zahraničí organizovala nelegální migraci cizích státních příslušníků především z Pákistánu, Indie, Arménie a Gruzie do Evropské unie.⁶³ Na českém území skupina organizovala jak účelové sňatky pro občany z třetích zemí, tak jejich pozdější transfer do zemí Evropské unie. V České republice členové skupiny za cenu cca 50 tisíc korun najímali „manželky“ pro sňatky uzavřené jak na našem území, tak v zahraničí, především v Rakousku, Belgii či Francii. V případě zahraničních destinací se částka za převoz migrantů měnila se podle celkových nákladů organizátorů. Průměrně se jednalo o částku kolem 1 800 Euro na osobu. Transfer byl zajišťován zejména z Rumunska pronajatými vozidly. Cílovou destinací migrantů nebyla Česká republika, ale především Rakousko, Slovensko, Polsko nebo Itálie.⁶⁴

V únoru 2013 bylo zahájeno trestní stíhání pod krycím názvem RELAX. Organizovaná skupina měla celkem 8 pachatelů - mužů, ve věku 22 až 47 let, všichni jsou státní příslušníci České republiky, kteří za účelem kořistění z prostituce nutili dívky české a slovenské státní příslušnosti k provozování prostituce. Pachatelé v některých případech používali fyzického násilí, vyhrožování či jiných způsobů nátlaku nebo přinucení, vyvolání návyku na užívání omamných a psychotropních látek (pervitinu) u jednotlivých prostitutek. V trestní věci probíhala intenzivní spolupráce s policejními orgány Slovenska, za účelem zjištění důležitých skutečností k místům původu obětí obchodování s lidmi, na niž navazovala žádost o právní pomoc ve věcech trestních.

V roce 2013 proběhla v rámci společného vyšetřovacího týmu s policejními orgány Německa realizace trestního spisu LORD, při které byli zadrženi členové zločinecké organizace, převážně osoby z Alžíru a Egypta. Jejich činnost spočívala v organizaci nelegální migrace osob arabského původu do zemí Evropské unie, hlavně pak do Německa a Francie. V rámci prověřování bylo zjištěno, že v rámci několika evropských států, zejména České republiky a Řecka, působí organizovaná skupina osob, která zejména pácháním drobné kriminální činnosti zajišťovala platné osobní doklady různých států Evropské unie, které byly dopravovány do Řecka, kde následně docházelo k jejich padělání a pozměňování. Takto upravené doklady pak měly být podle aktuální poptávky využity osobami z arabských zemí k nedovolenému překročení státních hranic a dále k neoprávněnému pobytu na území Evropské unie. Zisk zločinecké organizace se dá odhadovat na částku cca 2 500 000 Eur.

V říjnu roku 2013 byl Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu realizován případ s názvem FAKE, ve kterém byla mezinárodně organizovaná skupina pachatelů obviněna ze spáchání zločinu padělání a pozměnění veřejné listiny. Na českém území byli zadrženi tři státní příslušníci Arménie, a po jednom z Moldávie, Alžírska, Tuniska a Ukrajiny. Akce byla součástí

⁶³ V prvotní fázi byli tři hlavní pachatelé pákistánské a rumunské národnosti obviněni ze zvlášť závažného zločinu účast na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 a přečinu napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky podle § 341 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) trestního zákoníku.

⁶⁴ Celá realizace proběhla pod záštitou Europolu, kdy ve stejný den proběhly obdobné operace i v dalších evropských zemích a bylo při nich zadrženo celkem 103 osob, které byly zapojeny do nelegální migrace zejména státních příslušníků Afghánistánu, Iráku, Pákistánu a Sýrie do zemí Evropské unie přes Turecko a Západní Balkán.

mezinárodní akce, namířené proti zprostředkovatelům a odběratelům padělaných dokladů v Rakousku, Německu, Francii a Spojeném království, při které bylo v zahraničí zadrženo dalších 19 osob a provedeno bylo přes 50 domovních prohlídek.⁶⁵ Členové mezinárodně organizované skupiny zajišťovali přímo v Praze samotnou výrobu padělků českých dokladů (cestovních pasů, občanských a řidičských průkazů), které následně distribuovali především pro zprostředkovatele ve Německu, Rakousku, Francii, Norsku, Spojeném království, Nizozemsku, Finsku či Litvě. S využitím odcizených originálů českých dokladů prováděli pozměňující zásahy tak, aby identifikační údaje na dokladech odpovídaly požadavku objednatelů. Část produkce těchto dokladů byla zaslána i do Turecka, Libye a Spojených arabských emirátů.⁶⁶

VIII.3.2 Kontrolní činnost MPSV

Kontrolní činnost Státního úřadu inspekce práce

V roce 2013 vykonával Státní úřad inspekce práce (dále jen „SÚIP“), resp. jeho oblastní inspektoráty, kontroly v oblasti dodržování ustanovení zákona o zaměstnanosti včetně těch, která upravují podmínky výkonu práce zahraničními občany na území České republiky, dodržování ustanovení zákoníku práce a dalších právních předpisů upravujících pracovní a mzdové podmínky a kontroly v oblasti dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Kontrolní činnost realizovalo 14 týmů inspektorů specializovaných na kontrolu nelegálního zaměstnávání. Tyto týmy jsou od roku 2013 vybaveny tzv. mobilními kanceláři, umožňujícími rychlejší provedení a ukončení kontrol a předání protokolu přímo na místě v den provedené kontroly. Kontroly probíhaly ve spolupráci s dalšími orgány a institucemi - se službou cizinecké policie, Celní správou ČR, Úřadem práce ČR, Českou správou sociálního zabezpečení. V doporučených případech předávaly kontrolní týmy SÚIP výsledky své činnosti i dalším orgánům - rejstříkovým soudům, živnostenským úřadům nebo finančním úřadům.

V roce 2013 provedl SÚIP **celkem 36 047 kontrol** v oblasti dodržování ustanovení zákona o zaměstnanosti (téměř o 2 000 kontrol více než v roce 2012).

V roce 2013 bylo při kontrolách zaměřených na odhalování nelegální práce zjištěno nelegální zaměstnávání u 1 368 kontrol. Z celkového počtu **3 125 zjištěných nelegálně zaměstnaných osob** se v **1 467 případech jednalo o cizince ze třetích zemí a v 289 případech o občany zemí Evropské unie**. V porovnání s rokem 2012 nebyl zaznamenán výrazný nárůst počtu nelegálně zaměstnaných cizinců ze třetích zemí a občanů zemí Evropské unie.

V případech odhalení některé z forem nelegální práce cizinců ze třetích zemí **se nejčastěji jednalo o státní příslušníky Ukrajiny** (544 osob), **Vietnamu** (336 osob), **Číny** (36 osob), **Moldávie** (20 osob), **Mongolska** (15 osob), **Turecka** (10 osob), **Makedonie** (9 osob). Cizinci ze třetích zemí nejčastěji nelegálně pracovali v oborech - Stravování v restauracích, u stánků a v mobilních zařízeních činnosti kontrolovaných zaměstnavatelů (46 subjektů), pronájem a správa vlastních nebo

⁶⁵ Hlavou skupiny v České republice a zároveň hlavním padělatelem byl Armén s pobytočným statusem na českém území, který udržoval za účelem výroby padělaných či pozměněných dokladů kontakty na arménskou komunitu jak v zemích Evropské unie, tak i zemích mimo EU. Svoji činností také uspokojoval poptávku po padělaných a pozměněných dokladech arabské komunity, ruskojazyčné komunity (Ukrajina, Moldávie), a to jak přímými kontakty na tuzemské objednavatele, tak i kontakty do zahraničí prostřednictvím dalších členů této organizované skupiny.

⁶⁶ Tímto jednáním bylo umožněno osobám z tzv. „třetích zemí“ legalizovat pohyb, pobyt a zaměstnání v zemích schengenského prostoru, a osobám, které se již na území schengenského prostoru zdržovaly, zakrýt v případě potřeby pravou identitu. Jen v České republice se detektivům podařilo zadokumentovat zisk padělatelů ve výši cca 1 200 000,-Kč.

pronajatých nemovitostí (29 subjektů), demolice a příprava staveniště (22 subjektů), výstavba bytových a nebytových budov (19 subjektů).

V roce 2013 uložil SÚIP za umožnění výkonu nelegální práce celkem 214 nepravomocných pokut v celkové výši 71 577 500,- Kč. Celkem 61 pokut bylo uloženo za umožnění výkonu nelegální práce v souvislosti s nelegálním zaměstnáváním cizinců ze třetích zemí v celkové výši 31 300 000,- Kč.

Počet provedených kontrol dodržování zákona o zaměstnanosti v roce 2013

Kontrolní činnost v oblasti zákona o zaměstnanosti	1. pololetí 2013	2. pololetí 2013	Celkem
Počet kontrol dle zákona o zaměstnanosti	20 474	15 573	36 047
Počet kontrol - zjištěn nedostatek z oblasti zákona o zaměstnanosti	2 963	2 436	5 399
Počet nelegálně zaměstnaných občanů EU	113	176	289
Počet nelegálně zaměstnaných cizinců ze zemí mimo EU	625	842	1 467
Nesplnění informační povinnosti zaměstnavatele vůči krajské pobočce Úřadu práce ČR § 87 zákona o zaměstnanosti	781	699	1 480
Nesplnění informační povinnosti zaměstnavatele vůči krajské pobočce Úřadu práce ČR § 88 zákona o zaměstnanosti	4	5	9

Poznámka: Zpracováno MPSV ČR

V roce 2013 bylo orgánům inspekce práce podáno 9 205 podání, která obsahovala **celkem 10 946 podnětů ke kontrole**⁶⁷, z toho:

- 6 826 podnětů směřujících do oblasti pracovních vztahů a podmínek;
- 2 247 podnětů směřujících do oblasti nelegálního zaměstnávání;
- 969 podnětů směřujících do oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci;
- 791 podnětů směřujících do oblasti zákona o zaměstnanosti;
- 113 podnětů směřujících do oblasti vyhrazených technických zařízení.

V roce 2013 byl zaznamenán mírný pokles počtu podaných podnětů oproti roku 2012 (9 675 podání, která obsahovala 11 575 podnětů ke kontrole). Nejvýznamnější rozdíl (pokles o 695 podnětů oproti roku 2012) byl zaregistrován v počtu podnětů podaných do oblasti nelegálního zaměstnávání.

VIII.3.3 Kontrolní činnost MPO, resp. živnostenských úřadů

Ministerstvo průmyslu a obchodu se, s ohledem na své kompetence, zaměřuje na vstup do podnikání v činnostech, které jsou živnostmi a na podmínky provozování živnosti; v této oblasti koordinuje i provádění příslušné kontrolní činnosti podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.

Ve vztahu k cizincům vedeným v živnostenském rejstříku zajišťuje Ministerstvo průmyslu a obchodu průběžně provádění kontrolní činnosti živnostenskými úřady, a to jak vůči zahraničním fyzickým osobám, tak vůči právnickým osobám s účastí cizince ve statutárním orgánu, resp. zahraničním právnickým osobám. Živnostenské úřady v dané oblasti spolupracují s dalšími dozorovými orgány, zejména s orgány cizinecké policie. Dále plní i signalizační povinnost v dané oblasti vůči krajským soudům, finančním úřadům, správám sociálního zabezpečení, úřadům práce a dalším úřadům.

⁶⁷ Jedno podání mohlo obsahovat i podněty do více oblastí, např. podnět z oblasti nelegálního zaměstnávání a podnět z oblasti pracovních vztahů a podmínek.

V roce 2013 (za období leden – prosinec 2013) provedly obecní živnostenské úřady celkem 2 122 kontrol zahraničních fyzických osob a dále 877 kontrol právnických osob s účastí cizince ve statutárním orgánu, resp. zahraničních právnických osob; **celkem bylo tedy provedeno 2 999 kontrol těchto zahraničních subjektů**. Nejvíce kontrol bylo provedeno v hl. m. Praze - celkem 691 subjektů, dále pak v Ústeckém kraji – 446 subjektů a ve Středočeském kraji – 402 subjektů.

Při 2 122 kontrolách zahraničních fyzických osob bylo zjištěno 1 509 porušení živnostenského zákona a zákonů souvisejících s podnikáním, za což byly uloženy pokuty ve výši 1 568 300,- Kč, dále bylo v 676 případech sankčně zrušeno živnostenské oprávnění a v 5 případech sankčně pozastaveno provozování živnosti. Nejvíce kontrol zahraničních fyzických osob bylo provedeno v Ústeckém kraji – 375 zahraničních fyzických osob, v Plzeňském kraji – 370 zahraničních fyzických osob a ve Středočeském kraji – 246 zahraničních fyzických osob.

Pokud jde o kontrolu 877 právnických osob s účastí cizince ve statutárním orgánu, resp. zahraničních právnických osob, bylo při těchto kontrolách zjištěno 541 porušení živnostenského zákona, za což byly uloženy pokuty ve výši 1 834 800,- Kč, dále bylo ve 431 případech sankčně zrušeno živnostenské oprávnění a ve 29 případech sankčně pozastaveno provozování živnosti. Nejvíce kontrol právnických osob s účastí cizince ve statutárním orgánu, resp. zahraničních právnických osob bylo provedeno v hl. m. Praze celkem – 456 právnických osob, ve Středočeském kraji – 156 právnických osob a v Ústeckém kraji – 71 právnických osob.

Kontroly zahraničních osob, jakož i dalších podnikatelských subjektů a jejich případné sankcionování za porušení právních předpisů má své opodstatnění a vede k postupnému zlepšení povědomí o povinnostech v rámci podnikání, tj. o povinnostech vyplývajících ze živnostenského zákona a z předpisů souvisejících s podnikáním, a tím i k dodržování právních předpisů ze strany těchto podnikatelů.

VIII.3.4 Kontrolní činnost Celní správy ČR

Kontroly zaměstnávání cizinců

V roce 2013 provedly celní úřady samostatně nebo v součinnosti s jinými orgány státní správy **celkem 941 kontrol** dodržování povinností stanovených zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), v jejichž rámci bylo **zkontrolováno 2 354 cizinců**. Z celkového počtu zkontrolovaných cizinců vyslovily celní úřady u 464 osob ze třetích zemí důvodné podezření z výkonu nelegální práce podle § 5 zákona o zaměstnanosti. Nejpočetnějšími skupinami cizinců podezřelých z porušování zákona o zaměstnanosti byli v roce 2013 státní příslušníci **Ukrajiny** (177 osob), **Vietnamu** (173 osob), **Číny** (52 osob), **Moldávie** (18 osob) a **Thajska** (11 osob). Z výše uvedeného celkového počtu kontrol provedených celními úřady bylo v 511 případech (54,3 %) konstatováno podezření z porušení zákona o zaměstnanosti. V případě 24 kontrolovaných cizinců vzniklo podezření z porušení zákona o pobytu cizinců.

V roce 2013 se v 259 případech (27,5 %) na kontrolní činnosti celních úřadů podílely také jiné složky státní správy České republiky. Jednalo se zejména o kontroly uskutečněné ve spolupráci se službou cizinecké policie, oblastními inspektoráty Státního úřadu inspekce práce a krajskými pobočkami Úřadu práce ČR.

Nejvíce kontrol zaměřených na zaměstnávání cizinců bylo celními úřady provedeno v oblastech (skupinách vykonávaných činností): stavebnictví (282 kontrol), služby stravovací a ubytovací (226 kontrol) a obchod včetně tržnic (97 kontrol). Dále byly uskutečněny kontroly např. v oblastech ostatních služeb (59 kontrol), výroba potravinářských výrobků (55 kontrol), zemědělství (25 kontrol) a výroba kovů a výrobků z nich (25 kontrol).

Největší počet cizinců byl zkontrolován zejména v oblastech stavebnictví (595 osob), služeb stravovacích a ubytovacích (514 osob), zemědělství (281 osob), obchodu včetně tržnic (219 osob), výroby potravinářských výrobků (159 osob) a ostatních služeb (128 osob).

Od 1. ledna 2011 celní úřady také kontrolují plnění oznamovacích povinností zaměstnavatelů dle § 87 a 88 zákona o zaměstnanosti (týká se jak cizinců ze třetích zemí, tak občanů Evropské unie). V roce 2013 zkontrolovali celníci plnění těchto povinností u 2 009 občanů Evropské unie, přičemž v 1 585 případech (včetně cizinců ze třetích zemí) vzniklo podezření z nesplnění oznamovací povinnosti ze strany zaměstnavatele.

Vedle běžných kontrol dodržování povinností podle zákona o zaměstnanosti byly celními úřady za koordinace Generálního ředitelství cel v roce 2013 provedeny **dvě celostátní kontrolní akce**. **První**, uskutečněná koncem května s názvem MAX, byla zaměřena na oblasti stavebnictví a zemědělství. Pracovníci celních úřadů během třídní akce provedli celkem 136 kontrol, z nichž v 75 případech (55 %) vzniklo důvodné podezření z porušení zákona o zaměstnanosti. V rámci této akce zkontrolovali celníci 331 cizinců ze třetích zemí a 309 občanů Evropské unie pracujících v prostorách kontrolovaných osob. U 86 cizinců (26 %) bylo konstatováno podezření z porušení zákona o zaměstnanosti. **Druhá celostátní akce** s názvem WELLNESS, konaná v polovině prosince, směřovala na subjekty provozující činnost v oblasti ubytovacích služeb se zaměřením na „wellness pobyty“. Během třídní akce bylo provedeno celkem 98 kontrol, z nichž v 24 případech (25 %) vzniklo důvodné podezření z porušení zákona o zaměstnanosti. Prověřeno bylo 101 cizinců ze třetích zemí a 45 občanů Evropské unie vykonávajících práci u kontrolovaných subjektů. V případě 29 cizinců (29 %) došlo ke zjištění podezření z porušení zákona o zaměstnanosti.

Kontroly v oblasti přeprav, skladování a prodeje tabákových výrobků

Kontrolní působnost v oblasti výrobků podléhajících spotřební dani byla v souladu s prioritami činnosti oddělení mobilního dohledu a dohledu nad subjekty celních úřadů pro rok 2013 zaměřena u cizinců v největší míře na přepravu, skladování a prodej tabákových výrobků.

Při kontrolách provedených pracovníky oddělení mobilního dohledu a dohledu nad subjekty celních úřadů bylo u tabákových výrobků zjištěno celkem **624 případů podezření z porušení právních předpisů**. Z tohoto počtu se na možném porušení právních předpisů podíleli **cizinci v 259 případech (41%)**. Nejpočetněji byli zastoupeni státní příslušníci **Vietnamu** (183 případů), **Polska** (39 případů) a **Německa** (20 případů). Bližší informace, včetně způsobeného daňového úniku, jsou uvedeny v následující tabulce.

Přehled porušení dle jednotlivých státních příslušností v oblasti tabákových výrobků za rok 2013

Státní příslušnost	Počet zjištění	Tabákové listy v kg	Tabák v kg	Cigarety v ks	Únik v Kč
Ázerbájdžán	1			4 980	10 856,-
Bulharsko	3			35 660	77 758,-
Německo	20		9 900	12 400	16 212 771,-
Egypt	1		245		401 800,-
Lotyšsko	1			20 000	43 600,-
Polsko	39	6 680	18 943	1 274 480	44 619 869,-
Rumunsko	3			37 800	72 396,-
Rusko	1			5 000	10 900,-
Slovensko	2			13 360	29 125,-
Srbsko	1			200	420,-
Ukrajina	4			631 960	1 383 407,-
Vietnam	183		834	1 589 262	4 796 129,-
Celkem cizinci	259	6 680	29 923	3 625 102	67 659 031,-
Celkem (včetně občanů ČR)	624	1 453 896	50 602	5 293 333	115 438 203,-

Poznámka: Zpracováno z podkladů Ministerstva financí, resp. Generálního ředitelství cel

Kontrola v oblasti dozoru na vnitřním trhu a ochrany spotřebitele

Celníci útvarů dohledu zajistili v roce 2013 v rámci kontrol zaměřených na ochranu spotřebitele a vnitřního trhu celkem **497 809 ks** zboží podezřelého z porušování práv k duševnímu vlastnictví, jehož prodejem by vznikla škoda majitelům práv duševního vlastnictví ve výši **828 066 905,- Kč**.

Zaměření kontrolní činnosti vycházelo také z daných priorit pro útvary dohledu v roce 2013. V oblasti kontrol v rámci ochrany spotřebitele byla kontrolní činnost zaměřena prioritně na:

- a) tržnice či jiné formy stánkového prodeje, případně další provozovny, v nichž dochází k otevřené nabídce zboží porušujícího práva duševního vlastnictví; při této činnosti spolupracovat s orgány daňové správy za účelem snížení daňových úniků;
- b) zákaz prodeje lihovin a tabákových výrobků na stáncích, tržištích nebo na místech nezkolaudovaných k prodeji zboží nebo poskytování hostinských služeb.

V rámci dozoru na vnitřním trhu a ochrany spotřebitele zaměřené na kontrolu nabídky a prodeje zboží porušujícího práva duševního vlastnictví vzniklo **u 362 cizinců podezření z porušení příslušných právních předpisů** (mj. zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů), přičemž 339 ze zmíněných cizinců mělo vietnamskou státní příslušnost. Podrobnější přehled obsahuje níže uvedená tabulka.

Přehled cizinců, u nichž bylo v rámci dozoru na vnitřním trhu v roce 2013 zajištěno zboží podezřelé z porušování práv duševního vlastnictví

Státní příslušnost	Počet případů
Arménie	1
Bulharsko	2
Itálie	1
Laos	1
Nizozemsko	3
Peru	1
Polsko	6
Rusko	1
Slovensko	5
Ukrajina	1
Spojené království	1
Vietnam	339
Celkový součet	362

Poznámka: Zpracováno z podkladů Ministerstva financí, resp. Generálního ředitelství cel

Během kontrol stánkového prodeje zjistili v roce 2013 celníci dohledu ve 13 případech u vietnamských státních příslušníků také omamné a psychotropní látky. Zajištěno bylo celkem 187,2 g pervitinu, 260,4 g amfetaminu, 391 g marihuany, 1 g metamfetaminu a 407,7 g blíže nespecifikované látky.

Celní správa ČR věnovala v rámci výkonu dozoru při ochraně vnitřního trhu a spotřebitele svou pozornost i oblasti prevence zaměřené na cizí státní příslušníky zabývající se stánkovým prodejem. Byla realizována řada školení určených pro komunitu cizinců trvale žijících v České republice. Předmětem výše uvedených školení bylo informování cizinců o vybraných kompetencích Celní správy ČR, včetně oblasti kontrol v rámci ochrany spotřebitele.

Dle ustanovení § 12 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, mají pověřené celní orgány ve vymezených případech postavení policejních orgánů. V souladu s výše uvedeným ustanovením prováděly celní orgány prověřování trestných činů – viz kapitola XI. Trestná činnost cizinců -XI.1 Trestně stíhaní cizinci.

VIII.3.5 Přestupky a správní delikty

Zákon o pobytu cizinců v hlavě XIV. v ustanovení § 156 definuje přestupky. Správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob jsou uvedeny v ustanovení § 157.

V roce 2013 bylo celkem zaevidováno do IS CIS a ETR **33 476 přestupků a správních deliktů dle zákona o pobytu cizinců**. Ve srovnání s rokem 2012 je vykázán **nárůst počtu o 1 474** přestupků a správních deliktů, což je +4,6 %. Z hlediska útvarů bylo 82 % přestupků evidováno útvary Policie ČR a 18 % útvary odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. V meziročním srovnání je evidován vysoký nárůst u útvarů odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. (+3 050 přestupků, tj. +102,1 %), zatímco u útvarů PČR došlo k poklesu (-1 561 přestupků, tj. -42,0 %).

Celkem bylo dle zákona o pobytu cizinců **uloženo cca 31 400 blokových pokut ve výši cca 19,9 mil. Kč**. Nejčastěji byla uložena pokuta ve výši 500 Kč (tj. 37,7 %), 200 Kč (tj. 24,3 %) a 1 000 Kč (tj. 16,3 %).

Z hlediska státních příslušností nejvíce přestupků a správních deliktů bylo evidováno u státní příslušníci **Ukrajiny** (7 319 přestupků, tj. 21,9 %), u kterých je vykázán výrazný meziroční pokles počtu (-813, tj. -10,0 %). S výrazným odstupem se na dalších místech ve statistice umístili státní příslušníci **Slovenska** (10,4 %), **Rakouska** (7,8 %), **Německa** (7,4 %), **Polska** (7,3 %), **Ruska** (6,9 %) a **Vietnamu** (6,7 %). Státní příslušníci sousedních zemí se podílí na celkovém počtu přestupků cca 30 %. **Největší meziroční nárůst** je evidován u státních příslušníků Německa (2 429 přestupků, +972 přestupků, tj. +64,9 %), na což mělo jistě vliv bezpečnostní opatření Závoj 2013 (realizace únor až květen 2013), které mělo za cíl zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti v příhraničních oblastech se Německem. **Největší meziroční pokles** je vykázán u státních příslušníků Vietnamu (2 256 přestupků, -819 přestupků, tj. -26,6 %).

Zaevidované přestupky a správní delikty dle zákona o pobytu cizinců do IS CIS a ETR - TOP 10 - porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.- 31.12. 2012	tj.%	1.1.-31.12. 2013	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem přestupků a správních deliktů	32 002	100,0	33 476	100,0	4,6	1 474
z toho TOP 10: *						
Ukrajina	8 132	25,4	7 319	21,9	-10,0	-813
Slovensko	3 164	9,9	3 474	10,4	9,8	310
Rakousko	2 362	7,4	2 605	7,8	10,3	243
Německo	1 497	4,7	2 469	7,4	64,9	972
Polsko	1 922	6,0	2 429	7,3	26,4	507
Rusko	1 863	5,8	2 325	6,9	24,8	462
Vietnam	3 075	9,6	2 256	6,7	-26,6	-819
Srbsko	930	2,9	1 179	3,5	26,8	249
Turecko	562	1,8	803	2,4	42,9	241
Rumunsko	614	1,9	746	2,2	21,5	132

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty roku 2013

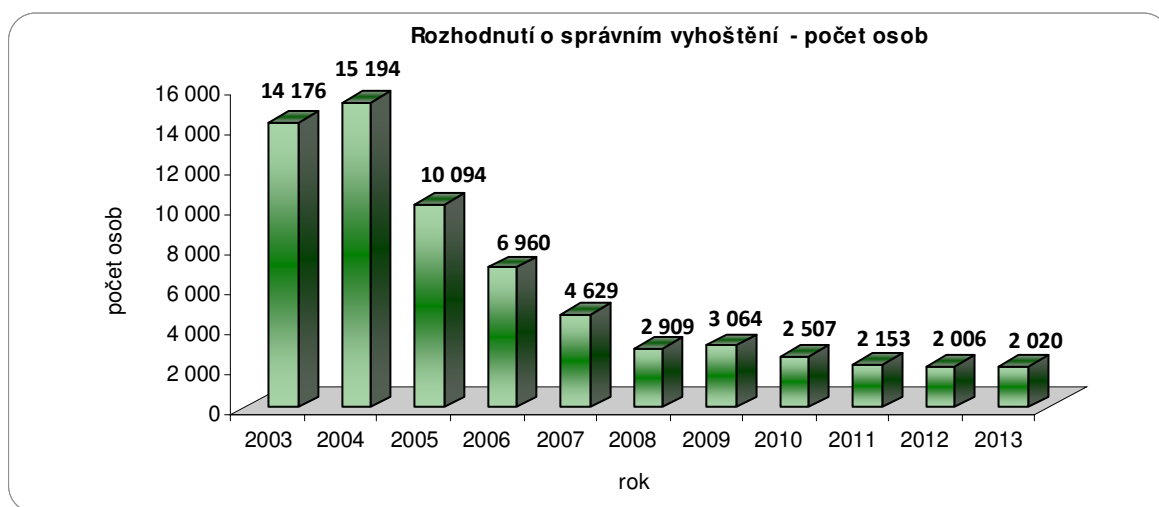
Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

VIII.3.6 Rozhodnutí o správním vyhoštění

Správní vyhoštění cizinců upravuje hlava X. zákona o pobytu cizinců. Správním vyhoštěním se rozumí ukončení pobytu cizince na území, které je spojeno se stanovením doby k vycestování z území a doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území členských států Evropské unie. Dobu, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území členských států Evropské unie, stanoví policie v rozhodnutí o správním vyhoštění cizince. Správním vyhoštěním občana Evropské unie nebo jeho rodinného příslušníka se rozumí ukončení pobytu občana Evropské unie nebo jeho rodinného příslušníka na území České republiky, které je spojeno se stanovením doby k vycestování

z území České republiky a doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území České republiky. Zákon o pobytu cizinců přesně definuje případy, kdy je rozhodnutí o správním vyhoštění nevykonatelné.

Vývoj situace v oblasti nelegální migrace byl v minulosti provázán s vývojem počtu cizinců, kterým bylo orgány cizinecké policie vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění. Pokud byli cizinci zjištěni při nelegální migraci, byli zpravidla sankcionováni rozhodnutím o správním vyhoštění. V prosinci 2010 vstoupila v platnost legislativní úprava, tzv. návratová směrnice⁶⁸, která upravuje postup členských států EU v oblasti návratové politiky a která upřednostňuje navrácení občanů třetích zemí na základě dobrovolnosti a až v případě jeho neplnění by mělo dojít k vyhoštění ze strany státního orgánu. Z tohoto důvodu došlo k poklesům osob s vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění a následně i realizací správních vyhoštění.

V roce 2013 bylo evidováno celkem **2 020 cizinců s vydaným pravomocným rozhodnutím o správním vyhoštění**, v porovnání s předchozím rokem je situace stabilní (nárůst pouze o 14 osob, tj. +0,7 %).

Mezi nejvíce zastoupenou skupinu cizinců s vydaným pravomocným rozhodnutím o správním vyhoštění, kteří byli v rámci sledovaného období zaevidováni do IS CIS, náleželi tradičně státní příslušníci **Ukrajiny** (874 osob; -86 osob, tj. -9,0 %), kteří představovali 43 % z celkového počtu cizinců v této kategorii. S velkým odstupem se umístili státní příslušníci **Vietnamu** (180 osob; -63 osob, tj. -25,9 %). O třetí místo se dále dělili státní příslušníci **Kuvajtu** a **Ruska** (106 osob). **Nejmarkantnější meziroční nárůsty** osob s vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění byly evidovány u státních příslušníků Kuvajtu (+97 osob, tj. +1 077,8 %) a **Libye** (+76 osob, tj. +1 266,7 %).⁶⁹ Naopak **poklesy počtu osob** s vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění byly zaznamenány zejména již u výše zmíněných státních příslušníků Ukrajiny a Vietnamu.

V roce 2013 bylo celkově zaznamenáno **2 066 pravomocných rozhodnutí o správním vyhoštění** (jedné osobě může být v daném časovém období vydáno více rozhodnutí). Převážná většina z nich byla vydána na KŘP hl. m. Prahy (887 rozhodnutí, tj. 42,9 % z celkového počtu vydaných rozhodnutí o správním vyhoštění). Na dalších místech se umístil Ústecký kraj (308 rozhodnutí, tj. 14,9 %), ŘSCP – ICP na mezinárodních letištích a přijímací středisko Zastávka u Brna (235 rozhodnutí, tj. 11,4 %), Středočeský kraj (177 rozhodnutí, tj. 8,6 %) a Jihomoravský

⁶⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.

⁶⁹ V těchto případech se jednalo o lázeňské hosty, kteří překročili dobu pobytu stanovenou krátkodobým vízem.

kraj (123 rozhodnutí, tj. 6,0 %). Těchto 5 celků se podílí na počtu pravomocných rozhodnutí o správním vyhoštění více jak z 80 %.

Na základě pravomocného a vykonatelného **rozhodnutí o správním vyhoštění** byla jeho **realizace** v roce 2013 provedena u **185 cizinců**, což ve srovnání se shodným obdobím roku 2012 představuje pokles o téměř jednu třetinu (-77 osob, tj. -29,4 %). Nejvíce bylo správní vyhoštění realizováno u státních příslušníků **Ukrajiny** (50 osob; -24 osob, tj. -32,4 %), kteří představovali 27 % z celkového počtu cizinců, u kterých bylo správní vyhoštění realizováno. Ve statistice realizovaných správních vyhoštění dále dominovali státní příslušníci **Vietnamu** (49 osob; -19 osob, tj. -27,9 %) a **Uzbekistánu** (17; -19, tj. -52,8 %). Nárůsty realizací správního vyhoštění byly v malém počtu evidovány u státních příslušníků Arménie, Kyrgyzstánu a Moldávie.

Stejně jako v předešlém roce i v roce 2013 představovaly **převažující důvody pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění**⁷⁰ především porušování pobytového režimu (71,9 % z celkového počtu důvodů). S velkým odstupem následovaly důvody porušení zákona o zaměstnanosti (14,1 %) a nerespektování rozhodnutí o správním vyhoštění (7,4 %), u kterých byly oproti předchozímu roku evidovány nárůsty.

V případě nerespektování rozhodnutí o správním vyhoštění může být toto jednání cizince kvalifikováno jako trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí.⁷¹

Důvody pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění - porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj. %	1.1.-31.12. 2013	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Celkový počet důvodů	3 015	100,0	2 786	100,0	-7,6	-229
porušování pobytového režimu	2 162	71,7	2 003	71,9	-7,4	-159
porušení zákona o zaměstnanosti	385	12,8	392	14,1	1,8	7
nerespektování rozhodnutí o správním vyhoštění	266	8,8	206	7,4	-22,6	-60
nedovolené překročení státních hranic	104	3,4	59	2,1	-43,3	-45

Poznámka: Údaje zpracovány z podkladů ŘSCP; zdroj: IS CIS

V průběhu roku 2013 bylo Ředitelstvím služby cizinecké policie v souvislosti s řízením ve věci správního vyhoštění řešeno **648 odvolání proti rozhodnutí o správním vyhoštění**. Z celkového počtu odvolání proti rozhodnutí o správním vyhoštění bylo v 299 případech odvolání zamítnuto (tj. 46,1 %), v 201 případech bylo zrušeno rozhodnutí ve věci správního vyhoštění a věc byla vrácena k novému projednání (tj. 31,0 %), v 93 případech bylo zrušeno rozhodnutí ve věci správního vyhoštění, v 51 případech byl pozměněn výrok rozhodnutí ve věci správního vyhoštění a ve 3 případech bylo řízení přerušeno.

Pokud se týče **žádostí o odstranění tvrdosti rozhodnutí o správním vyhoštění** podle ustanovení § 122 zákona o pobytu cizinců, tak bylo řešeno **146 případů**. V 90 případech bylo rozhodnutí o správním vyhoštění zrušeno, v 55 případech bylo řízení zastaveno – žádosti cizince nebylo vyhověno a rozhodnutí o správním vyhoštění nebylo zrušeno a v 1 případě bylo řízení přerušeno na předběžnou otázku.

VIII.3.6.1 Žádosti o ověření totožnosti v rámci realizace správního vyhoštění

V roce 2013 bylo evidováno **93 žádostí** o ověření totožnosti cizince, z toho jich bylo 48 ověřeno, 44 bylo ve stavu rozpracovaných a 1 žádost nebyly ověřena.⁷² Ve srovnání s minulým

⁷⁰ Jedno rozhodnutí o správním vyhoštění může obsahovat více zákonných odůvodnění.

⁷¹ Podrobněji je uvedeno v kapitole XI.1. TRESTNĚ STÍHANÍ CIZINCI.

⁷² Stav ke dni 10. 1. 2014.

rokem je vykázán pokles žádostí, a to o 25 žádostí (tj. -21,2 %). Nejvíce žádostí o ověření totožnosti bylo vyžádáno u státních příslušníků Ukrajiny (42 žádostí, tj. 45,2 %) a Vietnamu (15 žádostí, tj. 16,1 %). Největší meziroční změna je evidována u státních příslušníků Ukrajiny, a to pokles o 19 žádostí (tj. -27,6 %).

Při ověřování totožnosti se vyskytují problémy u státních příslušníků Indie. Pokud je cizinec bez cestovního dokladu, Ředitelství služby cizinecké policie požádá písemně o ověření totožnosti, spolu s žádostí je zaslán tiskopis v příslušné jazykové mutaci, který **ZÚ Indie** v Praze požaduje. V případě, že Ředitelství služby cizinecké policie disponuje dalšími relevantními materiály, které souvisí s totožností osoby (např. fotokopie rodného listu, fotokopie cestovního dokladu, fotokopie občanského průkazu, apod.) jsou tyto materiály připojeny k žádosti o ověření totožnosti. Pokud Ředitelství služby cizinecké policie nedisponuje těmito relevantními materiály, ZÚ Indie požaduje doložení dalších dokumentů (např. indický potravinový průkaz, řidičský průkaz, karta PAN, které by dokládaly indickou národnost ověřovaného cizince). Pokud ověřovaná osoba nemá u sebe cestovní doklad ani jiný dokument, který by prokazoval její státní příslušnost (týkalo se všech případů zjišťování totožnosti realizovaných Ředitelstvím služby cizinecké policie), ZÚ Indie totožnost osoby neověří. Vzhledem k této skutečnosti nemůže Ředitelství služby cizinecké policie požádat o vystavení náhradního cestovního dokladu. V oblasti ověřování totožnosti a vydání náhradních cestovních dokladů cizincům z důvodu zabezpečení realizace správního vyhoštění přetrvávají **problémy se ZÚ Číny v ČR**, který na některé žádosti ŘSCP o ověření totožnosti a vydání náhradního cestovního dokladu i přes zaslané urgencye nereaguje. Od měsíce listopadu 2012 **se značně ztížilo rovněž ověřování totožnosti** a vystavování náhradních cestovních dokladů **státním příslušníkům Vietnamu**, a to na základě nového postupu ZÚ Vietnamu v České republice, který oznámil, že nebude provádět žádné ověřování totožnosti svých státních příslušníků s tím, že žádosti o ověření totožnosti mají být zasílány přímo do Vietnamu. Od tohoto oznámení jsou žádosti o ověření totožnosti a vystavení náhradního cestovního dokladu pro státní příslušníky Vietnamu zasílány dle Dohody mezi vládou České republiky a vládou Vietnamské socialistické republiky o předávání a přebírání občanů obou států.

VIII.3.7 Rozhodnutí o povinnosti opustit území

V návaznosti na tzv. návratovou směrnici byl od ledna 2011 zaveden institut rozhodnutí o povinnosti opustit území České republiky. Dříve by těmto osobám bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění. V roce 2013 bylo vydáno **192 rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území**. V meziročním srovnání došlo k nárůstu o 14 rozhodnutí, což je +7,9 %. Nejvíce rozhodnutí bylo vydáno u KŘP Jihomoravského kraje (56 rozhodnutí, tj. 29,2 %), dále následovala KŘP Ústeckého kraje (41, tj. 21,4 %) a Plzeňského kraje (28, tj. 14,6 %).

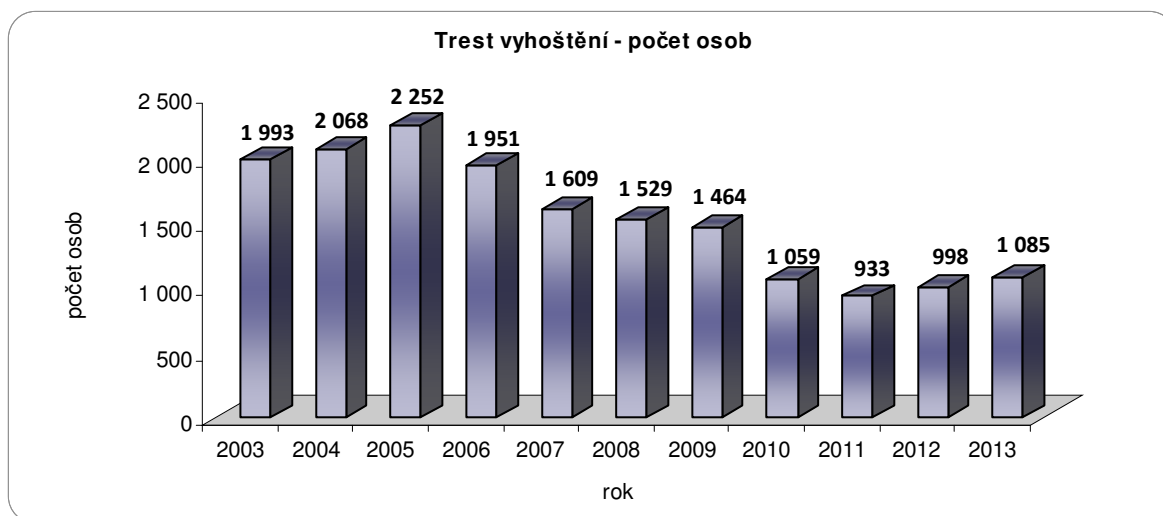
V roce 2013 bylo ve **3 případech rozhodováno ve věci odvolání proti rozhodnutí o povinnosti opustit území**, kdy ve všech případech bylo odvolání zamítnuto.

VIII.3.8 Trest vyhoštění uložený soudy

Trest vyhoštění z území České republiky⁷³ je ukládán soudy pachatelům, kteří nejsou občany České republiky, a to jako trest samostatný, nebo vedle jiného trestu dle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění, vyžaduje-li to bezpečnost lidí nebo majetku, anebo jiný obecný zájem; jako samostatný trest může být trest vyhoštění uložen, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu a osobě a poměrům pachatele uložení jiného trestu není

⁷³ Údaje k trestu vyhoštění jsou v materiálu uváděny jako doplňující informace k údajům o cizincích vyhoštěných na základě správního rozhodnutí.

třeba. Soud může uložit trest vyhoštění ve výměře od jednoho roku do deseti let, anebo na dobu neurčitou.

V roce 2013 bylo evidováno celkem **1 085 osob, kterým byl soudy v trestním řízení uložen trest vyhoštění**, což v porovnání s předcházejícím rokem představuje nárůst o 8,7 % (tj. +87 osob). Nejčastěji se jednalo o státní příslušníky **Ukrajiny** (209 osob; +11 osob, tj. +5,6 %), **Slovenska** (204 osob; -12 osob, tj. -5,6 %) a **Vietnamu** (108 osob; +7 osob, tj. +6,9 %). **Největší meziroční nárůst** počtu osob byl zaznamenán u státních příslušníků Bulharska (97 osob; +38 osob, tj. +64,4 %).

Trest vyhoštění byl v hodnoceném roce **realizován** celkem u **275** cizinců, což znamená v porovnání s rokem 2012 pokles o 22,3 % (-79 osob). Z hlediska státních příslušností osob se jednalo zejména o státní příslušníky **Slovenska** (67 osob; -36 osob, tj. -35,0 %), **Ukrajiny** (48 osob; -24 osob, tj. -33,3 %) a **Vietnamu** (47 osob; -4 osob, tj. -7,8 %).

Osoby, které byly odsouzeny k trestu vyhoštění, ale trest nebyl realizován, tak v 96 % byly propuštěny na svobodu, ve 3 % byly odsouzeny v nepřítomnosti a v 1 % došlo k propuštění z vyhošťovací vazby.

VIII.3.9 Tranzity pozemní cestou

Tranzit pozemní cestou⁷⁴ se využívá v případě, že se cizinec, kterému bylo vydáno rozhodnutí o povinnosti opustit území daného členského státu (popř. EU), rozhodne území opustit po zemi a bude tranzitovat přes jiné členské státy Evropské unie, kde však nemá platné oprávnění k pobytu ani k tranzitu.⁷⁵ Principem tranzitů po zemi je v podstatě uznávání rozhodnutí o návratu včetně lhůty k opuštění území cestou výměny formulářů mezi dotčenými členskými státy.

V roce 2013 bylo **přijato celkem 107 žádostí** o pozemní tranzit (109 osob). V porovnání s minulým rokem nebyla vykázána změna (pouze o 1 osobu méně). Z toho jich bylo **realizováno 103** a 4 byly zamítnuty (2 z důvodu neplatnosti dokladu cizince a 2 z důvodu žádaného tranzitu přes Rumunsko, které od tranzitů pozemní cestou upustilo). Co se týká státních příslušností, nejvíce bylo podáno žádostí, tak jako v minulém roce, státními příslušníky **Ukrajiny** (95 osob, tj. 87,2 %).

⁷⁴ Pozemní tranzity byly v České republice uvedeny do praxe dnem 1. listopadu 2011.

⁷⁵ Rozhodnutím o návratu se ve smyslu tranzitů po zemi rozumí rozhodnutí o správním vyhoštění, negativní rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, rozhodnutí o neudělení pobytu, rozhodnutí o neprodloužení pobytu (týká se i dlouhodobých víz), rozhodnutí o zrušení pobytu (týká se i dlouhodobých víz) a usnesení o zastavení řízení o prodloužení nebo povolení pobytu.

Nejčastěji bylo pro tranzit využíváno Polsko (62 osob, tj. 56,9 %) a Slovensko (38, tj. 34,9 %). Z celkového počtu 109 cizinců bylo v 58 případech vydáno rozhodnutí o ukončení pobytu na území České republiky, ve 43 případech bylo cizincům vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění a v 8 případech vydáno negativní rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany.

VIII.3.10 Zařízení pro zajištění cizinců na území České republiky

Ke dni 31. prosince 2013 provozovala Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra **jedno zařízení pro zajištění cizinců**, ve kterém je cizinec povinen se zdržovat na základě rozhodnutí o zajištění za účelem správního vyhoštění, a to v **Bělé pod Bezdězem** (Středočeský kraj).

Ubytovací kapacita uvedeného zařízení pro zajištění cizinců byla ke stejnému datu celkem **270 lůžek**.

Spolu se zajištěním ubytovacích a stravovacích služeb jsou v zařízení poskytovány i psychosociální asistence a některé volnočasové aktivity. Zařízení pravidelně navštěvovaly nestátní neziskové organizace.

V roce 2013 bylo umístěno do zařízení **celkem 357 cizinců**, oproti minulému roku je evidováno mírné zvýšení počtu, a to o 34 osob (tj. +10,5 %).

Nejvíce osob (184 osob, tj. 51,5 %) bylo umístěno do zařízení pro zajištění cizinců dle ustanovení § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců - zajištění cizince za účelem správního vyhoštění. Dále byli cizinci umisťováni dle ustanovení § 129 - zajištění cizince za účelem jeho předání nebo průvozu (172 osob, tj. 48,2 %). **Průměrná doba zajištění** byla u všech osob umístěných v zařízení pro zajištění cizinců **55,5 dne**.

Z hlediska státních příslušností prošlo ve sledovaném roce uvedeným zařízením pro zajištění cizinců nejvíce státních příslušníků **Ruska** (96 osob; tj. 26,9 %), u kterých je vykázán meziroční nárůst (+69 osob, tj. +255,6 %). S mírným odstupem ve statistice následovali státní příslušníci **Ukrajiny** (78 osob, tj. 21,8 %; -22 osob, tj. -22,0 %), dále pak **Vietnamu** (37 osob, tj. 10,4 %; +5 osob, tj. +15,6 %), **Kosova** (18 osob, tj. 5,0 %; +14 osob, tj. +350,0 %) a **Afghánistánu** (17 osob, tj. 4,8 %; +13 osob, tj. +325,0 %)). **Těchto pět státních příslušností se podílelo cca 69 % na celkovém počtu umístěných cizinců.**

Počet cizinců umístěných do zařízení pro zajištění cizinců, porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj. %	1.1.-31.12. 2013	tj. %	Změna oproti předchozímu období v [%]	absolutní číslo
Celkem osob	323	100,0	357	100,0	10,5	34
z toho TOP 10 :*						
Rusko	27	8,4	96	26,9	255,6	69
Ukrajina	100	31,0	78	21,8	-22,0	-22
Vietnam	32	9,9	37	10,4	15,6	5
Kosovo	4	1,2	18	5,0	350,0	14
Afghánistán	4	1,2	17	4,8	325,0	13
Gruzie	36	11,1	13	3,6	-63,9	-23
Čína	12	3,7	9	2,5	-25,0	-3
Nigérie	6	1,9	8	2,2	33,3	2
Tunisko	3	0,9	8	2,2	166,7	5
Moldavsko	3	0,9	6	1,7	100,0	3

Vysvětlivka: *řazeno podle nejvyšší hodnoty roku 2013

Poznámka: Údaje zpracovány z podkladů SUZ MV ČR

Z hlediska důvodu propuštění cizinců ze zařízení pro zajištění cizinců bylo nejvíce osob propuštěno v rámci předání cizince dle Dublinského nařízení (42,1 %), z důvodu azylového řízení (25,7 %), realizaci vyhoštění (18,8 %) a nebo zanikl důvod pro zajištění (8,9 %).

V souvislosti s umisťováním cizinců do zařízení pro zajištění cizinců je třeba zmínit **legislativní změnu**, která vstoupila v platnost dnem 1. května 2013. Na základě rozsudku Evropského soudního dvora⁷⁶ byla učiněna změna v ustanovení § 46a zákona o azylu, týkající se možnosti zajištění žadatelů o mezinárodní ochranu. Cílem nebyl důvod měnit postavení žadatele o mezinárodní ochranu, který je zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců, ale vyhovět požadavkům výše uvedeného rozsudku a především možnost u této kategorie cizinců zajištěných v zařízení pro zajištění cizinců opětovně posoudit důvody zajištění s ohledem na podanou žádost o mezinárodní ochranu.⁷⁷

---

⁷⁶ Ve věci C-534/11.

⁷⁷ V praxi to znamená, že cizinec, který je zajištěn podle ustanovení § 124 nebo ustanovení § 124b zákona o pobytu cizinců a je umístěn do zařízení pro zajištění cizinců a v zákonem stanovené době učiní prohlášení o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu, tak odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra rozhodne do 5 dnů o povinnosti cizince setrvat v zařízení pro zajištění cizinců podle ustanovení § 46a odst. 1 zákona o azylu. Odbor azylové a migrační politiky toto rozhodnutí bezodkladně předá cizinci zajištěnému v zařízení pro zajištění cizinců. O této skutečnosti orgán cizinecké policie informuje zajišťující útvar, který na základě této skutečnosti vydá rozhodnutí o ukončení zajištění v souladu s ustanovení § 127 odst. 1 písm. f) zákona o pobytu cizinců. Rozhodnutím odboru azylové a migrační politiky o povinnosti setrvat v zařízení pro zajištění cizinců je zajištěný cizinec vyňat z působnosti orgánů cizinecké policie a tímto okamžikem nelze provádět žádné úkony směřující k ověření jeho totožnosti nebo jeho vyhoštění.

IX. Readmisní smlouvy a dobrovolné návraty

IX.1 SMLUVNÍ VZTAHY

Readmisní smlouvy představují jeden z předpokladů úspěšného boje s nelegální migrací a efektivní realizace nuceného návratu osob do země jejich původu, neboť stanoví přesná pravidla pro spolupráci při navracení osob. Ministerstvo vnitra se věnuje jednak sjednávání dvoustranných readmisních smluv, jednak se spolupodílí na práci Komise EU při sjednávání unijních readmisních dohod s vybranými třetími státy, a to zejména při formulaci jejich textů.

Bilaterální readmisní dohody

- Ke dni 31.12. 2013 měla Česká republika sjednány **bilaterální readmisní dohody** s 15 státy (**Německo, Polsko, Rakousko, Slovensko, Slovinsko, Maďarsko, Bulharsko, Rumunsko, Chorvatsko, Moldávie, Vietnam, Kanada, Arménie, Švýcarsko**). Naposledy sjednaná dohoda - bilaterální readmisní dohoda s **Kosovem** - vstoupila v platnost dne 1. února 2013.
- V srpnu se uskutečnilo první jednání s **Mongolskem** o podobě bilaterální readmisní dohody (Česká republika - Mongolsko). Druhé kolo, již více konkrétnější k vlastnímu textu dohody by se mělo uskutečnit v prvním pololetí 2014 v Mongolsku.
- V prosinci 2013 byl odeslán návrh bilaterální readmisní dohody mezi Českou republikou a **Nigérií** (spolu s návrhem dohody o policejní spolupráci).

Unijní readmisní dohody

- K 31. 12. 2013 bylo platných 13 unijních readmisních dohod, a to s Ruskem, Ukrajinou, Albánií, Srbskem, Černou Horou, Makedonií, Bosnou a Hercegovinou, Moldavskem, Srí Lankou, Hongkongem, Macaem, Pákistánem a Gruzii. Dne 19. 4. 2013 byla podepsána Dohoda mezi Evropskou unií a **Arménskou** republikou o readmisi osob s nelegálním pobytem, která vstoupila v platnost dne 1. 1. 2014.
- Dne 18. dubna 2013 byla podepsána Dohoda mezi Evropskou unií a **Kapverdskou republikou** o readmisi osob s nelegálním pobytem. V září 2013 byl podán návrh na přijetí rozhodnutí Rady o uzavření dohody. Zatím nevstoupila v platnost.
- Dne 16. 12. 2013 byla podepsána unijní readmisní dohoda s **Tureckem** společně se spuštěním vízového dialogu. Komise očekává urychlenou ratifikaci, minimálně ze strany LIBE nejsou překážky a je zde pozitivní přístup k uzavření dohody.
- **S Ázerbájdžánem** byl text readmisní dohody již odsouhlasen. Nyní je v běhu příprava rozhodnutí o podpisu readmisní dohody a následně o uzavření readmisní dohody.

Nadále v roce 2013 stagnovalo jednání Komise o readmisní dohodě s **Čínou**, která spojuje otázku readmisí s otázkou vízové facilitace, resp. liberalizace pro držitele vybraných kategorií pasů. V říjnu 2013 se uskutečnil high-level dialog o mobility partnership. Čína vyjádřila pozitivní pohled na readmisi, poté opět změnila názor. Nicméně Komise vyjádřila naději, že jednání budou obnovena v souvislosti s jednáním o limitované bezvízové dohodě pro držitele diplomatických pasů.

Jednání Komise příliš nepokročila ani s **Marokem**, avšak i zde Komise věří, že jednání budou obnovena – paralelně RD a VFA (Visa Facilitation Agreement). Před vánocemi 2013 se uskutečnila schůzka, z níž pramení naděje, že budou jednání obnovena. Rovněž tak jednání s **Alžírskem** nijak nepokročila.

Prováděcí protokoly k unijním readmisním dohodám

Na úseku sjednávání prováděcích protokolů k unijním readmisním dohodám došlo v roce 2013 k následujícímu posunu:

- Dne 1. 12. 2013 vstoupil v platnost prováděcí protokol sjednaný mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou k unijní readmisní dohodě s **Bosnou a Hercegovinou**.
- Dne 1. 5. 2013 vstoupil v platnost Prováděcí protokol k readmisní dohodě mezi Evropskou unií a Srbskem, který byl podepsán 17. 12. 2012.
- Ve dnech 20. - 22. 11. 2013 se uskutečnilo jednání delegací České republiky a **Gruzie** k textu prováděcího protokolu k unijní readmisní dohodě. Na textu se obě strany shodly a na obou stranách bylo zahájeno vnitrostátní projednávání.
- Dne 21. 10. 2013 byl podepsán prováděcí protokol mezi Českou republikou a Ukrajinou k unijní readmisní dohodě s **Ukrajinou**.

V rámci EU se Česká republika v roce 2013 z titulu své účasti v expertní skupině pro readmise aktivně účastnila především přípravy jednání společných readmisních výborů se státy s nimiž je již sjednána unijní readmisní dohoda. V roce 2013 nebyly projednávány nové texty unijních readmisních dohod, neboť tyto byly již buď odsouhlasené a probíhalo na obou stranách schvalovací řízení, anebo státy, pro jednání s nimiž má Komise mandát, odmítaly o textech jednat (např. Maroko, Bělorusko).

Průběžně formou připomínek se Ministerstvem vnitra, resp. odbor azylové a migrační politiky podílel:

- na přípravě textů tzv. migračních klauzulí v dohodách sjednávaných na unijní úrovni (Partnership and Cooperation Agreement, rámcové dohody a asociační dohody apod.) se zeměmi **Singapur, Japonsko, Thajsko, Brunej, Nový Zéland, Malajsie, Ukrajinou, Austrálie, Kazachstán, Kosovo;**
- dále na přípravě textů tzv. vízových klauzulí v unijních obchodních dohodách se **Spojenými státy americkými, Vietnamem, Japonskem, SAE;**
- na textech dohod o pracovní dovolené s **Chile, Izraelem a Kanadou;**
- na textech leteckých dohod, které rovněž obsahují ustanovení týkající se vstupu a pobytu osob (**Bahrajn, Jamajka, Kambodža, Hongkong, Pákistán, Seychely, Turkmenistán**);
- odbor azylové a migrační politiky se vyjadřuje k návrhům tzv. MODE 4 v dohodách o volném obchodu, který řeší otázku zjednodušeného vstupu osob na území smluvních států za účelem poskytování služeb. Ve sledovaném období se vyjadřoval k dohodě s **Kanadou**, a k dohodě TiSA – Trade in Services Agreement (TiSA je vícestranná dohoda o službách – obdoba GATS, avšak nesdružuje všechny členy GATS). S cílem sjednotit stanoviska členských států k obsahu MODE 4 v dohodách o volném obchodu se uskutečnila v Bruselu dne 12. 12. 2013 schůzka zástupců členských států, včetně zástupce odboru azylové a migrační politiky. Je předpoklad, že tato jednání budou pokračovat i v roce 2014.

IX.2 PROVÁDĚNÍ READMISNÍCH SMLUV

IX.2.1 Provádění readmisních smluv s nesousedními státy

V roce 2013 byla využita v rámci nesousedních států pouze readmisní dohoda s Vietnamem. Z území České republiky bylo letecky readmitováno do Vietnamu 28 státních příslušníků Vietnamu, oproti roku 2012 je vykázán nárůst o 19 osob (tj. +211,1 %). U 5 osob proběhla readmise letecky s bezpečnostním doprovodem a u 3 osob s eskortou. Náklady na letenky činily zhruba 590 tisíc Kč.

IX.2.2 Provádění readmisních smluv se sousedními státy

V průběhu roku 2013 **česká strana** převzala podle readmisních dohod **544 osob**, v meziročním srovnání je vykázán vysoký nárůst, a to o 193 osob (tj. +55,0 %). **Sousední státy** od českých orgánů převzaly **83 osob** (-12 osob; tj. -12,6 %).

V meziročním porovnání je evidován markantní nárůst v případech, kdy česká strana odmítla osobu převztít dle readmise. V roce 2013 **česká strana odmítla převzetí** u 137 osob, což znamená nárůst o 106 osob (tj. +341,9 %). V drtivé většině nebyly osoby převzaty od orgánů Německa (133 osob), z hlediska místa se jednalo především o KŘP Ústeckého kraje (130 osob).

Readmisní řízení se sousedními státy - porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj.%	1.1.-31.12. 2013	tj. %	Změna oproti předch.období	
					v %	absolutní číslo
Převzato osob						
osob podle readmisních dohod	446	100,0	627	100,0	40,6	181
z toho sousedními státy	95	21,3	83	13,2	-12,6	-12
stranou ČR	351	78,7	544	86,8	55,0	193
Převzetí odmítnuto	35	100,0	139	100,0	297,1	104
z toho sousedními státy	4	11,4	2	1,4	-50,0	-2
stranou ČR	31	88,6	137	98,6	341,9	106

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

Provádění readmisních dohod na hranicích České republiky se sousedními státy se týkalo v naprosté převaze cizinců ze států, které s Českou republikou nesousedí (tj. občanů tzv. třetích států).

Převzaté osoby stranou ČR

V roce 2013 bylo dle readmisních smluv se sousedními státy **převzato stranou ČR celkem 544 osob**, což je v meziročním srovnání markantní nárůst (o +193, tj. +55,0 %). V drtivé většině byly osoby převzaty od německých orgánů (536 osob, tj. 98,5 %), kdy právě na tomto úseku hranic došlo k meziročnímu zvýšení počtu, a to o 201 osob (tj. +60,0 %). Od ostatních sousedních orgánů bylo převzato minimálně osob, ani v meziročním srovnání není evidována výrazná změna.

Z hlediska jednotlivých krajských ředitelství PČR byly osoby nejčastěji přebírány u KŘP Ústeckého kraje (472 osob, tj. 86,8 %) a KŘP Plzeňského kraje (51 osob, tj. 9,4 %), což koresponduje s vysokým podílem přebíraných osob od orgánů Německa. Tedy tato dvě krajská ředitelství PČR se na celkovém počtu převzatých osob od orgánů sousedních států podílela z více jak 95 %. V meziročním srovnání je právě u KŘP Ústeckého kraje zaznamenáno vysoké zvýšení

převzatých osob, a to o 181 osob (tj. +62,2 %)⁷⁸, u KŘP Plzeňského kraje je nárůst o 17 osob (tj. +50,0 %). U ostatních krajů jsou změny vykázány pouze v nízkých počtech.

Provádění readmisních smluv se sousedními státy – osoby převzaté orgány ČR ze sousedních států – porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj.%	1.1.-31.12. 2013	tj. %	Změna oproti předch.období v %	absolutní číslo
Převzato osob orgány ČR ze sousedních států	351	100,0	544	100,0	55,0	193
z toho						
z Rakouska	7	2,0	6	1,1	-14,3	-1
z Polska	4	1,1		0,0	-100,0	-4
z Německa	335	95,4	536	98,5	60,0	201
ze Slovenska	5	1,4	2	0,4	-60,0	-3

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

Z celkového počtu osob bylo od orgánů sousedních států v rámci readmisního řízení převzato nejvíce státních příslušníků **Srbska** (294 osob, tj. 54,0 %). Všichni státní příslušníci Srbska byli předáni orgány Německa, kdy ve většině případů byl německou stranou uváděn jako důvod předání osoby zákaz pobytu na území Německa, nevěrohodnost cesty, nedostatek finančních prostředků aj. Vliv na zvýšení jejich počtu mělo zavedení bezvízového styku pro držitele biometrických dokladů od prosince 2009. Výrazněji se začali objevovat ve statistikách právě od roku 2010 (27 osob), kdy postupně každým rokem se jejich počet zvyšoval (rok 2011 - 91 osob, rok 2012 - 162). Dále se ve statistice umístili státní příslušníci **Makedonie** (63 osob, tj. 11,6 %), **České republiky** (44 osob, tj. 8,1 %), **Vietnamu** (27 osob, tj. 5,0 %) a **Bosny a Hercegoviny** (17 osob, tj. 3,1 %). Celkem se těchto pět státních příslušností podílí více jak 80 % na celkovém počtu převzatých osob českou stranou. V případě státních příslušností Srbska, Makedonie a Bosny a Hercegoviny se jedná o státní příslušnosti, pro které byl koncem roku 2009 (Makedonie a Srbsko) nebo 2010 (Bosna a Hercegovina) zaveden bezvízový režim. U občanů České republiky je hlavním důvodem převzetí vyhoštění po výkonu trestu nebo zákaz pobytu na území Německa. Pokud se jedná o státní příslušníky Vietnamu, tak je možno konstatovat, že jejich počet oproti roku 2012, kdy jich bylo převzato 38, poklesl.

Předané osoby stranou ČR

V roce 2013 bylo dle readmisních dohod se sousedními státy **předáno stranou ČR celkem 83 osob** do sousedních států, což je o 12 osob (tj. -12,6 %) méně než v předcházejícím roce. Nejvíce osob bylo převzato od orgánů Slovenska (31 osob, tj. 37,3 %) a Rakouska (28 osob, tj. 33,7 %). Pokud meziročně porovnáme jednotlivé sousední státy, pak jsou drobné nárůsty s Rakouskem

⁷⁸ Vysoký počet u přebíraných osob z Německa je zapříčiněn především faktem, na který KŘP Ústeckého kraje upozorňuje již od minulého roku, že německá strana upřednostňuje aplikaci readmisní dohody před dobrovolným návratem cizince nebo nuceným vyhoštěním. Většina vrácených cizinců pobývala na území České republiky před vstupem do Německa legálně, zákaz pobytu platí často jen pro území Německa, odlišnost je také v jiné právní úpravě k cestám rodinných příslušníků občanů EU a k prokazování finančních prostředků. V praxi to znamená, že většina převzatých cizinců z Německa je okamžitě propuštěna, neboť odbor cizinecké policie KŘP nemá žádný zákonný důvod k jakékoliv sankci. Německá strana argumentuje národními předpisy a odvoláním se na čl. 5 Schengenského hraničního kodexu, kde jsou stanoveny podmínky vstupu cizinců třetích zemí do schengenského prostoru. Jako důvod vrácení cizince v rámci readmisní dohody je uváděna nevěrohodnost cesty, nedostatek finančních prostředků, hodně zavazadel, rodné listy dětí apod. Preferování postupu v rámci readmisní dohody je z důvodu minimalizace nákladů na vyhoštění cizince. Jinak řečeno, německá strana se „zbavuje odpovědnosti“ za vyhoštění cizince ze schengenského prostoru, kdy jedinou právní oporou je dvojstranná dohoda z roku 1994, která byla přijata za jiných pravidel a jsou ignorovány evropské právní normy nově reagující na situaci v schengenském prostoru.

(+12 osob, tj. +75,0 %) a Německem (+8, tj. +66,7 %). Výrazný pokles je evidován s Polskem, a to o 32 osob (tj. -88,9 %).

Provádění readmisních smluv se sousedními státy – osoby předané orgány ČR do sousedních států – porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj.%	1.1.-31.12. 2013	tj. %	Změna oproti předch.období v %	absolutní číslo
Předáno osob orgány ČR do sousedních států	95	100,0	83	100,0	-12,6	-12
z toho						
do Rakouska	16	16,8	28	33,7	75,0	12
do Polska	36	37,9	4	4,8	-88,9	-32
do Německa	12	12,6	20	24,1	66,7	8
na Slovenska	31	32,6	31	37,3	0,0	0

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

Dle jednotlivých krajských ředitelství PČR bylo nejvíce osob předáno do sousedních států u KŘP Ústeckého kraje (38 osob, tj. 45,8 %), kdy v meziročním porovnání je evidován nárůst o 9 osob (tj. +31,0 %); u KŘP Jihomoravského kraje (18 osob, tj. 21,7 %), kdy v porovnání s rokem 2012 došlo k nejvyššímu poklesu, a to o 17 osob (tj. -48,6 %); u KŘP Pardubického kraje (12 osob, tj. 14,5 %), kdy je vykázán drobný nárůst (+2 osoby). Tyto tři krajská ředitelství PČR se na celkovém počtu předaných osob do sousedních států podílí zhruba 80 %.

Z celkového počtu 83 osob předaných orgány ČR do sousedních států bylo nejvíce předáno státních příslušníků **Afgánistánu, Sýrie, Kosova a Slovenska** (všechny státní příslušnosti po 10 osobách). Meziroční změny jsou u státních příslušníků Sýrie (+10 osob) a Kosova (+6 osob).

IX.2.3 Provádění průvozů dle readmisních dohod

Česká strana v roce 2013 předala v rámci policejních průvozů dle readmise **celkem 80 osob**, v meziročním porovnání je evidován pokles o 46 osob (tj. -36,5 %). Ve všech případech se jednalo o státní příslušníky **Ukrajiny**. Využita byla readmisní dohoda se Slovenskem, kdy cílovou zemí byla Ukrajina.

Dle readmisních dohod na základě **žádostí ostatních států** v roce 2013 byl realizován průvoz **u 43 osob**, což je v meziročním srovnání méně o 24 osob (tj. -35,8 %). Všechny průvozy byly provedeny na základě žádosti německé strany. Z hlediska státní příslušnosti se nejčastěji jednalo o státní příslušníky **Arménie** (14 osob), **Slovenska** (9 osob) a **Gruzie** (6 osob), kdy u těchto osob byl cílem průvozu jejich domovský stát.

IX.3 DOBROVOLNÉ NÁVRATY

Nedílnou součástí migrační politiky je také **návratová politika**, kdy Česká republika, stejně jako ostatní země Evropské unie, vždy preferuje možnost dobrovolného návratu před návratem nuceným, tedy vyhoštěním. V rámci členění ústředních orgánů státní správy je problematika migrace, a tedy i dobrovolných návratů svěřena do gesce Ministerstva vnitra.

Problematika dobrovolných návratů je v současné době na národní úrovni **upravena zákonem č. 326/1999 Sb.**, který v ustanovení §123a a následujících upravuje možnost cizince (státního příslušníka třetí země) požádat o dobrovolný návrat. Ve smyslu tohoto ustanovení je to právě Ministerstvo vnitra, konkrétně odbor azylové a migrační politiky, který je kompetentní o žádosti podané cizincem rozhodnout a jeho žádost případně schválit.

Dobrovolná repatriace je dále upravena zákonem č. 325/1999 Sb., kdy na základě ustanovení § 54a Ministerstvo vnitra může, je-li to ve veřejném zájmu, nést náklady spojené s dobrovolným návratem.

V souvislosti s problematikou dobrovolných návratů a návratů obecně **je z pohledu právní úpravy podstatná také legislativa Evropské unie**. Konkrétně se pak jedná o Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.

IX.3.1 Dobrovolné návraty realizované Správou uprchlických zařízení Ministerstva vnitra

Každý cizinec splňující stanovenou lhůtu uvedenou v ustanovení §54a zákona 325/1999 Sb., je oprávněn požádat o repatriaci - dobrovolný, důstojný a bezpečný návrat do země původu nebo třetí země hrazený z rozpočtu státu. Nárok na dobrovolný návrat nevzniká automaticky. Každá žádost je posuzována individuálně. Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra nese náklady na repatriaci s přihlédnutím k tomu, zda cizinec podal splňuje podmínky dle § 54a shora citovaného zákona, s ohledem na stanovisko odboru azylové a migrační politiky, finanční situaci žadatele, míře spolupráce ze strany cizince, přičemž zohledňuje při realizaci zdravotní a psychický stav, rodinnou a sociální situaci a další faktory.

Při realizaci dobrovolného návratu Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra poskytuje žadatelům bezplatný nákup letenky nebo jízdenky do cílové země, přímou asistenci při odjezdu, poradenství a v případě, že klientovi není možné zajistit dopravu až do jím zvolené destinace, může mu být vyplacen příspěvek na dopravu do požadovaného místa.

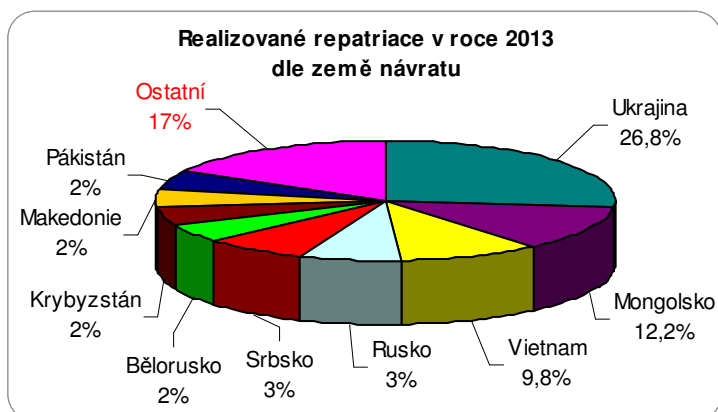
Dále může Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra poskytnout další nezbytnou asistenci, která povede k úspěšnému návratu cizince, například se jedná o asistenci při zajištění cestovního dokladu v případě jeho absence, zajištění odvozu na místo odjezdu z České republiky, asistenci během případného přestupu v cizí zemi atd.

V případě potřeby Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra spolupracuje při realizaci repatriací s Mezinárodní organizací pro migraci (dále jen „IOM“) nebo Českým červeným křížem (dále jen „ČČK“). Z důvodu ochrany osobních údajů žadatelů o mezinárodní ochranu Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra přímo do kontaktu se zahraničními úřady zemí původu nevstupuje. S uvedenými smluvními organizacemi Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra spolupracuje zejména v těchto případech:

- je-li nutné zajištění náhradních nebo prodloužení doby platnosti stávajících cestovních dokladů,
- narodí-li se dítě žadateli o mezinárodní ochranu na území České republiky a není tedy zapsáno v cestovním dokladu rodiče a Policie ČR nemůže vydat cestovní průkaz totožnosti, nebo tento není dostačující k návratu,
- je-li nutná asistence při mezipřistání (např. z důvodů handicapu),
- je-li nevyhnutelné mezipřistání a přestup v zemích Schengenského prostoru,
- jedná-li se o nezletilého žadatele o mezinárodní ochranu bez doprovodu.

V roce 2013 podalo žádost o dobrovolný návrat celkem **62 osob**, z toho bylo navráceno do požadovaných zemí celkem **41 osob**, ve 21 případech se dobrovolný návrat z různých důvodů neuskutečnil. Nejčastější cílovou zemí návratu bylo Ukrajina, Mongolsko, Vietnam, Rusko a Srbsko.

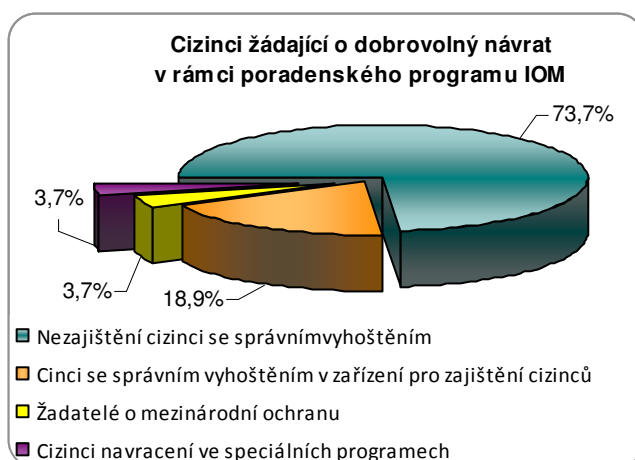
Země návratu	Počet osob	Země návratu	Počet osob
Ukrajina	11	Pákistán	2
Mongolsko	5	Alžírsko	1
Vietnam	4	Arménie	1
Rusko	3	Irák	1
Srbsko	3	Izrael	1
Bělorusko	2	Libanon	1
Kyrgyzstán	2	Moldavsko	1
Makedonie	2	Turecko	1
Celkem			41

IX.3.2 Dobrovolné návraty zajišťované Mezinárodní organizací pro imigraci

V oblasti dobrovolných návratů Ministerstvo vnitra dlouhodobě spolupracuje s Mezinárodní organizací pro migraci (dále jen „IOM“), která na základě smluvního ujednání zajišťuje nejen samotnou realizaci dobrovolného návratu, ale také veškeré související poradenství a asistenci, které jsou pro úspěšné uskutečnění návratu nezbytné. Mezi služby zajišťované IOM patří jak poskytování informací o dobrovolném návratu cizincům umístěným v zařízeních pro zajištění cizinců, tak především návratové poradenství poskytované cizincům s povinností opustit území České republiky, na které nebyl uplatněn institut zajištění. V souvislosti s návratovým poradenstvím je dotčeným cizincům také poskytována asistence při komunikaci se zastupitelskými úřady jejich zemí původu, nejčastěji v souvislosti s vyřízením náhradního cestovního dokladu. Pro cizince, kteří se rozhodli využít možnosti dobrovolného návratu je ze strany IOM zajišťována realizace návratu a v případě potřeby také poskytnutí tranzitní a po příletové asistence navraceným cizincům.

V průběhu roku 2013 uskutečnili pracovníci IOM celkem **590 konzultací cizinců** v rámci programu návratového poradenství. V průběhu realizace poradenského programu byly konzultace cizincům poskytovány v kancelář IOM Praha, prostřednictvím tzv. komunitních poradců IOM a v zařízení pro zajištění cizinců. **Celkem bylo za rok 2013 poskytnuto v souvislosti s dobrovolným návratem poradenství 238 cizincům, z toho se 190 na základě poskytnutého poradenství rozhodlo pro dobrovolný návrat do země původu, který se podařilo realizovat u 148 cizinců; což představuje 78% cizinců, kteří se pro návrat rozhodli.**

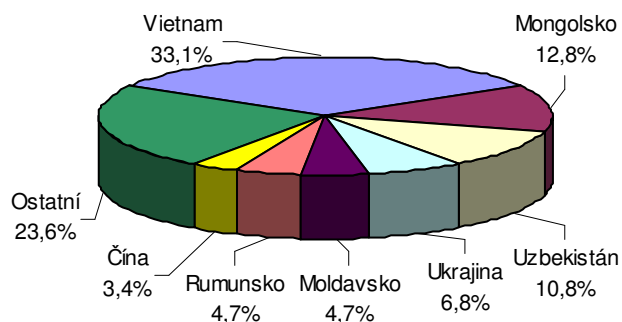
Z hlediska zájmu o poradenství byli v roce 2013 na prvním místě státní příslušníci **Vietnamu** (74 osob), dále státní příslušníci **Mongolska** (26 osob), **Uzbekistánu** (24 osob) a **Ukrajiny** (23 osob). Ne všichni cizinci, kteří byli příjemci návratového poradenství se nakonec rozhodli k návratu do země původu. O dobrovolný návrat nežádalo v průběhu roku 2013 celkem 48 cizinců z celkového počtu 238 příjemců poradenství.

Dobrovolný návrat byl realizován nejčastěji u státních příslušníků Vietnamu (49 osob), Mongolska (19 osob), Uzbekistánu (16 osob), Ukrajiny (10 osob), Moldavska a Rumunska (po 7 osobách) a Číny (5 osob).

Asistence kanceláře IOM při vyřizování náhradních cestovních dokladů v souvislosti s přípravou dobrovolného návratu byla v průběhu roku 2013 poskytnuta 12 cizincům. Nejčastěji byla tato asistence poskytována státním příslušníkům Ukrajiny.

Počet dobrovolných návratů realizovaných prostřednictvím IOM-podle státní příslušnosti

X. Mezinárodní ochrana

X.1 ŽADATELÉ O MEZINÁRODNÍ OCHRANU V ČESKÉ REPUBLICE

Podmínky vstupu a pobytu cizince, který projeví úmysl požádat Českou republiku o mezinárodní ochranu (formou azylu nebo doplňkové ochrany) na území České republiky a pobyt azylanta nebo osoby požívající doplňkové ochrany na území, upravuje zákon o azylu.

Žadatelem o udělení mezinárodní ochrany se rozumí cizinec, který požádal Českou republiku o mezinárodní ochranu, nebo cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v jiném členském státě Evropské unie, je-li Česká republika příslušná k jejímu posuzování. Postavení žadatele má po dobu řízení o udělení mezinárodní ochrany, případně po dobu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva vnitra podle zvláštního právního předpisu, má-li tato žaloba odkladný účinek.

Azylantem se rozumí cizinec, kterému byl podle výše uvedeného zákona udělen azyl, a to po dobu platnosti rozhodnutí o udělení azylu.

Osobou požívající doplňkové ochrany se rozumí cizinec, který nesplňuje důvody pro udělení azylu podle výše uvedeného zákona, ale byla mu udělena doplňková ochrana, a to po dobu platnosti rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany.

X.1.1 Počet žadatelů o mezinárodní ochranu

V roce 2013 byl již desátý rok v řadě zaznamenán meziroční pokles podaných žádostí o mezinárodní ochranu. Od roku 2003, kdy bylo registrováno 11 400 žadatelů, jejich počet vytrvale klesá. V roce 2013 v České republice požádalo o udělení mezinárodní ochrany celkem 707 osob, což je historicky nejnižší počet.

Počet žadatelů o mezinárodní ochranu v České republice v období 2003 – 2013

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet žadatelů	11 400	5 459	4 021	3 016	1 878	1 656	1 258	833	756	753	707
Meziroční změna v %	+34,4	- 52,1	- 26,3	-25,0	-37,7	-11,8	-24,0	-33,8	-9,2	-0,4	-6,1

Poznámka: Údaje odboru azylové a migrační politiky MVČR

Zatímco mezi lety 2011 a 2012 se počet podaných žádostí téměř nezměnil, v roce 2013 bylo podáno o 46 žádostí (6,1 %) méně. V dlouhodobém kontextu se však tempo poklesu podaných žádostí o mezinárodní ochranu výrazně zpomaluje. Tento trend bez výraznějších výkyvů ukazuje na celkovou stabilizaci problematiky mezinárodní ochrany v České republice. Snižování počtu žadatelů o mezinárodní ochranu započalo vstupem České republiky do Evropské unie v roce 2004 a souvisí zejména s aplikací tzv. dublinského nařízení⁷⁹, které stanovuje kritéria pro určení členského státu příslušného (odpovědného) k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu.

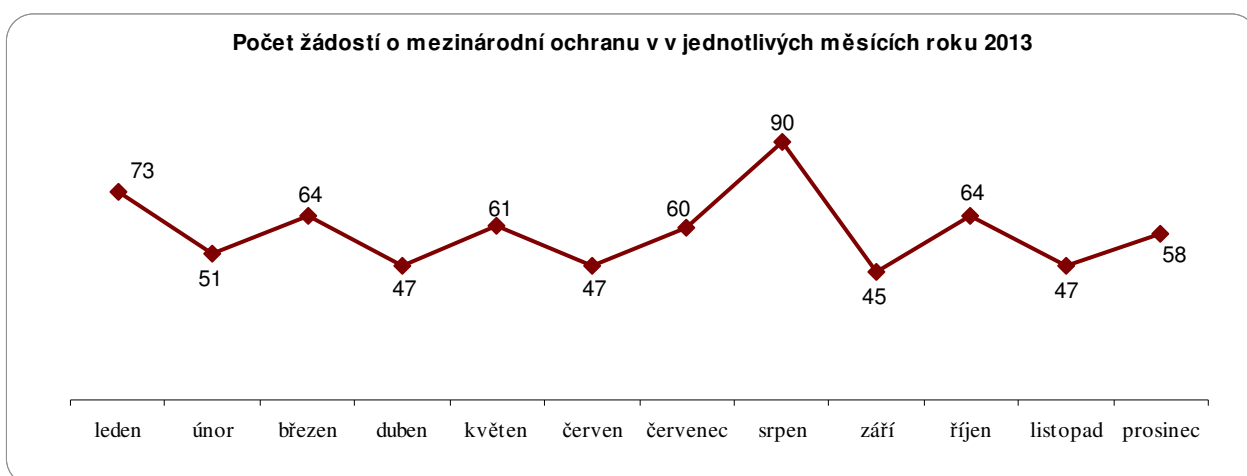
Ve srovnání s dalšími členskými zeměmi Evropské unie jsou počty uchazečů o mezinárodní ochranu v České republice podprůměrné. Česká republika registruje výrazně méně žadatelů o azyl než sousední Německo, Rakousko i Polsko a podobný počet uchazečů jako Irsko či Portugalsko. Stejně jako v roce 2012 tak i v roce 2013 se České republice vyhnuly migrační vlny ze západobalkánských zemí a spíše okrajově byla zasažena zvýšenou migrací syrských uprchlíků nebo migrantů ruské státní příslušnosti hlásící se k čečenské národnosti. Stejně tak se České republiky výrazněji nedotýká migrace zejména z afrických zemí, kdy se nelegální migranti

⁷⁹ Nařízení Rady (ES) č. 343/2003 ze dne 18. 2. 2003.

dostávají přes Středozemní moře do Itálie a dále do členských zemí Evropské unie. **V kontextu problematiky mezinárodní ochrany v členských zemích Evropské unie není Česká republika zemí, kterou by žadatelé o mezinárodní ochranu preferovali.**

Z celkového počtu 707 žádostí o mezinárodní ochranu podaných v roce 2013 jich bylo **498 podáno poprvé** (tj. 70,4 %) a **209 opakovaně⁸⁰** (tj. 29,6 %), což je o 2 % vyšší podíl prvně podaných žádostí než v roce 2012.

Měsíční vývoj počtu žádostí o mezinárodní ochranu nezaznamenal výrazné početní výkyvy (kromě srpna, kdy bylo registrován nejvyšší počet žádostí podaných v jednom měsíci za poslední roky). Měsíčně bylo v roce 2013 v průměru podáno 59 žádostí (nejméně 45 žádostí v září, nejvíce 90 žádostí v srpnu).

Celkem v České republice v roce 2013 žádali o mezinárodní ochranu státní příslušníci z 55 zemí. **Nejvíce žadatelů pocházelo** stejně jako v roce 2012 **z asijských zemí (43,6 %)**, **následováni žadateli z evropských zemí (38,3 %)**. Podíl **afrických žadatelů** dosahoval téměř **8,5 %**, nejméně žadatelů o mezinárodní ochranu bylo zaznamenáno ze zemí **amerického kontinentu 6,1 %**. Meziročně přibýlo nejvíce žadatelů z amerického kontinentu, naopak největší úbytek byl zaznamenán u evropských žadatelů.

Hlavní zdrojové země uchazečů o mezinárodní ochranu se v roce 2013 v porovnání s rokem 2012 mírně proměnily. **Největší skupinou žadatelů zůstali státní příslušníci Ukrajiny (20,7 % z celkového počtu žádostí)**. Stejně jako v roce 2012 byli **žadatelé ze Sýrie druhou nejpočetnější skupinou**. Na celkovém počtu podaných žádostí se podíleli **9,8 %**. Mezi pěti nejčastějšími státními příslušnostmi dále figurovali státní příslušníci Ruska (7,6 %), Vietnamu (6,9 %) a Arménie (5,9 %). Těchto pět státních příslušností podalo dohromady více než polovinu všech žádostí o mezinárodní ochranu.

⁸⁰ Počet žádostí podávaných opakovaně je sledován od implementace tzv. procedurální směrnice EU do zákona o azylu (novela zákona s účinností od 21. 12. 2007). Jedná se o *Směrnici Rady 2005/85/ES ze dne 1. 12. 2005 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka*, na jejímž základě není již uplatňována dříve povinná lhůta dvou let pro opakované podání žádosti o mezinárodní ochranu. Cizinci tak mohou podávat nové žádosti ihned poté, co vstoupí v platnost rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany u předchozí žádosti.

Státní příslušnosti žadatelů o mezinárodní ochranu v ČR – TOP 10 – srovnání roku 2012/2013

Státní příslušnost	2012			2013			Změna proti předchozímu období	
	Počet žadatelů	tj. %	pořadí	Počet žadatelů	tj. %	pořadí	Absolutní číslo	tj. %
Celkem	753	100	-	707	100	-	-46	-6,1
z toho TOP 10 *								
Ukrajina	174	23,1	1.	146	20,7	1.	-16,1	-28
Sýrie	68	9	2.	69	9,8	2.	1,5	1
Rusko	40	5,3	5.	54	7,6	3.	35,0	14
Vietnam	54	7,2	3.-4.	49	6,9	4.	-9,3	-5
Arménie	22	2,9	9.-10.	42	5,9	5.	90,9	20
Kuba	15	2	13.	39	5,5	6.	160,0	24
bez státní příslušnosti	24	3,2	7.	26	3,7	7.	8,3	2
Bělorusko	54	7,2	3.-4.	22	3,1	8. – 10.	-59,3	-32
Kazachstán	23	3	8.	22	3,1	8. – 10.	-4,3	-1
Nigérie	12	1,6	14.	22	3,1	8. – 10.	83,3	10

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty roku 2013

Poznámka: Údaje odboru azylové a migrační politiky MV ČR

Státní příslušníci **Ukrajiny** nadále zůstávají nejpočetnější skupinou žadatelů o mezinárodní ochranu (již od roku 2004). **V roce 2013 podali celkem 146 žádostí, což je v meziročním srovnání o 16,1 % méně.** Trend mnohaletého poklesu počtu ukrajinských žadatelů, který se v roce 2011 a 2012 zastavil, tak v roce 2013 opět pokračoval. **Celkem 53,4 % ukrajinských žadatelů (vysoce nadprůměrný počet a o téměř 10 % více než v předchozím období) podalo svou žádost o mezinárodní ochranu opakovaně.** Jako důvod podání žádosti o mezinárodní ochranu státní příslušníci Ukrajiny často uváděli obavu z pronásledování z důvodu jejich politickému či náboženskému přesvědčení, obavy z fyzického násilí či smrti z důvodu nesplaceným dluhům a pronásledování mafií. Často byly zmiňovány také ekonomické faktory, kdy Českou republiku vnímají jako lepší místo k životu. Značná část ukrajinských žadatelů na území České republiky žije již delší dobu (nezřídká i více než 10 let), proto byla v žádostech jako důvod uváděna i skutečnost, že se žadatel nemá kam vrátit – získání azylu tak mnozí vnímají jako možnost k legalizaci svého pobytu.

Druhou nejpočetnější skupinou žadatelů se v roce 2013, stejně jako v roce 2012, byli státní příslušníci **Sýrie**, kteří **podali celkem 69 žádostí**, což znamená meziročně téměř nezměněný počet. Naprostá většina žádostí syrských státních příslušníků byla podána poprvé. Opakovaně byly podány pouze 2 žádosti. Důvodem pro žádost o mezinárodní ochranu byla téměř u všech těchto žadatelů probíhající občanská válka a s ní související špatná bezpečnostní a politická situace v jejich zemi původu. Syrští žadatelé byli často předáváni do České republiky v rámci tzv. dublinského řízení. Česká republika není preferovanou cílovou zemí těchto uprchlíků.

Státní příslušníci **Ruska** podali **celkem 54 žádostí** (+14 žádostí, tj. + 35,0 %). Stali se tak třetí největší skupinou žadatelů. Z celkového počtu jimi podaných žádostí jich bylo 24,1 % podáno opakovaně. Významná část ruských žadatelů se hlásí k čečenské národnosti. Nejvíce žadatelů o mezinárodní ochranu z Čečenska přišlo na konci první poloviny roku 2013, kdy se tito migranti snažili přes Polsko projít do Německa. Někteří využívali i tranzitní cestu přes Českou republiku, kde byli následně zadrženi cizineckou policií a v rámci dublinského řízení předáváni zpět do Polska. Žadatelé z Čečenska své žádosti odůvodňují zejména složitou bezpečnostní situací v regionu Severního Kavkazu, pronásledováním silovými složkami státu, vyhrožováním a obavami o zdraví a život. Někteří zmiňují i náboženské důvody. Žadatelé z ostatních ruských regionů žádali z rozmanitých důvodů, mimo jiné kvůli zdravotnímu stavu, rodinným problémům, z politických a náboženských důvodů, z důvodu ruského rasismu a nacionalismu, z ekonomických a dalších důvodů.

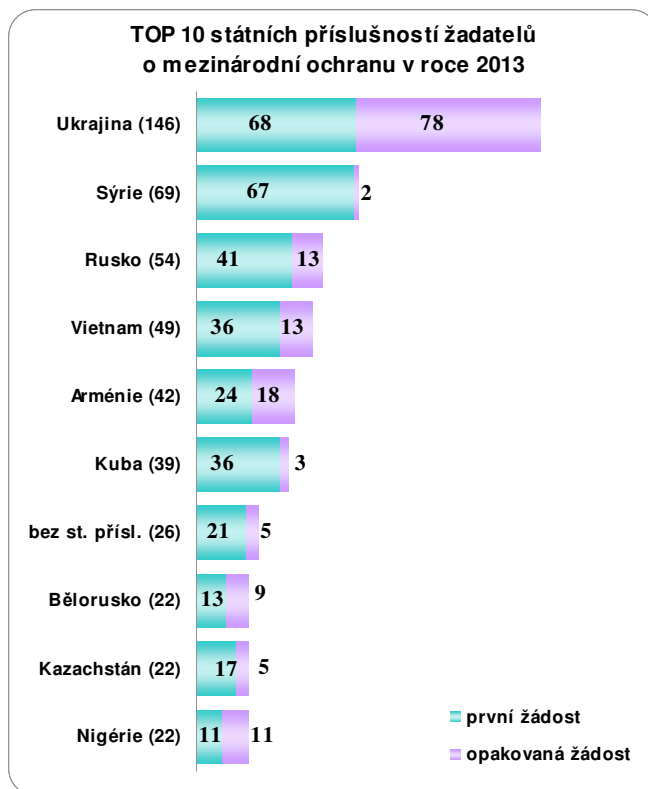
Podobný počet žádostí jako v roce 2012 byl zaregistrován od státních příslušníků **Vietnamu**. Během roku 2013 podali **celkem 49 žádostí** (-5 žádostí, tj. -9,3 %). Rovněž jejich podíl na celkovém počtu žádostí zůstal meziročně téměř beze změny. Podíl opakovaně podávaných žádostí u této skupiny cizinců dosahoval 26,5 %, což je lehce podprůměrná hodnota a výrazně méně opakovaně podaných žádostí než v roce 2012. Celkový počet těchto žadatelů však nezaznamenal od roku 2010 výraznější výkyvy. Státní příslušníci Vietnamu nejčastěji zdůvodňovali podání svých žádostí ekonomickými faktory. V České republice často pobývali již delší dobu, mnozí uváděli, že se nemají kam vrátit a udělení azylu často vnímali jako prostředek legalizace svého pobytu.⁸¹ Někteří zdůvodňovali podání své žádosti i politickou situací v zemi původu.

Mezi prvními pěti nejpočetnějšími skupinami žadatelů figurovali v roce 2013 **státní příslušníci Arménie, kteří podali celkem 42 žádostí**. Počet jimi podaných žádostí je téměř dvojnásobkem oproti roku 2012. U arménských žadatelů byl zaregistrován vysoký počet opakovaně podaných žádostí – 42,9 %. Arménští státní příslušníci v České republice žádají zejména z politických a zdravotních důvodů, z důvodu rodinným problémům, policejnímu (i jinému) pronásledování a z důvodu toho, že již v České republice žijí jejich rodinní příslušníci.

Z Kuby byl zaznamenán šestý nejvyšší počet žadatelů. Kubánští státní příslušníci podali během roku 2013 celkem **39 žádostí** o mezinárodní ochranu. Počet kubánských žadatelů meziročně výrazně narostl – bylo podáno o 24 žádostí více (tj. + 160,0 %) než předcházejícím roce. Tento nárůst může být způsoben změnou kubánské legislativy, která umožnila Kubáncům jednodušší vycestování ze země. Naprostá většina těchto žadatelů podala svou první žádost. Mezi nejčastější důvody podání žádosti byl zejména nesouhlas s politickým systémem na Kubě a tamní špatná ekonomická situace.

Na sedmém místě žebříčku nejčastějších zdrojových zemí žadatelů o mezinárodní ochranu v České republice se stejně jako v roce 2012 umístily **osoby bez státní příslušnosti s 26 žádostmi**, což je meziročně téměř stejný počet. Výrazně se ale oproti předešlému roku snížil počet opakovaně podaných žádostí, kterých v roce 2013 bylo pouze 19,2 %. Značnou část osob bez státní příslušnosti tvořily děti narozené na území České republiky.

Osmé až desáté místo obsadili se shodným počtem **22 žádostí** státní příslušníci **Běloruska, Kazachstánu a Nigérie**. Zejména počet podaných žádostí o mezinárodní ochranu **běloruských státních příslušníků** je ve srovnání s rokem 2012 méně než poloviční. Jejich podíl opakovaně podaných žádostí dosahoval 40,9 %. Nejčastěji podávali žádosti z politických důvodů a z důvodů pronásledování policií a státními orgány. Žadatelé o mezinárodní ochranu **z Kazachstánu** podali v roce 2013 téměř shodný počet žádostí, jako v roce 2012. Podíl opakovaně podaných žádostí dosahoval 22,7 %. Tito státní příslušníci podávali žádosti zejména z důvodů pronásledování policií a dalšími státními orgány, a z důvodů výhrůzek na základě náboženského přesvědčení. Státními příslušníky **Nigérie** bylo podáno v roce 2013 o 83 % žádostí více než před rokem. Přesně polovina

⁸¹ Toto také potvrzuje velice nízký počet udělených mezinárodních ochran. Z 65 vydaných rozhodnutí byl udělen pouze dvakrát azyl a jednou doplňková ochrana.

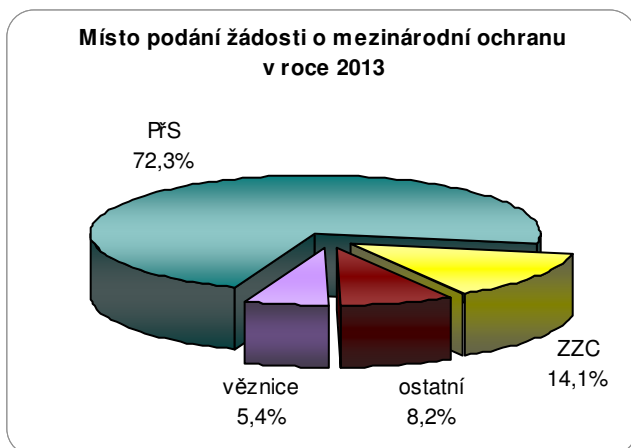

těchto žádostí byla podána opakovaně. Nejčastějším důvodem pro podání žádosti o mezinárodní ochranu v České republice je obava z násilí ať už od jednotlivců, nebo policie, či jiných ozbrojených složek. Dalšími důvody je náboženská nesnášenlivost, či násilí vůči homosexuálně orientovaným osobám. Relativně častým důvodem podání žádosti o mezinárodní ochranu byl sňatek Nigerijky se státním příslušníkem České republiky.

I v roce 2013 zůstala nadále zachována poměrně **výrazná převaha mužů mezi žadateli o mezinárodní ochranu**. Podíl mužů na celkovém počtu žadatelů dosáhl 68,7 % (486 osob), ženy byly zastoupeny 31,3 % (221 osob). Meziročně nicméně podíl žen opět vzrostl o 2,4 %.

V roce 2013 bylo mezi žadateli o mezinárodní ochranu registrováno celkem **132 nezletilých osob** (tj. 18,7 % z celkového počtu žadatelů), což je o 13 méně než v předešlém roce, avšak celkový podíl dětí zůstal meziročně téměř stejný. Vysoké podíly nezletilých osob vykázali zejména žadatelé z Myanmaru (100 %), státní příslušníci Afghánistánu (62,5 %), státní příslušníci Ázerbájdžánu (50,0 %) nebo Jemenu (42,9 %). Dospělých žadatelů bylo ve sledovaném období zaznamenáno celkem 575. Stejně jako v předchozích obdobích byl patrný rozdíl v zastoupení mužů a žen mezi dospělými a nezletilými žadateli o mezinárodní ochranu. Zatímco u dospělých žadatelů téměř ze tří čtvrtin převažovali muži, u nezletilých žadatelů je poměr mužů a žen obrácený (ženy převyšovaly muže o 4,4 %).

Během roku 2013 byly zaregistrovány pouze **2 žádosti podané nezletilými osobami bez doprovodu zákonných zástupců** - z Afghánistánu a Albánie. Oba žadatelé byli starší 15 let. Ve srovnání s rokem 2012, kdy bylo registrováno 5 nezletilých žadatelů bez doprovodu, jde o nižší počet.

S tejně jako v roce 2012 i v roce 2013 nejvíce žadatelů požádalo o mezinárodní ochranu v přijímacích střediscích Zastávka (60,3 %) a Praha – Ruzyně (12,0 %). **Celkem bylo podáno v přijímacích střediscích 72,3 % žádostí**, meziročně o 7 % více. V zařízení pro zajištění cizinců během roku 2013 podalo svou žádost 14,1 % žadatelů, meziročně vyšší počet žadatelů o mezinárodní ochranu byl zaznamenán z privátního ubytování, celkem 4,4 %. Z věznic žádalo celkem 5,4 % žadatelů, nejvíce státní příslušníci Vietnamu (12) a Ukrajiny (6).

X.1.2 Řízení o udělení mezinárodní ochrany

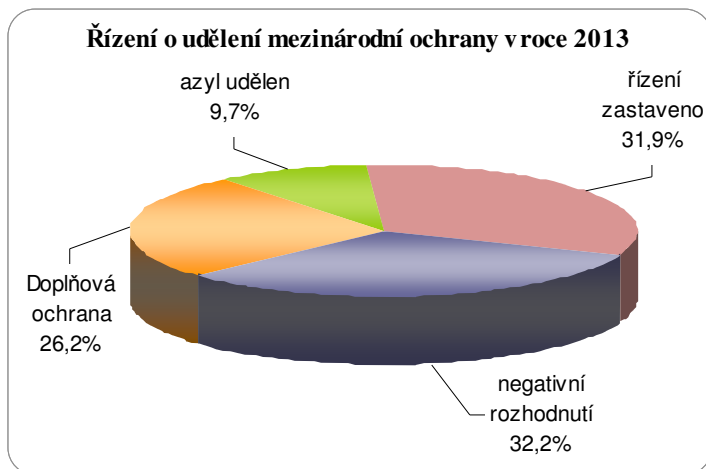
V roce 2013 Ministerstvo vnitra vydalo **celkem 978 rozhodnutí v řízení o udělení mezinárodní ochrany a 225 rozhodnutí v řízení o prodloužení doplňkové ochrany**. Ke dni 31. 12. 2013 bylo evidováno 317 osob v řízení (tj. osob, o jejichž žádosti dosud nebylo rozhodnuto).

V průběhu roku 2013 byl zaznamenán výrazný meziroční nárůst vydaných rozhodnutí – o téměř 23 %. Největší nárůst počtu vydaných rozhodnutí byl zaznamenán zejména v říjnu, kdy bylo vydáno celkem 149 rozhodnutí (což je dvojnásobný počet průměrného počtu vydaných rozhodnutí) a listopadu, kdy bylo vydáno celkem 118 rozhodnutí. Důsledkem zvýšené rozhodovací aktivity bylo meziročně výrazné snížení počtu osob v řízení. Na konci roku 2013 bylo registrováno o 38 % osob v řízení méně, než na konci roku 2012.

Mezinárodní ochranu ve formě azylu či doplňkové ochrany Ministerstvo vnitra ve výše uvedeném roce **udělilo 351 cizincům**. Ve stejném období byla dalším **201 osobě doplňková ochrana prodloužena**.

Mezinárodní ochrana formou azylu byla v roce 2013 udělena 95 žadatelům. Meziročně jde téměř o dvojnásobný počet udělených azylů. **Nejčastěji** byl azyl udělen **státním příslušníkům Myanmaru**, kterým byl udělen celkem **v 29 případech**, což je o 14 více než v roce 2012. Tito cizinci přišli do České republiky v rámci programu přesídlování. Dále získalo azyl **12 státních příslušníků Ruska** (v roce 2012 pouze 3), **9 státních příslušníků Ukrajiny** (v roce 2012 jich bylo 7) a **7 státních příslušníků Arménie** (v roce 2012 nebyl registrován žádný).

Azily dle státní příslušnosti - 2013

Státní příslušnost	Azyl udělen	tj. %
Celkem	95	100,0
z toho TOP 10:		
Myanmar	29	30,5
Rusko	12	12,6
Ukrajina	9	9,5
Bělorusko	8	7,4
Arménie	7	8,4
Gruzie	5	5,3
Sýrie	4	4,2
Ázerbájdžán	3	3,2
Ekvádor	3	3,2
Kuba	3	3,2

Zdroj: Odbor azylové a migrační politiky MV ČR

Doplňková ochrana dle státní příslušnosti - 2013

Státní příslušnost	Doplňková ochrana udělena	tj. %
Celkem	256	100,0
z toho TOP 10:		
Sýrie	98	38,3
Bělorusko	68	26,6
Kuba	30	11,7
Irák	13	5,1
bez státní příslušnosti	11	4,3
Afghánistán	10	3,9
Uzbekistán	6	2,3
Rusko	5	2,0
Libye	5	2,0
Kazachstán	3	1,2

Zdroj: Odbor azylové a migrační politiky MV ČR

Formou doplňkové ochrany byla mezinárodní ochrana v roce 2013 udělena ve 256 případech. Meziročně narostl rovněž počet udělených doplňkových ochran, a to celkem o cca 72 %. Nejčastěji byla udělena státním příslušníkům **Sýrie** (98 osob) a **Běloruska** (68 osob).

Doplňková ochrana byla prodloužena nejčastěji státním příslušníkům Běloruska (43 osob), následně **Sýrie** (30 osob), **Iráku** (26 osob), **Uzbekistánu** (19 osob) a **osobám bez státní příslušnosti** (19).

V průběhu roku 2013 bylo v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany **vydáno celkem 627 negativních rozhodnutí** (tj. 64,2 %), kdy bylo rozhodnuto o neudělení mezinárodní ochrany, zastavení řízení nebo zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné.

Žaloby a kasační stížnosti podané soudům

V řízení o udělení mezinárodní ochrany v České republice bylo v roce 2013 podáno ke krajským soudům celkem 292 žalob (s odkladným účinkem) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra. Krajské soudy vydaly za toto období celkem 281 rozhodnutí. Ve 222 případech (tj. 79,0 %) šlo o zamítnutí žaloby (či odmítnutí žaloby), čímž krajské soudy rozhodnutí Ministerstva vnitra potvrdily. V dalších 30 případech (tj. 10,7 %) se jednalo o zastavení řízení. V 29 případech (tj. 10,3 %) krajské soudy rozhodnutí Ministerstva vnitra zrušily a věc vrátily první instanci k novému projednání a žaloba.

V případě žalob bez odkladného účinku bylo ke krajským soudům v roce 2013 podáno celkem 77 žalob. Celkem bylo vydáno 68 rozhodnutí, ve 32 případech byla žaloba zamítnuta (či odmítnuta), zastaveno řízení bylo ve 34 případech, ve 2 případech krajské soudy rozhodnutí Ministerstva vnitra zrušily a věc vrátily první instanci k novému projednání.

K Nejvyššímu správnímu soudu v Brně podalo v roce 2013 kasační stížnost 234 osob. Nejvyšší správní soud vydal za toto období celkem 241 rozhodnutí. Ve 202 případech (tj. 83,8 %) Nejvyšší správní soud vydal negativní rozhodnutí (zamítnutí či odmítnutí kasační stížnosti). V dalších 22 případech (tj. 9,1 %) bylo řízení zastaveno, v 8 případech (tj. 3,3 %) byla věc vrácena krajským soudům k novému projednání a 9 případech byla věc vrácena k řízení Ministerstvu vnitra (tj. 3,7 %).

Ministerstvo vnitra podalo v roce 2013 kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu ve 15 případech. Ve stejném období vydal Nejvyšší správní soud 16 rozhodnutí, z toho 12 kasační stížnosti Ministerstva vnitra zamítl a ve 4 případech vrátil věc k řízení krajskému soudu.

X.1.3 Azylová zařízení na území České republiky

Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra zajišťovala služby žadatelům o udělení mezinárodní ochrany a cizincům s udělenou mezinárodní ochranou v celkem **sedmi azylových zařízeních** třech typů. **Přijímací středisko** (PřS) slouží k ubytování cizince do doby provedení úkonů uvedených v ustanovení § 46⁸² a § 73 zákona o azylu. **Pobytové středisko** (PoS) slouží k ubytování žadatele o udělení mezinárodní ochrany do doby pravomocného ukončení jeho řízení o udělení mezinárodní ochrany. **Integrační azylové středisko** (IAS) slouží k přechodnému ubytování azylantů a osob s udělenou mezinárodní ochranou.

Zřizovatelem azylových zařízení je podle ustanovení § 80 zákona o azylu Ministerstvo vnitra, které je rovněž výlučným provozovatelem přijímacích středisek. Provozovatelem pobytových středisek může být ministerstvo nebo právnická osoba v rozsahu pověření uděleného Ministerstvem vnitra.

---

⁸² 1) Žadatel o udělení mezinárodní ochrany nesmí opustit přijímací středisko do

- a) provedení identifikačních úkonů podle § 47 zákona o azylu,
- b) provedení lékařského vyšetření zaměřeného na zjištění, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany netrpí chorobou ohrožující jeho život či zdraví nebo život či zdraví jiných osob,
- c) doby vydání průkazu žadatele o udělení mezinárodní ochrany (§ 57 zákona o azylu),
- d) ukončení karantény nebo jiného opatření v souvislosti s ochranou veřejného zdraví, lze-li je uskutečnit v přijímacím středisku.

2) Žadatel o udělení mezinárodní ochrany nesmí opustit přijímací středisko na mezinárodním letišti ani po ukončení úkonů uvedených v odstavci 1.

3) Cizinec, jemuž bylo řízení o udělení mezinárodní ochrany zastaveno z důvodu nepřípustnosti jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany podle § 10a písm. b) zákona o azylu, nesmí opustit přijímací nebo pobytové středisko až do doby, než bude dopraven do členského státu Evropské unie příslušného k posuzování žádosti o udělení mezinárodní ochrany, s výjimkou opuštění za účelem vycestování z území.

Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra provozuje **dvě přijímací střediska**, a to přijímací středisko Zastávka a přijímací středisko na mezinárodním letišti Praha-Ruzyně.

Dále provozuje **dvě pobytová střediska**, a to pobytové středisko Havířov a pobytové středisko Kostelec nad Orlicí. V obou typech byly vedle zajištění ubytovacích a stravovacích služeb v nabídce i sociální služby poskytované sociálními pracovníky, psychosociální asistence a široká nabídka volnočasových aktivit. Do každého ze středisek pravidelně dojížděly nestátní neziskové organizace. Část služeb v azylových zařízeních je poskytována z prostředků Evropského uprchlického fondu.

Ke dni 31. prosince 2013 byla **celková kapacita přijímacích a pobytových středisek 673 lůžek**.

Kapacita přijímacích a pobytových středisek

Typ azylového zařízení	Kapacita
Přijímací střediska	
Zastávka	202
Praha-Ruzyně	45
Celkem přijímací střediska	247
Pobytová střediska	
Havířov	151
Kostelec nad Orlicí	275
Celkem pobytová střediska	426

Integrovaná azylová střediska slouží pro dočasné ubytování osob, kterým byl přiznán azyl nebo udělena doplňková ochrana v první etapě jejich integrace. Všem ubytovaných azylantům i osobám s udělenou doplňkovou ochranou zde byla poskytována asistence sociálního pracovníka, poradenství zaměřené k získání bydlení, zaměstnání a dalších integračních aktivit a kurzy českého jazyka.

Ke dni 31. prosince 2013 byla Správou uprchlických zařízení Ministerstva vnitra provozována celkem tři integrovaná azylová střediska, ve kterých je azylantům k dispozici celkem 25 ubytovacích jednotek (jsou obsazovány podle velikosti a charakteru ubytovaných rodin) s maximální kapacitou 100 lůžek.

Kapacita integrovaných azylových středisek

IAS	Počet ubytovacích jednotek	Počet lůžek
Jaroměř	10	36
Předlice	12	44
Brno	4	20
Celkem	25	100

Od počátku prosince 2012 bylo IAS Předlice vyčleněno pro ubytování přesídlených do České republiky z Malajsie.

Vytíženost ubytovacích kapacit v roce 2013

V roce 2013 přišlo do azylových zařízení celkem 623 nově příchozích cizinců - žadatelů o udělení mezinárodní ochrany (včetně novorozenců narozených v průběhu pobytu matky v azylovém zařízení). Nejčastěji přicházeli do azylových zařízení státní příslušníci Ukrajiny (121 osob, tj. 19,4 %), Sýrie (65 osob, tj. 10,4 %) a Ruska (43 osob, tj. 6,9 %).

Kapacita přijímacích středisek byla v průměru vytížena na 15 %. Kapacita pobytových středisek byla vytížena v průměru na 45 %, přičemž do těchto údajů jsou započítávány pouze osoby fyzicky pobývající v těchto zařízeních, jsou-li započteny osoby pobývající v pobytových střediscích fyzicky a cizinci hlášení zde evidenčně (a odcházející pobývat mimo pobytová střediska), byla by pobytová střediska vytížena v průměru na 101 %. Přijímací a pobytová střediska by v součtu byla vytížena fyzicky pobývajícím klienty na 34 % a evidenčně hlášenými osobami na 70 %.

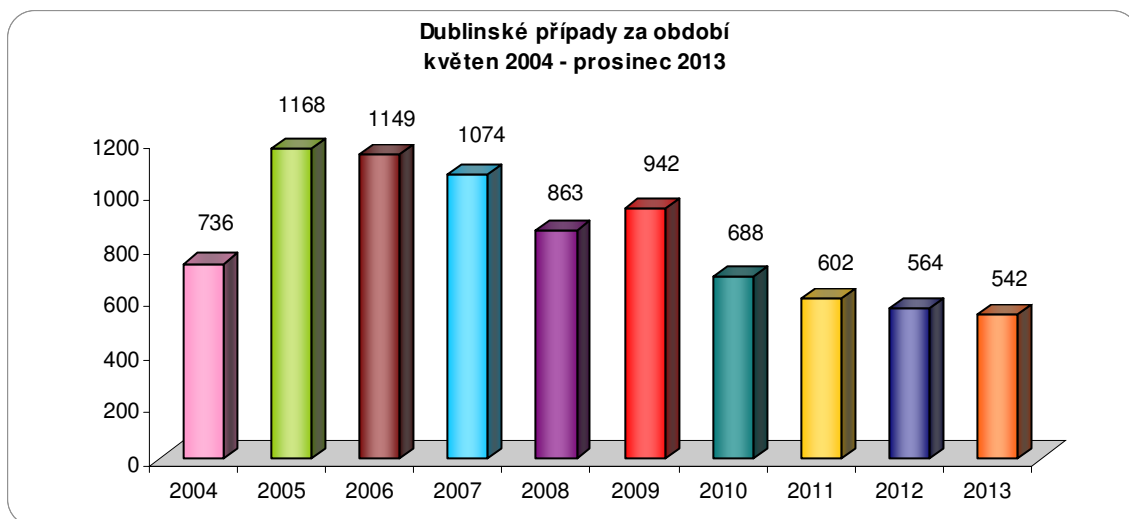
Žadatelé o mezinárodní ochranu ubytovaní v pobytovém středisku mají možnost na základě žádosti toto středisko dlouhodobě opustit. V roce 2013 tuto možnost využívalo průměrně 56 % evidovaných žadatelů o udělení mezinárodní ochrany.

X.2 APLIKACE DUBLINSKÉHO NAŘÍZENÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Ke dni vstupu České republiky do Evropské unie vzniklo v rámci odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra oddělení Dublinského střediska. Úkolem tohoto oddělení je zajistit efektivní aplikaci Nařízení Rady (ES) č. 343/2003 ze dne 18. 2. 2003 (tzv. Dublinské nařízení).

Dublinské nařízení stanoví kritéria, podle kterých je určován členský stát příslušný (odpovědný) k posouzení žádosti o mezinárodní ochrany. Mezi tato kritéria patří například vydané vízum či povolení k pobytu, první žádost o mezinárodní ochranu na území členského státu či rodinné vazby.

Statistika dublinských případů v roce 2013

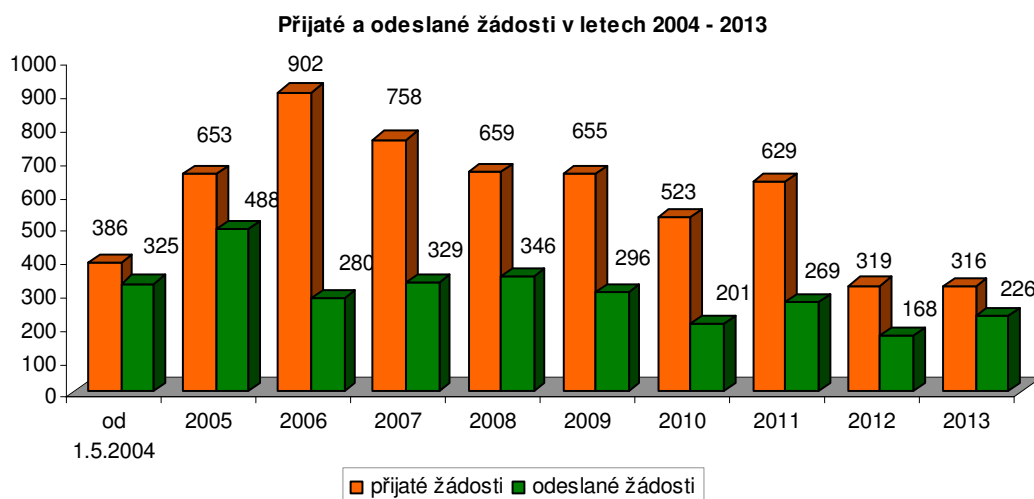
Poznámka: V roce 2012 a 2013 nebyly do statistik tzv. dublinských případů započítány žádosti o informace.

V roce 2013 Česká republika evidovala celkem **542 tzv. dublinských případů**. Nejčastěji zastoupenou státní příslušností se v tomto období stalo **Rusko** (104 osob), následuje **Sýrie** (39 osob) a **Arménie** (32 osob). Pět nejvíce zastoupených státních příslušností v roce 2013 doplňují státní příslušníci **Turecka** (29 osob) a **Gruzie** (21 osob).

Přijaté a odeslané žádosti

Během roku 2013 **Česká republika přijala** z jiného členského státu **celkem 316 žádostí** o převzetí či přijetí žadatele o mezinárodní ochranu zpět na území České republiky. Nejčastěji tyto žádosti přijala Česká republika z **Německa** (58 žádostí), ze **Švédska** (54 žádostí), z **Nizozemska** (36 žádostí) a **Rakouska** (34 žádostí).

Za stejné období **Česká republika zaslala** jinému členskému státu celkem **226 žádostí** o převzetí či přijetí žadatele či cizince zpět. Nejčastěji byly žádosti odeslány do **Polska** (124 žádostí), **Maďarska** (29 žádostí), **Rakouska** (25 žádostí) a **Německa** (20 žádostí).

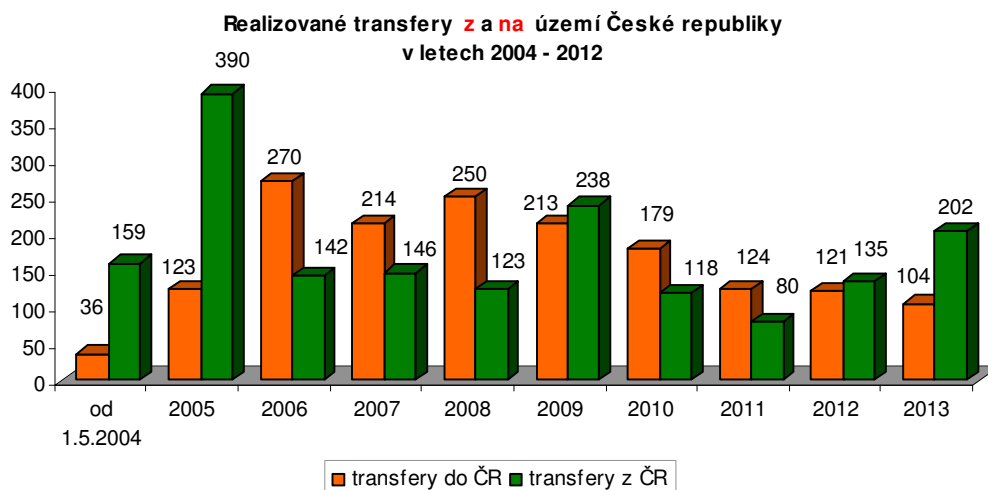

Poznámka: V roce 2012 a 2013 nebyly do statistik tzv. dublinských případů započítány žádosti o informace.

Realizované transfery

V roce 2013 bylo **na území České republiky zrealizováno celkem 104 transferů**. Nejvíce osob bylo na území České republiky předáno ze **Švédska** (36 osob), **Rakouska** (11 osob), **Nizozemska** (10 osob) a **Švýcarska** (9 osob).

Za stejné období bylo **z území České republiky do jiného členského státu zrealizováno celkem 202 transferů**. Nejvíce osob bylo z území České republiky předáno do **Polska** (107 osob), **Rakouska** (25 osob) a **Německa** (19 osob).

Poznámka: V roce 2012 a 2013 nebyly do statistik tzv. dublinských případů započítány žádosti o informace.

Využití víza či povolení k pobytu k podání žádosti o mezinárodní ochranu

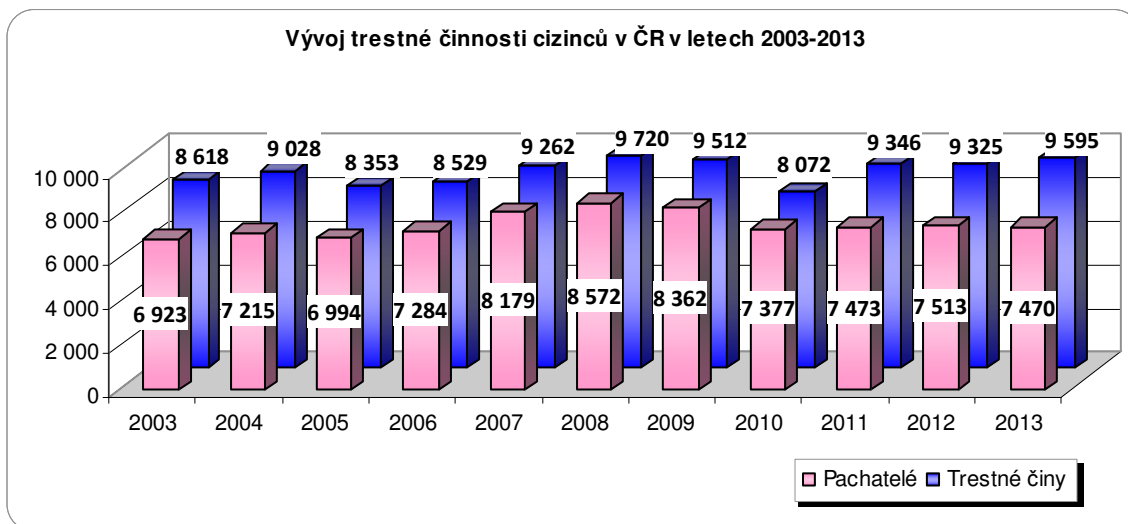
Součástí činnosti oddělení Dublinského střediska je rovněž sledování případů žadatelů o mezinárodní ochranu, kteří jsou současně držiteli víza či povolení k pobytu vydaného českými orgány.

Do září roku 2013 oddělení Dublinského střediska evidovalo **celkem 183 osob**, které **využily vydané vízum či povolení k pobytu k podání žádosti o mezinárodní ochranu**, a to buď na území České republiky nebo na území jiného členského státu Evropské unie. Nejčastěji bylo zneužité vízum vydané na ZÚ Damašek (27 víz), ZÚ Tbilisi (21 víz) a ZÚ Bejrút (17 víz).

XI. Trestná činnost cizinců

XI.1 TRESTNĚ STÍHANÍ CIZINCÍ

V České republice bylo v roce 2013 **trestně stíháno** nebo **vyšetřováno** 117 682 osob, z tohoto počtu bylo **7 470 cizinců**. Ve srovnání s rokem 2012 bylo stíháno nebo vyšetřováno o 43 cizinců méně, což znamenalo pokles o 0,6 %. Cizinci v roce 2013 tvořili 6,3 % podíl na celkovém počtu stíhaných nebo vyšetřovaných osob, přičemž v porovnání s rokem 2012 tento podíl nepatrně poklesl, a to o 0,3 %.

V roce 2013 nedošlo u celkového počtu trestně stíhaných nebo vyšetřovaných cizinců v České republice k žádné výrazné odchylce. Celkové součty stíhaných nebo vyšetřovaných cizinců se v posledních čtyřech letech stabilizovaly a shodně překročily hranici sedmi tisíc osob. Také výše podílu stíhaných cizinců na stíhaných osobách vykazuje téměř stejné hodnoty (2010 - 6,6% podíl, 2011 - 6,5%, 2012 - 6,6% a 2013 - 6,3%).

Trestně stíhání nebo vyšetřování cizinci a jejich podíl na trestně stíhaných osobách v ČR v letech 2004 - 2013

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*	2011	2012	2013
celkem trestně stíhané nebo vyšetřované osoby na území ČR	121 531	121 511	122 753	127 718	122 053	123 235	112 477	114 975	113 026	117 682
z toho										
trestně stíhání nebo vyšetřování cizinci	7 215	6 994	7 284	8 179	8 572	8 362	7 377	7 473	7 513	7 470
podíl na trestně stíhaných osobách v ČR v %	5,9	5,8	5,9	6,4	7,0	6,8	6,6	6,5	6,6	6,3

Vysvětlivka: * nabyl účinnosti zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

Trestně stíhání **cizinci** v roce 2013 **spáchali** celkem **9 595 objasněných trestných činů** (tj. +270 oproti roku 2012). Z celkového počtu objasněných trestných činů spáchaných všemi stíhanými osobami na území České republiky, tvořili cizinci 6,7 % podíl. Podíl trestných činů, které spáchali cizinci na celkovém počtu spáchaných trestných činů, poklesl v roce 2013 o 0,3 % oproti roku předchozímu.

Přehled trestné činnosti - porovnání roku 2012/2013

Rok	2012	tj. %	2013	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Zjištěno skutků	304 528	100,0	325 366	100,0	6,8	20 838
Objasněno skutků	120 168	39,5	129 182	39,7	7,5	9 014
Celkem objasněno skutků*	133 373	100,0	142 207	100,0	6,6	8 834
z toho spácháno cizinci *	9 325	7,0	9 595	6,7	2,9	270
Celkem stíháno osob	113 026	100,0	117 682	100,0	4,1	4 656
z toho cizinci	7 513	6,6	7 470	6,3	-0,6	-43
Stíháno cizinců na území ČR	7 513	100,0	7 470	100,0	-0,6	-43
z toho v příhraničí	2 589	34,5	2 446	32,7	-5,5	-143
z toho ve vnitrozemí	4 924	65,5	5 024	67,3	2,0	100

Vysvětlivky: * včetně dodatečně objasněnosti ze skutků zjištěných v předchozích letech

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

Z pohledu vyšších územních samosprávných celků, resp. krajských ředitelství policie, bylo pořadí prvních tří nejzatíženějších krajů s nejvyšším počtem stíhaných cizinců v obou posledních letech totožné, tj. teritorium hlavního města Prahy s počtem 2 216 cizinců v roce 2013 (+22 osob, +1,0 % oproti roku 2012), Středočeský kraj s počtem 829 cizinců (+16 osob, +2,0 %) a Jihomoravský kraj se 787 cizinci (-9 osob, -1,1 %).

Dle druhu kriminality⁸³ lze konstatovat, že v roce 2013 byli cizinci **nejvíce stíháni** pro níže uvedenou trestnou činnost:

- **Majetkové trestné činy** s počtem 1 889 cizinců (-15 cizinců oproti roku 2012, tj.-0,8 %), přičemž výrazné zastoupení u tohoto druhu kriminality tvořil trestný čin krádeže, pro který bylo v roce 2013 stíháno 1 540 cizinců.
- Následují trestné činy, které zahrnuje kategorie **ostatní kriminální činy** s počtem 1 850 cizinců (+94 cizinců oproti roku 2012, tj. +5,1 %), kde byl výrazným počtem zastoupen trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání s počtem 1 054 cizinců. Do této kategorie jsou též zařazeny trestné činy postihující drogovou kriminalitu, mj. trestné činy nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy (327 cizinců v roce 2013), přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu (48 cizinců), výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu (12 cizinců) a nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku (9 cizinců).
- Další místo v pořadí nejvíce stíhaných cizinců zaujala kategorie **zbývající kriminalita** s 1 738 cizinci (-119 cizinců, tj. -6,4 %), ve které dominují trestné činy ohrožení pod vlivem návykové látky a opilství⁸⁴ s celkovým počtem 741 cizinců, nezanedbatelné počty vykazují v této kategorii dále trestný čin zanedbání povinné výživy s počtem 501 cizinců a okruh trestných činů spáchaných v souvislosti s dopravními silničními nehodami z nedbalosti v počtu 402 cizinců.
- Počet cizinců stíhaných pro **hospodářské trestné činy** s 1 011 osobami (+23 cizinců, tj. +2,3 %). U tohoto druhu kriminality byly nejčastěji zastoupeny trestné činy podvod (135 cizinců), padělání a pozměnění veřejné listiny (132 cizinců), úvěrový podvod

⁸³ Do kategorií „ostatní“ a „zbývající“ kriminalita jsou zařazeny skutkové podstaty trestných činů, které se svojí povahou nedají zařadit do jednotlivých druhů obecné kriminality.

⁸⁴ Pro statistické vykazování je vyhodnocován součet těchto trestných činů.

(116 cizinců), porušení práv k ochranné známce a jiným označením a zpronevěra (po 113 cizincích).

- **Násilné trestné činy** dosáhly v roce 2013 počtu 893 stíhaných a vyšetřovaných cizinců (-6 cizinců, tj. -0,7 %), přičemž nejvíce zastoupenými trestnými činy byly u tohoto druhu kriminality ublížení na zdraví (úmyslné) s počtem 295 cizinců, loupež (179 cizinců) a nebezpečné vyhrožování (123 cizinců). Do této kategorie je zařazen též trestný čin vraždy, kterého se dopustilo 22 cizinců (-6 cizinců, tj. -21,4 %).
- Nejméně zastoupeným, ovšem velice závažným druhem kriminality, byly v roce 2013 **mravnostní trestné činy** s počtem 89 cizinců (-20 cizinců, tj. -18,3 %), mezi kterými dominoval trestný čin znásilnění (41 cizinců) a pohlavní zneužívání (25 cizinců).

Počet stíhaných nebo vyšetřovaných cizinců na území ČR a počet skutků spáchaných cizinci dle jednotlivých druhů kriminality

Druh kriminality	Stíháno a vyšetřováno cizinců				Trestná činnost cizinců (skutky)			
	2012	2013	meziroční změna		2012	2013	meziroční změna	
			abs.hodnota	tj. %			abs.hodnota	tj. %
Násilné činy:	899	893	-6	-0,7%	1 035	998	-37	-3,6%
z toho vraždy	28	22	-6	-21,4%	23	20	-3	-13,0%
loupeže	168	179	11	6,5%	178	167	-11	-6,2%
úmyslné ublížení na zdraví	289	295	6	2,1%	302	289	-13	-4,3%
Mravnostní činy:	109	89	-20	-18,3%	122	102	-20	-16,4%
Majetkové činy:	1 904	1 889	-15	-0,8%	2 671	2 747	76	2,8%
z toho krádeže vloupáním:	401	412	11	2,7%	664	885	221	33,3%
krádeže prosté	1 182	1 128	-54	-4,6%	1 598	1 438	-160	-10,0%
krádeže kapesní	126	131	5	4,0%	175	116	-59	-33,7%
Maření výkonu úředního rozhodnutí	978	1 054	76	7,8%	1 132	1 213	81	7,2%
Hospodářské činy:	988	1 011	23	2,3%	1 562	1 652	90	5,8%
Celková kriminalita	7 513	7 470	-43	-0,6%	9 325	9 595	270	2,9%

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

Porovnáme-li zastoupení mužů a žen mezi trestně stíhanými nebo vyšetřovanými cizinci v roce 2013, pak podíl mužů činil 88,9 % (v absolutních číslech se jedná o 6 641 mužů) a podíl žen vyjadřuje hodnota 11,1 % (v absolutních číslech 829 žen). Oproti roku 2012 se počet trestně stíhaných mužů snížil o 75 osob, u trestně stíhaných žen byl naopak zaznamenán nárůst, a to o 32 osob. Podíl se u mužů snížil o 0,5 % a u žen se naopak o 0,5 % zvýšil (v roce 2012 tvořili muži 89,4 % a ženy 10,6 %).

Z celkového počtu 7 470 trestně stíhaných nebo vyšetřovaných cizinců mělo povolení k trvalému pobytu na území České republiky 2 446 cizinců.

Z pohledu státních příslušností tvořili nejpočetnější skupiny trestně stíhaných cizinců v roce 2013 státní příslušníci **Slovenska** s počtem 3 087 (+107 osob; tj. +3,6 % oproti roku 2012), **Ukrajiny** (990 osob; -71 osob, tj. -6,7 %), **Vietnamu** (806 osob; -53 osob, tj. -6,2 %), **Polska** (379 osob; -64 osob, tj. -14,4 %), **Bulharska** (288 osob; +17 osob, tj. +6,3 %) a **Rumunska** (251 osob; +15 osob, tj. +6,4 %). V roce 2013 se umístily všechny tyto uvedené státy na prvních šesti místech ve stejném pořadí jako v předchozím roce.

Trestně stíhaní nebo vyšetřovaní cizinci v ČR – TOP 10 – porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj.%	1.1.-31.12. 2013	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Trestně stíhané osoby v ČR celkem	113 026	100,0	117 682	100,0	4,1	4 656
z toho občané ČR	105 513	93,4	110 212	93,7	4,5	4 699
cizinci	7 513	6,6	7 470	6,3	-0,6	-43
Trestně stíhaní cizinci	7 513	100,0	7 470	100,0	-0,6	-43
z toho TOP 10 : *						
Slovensko	2 980	39,3	3 087	41,3	3,6	107
Ukrajina	1 061	14,1	990	13,3	-6,7	-71
Vietnam	859	11,4	806	10,8	-6,2	-53
Polsko	443	5,9	379	5,1	-14,4	-64
Bulharsko	271	3,6	288	3,8	6,3	17
Rumunsko	236	3,4	251	3,4	6,4	15
Německo	224	3,0	226	3,0	0,9	2
Rusko	202	2,7	196	2,6	-3,0	-6
Moldavsko	118	1,6	94	1,3	-20,3	-24
Rakousko	74	1,0	67	0,9	-9,5	-7

Vysvětlivka: *řazeno podle nejvyšší hodnoty roku 2013

Poznámka: Údaje zpracovány ŘSCP

V souvislosti s nelegální migrací na území České republiky byli cizinci v roce 2013 trestně stíháni pro trestné činy organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice a napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky.

- Pro trestný čin **organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice** bylo v roce 2013 trestně stíháno 9 cizinců (+3, +25,0 %) a 11 občanů České republiky. Cizinci v tomto roce tvořili 45,0 % podíl ze všech stíhaných osob pro tento trestný čin. V roce 2013 bylo pro uvedený trestný čin stíháno 6 státních příslušníků Polska, 2 státní příslušníci Ruska a 1 státní příslušník Vietnamu. Osoby (tj. celkem cizinci i občané ČR) byly nejčastěji stíhány v Ústeckém kraji v počtu 9 osob, dále v Jihomoravském a Libereckém kraji (po 3 osobách). Cizinci byli nejčastěji stíháni v Jihomoravském (3) a Ústeckém kraji (2).

Celkem 8 osob spáchalo tento trestný čin jako členové organizované skupiny za úplatu, z toho bylo 7 občanů ČR a 1 cizinec.

- Pro trestný čin **napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky** bylo v roce 2013 stíháno 19 cizinců, tj. stejný počet jako v předchozím roce, kteří tvořili 16,1% podíl ze všech stíhaných osob pro tento trestný čin. Občanů České republiky bylo stíháno 99. Procentuální vyjádření podílu cizinců na celkovém počtu osob, stíhaných pro daný trestný čin se zvýšil oproti roku 2012 o 4,9 %. U tohoto trestného činu je nutno zdůraznit, že pachatelé jsou zde především občané České republiky, kteří tímto způsobem napomáhají cizím státním příslušníkům k obcházení zákona o pobytu cizinců s cílem získat pobytové oprávnění na území České republiky, byť formou protiprávního jednání. Dle státní příslušnosti byli nejčastěji stíháni státní příslušníci Vietnamu (7 osob), Ukrajiny (5 osob) a Pákistánu (2 osob). Nejvyšší zastoupení stíhaných cizinců bylo zaznamenáno v Jihomoravském (5 osob), Jihočeském (4 osob) a Ústeckém kraji (3 osob). U českých občanů bylo nejvyšší zastoupení v Ústeckém kraji (16 osob), v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji (po 15 osobách), Jihomoravském kraji (13 osob) a Moravskoslezském kraji (11 osob).

Mezi zvlášť závažnou formu jednání při páchání trestné činnosti se řadí organizovaná skupina, do které bylo v roce 2013 začleněno celkem 14 osob z toho 11 občanů České republiky.

Působení cizinců v oblasti organizovaného zločinu na území České republiky

V porovnání s rokem 2012 nebyly v roce 2013 zjištěny poznatky o významných změnách a národnostním složení zločineckých skupin působících na území České republiky, ani v jejich činnostech. Organizované zločinecké skupiny působící na území České republiky jsou tvořeny převážně na základě národnostní – ačkoliv stále aktivněji spolupracují mezi sebou, především pokud mluví společným jazykem – a uchovávají úzké vztahy s domovským prostředím a krajany v sousedních zemích. Nejaktivnější jsou kromě českých skupin skupiny vietnamské, balkánské a ruské (lépe řečeno ruskojazyčné). V menší míře jsou aktivní skupiny nigerijské a rumunské.

Nejvýnosnější aktivitou stále zůstává nelegální výroba a distribuce omamných a psychotropních látek (dále jen „OPL“), dále pak nelegální výroba a prodej zboží porušujícího práva k ochranné známce, k obchodnímu jménu a chráněnému označení původu. Cizí organizované zločinecké skupiny se také intenzivně věnují padělání a pozměňování veřejných listin a osobních dokladů. Praní špinavých peněz je integrální součástí jakékoliv výdělečné zločinecké operace.

Vietnamské zločinecké skupiny

Tyto skupiny mají na svědomí podstatnou část organizovaného zločinu páchaného na území České republiky co do objemu činností a výše výnosů. Zdaleka nejvíce se věnují nelegální výrobě a distribuci OPL, kde se přednostně věnují hydroponnímu pěstování a následnému prodeji marihuany, přičemž během posledních tří let ovládly také výrobu a distribuci metamfetaminu a pervitinu. Ze všech skupin působících na území České republiky se vietnamské zločinecké skupiny nejvýznamněji podílejí na aktivitách souvisejících s poručováním práv k ochranné známce, k obchodnímu jménu a chráněnému označení původu. S touto trestnou činností souvisí také páchání citelných škod prostřednictvím krádeží daní. Významný podíl mají vietnamské zločinecké skupiny na pracovním vykořisťování (především členů vlastní komunity). Dále se zapojují do aktivit souvisejících s nelegální migrací a legalizací pobytu.

Balkánské zločinecké skupiny

Jedná se o skupiny volně složené z příslušníků států západního Balkánu, převážně – nikoliv však výlučně – kosovoalbánské národnosti. Charakteristickým rysem těchto skupin je to, že jejich vedoucí články se zdržují mimo území České republiky, nejčastěji v Albánii či v sousedních zemích Evropské unie. Tyto skupiny se nejvíce věnují nelegální výrobě a distribuci OPL, přičemž se specializují na obchod s heroinem. Pro účely pašování této látky přes tzv. balkánskou cestu spolupracují na evropské úrovni (tj. mimo území ČR) s bulharskými a tureckými zločineckými skupinami. Balkánské zločinecké skupiny se podílejí také na padělání a pozměňování veřejných listin a osobních dokladů.

Ruskojazyčné zločinecké skupiny

Pod hlavičku tzv. ruskojazyčných zločineckých skupin spadá široké spektrum skupin složených z občanů států bývalého SSSR. Kromě ruských zločineckých skupin jsou na území České republiky aktivní skupiny arménské a především gruzínské, které v poslední době nabývají na vlivu. Charakteristickým rysem těchto skupin je to, že těžiště jejich trestné činnosti často leží mimo území České republiky, kterou tyto skupiny využívají převážně k legalizaci prostředků získaných trestnou činností páchanou v zahraničí. Další důležitou charakteristikou těchto skupin je obliba České republiky ze strany jejich vedoucích článků – ty zde často zakládají firmy, usazují se zde se svými rodinami a využívají Českou republiku jako obchodní či soukromou bránu do schengenského prostoru.

Nigerijské zločinecké skupiny

Tyto skupiny se nejčastěji věnují nelegální výrobě a distribuci OPL, obchodu s lidmi a legalizaci pobytu na území České republiky. V oblasti nelegální výroby a distribuce OPL obstarávají převážně pašování a distribuci kokainu, marihuany a tabletových amfetaminů.

Typickým prostředím distribuce jsou přitom centra noční zábavy. V oblasti obchodu s lidmi se jedná nejčastěji o činnosti spojené s organizací prostituce a sexuálním vykořisťováním. V oblasti legalizace pobytu na českém území jsou nejčastějšími jevy účelová manželství a účelově využitého institutu souhlasného prohlášení rodičů (účelové otcovství).

Rumunské zločinecké skupiny

Na rozdíl od většiny ostatních se rumunské zločinecké skupiny vyznačují kočovným charakterem: nezůstávají dlouho v žádné konkrétní lokalitě, nýbrž se neustále přesouvají mezi jednotlivými zeměmi schengenského prostoru. Tomu odpovídá jejich činnost, která spočívá především v sezónních krádežích (kapesních či v obchodních centrech a na dálničních odpočívadlech) a podvodech prostřednictvím skimmingu, na kterém se podílejí také skupiny bulharské. Menší měrou (alespoň na území ČR) se tyto skupiny podílejí také na obchodu s lidmi a pracovním vykořisťování.

Trestná činnost obchodování s lidmi ve vztahu k cizincům

V problematice **trestné činnosti obchodování s lidmi** nedošlo v průběhu roku 2013 ke změnám ve způsobech páchaní ve srovnání s předchozím rokem. Rovněž v oblasti účelu, pro který byly osoby obchodovány, zůstal stav nezměněný. V prostředí České republiky se jednalo o formu užití obětí obchodování s lidmi k prostituci a formu užití k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování, anebo kořistění z takového jednání. V uplynulém roce nebyly zjištěny případy obchodování s lidmi, aby jich bylo užito k odběru tkáně, buňky nebo orgánu z těla, ke službě v ozbrojených silách, otroctví nebo nevolnictví. Stav, struktura a dynamika trestné činnosti obchodování s lidmi se v průběhu posledních let nemění. Obchod s lidmi stále patří mezi typické případy organizovaného zločinu s vysokou mírou latence, páchaného na území České republiky.

V některých příhraničních oblastech Jihočeského kraje byla zjevná pouliční prostituce i v roce 2013. V důsledku **trestních řízení sice míra poskytování sexuálních služeb** ve formě pouliční prostituce na tomto teritoriu klesla cca o 50 %, přesto však tato oblast představuje nadále značná rizika. Z kriminálního hlediska se jednalo o projevy organizovaných skupin osob, zejména romského etnika, které postupně zaplňovalo uvolněné teritorium a přebíralo kontrolu nad touto trestnou činností, s níž úzce souvisel i obchod z omamnými a psychotropními látkami, s jejichž pomocí dochází k vyvolání stavu závislosti. Tento stav měl, vzhledem k blízkosti státní hranice, rovněž negativní dopad na příhraniční území Rakouska.

V případech, kdy byli pachatelé předmětných trestných činů cizí státní příslušníci, jednalo se často o v České republice etablované cizince. Tito cizinci využívají úzké vazby na země původu, odkud jsou podporováni, znalost jazyka, kulturního prostředí, tradic a zvyklostí, kterým jsou připisovány hodnoty v zemích původu.

Pokud se týká zemí původu pravděpodobných obětí, byly jako zdrojové zaznamenány země nebo teritoriální oblasti zemí s nižší životní úrovní (některé části Slovenska, některé části Rumunska, Ukrajina, Nigérie), pro něž byla Česká republika zemí cílovou. V několika případech byla naopak Česká republika, z pohledu původu obětí, zemí zdrojovou pro Anglii a Německo.

V případech **obchodování s lidmi za účelem užití k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování**, byl typickým způsobem páchaní model z předchozích let. Pod záminkou práce s dobrým výdělkem byli lidé zjednáváni k pracovnímu uplatnění v České republice prostřednictvím nabídky konkrétních pracovních míst ve svých domovských státech. Tuto činnost prováděly organizované skupiny, které vystupovaly jako legální agentury práce, případně právnické osoby, mající povolení ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí ke zprostředkování práce. Byla jim nabízena pomoc při vyřízení veškerých náležitostí legálního vstupu a pobytu na území České republiky, byla jim nabízena doprava. Prováděná šetření potvrdila, že po příjezdu vykonávali

podřadnou práci, většinou fyzicky náročnou, za minimální nebo žádný plat. Byla vytvářena závislost na zaměstnavateli nebo pracovní agentuře nevyplácením celé mzdy (tzv. „dluhová závislost“), strachem ze ztráty zaměstnání, docházelo ke zneužití celkově nevýhodného postavení dělníků spočívajícího v jazykové bariéře, neznalosti právního prostředí a nedostatku finančních prostředků, tedy ke zneužívání tzv. „zranitelného postavení“ obětí obchodování s lidmi.

Prověřování trestných činů celními orgány

Pověřené celní orgány provádějí ve vymezených případech prověřování trestných činů v souladu s ustanovením § 12 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Pokud se jedná o trestnou činnost páchanou cizími státními příslušníky, nutno konstatovat, že v převážné většině se jedná o osoby vietnamské státní příslušnosti. Stejný zůstává její druh a závažnost jako v předchozích letech. Jedná se zejména o porušování práv k ochranné známce a porušování autorského práva a práv souvisejících s právem autorským, vztahují se zvláště ke skladování, výrobě a nabídce zboží, u kterého vzniklo podezření, že se jedná o výrobky porušující některá práva duševního vlastnictví. Přední místo v této oblasti zaujímá prodej padělaného textilu a obuvi, včetně módních doplňků (kabelky, opasky hodinky, bižuterie), dále CD, DVD a průmyslové výrobky. V současné době se rovněž na trhu stále objevují padělané výrobky, které mohou být pro konečného spotřebitele škodlivé a v některých případech i životu nebezpečné. Jde například o padělky drogistického zboží, kosmetiky, hraček, různých specifických součástí v automobilovém průmyslu, ale také např. mobilních telefonů či léků.

Promyšleným a vysoce organizovaným způsobem je zabezpečován dovoz zboží (textilní výrobky, obuv apod.) v kontejnerových zásilkách, a to zejména z Číny a Vietnamu. Při celním řízení jsou následně předkládány padělky faktur a jiných průvodních dokladů ke zboží. Záměrem je deklarování nižší skutečně placené ceny pro účely celního hodnocení, či cílené zatajení charakteru skutečně dováženého zboží. Na základě těchto falešných průvodních dokladů předložených při celním řízení je zboží následně propuštěno do volného oběhu a je vyměřeno clo při dovozu v nesprávné výši. Deklarovanými příjemci zboží jsou vždy účelově zakládané obchodní společnosti se sídly na území České republiky. Takto dovážené zboží mimo jakoukoliv účetní a daňovou evidenci získává po propuštění do volného oběhu novou identitu. Jedná se o zboží odňaté daňové povinnosti, zboží porušující práva k ochranným známkám, či o zboží nebezpečné pro konečného spotřebitele, které následně končí jak na černém trhu, tak i v běžné obchodní síti.

Ze zkušeností pověřených celních orgánů ve vztahu k asijské komunitě a prodeji padělků originálního zboží vyplývá, že asijské trhovci již neskládají větší množství takovýchto padělků, ale velmi často „pracují“ na základě objednávky zákazníka, kdy jsou schopni mu během 1 - 2 dnů dodat požadované zboží. Na tržnicích bývají padělky zboží schované v uzamykatelných skrytých skladech, které nejsou na první pohled rozpoznatelné, dále pod vystaveným zbožím pod pulty, pod zrcadly ve zkušebních kabinkách, v obchodech se nacházejí skryté dveře do dalších místností, výklopné dveře pomocí lankového systému, zboží pak rovněž mají v přistavených motorových vozidlech, atd.

Státní příslušníci Vietnamu se velmi často současně podílejí na nelegální výrobě a distribuci tabákových výrobků v rámci České republiky a do okolních států. Vietnamská komunita, respektive osoby z řad vietnamských podnikatelů, vystupují rovněž jako koncoví prodejci při nelegálním obchodu s lihem nebo lihovými nápoji. Jde o maloobchodní prodej alkoholických nápojů ve spotřebitelském balení, kdy prodejce není případně schopen prokázat zdanění. Zaznamenané případy se týkají nejen prodejních míst v příhraničních oblastech a tržnicích, ale i kamenných obchodů kdekoli na území České republiky, které jsou buď ve vlastnictví vietnamské komunity sídlící v České republice, příp. jsou tyto ze strany vietnamských podnikatelů zásobovány.

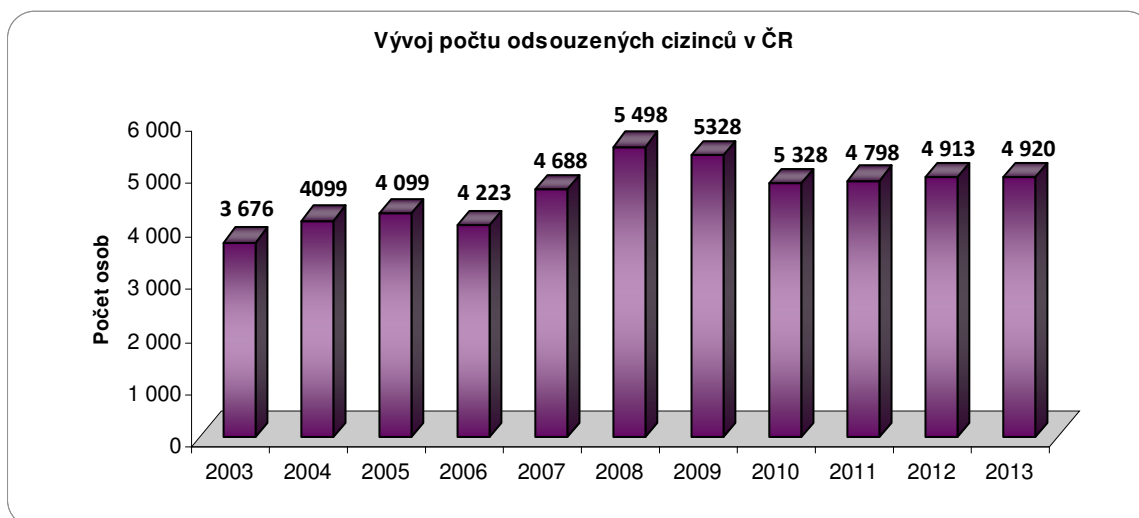
V poslední době stoupla i trestná činnost v oblasti neoprávněného nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy. Tuto skutečnost lze demonstrovat na neoprávněném nakládání s rohy nosorožců nebo kostrami tygrů.

Vietnamští státní příslušníci se podílejí rovněž na trestné činnosti v oblasti omamných a psychotropních látek, a to hlavně prostřednictvím indoorového pěstování marihuany v pěstírnách umístěných především v rodinných domech či zemědělských usedlostech. Tyto objekty jsou vždy pronajaté, přičemž jako důvod pronájmu je uvedeno skladování spotřebního zboží. Vzhledem k tomu, že v minulosti došlo k častým odhalením zmíněných pěstíren na základě nelegálního odběru elektrické energie, je v současnosti prováděn odběr elektrické energie na legální bázi. Dovoz pěstitelských technologií a semen konopí je prováděn převážně z Nizozemska a Spojeného království, kdy příjemcem je vietnamský podnikatel, který nákup a dovoz tohoto zboží do České republiky provádí. Samotný organizátor pěstování marihuany pak tyto komponenty nakupuje od dovozce přímo v České republice. Provoz pěstírny je ve většině případů zajišťován vietnamskými státními příslušníky, kteří často nedisponují povolením k pobytu v České republice. Na rozdíl od nedávné minulosti není již pravidlem, že veškerá marihuana je nelegálně vyvážena především do Německa, Maďarska, Nizozemska nebo na Slovensko, ale obchod s touto drogou je uskutečňován v souladu s poptávkou a úhradou. K nelegální přepravě marihuany z České republiky do zahraničí jsou využívány především osobní automobily české imatrikulace. Vietnamští státní příslušníci obchodují nejen s marihuanou, ale i s metamfetaminem (pervitin).

Státní příslušníci Polska, Slovenska a Ukrajiny se při páchání trestné činnosti v různé míře zaměřují zejména na nelegální přepravu tabákových výrobků a lihovin, a to zpravidla v osobních automobilech. Občané jiných státních příslušností, např. Nizozemci, Turci, Mongolové, Arméni, Bulhaři nebo Rakušané se v rámci prověřované trestné činnosti pověřenými celními orgány jako osoby podezřelé vyskytují ojediněle a jedná se zpravidla o neoprávněné nakládání s OPL (dovoz, vývoz, průvoz) nebo nelegální přepravu tabákových výrobků a lihovin.

XI.2 ODSOUZENÍ CIZINCÍ

Podle údajů Ministerstva spravedlnosti bylo v průběhu roku 2013 pravomocně **odsouzeno celkem 4 920 cizinců**, což je nárůst o 7 osob (tj. 0,1 %) oproti roku 2012. Jejich **podíl** na celkovém počtu osob odsouzených v České republice (77 976 osob) **činil 6,3 %**, zůstal tedy na téměř stejné úrovni jako v letech 2010 a 2012, kdy dosáhl hodnoty 6,9 %. Zmíněný podíl koresponduje s podílem cizinců na celkovém počtu trestně stíhaných osob ve sledovaném roce.

Složení státních příslušností osob, jež byly nejčastěji odsouzeny v České republice, odpovídá struktuře trestně stíhaných cizinců. Nejpočetněji i zde byli zastoupeni státní příslušníci **Slovenska** s počtem 2 024 osob a jejich počet se meziročně zvýšil o 58 osob (tj. +3,0 %). Podíl těchto státních příslušníků na celkovém počtu odsouzených cizinců dosáhl hodnoty 41,1 %. Na druhé místo se zařadili státní příslušníci **Ukrajiny** s počtem 732 odsouzených (-47 osob, tj. -6,0 %). S odstupem následovali státní příslušníci **Vietnamu** (561 osob; +55 osob, tj. +10,9 %), **Polska** (258 osob; -29 osob, tj. -10,1 %) a **Rumunska** (169 osob; +10 osob, tj. +6,3 %). V roce 2013 se v TOP 10 umístily stejné státy až na desátou pozici, kde vystřídalo Bělorusko, které postoupilo ze třinácté pozice v roce 2012, Mongolsko.

Odsouzení cizinci – TOP 10 – porovnání roku 2012/2013

Období roku	1.1.-31.12. 2012	tj.%	1.1.-31.12. 2013	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Celkem odsouzeno osob	71 471	100,0	77 976	100,0	9,1	6 505
z toho						
občané ČR	66 558	93,1	73 056	93,7	9,8	6 498
cizinci	4 913	6,9	4 920	6,3	0,1	7
Odsouzeno cizinců	4 913	100,0	4 920	100,0		
z toho TOP 10 : *						
Slovensko	1 966	40	2 024	41,1	3,0	58
Ukrajina	779	15,9	732	14,9	-6,0	-47
Vietnam	506	10,3	561	11,4	10,9	55
Polsko	287	5,8	258	5,2	-10,1	-29
Rumunsko	159	3,2	169	3,4	6,3	10
Bulharsko	160	3,3	163	3,3	1,9	3
Rusko	133	2,7	120	2,4	-9,8	-13
Německo	107	2,2	96	2,0	-10,3	-11
Moldavsko	90	1,8	76	1,5	-15,6	-14
Bělorusko	39	0,8	40	0,8	2,6	1

Vysvětlivky: * řazeno sestupně podle nejvyšší hodnoty roku 2013

Poznámka: Údaje Ministerstva spravedlnosti ČR

Nejvíce cizinců odsoudily soudy hlavního města Prahy (1 531 osob) a dále soudy Jihomoravského kraje (649 osob), Západočeského kraje (595 osob) a Severočeského kraje (574 osob).⁸⁵

Odsouzené osoby – dle soudů v jednotlivých krajích, rok 2013

Kraj ¹⁾	Praha	StČ	JČ	ZČ	SČ	VČ	JM	SM	Celkem ČR
Počet odsouzených osob celkem	9 836	9 072	5 043	7 563	12 404	7 270	12 299	14 489	77 976
z toho									
občané ČR	8 305	8 526	4 809	6 968	11 830	6 936	11 650	14 032	73 056
cizinci	1 531	546	234	595	574	334	649	457	4 920

Vysvětlivka: ¹⁾ Ve smyslu soudního uspořádání.

Poznámka: Údaje Ministerstva spravedlnosti

V roce 2013 se ve vyhošťovací vazbě okresních soudů nacházelo celkem 100 cizinců. Z uvedeného počtu bylo vyhoštěno 73 cizinců a realizováno vyhoštění nebylo u 27 cizinců.

Ve stejném období byli ve vyhošťovací vazbě krajských soudů celkem 15 cizinců. Z uvedeného počtu bylo vyhoštěno 11 cizinců a realizováno vyhoštění nebylo u 4 cizinců.

V předběžné a vydávací vazbě krajských soudů se pak nacházeli 4 cizinci, z toho bylo vydání realizováno u 3 cizinců.

⁸⁵ Ve smyslu soudního uspořádání.

XII. Specifické projekty v oblasti migrace a azylu

XII.1 MIGRAČNÍ PROJEKTY

Mezi opatřeními nelegislativní povahy, která jsou v oblasti migrace uskutečňována, představují vhodný nástroj k řízení migrace občanů třetích zemí do České republiky zejména zvláštní migrační projekty určené pro specifické cílové skupiny, které jsou vytvářeny a realizovány v rámci meziresortní spolupráce Ministerstva vnitra s dalšími věcně příslušnými orgány státní správy. Cílem těchto projektů je **zrychlení migrační procedury vybraných skupin cizinců, o jejichž vstup na území České republiky má stát určitý zájem**, a to cestou **bezodkladného vyřizování žádostí cizinců o povolení k zaměstnání, víza k pobytu nad 90 dnů anebo povolení k dlouhodobému pobytu**. V roce 2013 proto nadále pokračovala realizace dvou projektů zahájených již v roce 2012, které jsou určeny pro vnitropodnikově převáděné zaměstnance zahraničních investorů a pro lázeňské pacienty. Nově byla zahájena realizace dvou dalších projektů, jejichž cílové skupiny tvoří personál firem nově založených v České republice zahraničním investorem a stipendisté přijatí k vysokoškolskému studiu v České republice.

Celkově v roce 2013 probíhala v České republice **realizace čtyř** níže uvedených **migračních projektů**.

1. Projekt - Fast Track: Zrychlená procedura pro vnitropodnikově převáděné a lokalizované zaměstnance zahraničních investorů

Realizace projektu byla zahájena 1. února 2012. Jeho gestorem je Ministerstvo průmyslu a obchodu, spolugestory Ministerstvo vnitra, Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo zahraničních věcí.

Cílem projektu je urychlit proces pracovní migrace kvalifikovaných manažerů a specialistů z řad občanů třetích zemí, kteří jsou do České republiky vysíláni v rámci nadnárodních obchodních společností s pobočkami na našem území. V rámci projektu jsou jim ve zrychlené proceduře vydávána povolení k zaměstnání a víza k pobytu nad 90 dnů za účelem zaměstnání.

Původní cílová skupina vnitropodnikově převáděných zaměstnanců, kteří jsou vysíláni k výkonu práce do české pobočky nadnárodní společnosti, aniž by s ní přitom uzavírali pracovněprávní vztah, byla **v roce 2013 rozšířena i o vysílané pracovníky, kteří v České republice s tuzemskou pobočkou zahraničního investora pracovněprávní vztah dočasně uzavírají (tzv. „lokalizace“)**.

2. Projekt - Zrychlená procedura pro zahraniční pacienty, kterým bude v České republice poskytována lázeňská léčebně rehabilitační péče

Realizace projektu byla zahájena dne 1. listopadu 2012. Jeho gestorem je Ministerstvo zdravotnictví, spolugestory Ministerstvo vnitra a Ministerstvo zahraničních věcí.

Cílem projektu je podpořit lázně v České republice, které tradičně poskytují léčbu zahraničním pacientům, a posílit tak ekonomický přínos lázeňství pro český stát. V rámci projektu jsou ve zrychlené proceduře vydávána víza k pobytu nad 90 dnů za účelem léčby cizincům z vybraných arabských zemí, kteří potřebují léčebně rehabilitační péči přesahující 3 měsíce, a osobám tvořícím jejich nezbytný doprovod (rodiče nezletilých pacientů, osobní asistenti pacientů s vážným zdravotním postižením). Projekt je otevřen pouze pacientům trpícím onemocněním uvedeným ve zvláštní vyhlášce Ministerstva zdravotnictví, a lázním oprávněným poskytovat odpovídající lázeňskou léčebně rehabilitační péči. **Seznam lázní zařazených Ministerstvem zdravotnictví do projektu se v roce 2013 zvýšil z původních 4 na celkových 8.**

3. Projekt - Zrychlená procedura udělování pobytových oprávnění pro cizince – zahraniční studenty ze třetích zemí

Realizace projektu byla zahájena dne 1. června 2013. Jeho gestorem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, spolugestory Ministerstvo vnitra a Ministerstvo zahraničních věcí.

Cílem projektu je usnadnit proceduru vstupu a pobytu občanů třetích států, kteří byli jako **stipendisté přijati ke studiu v České republice na základě platných mezinárodních smluv nebo usnesení vlády České republiky.** V rámci projektu jsou přednostně vyřizovány jejich žádosti o víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia. Projektu se mohou účastnit pouze studenti zařazení do vybraných stipendijních programů.

4. Projekt WelcomePackage pro investory

Realizace projektu byla zahájena dne 1. července 2013. Jeho gestorem je Ministerstvo průmyslu a obchodu, spolugestory Ministerstvo vnitra, Ministerstvo vnitra práce a sociálních věcí a Ministerstvo vnitra zahraničních věcí.

Cílem projektu je podpořit příliv zahraničních investic do České republiky, mezinárodní konkurenceschopnost, expanzi investorů a vytváření nových pracovních míst. Projekt je proto zaměřen na **usnadnění a zrychlení migračního procesu investorů přicházejících do České republiky budovat nově založené obchodní společnosti a vysoce kvalifikovaného personálu působícího v již etablovaných výrobních i nevýrobních společnostech.** Do cílové skupiny jsou zařazení pouze občané třetích států uvedených v nařízení Rady (ES) č. 539/2001, kteří jsou osvobozeni od vízové povinnosti. V rámci projektu jsou **přednostně vyřizovány žádosti těchto cizinců o vydání víza k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání nebo zaměstnání a o povolení k zaměstnání.** Na realizaci projektu se významně podílí agentura CzechInvest.

Ve druhé polovině roku 2013 proběhla rovněž meziresortní diskuse o nezbytné budoucí modifikaci projektů „Fast Track: Zrychlená procedura pro vnitropodnikově převáděné a lokalizované zaměstnance zahraničních investorů“ a „WelcomePackage pro investory“, a to v souvislosti s implementací tzv. unijní směrnice o jednotném povolení (2011/98/EU), v jejímž rámci dojde v roce 2014 (po předpokládaném nabytí účinnosti novelizace příslušné legislativy) k nahrazení dlouhodobých víz a povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání novými tzv. zaměstnaneckými kartami.

Realizace projektu v roce 2013 – Ministerstvo vnitra

V roce 2013 bylo na zastupitelských úřadech České republiky podáno 94⁸⁶ žádostí o dlouhodobé vízum k pobytu nad 90 dnů zařazených do projektu. U všech 94 žádostí bylo odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra rozhodnuto o udělení dlouhodobého víza, přičemž u 6ti žádostí podaných v měsíci prosinec bylo o udělení víza rozhodnuto v lednu 2014.

Nejvíce žadatelů dle státní příslušnosti bylo z Ruska, celkem 37 osob, dále Spojených států amerických (17 osob), Japonska (11 osob), Indie (9 osob) a Austrálie (3 osoby).

Dle pohlaví se jedná o 80 žadatelů – mužů a 14 žadatelek – žen.

---

⁸⁶ Jedná se o počet osob, které podaly žádost o dlouhodobé vízum dle ustanovení §30 odst.1 zák.č. 326/1999 Sb. Uvedené číslo nemusí korespondovat s celkovým počtem osob zařazených do projektu „Zrychlená procedura...“, ani s počtem osob, které si udělené vízum fakticky převzaly a do České republiky přicestovaly.

Přehled žádostí o dlouhodobé vízum v rámci projektu „Zrychlená procedura ...“

Státní příslušnost žadatele	Měsíc podání žádosti o dlouhodobé vízum k pobytu nad 90 dnů na ZÚ ČR												Celkem
	I.13	II.13	III.13	IV.13	V.13	VI.13	VII.13	VIII.13	IX.13	X.13	XI.13	XII.13	
Spojené státy americké	3			2		2	2	1	3	1	3		17
Indie	2				2			1		1	1	2	9
Srí Lanka	1												1
Srbsko	1									1			2
Japonsko		6	2	1		1					1		11
Jihoafrická republika			2										2
Rusko			1			18					18		37
Malajsie			1										1
Filipíny				1									1
Nový Zéland					1								1
Korea						1						1	2
Brazílie							1			1			2
Austrálie							1					2	3
Argentina									1				1
Kostarika										2			2
Kanada										1		1	2
Celkem	7	6	6	4	3	22	4	2	4	7	23	6	94

Podle druhu práce se u žadatelů nejčastěji jedná o specialisty podpory podnikání (37 žadatelů), řídící pracovníci ve zpracovatelském průmyslu (7 žadatelů), ostatní řídící pracovníci v oblasti informačních a komunikačních technologií (6 žadatelů), specialisté v oblasti testování softwaru a příbuzní pracovníci (5 žadatelů). Nejvyšší představitelé velkých společností a institucí; řídící pracovníci v oblasti obchodu; ostatní řídící pracovníci v oblastech příbuzných obchodu a marketingu; ostatní specialisté v oblasti techniky (po 3 žadatelích). Další profese byly v uvedeném celkovém počtu žadatelů zastoupeny v menším množství. U jednoho žadatele se jedná o jednatele společnosti.

Realizace projektu v roce 2013 – Ministerstvo průmyslu a obchodu

Dle údajů Ministerstva průmyslu a obchodu bylo v průběhu roku 2013 v rámci projektu převedeno cca 100 vysoce kvalifikovaných pracovníků a manažerů ze zemí mimo Evropskou unii za účelem výkonu práce v České republice.

XII.2 PROJEKTY MV ČR ZAMĚŘENÉ NA SPECIFICKÉ KATEGORIE CIZINCŮ

1. Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi

Odbor prevence kriminality na základě pověření prvního náměstka ministra vnitra pro vnitřní bezpečnost, v souladu s usnesením vlády České republiky ze dne 14. prosince 2011 č. 925 ke *Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015* a v souladu s usnesením vlády České republiky ze dne 10. dubna 2012 č. 282 k *Národní strategii boje proti obchodování s lidmi v České republice na období 2012 - 2015*, realizoval v roce 2013 v rámci rozvoje systému prevence kriminality na republikové úrovni specifický projekt **Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi (dále jen „Program“)**. Novým relevantním dokumentem ve vztahu k péči o oběti obchodu s lidmi je Směrnice 2011/36/EU k boji proti obchodování s lidmi, která stanovila v článku 12, že členské státy přijmou opatření nezbytná k zajištění toho, aby byla dané osobě poskytnuta pomoc a podpora, jakmile příslušné orgány získají důvodné podezření, že se

uvedená osoba mohla stát obětí trestného činu obchodování s lidmi. Národní referenční mechanismus, jehož nedílnou součástí je Program, je plně v souladu s touto Směrnicí.

Program je opatření vytvořené s cílem poskytnout pravděpodobným obětem obchodování s lidmi podporu a náležitou ochranu na základě individuálního posouzení rizika, a umožnit tak přístup k programu na ochranu svědků, v tomto případě k Programu. Program je náležitě **chrání pravděpodobné oběti obchodování s lidmi v procesním postavení svědka, které poskytují součinnost orgánům činným v trestním řízení**. Pokud pravděpodobná oběť **dobrovolně** akceptuje nabídku účasti v Programu, tak vyplní a podepíše vstupní prohlášení, které obsahuje práva a povinnosti spojené s účastí v Programu.

V roce 2013 byla spolupráce se součinnostními partnery (tj. specializované nevládní neziskové organizace⁸⁷, ÚOOZ SKPV PČR, IOM) výborná. **Díky této spolupráci bylo v roce 2013 zařazeno celkem 23 pravděpodobných obětí obchodování s lidmi** z Rumunska, Slovenska, České republiky a Vietnamu. Převážně se jednalo o obchodování s lidmi za účelem nucené práce či pracovního vykořisťování. Z počtu 23 obětí bylo 17 pravděpodobných obětí referováno specializovanými nevládními neziskovými organizacemi do Programu a zbylých 6 obětí referovali zástupci ÚOOZ SKPV PČR. Celkem bylo **od roku 2003 zařazeno do Programu 143 obětí** obchodování s lidmi. Z tohoto celkového počtu zůstalo v Programu (ke dni 31. prosince 2013) zařazeno celkem 9 pravděpodobných obětí obchodování s lidmi (z toho 4 oběti jsou z roku 2013), kterým jsou poskytovány komplexní služby v rámci Programu a které spolupracují s orgány činnými v trestním řízení. Všechny 23 pravděpodobných obětí zařazených v roce 2013 do Programu souhlasilo s předáním podnětů na prošetření jejich případů na ÚOOZ SKPV PČR.

Pravděpodobné oběti zařazené do Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi v roce 2013 - dle státní příslušnosti, věkového složení a pohlaví

Podle země původu, věkové skupiny a pohlaví						
Země původu/ věk	18-23	24-30	31-40	41-50	51+	Součet
Česká republika	1	2			1	4
Slovensko	2	2				4
Vietnam			1			1
Rumunsko		2	7	4	1	14
Celkem	3	6	8	4	2	23

Celkem obětí	z toho	
	Muži	Ženy
23	14	9
Nucené práce/pracovní vykořisťování	Sexuální vykořisťování	
18	5	

Bylo dohodnuto také vzdělávání specialistů na úrovni Krajských ředitelství PČR. Realizace bude také v roce 2014.

2. Program podpory při potírání nelegální migrace

V souladu se Zásadami politiky vlády v oblasti migrace cizinců zakotvenými v usnesení vlády České republiky č. 55 ze dne 13. ledna 2003 byl odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky vytvořen **Program podpory při potírání nelegální migrace** (dále jen „Program“).

Uvedené opatření nelegislativního charakteru schválené usnesením vlády České republiky č. 502 ze dne 16. května 2007 (ve znění pozdějších změn a doplnění) zaměřené na oblast boje s nelegální migrací, vychází ze základních premis „*Směrnice Rady 2004/81/ES ze dne 29. dubna 2004 o povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou oběťmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovalectví a kteří spolupracují s příslušnými orgány*“, a souvisejících právních předpisů České republiky.

Hlavním cílem Programu je zajistit efektivní spolupráci mezi osobami, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví, orgány činnými v trestním řízení a dalšími zainteresovanými subjekty při odhalování a objasňování předmětné trestné činnosti a zároveň při vytváření preventivních opatření, a to vše za současného zajištění nezbytné péče pro dotčené osoby a případně i pro jejich rodinné příslušníky, kteří se zdržují na území České republiky se zásadním důrazem na jejich osobní bezpečnost.

Za tímto účelem je v rámci Programu nastaven systém součinnosti jednotlivých zúčastněných subjektů, jehož první fáze je zaměřena na detekování případných svědků, kterým jsou průběžně poskytovány ucelené informace o Programu, právní poradenství a popř. potřebná sociální a psychologická pomoc tak, aby svá rozhodnutí ke spolupráci s orgány činnými v trestním řízení nebo k dobrovolnému návratu činili v maximálně objektivních podmínkách. Druhá fáze je pak orientována na bezproblémový průběh trestního řízení a podporu svědků cílenou na jejich možnou sociální integraci a zapojení do běžného života.

Na vytvořeném systému participují příslušné orgány činné v trestním řízení, neziskové nevládní organizace, Mezinárodní organizace pro migraci, služba cizinecké policie Policie České republiky, Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra České republiky a v neposlední řadě odbor azylové a migrační politiky, který je současně hlavním koordinátorem činností v rámci Programu.

Ve sledovaném roce byly v rámci Programu na odboru azylové a migrační politiky ke dni 31. prosinci 2013 přijaty celkem 2 podněty k cizincům, kteří by mohli disponovat kriminálně relevantními informacemi pro případné potřeby trestního řízení. Uvedené podněty byly k šetření zaslány Správou uprchlických zařízení Ministerstva vnitra České republiky. Oba podněty byly vyhodnoceny jako nerelevantní pro součinnost s orgány činnými v trestním řízení.

Jak již bylo výše uvedeno, s ohledem na stanovené cíle vlastního Programu je systém součinnosti subjektů nastaven do dvou rovin, přičemž v té první probíhá detekování osob, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví a které by mohly disponovat kriminálně relevantními informacemi. Dotčeným cizincům jsou poskytovány zejména informace k právnímu a sociálnímu systému České republiky, popř. psychologické poradenství. Tedy právní poradenství není směřováno výhradně na možnost případné nabídky spolupráce stran orgánů činných v trestním řízení a získání legálního pobytu, ale účelem poradenství je i snaha prostřednictvím informovanosti předejít případnému opakovanému nezákonnému postavení na území a jeho součástí je, mimo jiné, i nabídka možnosti dobrovolné repatriace⁸⁸, jako možné varianty řešení situace dotčené osoby.

---

88 Dobrovolná repatriace - další z řady institutů užívaných v boji proti nelegální migraci.

V kontextu s deklarovanými službami zaměřenými na zajištění již vlastní bezproblémové spolupráce svědka s orgánem činným v trestním řízení byli v roce 2013 v Programu registrovány 2 osoby, kterým je poskytována podpora v podobě dalšího smluvního poradenství, ubytování, stravy, asistenčních služeb apod.

Statistické údaje související s realizací Programu v letech 2007 - 2013

Rok	Počet podnětů	Detekováno svědků	Osoby v programu, kterým je či byla v daném období poskytnuta následná podpora (další smluvní poradenství, ubytování, asistenční služby) svědci / nezaopatření rodinní příslušníci	
VI.-XII. 2007	60	2	0	0
2008	86	7	7	3
2009	16	5	9	4
2010	37	7	12	4
2011	67	8	6	0
2012	4	1	6	0
2013	2	0	2	0

Uvedeným výsledkům, resp. činností konaným v rámci Programu v roce 2013 odpovídají i fakticky vynaložené finanční náklady. Nevyčerpané finanční prostředky v roce 2013 na služby Programu byly požadovány k převedení do nároků z nespotřebovaných výdajů k využití pro realizaci Programu v roce 2014.⁸⁹

Čerpání finančních prostředků v souvislosti s realizací Programu

Rok	Požadováno pro realizaci (v Kč)	Fakticky vynaloženo (v Kč)
VI.-XII. 2007	4 000 000	26 000
2008	4 320 000	270 000
2009	4 300 000	825 000
2010	3 300 000	530 000
2011	2 600 000	620 000
2012	2 000 000	720 000
2013	2 000 000	410 000

Resumé výsledků činnosti Programu v roce 2013 navazující na vyhodnocení realizace tohoto projektu z jednotlivých předchozích let 2007 až 2012 ukazuje, že se Program v minulosti osvědčil jako účelné a efektivní doplnění stávajících legislativních nástrojů boje s nelegální migrací, které vykazovalo pozitivní výsledky, a to při maximální hospodárnosti využití poskytnutých finančních prostředků. Přestože je detekci případných svědků trestné činnosti, kteří by mohli služeb Programu využívat věnována zvýšená pozornost, nebyl v letech 2012 a 2013 do Programu zařazen žádný nový svědek. Z uvedeného důvodu bude činnost Programu v roce 2014 utlumená s tím, že uvedeným dvěma osobám bude i nadále poskytována potřebná péče. V rámci zamýšleného utlumení bude Program počítat jen s minimální finanční rezervou pro případ, že by nastala aktuální potřeba zařazení nových osob. Vznik této situace nelze žádným způsobem předvídat, Ministerstvo vnitra však musí být na tuto eventualitu s ohledem na ochranu oprávněných zájmů a práv předmětných osob připraveno.

⁸⁹ Informaci o činnosti Programu podpory při potírání nelegální migrace za rok 2013 projednala a vzala na vědomí vláda České republiky dne 8. ledna 2014.

XII.3 HUMANITÁRNÍ PROJEKTY

Program humanitárních evakuací zdravotně postižených obyvatel - MEDEVAC

Program humanitárních evakuací zdravotně postižených obyvatel (dále jen „program MEDEVAC“) je realizován Ministerstvem vnitra za účelem poskytnutí lékařské pomoci vážně nemocným pacientům z válkou postižených či jinak potřebných oblastí, kterým není možné zajistit odpovídající péči v místních podmínkách.

Hlavní podmínkou pro zařazení pacienta do programu MEDEVAC je posouzení diagnózy a možnosti léčby pacienta v České republice. Upřednostňováni jsou pacienti s takovým typem onemocnění, které si nevyžádá intenzivní léčbu v řádech několika let. Podstoupení léčby v České republice musí znamenat zásadní změnu zdravotního stavu pacienta ve smyslu zvýšení kvality či záchrany života. Pacienti jsou vybíráni na základě relevantních lékařských zpráv, které jsou posuzovány odborníky v České republice.

Pro léčbu dětského pacienta je nezbytný písemný souhlas zákonného zástupce dítěte s nutnými lékařskými zákroky, jejichž přesný rozsah je zřejmý až po specializovaném vyšetření provedeném odborným lékařským pracovištěm v České republice. Z tohoto důvodu s dětskými pacienty v rámci programu MEDEVAC cestuje do České republiky i jejich zákonný zástupce.

Ministerstvo vnitra nabízí prostředky a technické možnosti k zajištění léčby vážně nemocných pacientů v České republice. Garantuje tak mj. zajištění legálního pobytu osob na území České republiky a úhradu nákladů vzniklých v souvislosti s léčbou.

Zahájení realizace programu MEDEVAC reagovalo na válečný konflikt v Bosně a Hercegovině, následovaný válečným konfliktem v Kosovu. Po vypuknutí irácké války se začal program MEDEVAC orientovat především na léčbu srdečních onemocnění dětských pacientů ve spolupráci s Dětským kardiocentrem Fakultní nemocnice v Motole (dále jen „FNM“). V souvislosti s ozbrojenými konflikty v Libyi a Sýrii se program MEDEVAC opět orientuje i na válečná zranění, včetně dospělých pacientů.

V roce 2013 byla v rámci programu MEDEVAC **realizována léčba 2 syrských dětí** v České republice a dále byla týmem českých lékařů **odoperována vybraná skupina několika syrských dětí v Ammánu**.

Usnesením vlády ze dne 16. října 2013 č. 788 bylo schváleno pokračování programu humanitárních evakuací zdravotně postižených obyvatel (MEDEVAC) pro státní příslušníky **Sýrie v roce 2013**. V jeho rámci bylo uvolněno celkem 7,5 mil. Kč. Z toho bylo 6,8 mil. Kč převedeno rozpočtovým opatřením Ministerstvu zdravotnictví na vyslání lékařského týmu do Jordánska (na zajištění přepravy a nákladů spojených s pobytem), na léčbu a přepravu vybraných pacientů do České republiky. Na pokrytí zvýšených nákladů Velvyslanectví ČR v Ammánu v souvislosti s logistickým zabezpečením celé akce bylo převedeno rozpočtovým opatřením 150 tis. Kč Ministerstvu zahraničních věcí. V rámci takto schváleného pokračování došlo začátkem prosince 2013 k vyslání chirurgického týmu Dětského kardiocentra FNM do Jordánska, který odoperoval vybranou skupinu syrských pacientů. Dále byly prostřednictvím dopravního leteckého speciálu Armády ČR u příležitosti pracovní návštěvy prvního náměstka ministra vnitra v Jordánsku do České republiky přepraveny dvě 2 syrské děti/sourozenci se stejnou vrozenou srdeční vadou za účelem podstoupení operací ve FNM. Jejich léčba byla s úspěchem zakončena v polovině ledna 2014, kdy se také v pořádku vrátili zpět do Jordánska.

V souhrnu bylo od roku 1993 v rámci programu MEDEVAC v České republice léčeno celkem 165 pacientů (převážně dětí) z Bosny a Hercegoviny (17 osob), Kosova (40 osob), Čechenska (1 osoba), Iráku (42 osob), Pákistánu (10 osob), Afghánistánu (14 osob), Kambodže (7 osob), Libye (17 osob), Myanmaru/Barmy (3 osoby) a Sýrie (14 osob).

Přesídlování

Institut přesídlování je spolu s instituty lokální integrace a dobrovolného návratu jednou ze tří základních metod dosažení trvalého řešení („*durable solution*“) dlouhodobě neuspokojivé uprchlické situace. V praxi se jedná o výběr osob a jejich transfer ze státu prvního azylu do třetí země, která je připravena je přijmout, poskytnout jim mezinárodní ochranu a zajistit jim přístup ke všem základním lidským a občanským právům. Vedle udělování mezinárodní ochrany spontánně přicházejícím uprchlíkům je tak přesídlování ve vyspělém světě považováno za druhý pilíř systému ochrany uprchlíků. Základní cíl přesídlovacího programu je humanitární, tedy poskytnout potřebnou asistenci a ochranu nejohroženějším skupinám uprchlíků, kteří mimo přesídlení nemají jiné vyhlídky na bezpečný a důstojný život a kterým by v případě návratu do vlasti hrozilo nebezpečí pronásledování nebo ponižujícího a nelidského zacházení.

Česká republika se k realizaci přesídlovacího programu přihlásila v roce 2008 přijetím *Koncepce národního přesídlovacího programu (Usnesení vlády ze dne 27. června 2008, č. 745/2008)*, a stvrdila tak svou připravenost podílet se prostřednictvím tohoto humanitárního nástroje na řešení globálních uprchlických problémů a pomoci uprchlíkům v rámci společného sdílení břemene v uprchlické oblasti po boku ostatních vyspělých zemí.

V letech 2008 – 2012 Česká republika efektivně přesídlila tři skupiny barmských uprchlíků z Malajsie a Thajska v celkovém počtu 120 osob, nabídla jim na svém území ochranu a naději na bezpečný a důstojný život a podílela se na jejich integraci do české společnosti. **V roce 2013** se Česká republika v oblasti přesídlování podílela ve spolupráci s UNHCR na nouzovém přesídlování osob v bezprostředním ohrožení („*emergency resettlement*“) a na asistenci při slučování rodin přesídlenců. Česká republika se v roce 2013 rovněž účastnila všech klíčových aktivit v této oblasti pořádaných na evropské i mezinárodní úrovni.⁹⁰

Poskytnutí okamžité pomoci zemím zasaženým masivním přílivem syrských uprchlíků v roce 2013

Od jara 2011, kdy došlo v Sýrii k propuknutí vnitřního ozbrojeného konfliktu, který postupně přerostl v občanskou válku, opustilo své domovy celkem 7 mil. osob. Z tohoto počtu odešly ze Sýrie do zahraničí již více než 2 miliony obyvatel. Přetrvávající boje a aktuální absence možnosti brzkého vyřešení celé situace v zemi ať už mezinárodněpolitickým tlakem, či vojenským zásahem vytváří potenciál pro pokračující migrační pohyby, zejména z řad vnitřních uprchlíků.

Přestože většina syrských uprchlíků zůstává v sousedních zemích blízkovýchodního regionu, část z nich, jejichž počet roste, směřuje do Evropy. Pro některé členské státy Evropské unie, zejména státy tzv. jižního křídla, představuje stávající rozsah migrace syrských uprchlíků závažný problém, který zhoršuje již existující problémy dané především celkovou křehkostí azylového a s ním souvisejících systémů (ochrana státních hranic, migrační systém), které byly navíc oslabeny rozpočtovými škrty způsobenými dopadem ekonomické krize. Tato situace již vedla

⁹⁰ Správa uprchlických zařízení MV se v rámci *Koncepce národního přesídlovacího programu* zúčastnila další fáze přesídlovacího programu. V rámci přesídlovací akce schválené *usnesením vlády ze dne 13. června 2012 č. 415 o realizaci národního přesídlovacího programu*, Správa uprchlických zařízení MV na konci roku 2012 přijala 7 barmských rodin pobývajících před jejich přesídlením v Malajsii (25 osob) v integračním azylovém středisku Předlice, které bylo na dobu jejich pobytu vyhrazeno celé pro tento účel. Spolufinancování přesídlovací akce proběhlo z Evropského uprchlického fondu, *projektu EUF 2011-21 První kroky v České republice – podpora integrace barmských uprchlíků*. Prvním cílem bylo poskytnout přesídleným osobám důstojné ubytování před jejich odchodem do integračních bytů. Druhý cíl spočíval v pomoci při integraci do majoritní společnosti prostřednictvím asistence a různých kurzů. Ještě v prosinci roku 2012 byl zahájen intenzivní kurz českého jazyka pro dospělé a pokračoval dalších 6 měsíců v roce 2013, tedy po celou délku pobytu klientů v integračním azylovém středisku. Pro dětské klienty probíhala čeština, které se účastnilo 8 osob, a to nad rámec školní docházky, kterou absolvovali.

k nárůstu rizik spojených se sekundárními migračními pohyby z přímo zasažených zemí Evropské unie do jiných členských států, včetně České republiky. Evropské azylové systémy tak čelí jedné z nejvýznamnějších krizí.

Česká republika nepatří mezi cílové země syrských žadatelů o azyl. Přesto kritickou situaci v Sýrii a související migrační pohyby sleduje s velkými obavami, neboť je zjevné, že se jedná o humanitární tragédii, která má velmi závažné dopady na migrační a azylovou situaci v Evropské unii. **Za prioritu považuje Česká republika především stabilizaci syrských uprchlíků v místě jejich aktuálního pobytu. Proto poskytuje finanční prostředky na humanitární pomoc** pro obyvatelstvo v Sýrii i pro potřeby uprchlíků v sousedních zemích, zejména v Libanonu a Jordánsku. **Celkový objem humanitární pomoci** a další asistence ze strany České republiky, poskytnutý v souvislosti s konfliktem v Sýrii v letech 2012 až 2013, **činí již více než 120 mil. Kč.** Součástí této celkové částky jsou rovněž finanční prostředky alokované z rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra.

Usnesením vlády č. 846 ze dne 6. listopadu 2013 bylo z rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra na rok 2013 uvolněno 50 mil. Kč na podporu azylových systémů zemí zasažených masivním přílivem syrských uprchlíků, a to jak v sousedství (Turecko, Jordánsko) tak i mimo sousedství Sýrie (Bulharsko).⁹¹

Zároveň byla u příležitosti pracovní návštěvy místopředsedy vlády a ministra vnitra v Bulharsku ve dnech 9. až 10. prosince 2013 poskytnuta materiální podpora ve výši 2 mil. Kč azylovému systému Bulharské republiky (se zaměřením na ubytování syrských uprchlíků), která byla alokována z humanitárních skladů Hasičského záchranného sboru ČR, který se také podílel na jejím pozemním transportu do Bulharska.

XII.4 PROJEKTY ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVÉ POMOCI

Informace o zapojení Ministerstva vnitra do multilaterální spolupráce

Ministerstvo vnitra pokračovalo v roce 2013 v implementaci vlajkového projektu v rámci Partnerství pro mobilitu s Gruzii. V prosinci byl tento projekt po třech letech implementace ukončen. Současně spolu s Polskem a dalšími státy pokračovalo v rozvíjení Pražského procesu, hlavního multilaterálního migračního dialogu Evropské unie s východními a jihovýchodními sousedy Evropské unie, a to především prostřednictvím Cílené iniciativy na implementaci Akčního plánu Pražského procesu. Vedle toho probíhaly projekty se třetími zeměmi, jichž se Česká republika účastnila jako partner.

Pražský proces

V návaznosti na přijetí Akčního plánu spolupráce na **druhé ministerské konferenci Pražského procesu** v listopadu 2011 v polské Poznani, která operacionalizuje Společnou deklaraci

---

⁹¹ Tyto prostředky byly vynaloženy následujícím způsobem:

- ✓ na kofinanci projektu EU *Regionálního programu ochrany (RPP)* ve výši 10 mil. Kč;
- ✓ jako peněžní dar pro Turkish Prime Ministry Disaster and Emergency Management Presidency (AFAD) ve výši 12,5 mil. Kč (zacíleno na podporu lokální úrovně místních samospráv při řešení vzrůstajícího počtu syrských uprchlíků na tureckém území);
- ✓ jako peněžní dar pro bulharskou Státní agenturu pro uprchlíky ve výši 25 mil. Kč (zacíleno na materiální a logistickou pomoc při zajištění prvotního ubytování syrských uprchlíků na bulharském území);
- ✓ na nabídnutou pokračující realizaci programu humanitárních evakuací zdravotně postižených obyvatel (MEDEVAC) pro státní příslušníky Sýrie v Turecku v předpokládané výši 2,5 mil. Kč.

první ministerské konference uspořádané během českého předsednictví Rady EU, byly v roce 2013, implementovány aktivity pod vedením Polska v rámci Cílené iniciativy Pražského procesu. Pravidelně se scházela řídicí skupina Cílené iniciativy Pražského procesu a to zejména v Bruselu na okraj HLWG. **V Praze zasedali vyšší státní úředníci Pražského procesu v únoru 2013.** V rámci implementace Cílené iniciativy probíhají mj. čtyři pilotní projekty připravené v souladu s Globálním přístupem k migraci a mobilitě zaměřené na boj proti nelegální migraci, podporu legální migrace, azyl a posilování vazby mezi migrací a rozvojem. Česká republika vede projekt k otázkám migrace a rozvoje (specificky zaměřený na cirkulární migraci). V roce 2013 proběhly dva workshopy v rámci pilotního projektu, a to v únoru v Praze a v říjnu v Tbilisi. Evropská komise podpořila Pražský proces dodatečně dalšími 600 000 EUR, což umožní realizace dalších cca 2 – 3 projektů, v nichž se Česká republika plánuje aktivně angažovat.

Projekt ERIS

V rámci Tématického programu pro spolupráci se třetími zeměmi v oblasti azylu a migrace Evropské komise **vede Česká republika projekt zaměřený na problematiku integrace cizinců v Rusku** s názvem *Development of Joint Principles, Procedures and Standards on the Integration of Labour Immigrants between the Russian Federation and European partners* (ERIS). Jedná se o projekt spolupráce migračních orgánů České republiky, Ruska a Rakouska v oblasti integrace cizinců, **jehož implementace započala v únoru 2013** a potrvá dva roky. Celkovým záměrem projektu je přispět k dalšímu rozvoji systémů řízení migrace v Rusku, České republice a Rakousku se zaměřením na integrační politiky pro pracovní imigranty. Specifickými cíli jsou posílení schopnosti zapojených partnerských států v oblasti integrace formou podporování výměny specifických znalostí týkajících se integračních politik mezi partnery projektu při vytváření a implementování integračních politik pro pracovní imigranty, se zaměřením na práva pracovních migrantů a zranitelné kategorie pracovních migrantů, prosazování a trvalé uskutečňování institucionalizované spolupráce mezi Ruskem a migračními a integračními orgány zúčastněných partnerů; zlepšení využívání společných zásad, postupů a standardů integračních politik mezi Ruskem a státy podílejícími se na Pražském procesu. Výstupy projektu budou k dispozici všem státům Pražského procesu zainteresovaným v rozvoji svých integračních systémů. Projekt je financován z prostředků Evropské komise - Tématického programu pro spolupráci se třetími zeměmi v oblasti azylu a migrace, v jehož rámci se Ministerstvu vnitra podařilo projekt vysoutěžit. Na podzim 2013 proběhla do Ruska evaluační mise, již se účastnili rovněž dva zástupci odboru azylové a migrační politiky.

Projekt „Podpora reintegrace gruzínských navrátilců a implementace readmisní dohody mezi EU a Gruzii“

V prosinci 2013 byla zakončena implementace projektu vedeného Ministerstvem vnitra a realizačním týmem v Tbilisi v souladu s pracovním plánem, a to jak v oblasti posilování kapacit státních orgánů Gruzie, v oblasti přímé reintegrační asistence navrátilcům skrze EU Mobilitní středisko, tak v oblasti informačních kampaní či přípravě národní migrační strategie Gruzie. Shora uvedený projekt byl hlavním projektem, realizovaným v rámci Deklarace Partnerství pro mobilitu podepsané mezi Gruzii a 16 členskými zeměmi Evropské unie v listopadu 2009. Projekt s celkovým rozpočtem ve výši tří milionů euro byl spuštěn v návaznosti na podpis smlouvy o vízové facilitaci a readmisní dohody Gruzie – EU. Projektu se účastnilo celkem 16 institucí z 9 zemí Evropské unie.

Mezi nejvýznamnější úspěchy, kterých projekt dosáhl, bylo schválení konečného návrhu Migrační strategie Gruzie, která byla s technickou a expertní pomocí projektu vytvořena členy Strategické pracovní skupiny Státní komise pro otázky migrace (dále jen „Komise“) a schválena jejím vedením v dubnu 2012 a následně dne 15. března 2013 vládou Gruzie. V mezitím rovněž s podporou projektu pak Komise vytvořila konkrétní akční plán realizace této strategie. Druhým

významným úspěchem bylo vytvoření Mobilitního centra, které v rámci projektu vzniklo v prostorách Ministerstva pro vnitřně přesídlené osoby, ubytování a uprchlíky, hlavního gruzínského partnera projektu. V rámci Mobilitního centra jsou poskytovány asistenční služby všem navracejícím se Gruzínským občanům, a to nejen ze zemí Evropské unie, ale i jiných destinací, kteří mají zájem o pomoc při reintegraci do gruzínské společnosti. V době ukončení projektu obsloužilo Mobilitní centrum více než 1 700 klientů, kteří mimo obecného poradenství využili některé ze specifických služeb, zaměřených zejména na integraci těchto osob na pracovním trhu.

Projekt „Posilování kapacit na zvládání pracovní a návratové migrace v rámci Partnerství pro mobilitu s EU“

V roce 2013 pokračoval projekt na posílení kapacit moldavských úřadů práce s cílem zlepšit možnosti pracovní reintegrace navracených moldavských migrantů. Jedná se o vlajkový projekt Partnerství pro mobilitu s Moldavskem, který vede Švédsko, přičemž Česká republika (Ministerstvo vnitra a Ministerstvo práce a sociálních věcí) se účastní jako partner.

Projekt FIRMM v Moldavsku

V Moldavsku byl v roce 2013 zahájen projekt Supporting the Republic of Moldova to implement the EU-Moldova Action Plan on Visa Liberalisation (*Fighting Irregular Migration in Moldova*, FIRMM). Celkovým cílem FIRMMu je přispět k úspěšnému provádění akčního plánu vízové liberalizace, zejména k vytvoření souboru opatření v boji proti nedovolenému přistěhovalectví. Cílem projektu je pomoci Moldavsku při plnění plánu vízové liberalizace. Projekt vznikl z potřeb moldavského Ministerstva vnitra. Odehrává se v rámci Partnerství pro mobilitu EU - Moldavsko s dobou trvání 2 let a s rozpočtem 1,2 mil. Eur. Projekt je implementovaný Mezinárodním střediskem pro rozvoj migračních politik (International Centre for Migration Policy Development, ICMPD) a **mezi partnery projektu patří** vedle dalších členských států i **Česká republika**.

Projekty ReVis a GovAc

Projekty implementované ICMPD v rámci Partnerství pro mobilitu s Moldavskem a Gruzíí, jichž se Česká republika účastnila jako partner, byly v květnu 2013 úspěšně završeny. Projekt ReVis byl zaměřen na posílení kapacit orgánů obou zemí v souvislosti s readmisí a vízovou facilitací. V případě projektu GovAc se jednalo o posílení analytických kapacit státních úřadů (ve vztahu k monitoringu a analýze migračních toků) a zlepšení koordinace s akademickým sektorem.

XII.5 SOLIDARITA A ŘÍZENÍ MIGRAČNÍCH TOKŮ

Obecný program Solidarita a řízení migračních toků na období 2007/2008-2013 zřídil čtyři fondy jakožto finanční nástroje pro zajištění solidarity a rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání jejich úsilí při postupném vytváření prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Mezi fondy obecného programu Solidarita a řízení migračních toků patří:

- Evropský uprchlický fond na období 2008-2013 (EUF),
- Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetích zemí na období 2007-2013 (EIF),
- Evropský návratový fond 2008-2013 (ENF),
- Fond pro vnější hranice na období 2007-2013 (FVH).

Obecný program Solidarita a řízení migračních toků má především napomáhat členským státům při realizaci společné azylové a migrační politiky Evropské unie v souladu s částí III., hlavou V. Smlouvy o fungování Evropské unie.

Evropský uprchlický fond na období 2008-2013 (EUF III.) byl zřízen Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 573/2007/ES ze dne 23. května 2007 jako součást obecného programu Solidarita a řízení migračních toků. Je pokračováním EUF II., který byl realizován v letech 2005-2007.

Obecným cílem fondu je podpora a povzbuzení úsilí členských států při přijímání uprchlíků a vysídlených osob a při nesení důsledků tohoto přijímání s ohledem na právní předpisy Společenství v těchto věcech prostřednictvím spolufinancování.

Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetích zemí na období 2007-2013 byl zřízen Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 435/2007/ES ze dne 25. července 2007 jako součást obecného programu Solidarita a řízení migračních toků.

Obecným cílem fondu je podpora členských států v jejich úsilí umožnit státním příslušníkům třetích zemí pocházejícím z odlišného hospodářského, sociálního, kulturního, náboženského, jazykového a etnického prostředí, aby splnili podmínky pobytu, a usnadnit jejich integraci do evropské společnosti. Tento fond se zaměřuje především na akce v souvislosti s integrací nově příchozích státních příslušníků třetích zemí.

Evropský návratový fond byl zřízen na období 2008 – 2013 Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 575/2007/ES ze dne 23. května 2007 jako součást obecného programu Solidarita a řízení migračních toků.

Obecným cílem fondu je podpora úsilí členských států o zlepšení řízení návratů ve všech aspektech prostřednictvím využívání koncepce integrovaného řízení a zabezpečování společných nebo vnitrostátních akcí v rámci zásady solidarity.

Fond pro vnější hranice na období 2007 až 2013 byl zřízen Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 574/2007/ES ze dne 23. května 2007 jako součást obecného programu Solidarita a řízení migračních toků. Fond by měl přispívat k zajištění jednotné a vysoce kvalitní ochrany vnějších hranic a zároveň k pružné přeshraniční dopravě, k rozvoji společného evropského systému integrovaného řízení hranic.

Mezi obecné cíle fondu patří účinná organizace kontrol, která zahrnuje úkoly v oblasti kontroly a ostrahy týkající se vnějších hranic, účinné řízení toků osob na vnějších hranicích ze strany členských států, zabezpečení jednotného uplatňování právních předpisů Společenství o překračování vnějších hranic, především nařízení č. 562/2006/ES příslušníky pohraniční stráže, zlepšení řízení činností organizovaných konzulárními a jinými službami členských států v třetích zemích, pokud jde o toky státních příslušníků třetích zemí na území členských států a spolupráci v této oblasti.

Akce podporované fondy Solidarity a řízení migračních toků jsou prováděny na základě víceletých programů. Víceleté programy jsou realizovány prostřednictvím jednotlivých ročních programů.

Odpovědným orgánem pro implementaci fondů Solidarity a řízení migračních toků je Sekce pro mezinárodní vztahy, strategie a koncepce Ministerstva vnitra České republiky.

V následující tabulce jsou uvedeny **schválené částky alokací pro jednotlivé fondy na celé víceleté období 2007, resp. 2008 – 2013 pro jednotlivé fondy (v EUR).**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Celkem
FVH	1 973 113,72	1 813 238,85	1 844 892,00	1 804 591,00	2 012 084,00	2 741 306,00	3 664 316,00	15 853 541,57
ENF	-	1 162 395,38	1 018 044,11	956 447,21	1 002 329,73	1 189 726,00	1 290 973,00	5 328 942,43
EIF	1 323 425,91	1 793 443,34	2 272 760,99	2 643 736,04	2 780 277,59	3 116 062,00	2 677 925,00	16 607 630,87
EUF	-	1 131 906,61	1 126 603,46	1 110 087,09	865 826,73	762 733,00	885 407,00	5 882 563,89
Σ	3 296 539,63	5 900 984,18	6 262 300,56	6 514 861,34	6 660 518,05	7 809 827,00	7 227 648,00	43 672 678,76

Souhrnné informace k realizaci projektů v roce 2013

V rámci obecného programu Solidarita a řízení migračních toků probíhala v roce **2013** realizace projektů, které byly schváleny v rámci ročních programů **EUF 2011 a 2012, EIF 2011 a 2012, ENF 2011 a 2012 a FVH 2012.**

Evropský uprchlický fond

V roce 2013 bylo realizováno **14 projektů** z celkového počtu 18 projektových žádostí podaných v rámci výzvy pro roční program EUF 2012. **Finanční podpora poskytnutá z EUF** na realizaci těchto projektů činila cca **12,57 mil. Kč.**

Dále byla v roce 2013 ukončena realizace **9 projektů** z ročního programu EUF 2011. Realizace těchto projektů byla zahájena v roce 2012 a ukončena v roce 2013. **Finanční podpora poskytnutá z EUF** na realizaci těchto projektů činila **8,92 mil. Kč.**

Evropský fond pro integraci příslušníků třetích zemí

V roce 2013 bylo realizováno **25 projektů** z celkového počtu 54 projektových žádostí podaných v rámci výzvy pro roční program EIF 2012. **Finanční podpora poskytnutá z EIF** na projekty realizované z tohoto ročního programu činila cca **72,27 mil. Kč.**

Dále byla v roce 2013 ukončena realizace **19 projektů** z ročního programu EIF 2011. Realizace těchto projektů byla zahájena v roce 2012 a ukončena v roce 2013. **Finanční podpora poskytnutá z EIF** činila cca **27,92 mil. Kč.**

Evropský návratový fond

V roce 2013 bylo realizováno **7 projektů** z 10 projektových žádostí podaných v rámci výzvy a instrukce pro roční program ENF 2012. **Finanční podpora poskytnutá z ENF** na projekty z tohoto ročního programu činila cca **8,91 mil. Kč.**

V roce 2013 byla ukončena realizace **5 projektů** schválených v rámci ročního programu ENF 2011. Realizace těchto projektů byla zahájena v roce 2012 a ukončena v roce 2013. **Finanční podpora poskytnutá z ENF** na tyto projekty činila cca **7,96 mil. Kč.**

Fond pro vnější hranice (FVH)

V roce 2013 byly realizovány **4 projekty** ze 4 projektových žádostí podaných v rámci instrukce pro roční program FVH 2012. **Finanční podpora poskytnutá z FVH** na projekty z ročního programu 2012 činila cca **59,41 mil. Kč.**

XIII. Mezinárodní spolupráce České republiky v oblasti migrace

Mezinárodní spolupráce v migrační problematice v roce 2013 navazovala na aktivity započaté již v dřívějších letech. V rámci vztahů se členskými zeměmi Evropské unie a Schengenského prostoru spolupracovala Česká republika na úrovni jednotlivých orgánů Evropské unie, včetně jejich agentur jako **Frontex a Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO)**⁹². Rovněž se soustředila na posílení praktické a operativní spolupráce ve všech aspektech migrace, azylu a ochrany státních hranic. Velká pozornost byla věnována spolupráci v rámci neformálního sdružení **Konference generálních ředitelů imigračních služeb (GDISC)**.

Česká republika se v roce 2013 zúčastnila všech významných aktivit pořádaných GDISC, zejména pak výroční konference, jejíž tématem byla otázka managementu imigračních služeb v době ekonomické krize, a každoroční návratovou konferenci.

V roce 2013 mezi klíčové aktivity EASO patřila zejména operativní a specifická podpora azylových systémů v Řecku, Itálii a Bulharsku, vytvoření Systému včasného varování a připravenosti v oblasti azylu, monitorování situace v oblasti azylu v Evropské unii s důrazem na syrskou a západobalkánskou a čečenskou migraci a aktivity v oblasti vzdělávání, především rozvoj a implementace Evropského azylového curricula (EAC). **Česká republika se na činnosti EASO podílela nejen účastí na zasedáních Správní rady a expertních jednáních, ale také poskytovala své experty v rámci specifické a nouzové podpory azylových systémů zemí zasažených migračními toky.**

I nadále byla rozvíjena spolupráce s hlavními tranzitními a zdrojovými zeměmi imigrace do České republiky, zvláště pak v zemích sousedících s Evropskou unií. **Na úrovni Evropské unie Česká republika pokračovala v účasti** na rozvoji a implementaci nástrojů **Globálního přístupu k migraci a mobilitě** představující koncepční rámec vnější migrační politiky Evropské unie. **Pro Českou republiku** byl zásadní rozvoj východní a jihovýchodní dimenze Globálního přístupu k migraci, především prostřednictvím **Pražského procesu**, který představuje hlavní multilaterální migrační dialog. Na sklonku roku 2013 zasedala Core Group Pražského procesu, která se zaměřila na vytyčení priorit pro budoucí projekty, které se budou implementovat v roce 2016.

Pro Českou republiku jsou zásadní i dialogy s východními partnery v rámci Východního partnerství a účast na bilaterálně uzavřených Partnerství pro mobilitu s Moldavskem, Gruzii a Arménií. Česká republika se účastnila zasedání **Panelu východního partnerství k problematice návratů v březnu 2013**. Spoluorganizovala rovněž zasedání Panelu Východního partnerství k azylu a migraci na téma integrace cizinců a uprchlíků a vnitřně vysídlených osob, které se konalo v listopadu v Praze. V rámci **Partnerství pro mobilitu** s Moldavskem a Gruzii pokračovala **Česká republika** v implementaci projektů na posilování kapacit a účastnila se rovněž zahájení Partnerství pro mobilitu s Arménií. Na konci června 2013 proběhla v rámci Partnerství pro mobilitu s Arménií evaluační mise, jíž se Česká republika účastnila na expertní úrovni.

Česká republika se dále účastnila migračních dialogů s dalšími důležitými zeměmi a regiony relevantními pro migrační situaci Evropské unie (např. **Migrační dialog EU-Rusko**). Důležitým milníkem byla i příprava pozice EU pro vyjednávání v rámci **Migračního dialogu EU-Čína**.

Česká republika pro realizaci svých priorit v oblasti azylu a migrace úzce spolupracovala s mezinárodními organizacemi, především pak s **Mezinárodní organizací pro migraci (IOM)**, **Mezinárodním centrem pro rozvoj migračních politik (ICMPD)** a **Úřadem Vysokého komisaře**

⁹² Evropský podpůrný azylový úřad jako evropská agentura pro otázky azylu vznikl v souladu s *Nařízením 439/2010 ze dne 19. května 2010* a ke dni 19. 6. 2011 začal úřad v souladu s nařízením oficiálně vykonávat svou činnost. Jeho hlavním úkolem je usnadňovat a posilovat praktickou spolupráci mezi členskými státy v otázkách azylu, jakož i přispívat k lepšímu provádění společného azylového systému.

OSN pro uprchlíky (UNHCR). Ve spolupráci s IOM byl především realizován multilaterální projekt Podpora reintegrace gruzínských navrátilců a implementace readmisní dohody mezi EU a Gruzii v rámci Partnerství pro mobilitu s Gruzii. S ICMPD spolupracovala Česká republika v rámci Pražského procesu (administrace pilotního projektu na rozvoj a migraci) a při implementaci projektů v rámci Partnerství pro mobilitu s Gruzii a Moldavskem. V případě UNHCR se spolupráce orientuje na problematiku pomoci uprchlíkům v zemích a regionech původu a přesídlování.

Ministerstvo vnitra, **resp. odbor azylové a migrační politiky** je od roku 2004 národním kontaktním místem **Evropské migrační sítě** (dále jen „EMN“) v České republice. EMN⁹³ byla zřízena za účelem vyhovění informačním potřebám institucí Společenství, úřadů a institucí členských států a rovněž široké veřejnosti v oblasti migrace a azylu. Výstupy EMN a aktuální informace, zejména z oblasti výzkumu migrační problematiky, jsou k dispozici na stránkách www.emncz.eu.

V červnu 2013 se zástupce Ministerstva vnitra zúčastnil jednání řídicího výboru projektu „Supporting the Establishment of Effective Readmission Management in Armenia, Azerbaijan and Georgia“ organizovaného ze strany IOM a návazně workshopu organizovaného ministerstvem vnitra Gruzie k výměně zkušeností z praxe při návratech nelegálně pobývajících osob. Původní projekt cílený pouze na Gruzii, jehož výsledkem bylo vytvoření softwaru pro podávání žádostí o readmise a jejich vyřizování (aktuálně jsme ve fázi přípravy zahájení ostrého provozu – po sjednání prováděcího protokolu), zaujal i zbylé kavkazské státy (Arménii a Ázerbájdžán), takže nyní běží projekt i pro tyto dva státy.

V roce 2013 pokračovala úspěšná spolupráce s agenturou Frontex (Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států EU). Na vnějších vzdušných hranicích Evropské unie proběhly různé aktivity a operace, a to jak v cizině, tak na mezinárodním letišti Praha-Ruzyně. Příkladem může být operace MIZAR I a MIZAR II s účastí nizozemských a litevských policistů. Naši policisté se podíleli na této akci v Rumunsku a Španělsku. Od 25. července do 4. září probíhala ve Španělsku operace Minerva s účastí policisty ICP ML Brno-Tuřany.

Zástupci Ředitelství služby cizinecké policie se zúčastňují jednání odborných grémií agentury Frontex (analýtika, návraty a falešné doklady). Rovněž se zúčastnili několika jednání, která se zabývala připojením dalších členských států do systému EUROSUR (Evropský systém ostrahy hranic), jenž slouží ke sdílení informací a kooperačních mechanismů. EUROSUR poskytuje státům a agentuře Frontex infrastrukturu a nástroje potřebné ke zlepšení jejich situační orientace a schopnosti reakce na vnějších hranicích členských států Evropské unie pro účely odhalování nedovoleného přistěhovalectví a přeshraniční trestné činnosti, předcházení těmto jevům a boje proti nim, jakož i za účelem přispění k zajištění ochrany a záchrany životů migrantů. Termín pro připojení České republiky je stanoven na prosinec 2014.⁹⁴

Příkladem mezinárodní spolupráce Ředitelství služby cizinecké policie mimo agenturu FRONTEX je operace PERKUNAS. Ve dnech 30. září - 13. října 2013 se Policie ČR zapojila do této mezinárodní operace, která byla uskutečněna v rámci litevského předsednictví v Radě EU. Projekt byl zaměřen na sběr a následné zmapování toků nelegální migrace na hlavních silničních, železničních, vodních a vzdušných trasách ve státech EU/Schengenu. Stejně jako v minulosti bylo vzhledem k zaměření operace na sběr dat o nelegální migraci stanoveno Ředitelství služby cizinecké policie jako hlavní gestor a národní koordinátor. Na sběru dat se podílela všechna krajská ředitelství PČR a inspektoráty cizinecké policie na mezinárodních letištích.

⁹³ Rozhodnutí Rady o zřízení Evropské migrační sítě bylo přijato 14. května 2008.

⁹⁴ K postupnému zavedení EUROSURu v jednotlivých zeměpisných oblastech by měla být povinnost zřídit a provozovat národní koordinační centra uplatněna ve dvou na sebe navazujících etapách: nejprve by se měla vztahovat na členské státy, které se nacházejí na jižních a východních vnějších hranicích, a ve druhé etapě na zbývající členské státy.

V rámci mezinárodní spolupráce se sousedními státy jsou při krajských ředitelstvích PČR⁹⁵ prováděny **společné hlídky**, které jsou využívány ke standardní policejní práci. Dochází při nich k předávání a výměně zkušeností při policejní práci, získávání informací o příhraniční kriminalitě sousedního státu, získávání informací na úseku padělaných a odcizených dokladů a v neposlední řadě dochází také ke zdokonalování jazykových schopností, což je následně přínosné při běžných kontrolách na svém území. Dochází k prohloubení vzájemných vztahů, k čemuž přispívají i školení společných hlídek pořádaná odborem cizinecké policie.

V roce 2013 bylo uskutečněno celkem **923 společných hlídek** policisty odborů cizinecké policie KŘP s útvary sousedních států. Z celkového počtu proběhlo **489 česko-německých hlídek** (tj. 53,0 %), **192 česko-polských** (tj. 20,8 %), **171 česko-rakouských** (tj. 18,5 %) a **71 česko-slovenských hlídek** (tj. 7,7 %).⁹⁶ Vyšší podíl hlídek s německou stranou má souvislost s bezpečnostním opatřením Závoj 2013. Kromě této akce hlídky svou činnost zaměřily na prevenci v rámci konání sportovních akcí (fotbalová utkání, lyžařské závody atd.) nebo pořádání mezinárodních politických akcí (summit v Polsku), dále na kontrolu vlakových spojů, živnostenských provozoven, monitoring příhraničních tržnic aj.

V rámci spolupráce s **Německem** se v roce 2013 konalo několik seminářů pro společné hlídky, které byly zaměřeny na teoretické proškolení policistů v oblasti právních předpisů a praktický nácvik konkrétních situací za účasti lektorů obou zainteresovaných stran. Rovněž proběhla součinnostní jednání operativních složek⁹⁷, která jsou cílena zejména na předávání poznatků v oblasti přeshraniční a příhraniční trestné činnosti, se zaměřením na převádění osob, páchání trestné činnosti na úseku vstupu a pobytu cizinců a ustanovování zájmových osob a výměnu informací k novým trendům v oblasti boje proti nelegální migraci – předávání informací ke konkrétním trestním řízením vedených u nás nebo v Německu. V neposlední řadě je také činnost směřována na problematiku obchodování s omamnými a psychotropními látkami (OPL) ve vztahu k česko-německému příhraničí, kdy většina OPL je vyvážena do zahraničí, zejména do Německa⁹⁸.

V roce 2013 byl v oblasti spolupráce s **Rakouskem realizován a ukončen projekt** financovaný z fondů Evropské unie pod názvem „Vzdělávací centrum pro zvýšení efektivity česko-rakouských smíšených hlídek“. **Cílem projektu bylo** poskytnout jazykové vzdělávání a materiály policistům veleným do smíšených hlídek, a vytvořit takové organizační podmínky, aby výkon tohoto typu kompenzačního opatření byl maximálně účelný z hlediska svého smyslu, kterým je **posílení přeshraniční policejní spolupráce** a zvýšení pocitu bezpečnosti obyvatel v příhraničních oblastech. **Centrem policejní spolupráce Mikulov-Drasenhofen** byly plánovány a organizovány společné hlídky, které probíhaly recipročně, vždy minimálně 4krát za měsíc na teritoriu okresu Břeclav a 4krát za měsíc na teritoriu okresu Znojmo. Rovněž probíhají pravidelná čtvrtletní součinnostní jednání s Rakouskem, která jsou uskutečňována odděleně pro

⁹⁵ Netýká se vnitrozemských KŘP, tj. KŘP Praha, Středočeského kraje a kraje Vysočina.

⁹⁶ Nejvíce společných hlídek bylo realizováno u KŘP Karlovarského kraje (193 hlídek, tj. 20,3 %), Ústeckého kraje (156, tj. 16,9 %), Jihočeského kraje (140, tj. 15,2 %) a Moravskoslezského kraje (109, tj. 11,8 %). Celkem se **za českou stranu hlídek zúčastnilo 1 762 policistů OCP KŘP, z útvarů sousedních států se jednalo o 1 448 policistů.**

⁹⁷ Čtvrtletní součinnostní jednání proběhla v rámci KŘP Ústeckého kraje za účasti vedení oddělení kontroly, pátrání a eskort s B-POLI Altenberg, Chemnitz a Ebersbach, dále byla uskutečněna jednání pracovníků skupiny dokladů a specializovaných činností s B-POLI Dresden nebo jednání mezi policisty skupiny dokumentace a operativní složkou z B-POLI Altenberg.

⁹⁸ Po analýze o narůstajícím množství poznatků o distribuci OPL v příhraničí s Německem bylo přijato bezpečnostní **opatření „Závoj“**, které bylo realizováno od února do května 2013. Cílem bylo zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti v příhraničních oblastech s Německem, kdy úkolem bylo posílení schengenského vnitrostátního pátrání se zaměřením na pátrání po osobách a věcech, na odhalování omamných a psychotropních látek, zejména metamfetaminu a marihuany, s důrazem na distribuci a vývoz drog mimo území České republiky s cílem omezit dopady nelegální prvovýroby drog v České republice na drogovém trhu.

úsek státní hranice s Horním Rakouskem a pro úsek státní hranice s Dolním Rakouskem. Mimo čtvrtletní jednání probíhají na úseku státních hranic s Horním Rakouskem měsíční operativní součinnostní porady. Tématem těchto porad je zejména aktuální bezpečnostní situace a diskuse k opatřením k eliminaci příhraniční trestné činnosti.

Z hlediska spolupráce s **Polskem** probíhala v hodnoceném období součinnostní jednání především za účelem koordinace výkonu služby, za účelem předávání informací a poznatků k pohybu osob, které by mohly nelegálně překročit státní hranice smluvních stran a k přeshraniční trestné činnosti. V případě změny bezpečnostní situace, popř. neplánovaných opatření nebo neočekávaných událostí a požadavku jedné ze smluvních stran, byl realizován výkon společných hlídek i mimo plánovaný termín. **Zvýšený výkon společných hlídek byl realizován** v době konání Konference stran Rámcové úmluvy OSN ke změnám klimatu a Setkání signatářů Kyotského protokolu v Polsku v měsíci listopadu 2013, kdy polská strana uplatnila postup dle příslušného ustanovení Schengenského hraničního kodexu a dočasně znovu zavedla ochranu státních hranic na společných státních hranicích s Českou republikou, se Slovenskem, s Německem a Litvou. V srpnu 2013 **se polští policisté** z pořádkové jednotky KVP Wrocław **spolupodíleli** na zajištění bezpečnostního opatření v místě konání hudebního festivalu na letišti v Hradci Králové a na teritoriu města.

Spolupráce se **Slovenskem** byla realizována v rámci společných hlídek přes Společné kontaktní pracoviště Hodonín-Holíč. V teritoriu KŘP Jihomoravského kraje byly hlídky plánovány recipročně, minimálně 1krát za měsíc na území České republiky a 1krát na území Slovenska, případně byly tyto společné hlídky organizovány „ad hoc“ při konání kulturních či sportovních akcí. V rámci KŘP Zlínského kraje se pravidelně jednou za měsíc uskutečňují společné hlídky s policisty Policajného zboru Slovenské republiky při kontrolách cizinců v mezinárodní vlakové dopravě na trase Horní Lideč – Púchov.

Spolupráce se sousedními státy probíhá také v oblasti readmisních dohod, kdy dochází k předávání a přebírání osob na společných státních hranicích (podrobně viz kapitola IX.2 PROVÁDĚNÍ READMISNÍCH SMLUV). Taktéž se pracovníci odboru cizinecké policie krajských ředitelství PČR podílí na **předávání osob na základě evropského zatýkacího rozkazu**, předávání osob **na základě Dublinské úmluvy**, předávání osob **ve výkonu trestu odnětí svobody a realizaci vyhošťovací a vydávací vazby**.

Mezinárodní spolupráce České republiky vztahující se k schengenské spolupráci, sjednávání readmisních dohod, integraci cizinců, humanitárním a rozvojovým projektům je blíže rozvedena v příslušných kapitolách.

XIV. Problematika migrace na úrovni Evropské unie

XIV.1 Problematika migrace na úrovni EU

V průběhu roku 2013 byla na evropské úrovni diskutována řada témat. V první polovině roku pokračovalo projednávání zbývajících dvou legislativních návrhů **Společného evropského azylového systému (SEAS)** – nové procedurální směrnice a nařízení o EURODAC. Celý legislativní balíček SEAS, včetně revidovaného Dublinského nařízení a přijímací směrnice, byl přijat v červnu 2013. Od té doby se řešila zejména otázka implementace nově přijatých předpisů.

K intenzivní práci v projednávání legislativy došlo v oblasti **ostrahy hranic**. V únoru 2013 vydala Evropská komise návrh legislativního balíčku ke **konceptu tzv. „inteligentních hranic“ (Smart Borders)**, který zahrnuje návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje **systém vstupu/výstupu (EES)** pro registraci údajů o vstupu a výstupu státních příslušníků třetích zemí překračujících vnější hranice členských států Evropské unie; návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje **program registrovaných cestujících (RTP)**; a návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se **mění nařízení (ES) č. 562/2006 (schengenský hraniční kodex)**, pokud jde o používání systému vstupu/výstupu a programu registrovaných cestujících.

Od února 2013 byl rovněž projednáván návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví **pravidla pro ostrahu vnějších námořních hranic** v kontextu operativní spolupráce koordinované Evropskou agenturou pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie (Frontex).

V březnu 2013 přijala Rada ministrů pro spravedlnost a vnitřní věci (Rada JHA) dvě rozhodnutí týkající se zřízení, provozu a využívání **Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II)**, čímž bylo zároveň schváleno i datum spuštění SIS II na 9. dubna 2013. V říjnu 2013 byl schválen tzv. **schengenský legislativní balíček** obsahující novelu schengenského hraničního kodexu a nařízení o vytvoření nového schengenského hodnotícího mechanismu.

V otázce **rozšíření schengenského prostoru o Rumunsko a Bulharsko** nedošlo během roku 2013 k výraznějšímu posunu. Přijetí návrhu rozhodnutí Rady, které by vedlo k úspěšnému završení rozšíření Schengenu, nadále blokovaly některé členské státy, které rozšíření podmiňují dalším pokrokem v boji proti korupci a reformě soudního systému.

Na červnové Radě pro spravedlnost a vnitřní věci (Rada JHA) bylo jako jedno z velkých témat roku 2013 otevřeno téma **zneužívání práva na volný pohyb osob**. Tuto diskusi iniciovalo několik členských států – Rakousko, Německo, Nizozemsko a Spojené království, které ve společném dopise z dubna 2013 adresovaném IE PRES upozornily na vzrůstající trend zneužívání práva spojeného s volným pohybem osob ze strany občanů jiných členských států, resp. nových členských států Evropské unie a na potřebu hledat společné postupy jak se podvodnému jednání bránit.

Evropská komise si v reakci na tento dopis vyžádala od dotčených států konkrétní analýzy a data, na jejichž základě přislíbila vypracovat studii s cílem udržet téma ve faktické a konstruktivní rovině. Tato otázka byla projednávána Evropskou komisí s členskými státy během následujících měsíců v rámci jejího výboru FREEMO.⁹⁹ S ohledem na nedostatečné statistické podložení pak Evropská komise negovala závažnost problému ve své konečné zprávě k volnému pohybu osob vydané ve formě - *Sdělení o volném pohybu občanů EU a jejich rodin: Pět opatření, která přinesou změnu* (dále jen “Sdělení”) jež následně vzali na vědomí ministři vnitra v rámci zasedání Rady JHA dne 5. prosince 2013 v Bruselu. Rada se při té příležitosti shodla, že práce Evropské komise

⁹⁹ Expertní skupina FREEMO na právo volného pohybu se schází až 4x ročně. Cílem jednání je výměna informací týkajících se spolupráce členských států v oblasti volného pohybu občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků, výměna zkušeností o případech zneužívání a analýza relevantních rozsudků Soudního dvora Evropské unie.

a členských států na této problematice bude i nadále pokračovat na základě pěti opatření představených ve Sdělení¹⁰⁰.

Rok 2013 patřil také velmi intenzivní debatě k **budoucímu víceletému programu pro oblast justice a vnitřních věcí** pro období po roce 2014, resp. k tzv. **post-stockholmskému programu**. Jednání probíhala na základě mandátu červnové Evropské rady na všech úrovních Rady stejně jako v Evropské komisi a v rámci různých mezinárodních fór. Debata k strategickému plánování bude pokračovat i během roku 2014. Nejdříve předloží Evropská komise své sdělení k post-stockholmskému programu a následně schválí Evropská rada strategická vodítka.

V reakci na říjnový incident u ostrova Lampedusa, kdy došlo k převrácení lodi s téměř 500 severoafrickými uprchlíky, z nichž většinu se nepodařilo zachránit, je na evropské úrovni velice intenzivně debatována migrační situace ve **Středomoří**. Centrální středomořská trasa zaznamenala v posledních měsících roku strmý nárůst nelegální migrace spolu s rostoucím počtem obdobných tragédií na moři. K hledání řešení byla vytvořena speciální **pracovní skupina pro Středomoří** – TaskForceMediterranean (dále jen „TFM“) s cílem identifikovat krátkodobá (maximálně střednědobá) opatření, která by byla okamžitě použitelná v reakci na opakující se tragédie na moři. Výsledná zpráva o činnosti TFM byla předložena Radě JHA v prosinci s návrhem 38 opatření v pěti oblastech. Debata nad návrhy jednotlivých opatření opětovně oživila diskuse nad řadou dlouhodobě kontroverzních otázek, ať už jde o revizi dublinského systému, po které volají státy jižního křídla, nebo otázky spojené se solidaritou a případným přerozdělováním migrantů. Rada členských států (včetně České republiky) má rovněž problém s opakujícími se návrhy na začlenění vojenských prostředků do operací koordinovaných agenturou Frontex.

V oblasti **nelegální migrace** pokračovalo plnění roadmap k nelegální migraci (dokument *Přístup EU k migračním tlakům: strategická reakce*), jež zaštiťuje společný postup Evropské unie v boji proti nelegální migraci a hrozbám spojeným s migračními tlaky. Dokument byl přijat na zasedání Rady JHA v dubnu 2012 a od té doby je pravidelně jednou za půl roku aktualizován.

V oblasti **legální migrace** pokračovalo projednávání dvou legislativních návrhů - návrhu směrnice EP a Rady o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí na základě převedení v rámci společnosti (**návrh směrnice o vnitropodnikově převáděných pracovnících**) a návrhu směrnice EP a Rady o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem sezónního zaměstnání (**návrh směrnice o sezónních pracovnících**). V březnu Evropská komise předložila návrh směrnice o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, výměny žáků, placené a neplacené odborné praxe, dobrovolné služby

¹⁰⁰ Evropská komise v klíčové části Sdělení navrhuje pět konkrétních opatření, která by je měla pomoci řešit:

1. Pomoc členským státům v boji proti účelovým sňatkům (Evropská komise má vypracovat příručku pro řešení problému účelových sňatků).
2. Pomoc vnitrostátním orgánům při uplatňování pravidel Evropské unie o koordinaci sociálního zabezpečení (spolupráce Evropské komise s členskými státy s cílem zlepšit uplatňování pravidel koordinace sociálního zabezpečení; Evropská komise na konci ledna 2013 vydala praktickou příručku upřesňující „test obvyklého pobytu“).
3. Pomoc vnitrostátním orgánům při řešení problémů sociálního začleňování (návrh, aby v programovém období 2014–2020 bylo v každém členském státě vynaloženo nejméně 20 % prostředků z ESF na podporu sociálního začleňování a boj proti chudobě; Evropská komise se také bude snažit pomáhat místním orgánům, aby účinně využívaly prostředky z evropských strukturálních a investičních fondů).
4. Řešení potřeb místních orgánů podporou výměny osvědčených postupů (Evropská komise uspořádá v roce 2014 ve spolupráci s Výborem regionů konferenci, na níž se budou moci zástupci místních a regionálních orgánů členských států seznámit s osvědčenými postupy).
5. Pomoc místním orgánům při uplatňování pravidel Evropské unie týkajících se volného pohybu v praxi (zřízení internetového školicího modulu, který pomůže zaměstnancům místních orgánů plně pochopit a uplatňovat práva volného pohybu občanů Evropské unie; Evropská komise rovněž navrhuje, aby byly ve všech členských státech zřízeny subjekty pro právní podporu a informování mobilních pracovníků Evropské unie, a usiluje o posílení sítě EURES s cílem zlepšit koordinaci mobility pracovních sil v Evropské unii).

a au-pair, který počítá se sloučením stávajících směrnic o studentech a vědcích (2004/114/ES a 2005/71/ES) do jednoho legislativního předpisu. Podrobnější informace jsou uvedeny v podkapitole *XIV.1.2 Oblast legální migrace*.

Pokud jde o **vízovou politiku Evropské unie**, během roku 2013 se podařilo dokončit projednávání návrhu Nařízení EP a Rady, kterým se mění Nařízení Rady (ES) **č. 539/2001**, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni. Změna nařízení s sebou přinesla posílení **mechanismu tzv. reciprocity**, který umožňuje dočasné pozastavení bezvízového styku pro třetí země na dobu 6 až 12 měsíců (s možností prodloužení) ze strany členských států, a tzv. **suspenzivní klauzuli**, jež umožňuje při splnění daných kritérií dočasné obnovení vízové povinnosti třetí země v mimořádných situacích, mezi které patří podstatný a náhlý nárůst neodůvodněných žádostí o azyl či neoprávněných pobytů státních příslušníků třetí země na území jednoho či více členských států či podstatný a náhlý nárůst odmítnutí k provedení readmise třetí země. Během roku pokračovala také jednání se třetími státy o vízové facilitaci, vízové liberalizaci a readmisních dohodách.

V rámci přípravy **víceletého finančního rámce Evropské unie na období let 2014 – 2020** byl projednáván balík několika legislativních návrhů, na jehož základě došlo ke snížení počtu fondů ze čtyř na dva – jeden zaměřený na azyl a migraci (**Azylový a migrační fond**), a jeden na vnější hranice, víza a policejní spolupráci (**Fond pro vnitřní bezpečnost**).

Co se týká vývoje v oblasti **vnějších vztahů**, během roku 2013 došlo k podpisu deklarace zakládající **Partnerství pro mobilitu** mezi Marokem a Evropskou unií a jejími členskými státy (červnová Rada) a s Ázerbájdžánem (prosincová Rada). Na okraj říjnové Rady uspořádalo litevské předsednictví první ministerskou schůzku k otázkám spravedlnosti a vnitřních věcí ve formátu ministrů vnitra a spravedlnosti členských států Evropské unie a šesti zemí **Východního partnerství** s cílem zefektivnit a posílit vzájemnou spolupráci ve třech oblastech - mobilita, bezpečnost a spravedlnost.

Průběžně byli ministři na zasedáních Rady JHA rovněž informováni o situaci v **Sýrii** a plnění **Národního akčního plánu Řecka** k azylovým reformám a řízení migrace.

XIV.1.2 Oblast legální migrace

V roce 2013 pokračovalo v pracovních orgánech Rady projednávání dalších směrnic z **Plánu politiky legální migrace** vydaného Evropskou komisí. Jedná se o návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o podmínkách **vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí na základě převedení v rámci společnosti** a návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o **podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem sezónního zaměstnání**.

U obou směrnic probíhal dialog s Evropským parlamentem. Dne 29. října Výbor stálých zástupců potvrdil kompromisní znění návrhu směrnice o sezónních pracovnících. Následně byl návrh projednán na jednání právníků-lingvistů a poté zaslán ke schválení Evropskému parlamentu.

Dne 26. 3. 2013 předložila Evropská komise návrh směrnice o **podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, výměnných pobytů žáků, placené a neplacené odborné přípravy, dobrovolné služby a au-pair**. Návrh směrnice mění a přepracovává směrnici 2004/114/ES a směrnici 2005/71/ES a spojuje je do jedné právní úpravy. Za irského předsednictví bylo dokončeno první čtení návrhu směrnice. Projednání návrhu směrnice poté přešlo na lotyšské předsednictví a v současné době na řecké předsednictví.

XIV.1.3 Situace v oblasti nelegální migrace v evropském měřítku¹⁰¹

V období od ledna do září 2013 byly v zemích EU/Schengenu patrné výrazné změny v oblasti nelegální migrace jak z hlediska velikosti migračních toků, tak i jejich geografického rozložení.

Od druhého čtvrtletí 2013 byly zaznamenány masivní nárůsty počtu **osob zjištěných pro nelegální překročení vnějších hranic mimo hraniční přechody**¹⁰², a to dokonce na větší úrovni než tomu bylo v roce 2011 v rámci tzv. Arabského jara. Ve 3. čtvrtletí 2013 bylo v této kategorii evidováno více než 42 000 osob, co je vůbec nejvyšší hodnota, která byla od začátku sběru těchto dat v roce 2008 v rámci jednotlivého čtvrtletí vykázána. Většina detekcí nelegálních migrantů byla hlášena z mořské hranice Evropské unie, což představuje oproti předchozím letům změnu, jelikož dříve dominovaly záchyty na pozemní vnější hranici.

Celkově bylo pro nelegální překročení vnějších hranic Evropské unie zjištěno od ledna do září 2013 více než 77 000 státních příslušníků třetích zemí. Co se týče nejčastěji odhalovaných státních příslušností, jednalo se zejména o státní příslušníky Sýrie (21 % z celkového počtu odhalených osob), Eritreje (11 %) a Albánie (8 %). V souvislosti s vývojem bezpečnostní situace v Sýrii docházelo k výraznému nárůstu detekcí těchto státních příslušníků, což se dále odrazilo i v jiných sledovaných kategoriích, zejména v počtu žadatelů o mezinárodní ochranu.

Nejvíce zadržených osob bylo hlášeno z Itálie, jelikož region centrálního Středomoří čelil největšímu tlaku nelegálních migrantů, kteří pocházeli zejména ze Sýrie, Eritreji, v menší míře z Egypta či Somálska, a kteří připlouvali na malých lodích ze severní Afriky zejména na italské Pelagické ostrovy (především Lampedusa) a Sicílii. Zde se také ve 3. čtvrtletí 2013 událo několik tragických událostí, kdy došlo k potopení lodí s migranty.

V 1. pololetí 2013 byly hlášeny velké nárůsty záchytů nelegálních migrantů pro překročení vnějších hranic mimo hraniční přechody na pozemní srbsko-maďarské hranici. Zde byli nejvíce zjišťováni státní příslušníci Afghánistánu, Pákistánu a Alžírsko, kteří předtím většinou vstoupili do schengenského prostoru v Řecku a zde nějakou dobu pobývali. Podstatný nárůst byl evidován rovněž u státních příslušníků Kosova. Ve stejnou dobu došlo rovněž v Maďarsku ke změně azylové politiky, kdy od ledna 2013 nebyli žadatelé o mezinárodní ochranu umisťováni do uzavřených center, ale do center otevřených, odkud následně odcházeli, aby pokračovali v cestě do své cílové destinace. Vrchol tohoto migračního tlaku byl evidován v červnu 2013. Následný pokles tohoto fenoménu byl pozorován od července 2013, kdy došlo k dalším úpravám maďarské azylové legislativy, kde byly přesně specifikovány důvody pro umístění žadatelů o azyl do uzavřených center.

Situace v regionu východního Středomoří byla ovlivněna pokračováním řecké operace Aspida¹⁰³, která probíhá na turecko-řeckých pozemních hranicích. Na tomto hraničním úseku došlo po zahájení operace k poklesům zjištěných nelegálních migrantů, kteří poté k cestě do EU/Schengenu využívali alternativní trasy. Došlo k nárůstu tlaku na turecko-bulharské pozemní hranice, přičemž bulharská strana reagovala na tuto situaci rovněž specializovanými policejními operacemi a dalšími opatřeními.

Ve třech čtvrtletích roku 2013 bylo ve státech EU/Schengenu odhaleno celkem více než 242 000 osob ze třetích zemí z důvodu **nelegálního pobytu** (ve vnitrozemí či při výstupu přes vnější hranici), což představuje ve srovnání se shodným obdobím minulého roku pokles o 7 %. Největší počty osob, u kterých je odhalen nelegální pobyt, jsou koncentrovány ve státech s více rozvinutými ekonomikami, a které hraničí se třetími zeměmi, nebo přes které migranti tranzitují. Nejvíce nelegálně pobývajících migrantů bylo v hodnoceném období odhaleno v Německu

¹⁰¹ Zpracováno a základě informací agentury Frotex; hodnocení zahrnuje pouze období leden-září 2013, jelikož údaje za 4. čtvrtletí nebyly v době zpracování k dispozici.

¹⁰² Pozemní a mořská hranice.

¹⁰³ Od srpna 2012.

(cca 35 000 osob), Švédsku (cca 26 000 osob) a Francii (cca 25 000 osob). V kategorii nelegálního pobytu dominovali státní příslušníci Sýrie (cca 15 000 osob), Maroka (cca 14 000 osob) a Afghánistánu (cca 12 000 osob).

Počty **odepření vstupu** občanům třetích zemí na vnějších hranicích vykázaly ve srovnání se shodným obdobím roku 2012 vzestupný trend (+15 %). Celkově bylo v období ledna až září 2013 evidováno více než 98 000 občanů třetích zemí, kterým byl na vnějších hranicích odepřen vstup. Mezi těmito osobami dominovali zejména státní příslušníci Ruska (20 %), Ukrajiny (11 %) a Albánie (9 %). Z hlediska typu hranic byl nejvíce osobám odepřen vstup na pozemních hranicích (62 %). Z celkového počtu odepření vstupu připadala téměř polovina osob na 3 členské státy, a to Polsko (více než 31 000 osob), Francii a Spojené království (oba státy více než 7 000 osob). Nejčastějšími důvody odepření vstupu ve sledovaném období byly stejně jako minulý rok důvod osoba nemá platné vízum (41 %), osoba nemá potřebné náležitosti prokazující účel a splnění podmínek vstupu (20 %) a osoba je vedena v SIS/národním registru (9 %).

V oblasti **zneužívání neregulérních dokladů** (cestovních dokladů včetně víz, hraničních razítek atd.) bylo při pokusu o nelegální překročení vnějších hranic a na všech mezinárodních letech (tj. včetně vnitroschengenských letů) v hodnoceném období vykázáno téměř 8 400 neregulérních dokladů, což představuje narůstající trend ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku o 30 %. Mezi TOP 3 státní příslušnosti, které se prokazovaly neregulérními doklady, patřili státní příslušníci Sýrie (13 %), Albánie (10 %) a Maroka (6 %). Nejvíce záchytů osob s neregulérními cestovními doklady vykázala Francie, Itálie a Španělsko. Z hlediska typu hranic byla převážná většina neregulérních dokladů odhalena na vzdušných hranicích (75 %). Řecká operace Aspida rovněž změnila rozsah a charakter využívání neregulérních dokladů předkládaných na vnější hranici a rovněž i uvnitř schengenského prostoru. Před touto operací velké počty migrantů vstupovaly z Turecka do Řecka a poté využívaly neregulérní doklady k sekundárním pohybům v rámci vnitroschengenských letů především z Athén do cílových destinací v jiných členských státech (zejména německá letiště). Po zahájení operace Aspida došlo k poklesu odhalování osob s těmito doklady na letech z Athén (je ale třeba brát na zřetel absenci pravidelných hraničních kontrol na vnitroschengenských letech) a významně narostly detekce osob na letech z Istanbulu.

V kategorii **žadatelů o mezinárodní ochranu**¹⁰⁴ bylo ve státech EU/Schengenu celkem evidováno od ledna do září 2013 více než 255 000 státních příslušníků třetích zemí, což představuje nárůst oproti shodnému období roku 2012 o 36 %. Ve 3. čtvrtletí 2013 došlo k markantnímu nárůstu počtu žadatelů, kdy byl zaznamenán největší počet podaných žádostí o mezinárodní ochranu od začátku sběru těchto údajů (rok 2008), a to zejména od státních příslušníků Sýrie, Ruska a Eritreje. Ve 3. čtvrtletí 2013 byl v Bulharsku evidován velký nárůst žadatelů o mezinárodní ochranu ve srovnání se shodným čtvrtletím roku 2012 (+560 %). Nejvíce žádostí o mezinárodní ochranu bylo v hodnoceném období podáno v Německu (cca 74 000 žadatelů), Švédsku (cca 34 000 žadatelů) a Spojeném království (cca 17 000 žadatelů). Z hlediska státní příslušnosti žadatelů o mezinárodní ochranu se celkově jednalo zejména o státní příslušníky Ruska (cca 31 000 osob), Sýrie (cca 30 000 osob) a Afghánistánu (cca 17 000 osob). Po přistoupení Chorvatska do Evropské unie (červenec 2013) zde došlo k poklesu podaných žádostí o mezinárodní ochranu. Tento pokles je pravděpodobně způsoben skutečností, že Chorvatsko nyní zaznamenává žadatele o azyl do systému EURODAC. Toto činí Chorvatsko méně atraktivní pro migranty, kteří mají v úmyslu zneužít azylovou proceduru, tzn. po podání žádosti odejít a pokračovat v cestě do své plánované cílové destinace.

¹⁰⁴ Pouze nové žádosti o mezinárodní ochranu.

XV. Závěr

Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2013 je ucelený materiál, který monitoruje hlavní vývojové trendy v oblasti migrace a integrace v České republice a rovněž dává podrobný přehled o aktivitách a přijatých opatřeních odpovědných orgánů za dané období.

Je možno konstatovat, že situace v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2013 nedoznala zásadních změn oproti vývoji v posledních několika letech. Zaznamenané negativní jevy a problémy, které v této souvislosti příslušné orgány státní správy řešily, nebyly natolik významného charakteru, aby z nich plynula zásadní rizika pro vnitřní bezpečnost České republiky.

Imigrační realita České republiky v roce 2013 pokračovala ve vývoji z předchozích let. Česká republika je pro imigranty nadále zemí primárně cílovou. I přes určitou stagnaci počtu nově příchozích cizinců, ke které došlo v letech 2009 a 2010 v souvislosti s ekonomickou krizí, **legální migrace do České republiky roste, byť výrazně mírnějším tempem. Ke dni 31. prosince 2013 mělo na území České republiky povolený pobyt 441 536 cizinců.** To znamená, že počet cizinců s povoleným pobytem v České republice přesáhl hodnotu zaznamenanou před hospodářskou krizí v roce 2008. Cizinci tak tvoří přes **4% populace** České republiky, což je mezi novými členskými státy Evropské unie podíl zdaleka nejvyšší, blíží se průměru starých členských států.

Mezi cizinci, kteří v roce 2013 projevíli zájem o imigraci do České republiky, výrazně převažovali zájemci o získání vzdělání v České republice (studium a vzdělávací aktivity v roce 2013 představovaly 62 % z celkového počtu žádostí o udělení dlouhodobého víza).

Dlouhodobým trendem zaznamenávaným v souvislosti s cizineckou populací je **zájem o trvalé usídlení v České republice.** Stejně jako v přecházejícím roce byl v případě občanů třetích zemí **zaznamenán vyšší počet osob, které v České republice mají povolen trvalý pobyt než těch, kteří na území pobývají přechodně.**

Od počátku angažmá odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ve správních řízeních se jako specifickou jevila situace v Praze a Středočeském kraji. Praha a Středočeský kraj byl oblastí s největším počtem nevyřízených spisů převzatých od služby cizinecké policie. V průběhu roku 2013 **úsilí Ministerstva vnitra směřovalo k nastavení bezproblémového funkčního systému při vyřizování žádostí,** na základě kterého se téměř podařilo vyřešit deficity a k překročení zákonem stanovených lhůt zpravidla nedochází z důvodu nečinnosti správního orgánu.

V rámci politiky integrace cizinců, i v roce 2013, působila na regionální úrovni Centra na podporu integrace cizinců ze třetích zemí. K již fungujícím centrům v krajích Jihočeském, Jihomoravském, Karlovarském, Libereckém, Moravskoslezském, Olomouckém, Pardubickém, Plzeňském, Ústeckém, Zlínském a v hlavním městě Praze se **v roce 2013 nově přidalo Integrované centrum pro cizince v Královéhradeckém kraji a Pracoviště na podporu integrace cizinců pro Kraj Vysočina.** Rovněž byly realizovány projekty obcí (dříve tzv. emergentní projekty), které představují účinný nástroj k realizaci integračních opatření na lokální úrovni a pomáhají řešit aktuální či potencionální krizové situace ve městech s významným počtem cizinců. V návaznosti na minulé období projekty probíhaly v Havlíčkově Brodě a v Plzni, dále pak v městských částech hlavního města Prahy - v MČ Praha 3, 12, 13, 14 a v MČ Praha-Libuš. **Nově se v roce 2013 přihlásilo k realizaci projektu statutární město Chomutov.**

V roce 2013 byl zaznamenán **nejnižší počet podaných žádostí o mezinárodní ochranu v historii České republiky** (bylo evidováno 707 žádostí o mezinárodní ochranu). Migrační vlny ze

západobalkánských zemí se České republice vyhnuly a spíše okrajově byla Česká republika zasažena zvýšenou migrací syrských uprchlíků v důsledku ozbrojeného konfliktu v zemi.

Přestože Česká republika nepatří mezi cílové země syrských žadatelů o azyl, považuje za prioritu především stabilizaci syrských uprchlíků v místě jejich aktuálního pobytu. Proto poskytuje finanční prostředky na humanitární pomoc pro obyvatelstvo v Sýrii i pro potřeby uprchlíků v sousedních zemích, zejména v Libanonu a Jordánsku. **Celkový objem humanitární pomoci a další asistence ze strany České republiky**, poskytnutý v souvislosti s konfliktem v Sýrii v letech 2012 až 2013, činí již více než 120 mil. Kč. Součástí této celkové částky jsou rovněž finanční prostředky alokované z rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra. **Dále bylo z rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra na rok 2013 uvolněno 50 mil. Kč na podporu azylových systémů zemí zasažených masivním přílivem syrských uprchlíků**, a to jak v sousedství (Turecko, Jordánsko), tak i mimo sousedství Sýrie (Bulharsko). Rovněž byla v prosinci 2013 **poskytnuta materiální podpora ve výši 2 mil. Kč azylovému systému Bulharska** (se zaměřením na ubytování syrských uprchlíků), která byla alokována z humanitárních skladů Hasičského záchranného sboru ČR.

Ministerstvo vnitra dlouhodobě realizuje specifické projekty pro vybrané kategorie cizinců či vymezené oblasti. Realizace specifických cílených projektů se osvědčuje jako vhodné řešení k zajištění účelných postupů odpovídající potřebám daných skupin cizinců či řešení vybraných oblastí.

V souvislosti s nelegální migrací nebyly v roce 2013 zaznamenány rozsáhlejší problémy zásadního charakteru. **Z hlediska tranzitní nelegální migrace Česká republika nebyla součástí hlavních migračních tras, byť k záchytům v menším rozsahu docházelo** (např. tranzitní migrace státních příslušníků Ruska čechenské národnosti, kteří požádali o mezinárodní ochranu v Polsku a přes Českou republiku směřovali především do Německa a Rakouska; případy tranzitní migrace zejména státních příslušníků Afghánistánu a Sýrie v úkrytech dopravních prostředků s převaděči nebo za využití vlakových spojů, kteří směřovali především do Německa; nelegální migrace přes mezinárodní letiště za využití padělaných cestovních dokladů – cca 28 % ze všech cizinců zjištěných při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici).

Nadále jsou v rámci kontroly nelegální migrace **cizinci zjišťováni především pro nelegální pobyt na území.** V této souvislosti příslušné orgány řeší nikoli výjimečné snahy cizinců o **obcházení imigrační legislativy s cílem zajistit si legální pobyt na území** (účelové sňatky, zneužívání institutu souhlasného prohlášení rodičů o určení otcovství, obstarávání si padělků či účelově vydaných potvrzení nutných k pobytu apod.).

S ohledem na stabilní růst migrace a její trvalý charakter nabývá na významu širší kontext aktivit cizinců na území, a to včetně trestné činnosti cizinců. I v roce 2013 byla **vysoká míra zapojení vietnamských státních příslušníků do drogové kriminality.** Organizovaný zločin řízený vietnamskými státními příslušníky ovládl obchod s drogami v českých hraničních regionech s Německem, a to jak v oblasti výroby, tak i distribuce především metamfetaminu a pervitinu. Na základě provedené analýzy bylo přijato bezpečnostní opatření „Závoj“, jehož cílem bylo eliminovat obchodování s omamnými a psychotropními látkami a zajistit vnitřní bezpečnost a pořádek v uvedených regionech. Tohoto opatření se účastnili společné česko-německé hlídky složené z policistů cizinecké policie a policejních útvarů Německa.

V průběhu roku 2013 Ministerstvo vnitra dokončilo práce na legislativním **návruhu nové právní úpravy vstupu a pobytu cizinců na území České republiky**, včetně právní úpravy volného pohybu občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků a ochrany státních hranic, který byl rozeslán do meziresortního připomínkového řízení.

Ministerstvo vnitra rovněž zpracovalo za účelem implementace směrnice 2011/98/EU novelu zákona o pobytu cizinců - *Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců*

na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Dne 6.5.2014 zákon podepsal prezident republiky.

Dne 1. května 2013 nabyla účinnost **novela zákona o azylu**, která do české legislativy transponuje dva nové unijní legislativní nástroje (směrnice) tzv. společného evropského azylového systému.

V roce 2013 proběhla poslední z návštěv expertních týmů složených ze zástupců členských států a institucí EU **v rámci schengenského hodnocení České republiky 2012/2013**, jehož hlavní část se uskutečnila v roce 2012. Jednalo se o v pořadí druhé hodnocení České republiky (první proběhlo před vstupem země do Schengenu) a jeho cílem bylo ověřit udržení plnění standardů schengenského *acquis* ve všech oblastech schengenské spolupráce.

V roce 2013 byl zpracován **Národní schengenský plán 2014**, který vláda České republiky projednala a schválila dne 2. dubna 2014. Jedná se o základní strategický dokument České republiky pro oblast schengenské spolupráce a ochrany hranic.

Ve stejném roce byl novelizován **Schengenský hraniční kodex** s cílem stanovit společná pravidla pro dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic v mimořádných situacích.

Významné kroky byly učiněny v souvislosti s využitím informačních systémů s cílem účinněji předcházet nelegální migraci a posílit efektivitu s tím spojené kontrolní činnosti.

- V průběhu roku 2013 **pokračovalo na vybraných zastupitelských úřadech ČR v zahraničí zavádění odebrání biometrických údajů u žadatelů o schengenská (krátkodobá) víza** v rámci fungování unijního Vízového informačního systému. Smyslem Vízového informačního systému a odebrání biometrických údajů vízovým žadatelům je boj proti nelegální migraci a falšování identity (s cílem omezení tzv. „visa shoppingu“, eliminace rizika záměny identity ve vízovém procesu, cestování tzv. „na podobu“ či falšování víz a rovněž zefektivnění kontrol na hranicích).
- Dne 9. dubna 2013 byl **spuštěn Schengenský informační systém druhé generace (SIS II)**, jehož první generace již od roku 1995 představuje základní nástroj policejní spolupráce a výměny informací o hledaných osobách a věcech mezi schengenskými státy.
- Při hraniční kontrole na všech mezinárodních letištích České republiky (vnější schengenské hranici) byly využívány informační systémy, jejichž profily jsou zaměřeny nejen na riziko nelegální migrace, ale rovněž na riziko obchodování s lidmi, rovněž umožňují načtení a elektronickou kontrolu cestovního dokladu s biometrickými informacemi.

Abecední seznam použitých zkratk

AUČCJ	- Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka
CD	- Cestovní doklad
CS VIS	- Centrální systém vízového informačního systému EU
EASO	- Evropský podpůrný úřad
DBO	- databáze blokovaných osob
EIF	- Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetích zemí
EMN	- Evropská migrační síť
ENF	- Evropský návratový fond
ENO	- Evidence nežádoucích osob
EPSCO	- Zaměstnanost, sociální politika, zdraví a ochrana spotřebitele (<i>Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs Council</i>)
EUF	- Evropský uprchlický fond
EU/EHP	- Evropský hospodářský prostor
EURES	- Evropské služby zaměstnanosti
EURODAC	- systém založený na povinném snímání otisků prstů žadatelů o azyl a cizinců nelegálně překračujících vnější hranice Evropské unie
FVH	- Fond pro vnější hranice
FRONTEX	- Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie
IAS	- Integrovaný azylové středisko
ICP	- Inspektorát cizinecké policie
ICP ML	- Inspektorát cizinecké policie na mezinárodním letišti
ICMPD	- Mezinárodní centrum pro rozvoj migračních politik (<i>International Centre for Migration Policy Development</i>)
IOM	- Mezinárodní organizace pro migraci (<i>International Organization for Migration</i>)
IS CIS	- Cizinecký informační systém
JHA	- Rada pro justici a vnitro
KODOX	- kontrola dokladů a osob
KŘP	- Krajská ředitelství Policie ČR
MČ	- městská část
MOPNZC	- Meziřezortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců
NM	- nelegální migrace
NP	- nelegální pobyt
NC SIRENE	- Národní místo pro předávání a koordinaci informací (<i>Supplementary Information Request At (the) National Entry</i>)
OCF	- oddělení cizinecké policie
OSVČ	- osoba samostatně výdělečně činná
PATROS	- pátrání po osobách a věcech
PČR	- Policie České republiky
PoS	- Pobytové středisko
PřS	- Přijímací středisko žadatelů o azyl
ŘSCP	- Ředitelství služby cizinecké policie
SCP	- služba cizinecké policie
SISII	- Schengenský informační systém druhé generace
SH	- státní hranice
SOZE	- Sdružení občanů zabývajících se emigranty
SÚIP	- Státní úřad inspekce práce
SUZ	- Správa uprchlických zařízení MV ČR
UNHCR	- Úřad vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky (<i>United Nations High Commissioner for Refugees</i>)
ÚOOZ SKPV PČR	- Útvar pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky
VIS	- Vízový informační systém
VISION	- síť schengenských konzultací při udělování víz (<i>Visa Inquiry Open-Border Network</i>)
VSH	- vnější schengenská hranice
ZÚ	- Zastupitelský řad

Tabulková část

Přehled projektů realizovaných v rámci integrace cizinců a řízení migračních toků